

Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2018

Consell Econòmic i Social
de Barcelona

La **Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2018** ha estat aprovada per la Comissió Executiva i el Plenari del **Consell Econòmic i Social de Barcelona**.

Presidenta: **Marina Subirats**

Comissió Executiva del CESB: **Juan José Casado, Raquel de Haro, Mariano Domingo, Yésika Aguilar, Àngel Herмосilla, Àngels Santigosa.**

Secretari general: **José A. Fernández**

El grup de treball ha estat format per: **Raquel de Haro, Juan José Casado, Yésika Aguilar, Àngel Herмосilla, Àngels Santigosa, Dolors Cotrina, Pep Gómez, Imma Cortés, José A. Fernández, Pascual Bayarri, Ricard Arnaiz i Belen Castán.**

Col·laboracions per al capítol 1:

Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació. Ajuntament de Barcelona.

Col·laboracions per al capítol 2:

Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Delegació provincial de l'INEM. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Col·laboracions per al capítol 3:

Ajuntament de Barcelona: Barcelona Activa, Institut Municipal de Persones amb Discapacitat i Fundació BCN Formació Professional. Generalitat de Catalunya: ACCIÓ, Àrea de d'Emprenedoria i Formació i Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Departaments de formació de CCOO, UGT, FTN, PIMEC i FEPIE.

Col·laboracions per al capítol 4:

Ajuntament de Barcelona: Gabinet Tècnic de Programació, Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Drets Socials, i Agència de Salut Pública de Barcelona. Creu Roja. Càritas Diocesana de Barcelona. Banc dels Aliments.

Col·laboracions per al capítol 5:

Mobilitat, qualitat de l'aire, soroll i salut a Barcelona. Katherine Pérez, Anna Gómez-Gutiérrez i Laia Font-Ribera, Agència de Salut Pública de Barcelona.

Estat i capacitat de les xarxes viàries metropolitanes per al transport de persones i mercaderies. Congestió i reptes de futur. Gabinet Tècnic del Pla Estratègic **Metropolità de Barcelona.**

La seguretat viària a Barcelona. *Lluís Puerto*, director de la Fundació RACC.

La irrupció dels vehicles de mobilitat personal a la metròpoli barcelonina. Breu història, impactes i perspectives de futur. *Maite Pérez*, cap de l'àrea de mobilitat de l'IERMB

Direcció editorial i coordinació: **José A. Fernández**

Disseny i maquetació: **Gerard Higgins**

Introducció. Anton Gasol Magriñà, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Capítol 1. Situació econòmica l'any 2018

Marc econòmic internacional

Evolució de l'economia espanyola l'any 2018

Evolució de l'economia catalana l'any 2018

Evolució de l'economia de la ciutat l'any 2018

Capítol 2. El mercat de treball a Barcelona

Població activa i inactiva, segons l'EPA

Ocupació, afiliació a la Seguretat Social i contractació

Població aturada

Demandes d'ocupació registrades

Comparació de Barcelona amb altres àmbits

Expedients de regulació d'ocupació (ERO)

Prestacions per desocupació (SEPE)

Cost laboral i salaris

Sinistralitat i salut laboral

Capítol 3. Polítiques actives d'ocupació

Ajuntament de Barcelona

Agents econòmics i socials

Generalitat de Catalunya

La mediació laboral

Capítol 4. Qualitat de vida

Població

Renda familiar a Barcelona

Educació i formació

Cultura, lleure i esports

Medi ambient i sostenibilitat

Mobilitat

Percepció de la ciutat

Habitatge

Salut. Agència de Salut Pública de Barcelona

Drets Socials. Ajuntament de Barcelona

Les entitats de Barcelona en la lluita contra la pobresa

Resum dels estudis *Condicions de vida de la població jove a Barcelona: aspectes socioeconòmics i la qüestió de l'habitatge, 2016-17* i *Condicions de vida de les persones grans a Barcelona: situació socioeconòmica i habitatge, 2016-17*. Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona

Capítol 5. Perspectives

Capítol 6. Valoracions

Introducció

Anton Gasol Magriñà, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Entorn econòmic i financer global

El 2018, els esdeveniments polítics i geopolítics han tornat a constituir un focus d'atenció. Aquests esdeveniments han tingut un impacte creixent en els mercats financers al llarg de l'any, en un context en què els principals bancs centrals han avançat en la retirada dels estímuls monetaris.

Entre els esdeveniments polítics, destaca el procés de negociacions a l'entorn de la sortida del Regne Unit de la Unió Europea (UE), la conducta del nou govern italià en relació amb les regles fiscals europees, les polítiques proteccionistes de Donald Trump o els resultats electorals en alguns països emergents.

Al Regne Unit, l'entorn polític ha estat marcat per les complexitats del Brexit, tant pel que fa a les negociacions amb la UE com a escala domèstica, ateses les divisions que aquest procés ha generat entre el govern i els principals partits. L'escull més destacat de les negociacions amb la UE ha estat trobar una solució per evitar una frontera física a Irlanda. Finalment, el govern de Theresa May i la UE van assolir al novembre un acord que permetia donar pas a un període de transició fins al final del 2020 –prorrogable fins al final del 2022– durant el qual es negociaria la nova relació bilateral. La votació d'aquest acord al Parlament britànic es va retardar fins al principi del 2019.¹

A Itàlia, les eleccions del 4 de març suposaren un càstig per als partits tradicionals i van deixar un Parlament fragmentat. Després de diversos mesos de complicades negociacions, que gairebé desemboquen en una crisi institucional, el Moviment 5 Estrelles i la Lliga assoliren un acord de govern. El nou Executiu va presentar uns pressupostos amb uns objectius de dèficit públic que no s'ajustaven a les consignes europees. En aquest context, la Comissió Europea, per primer cop en la història, va rebutjar uns pressupostos nacionals. La disciplina imposada pels mercats financers i l'impacte negatiu de la situació política sobre l'activitat econòmica acabaren portant el Govern italià a adoptar un to més conciliador amb la Comissió Europea i a reduir l'objectiu de dèficit per al 2019.

Als Estats Units, Trump ha mostrat un to cada vegada més agressiu en política exterior. Respecte a la Xina, els Estats Units han adoptat aranzels sobre més de la meitat de les importacions procedents del país i han amenaçat d'augmentar la taxa d'aquests aranzels i fer-los extensius a la totalitat d'importacions. A més, el sector tecnològic ha estat un altre dels focus d'atenció en les relacions entre ambdós països. En relació amb la UE, la treva aconseguida al maig ha permès que no s'adoptin mesures proteccionistes. En relació amb el NAFTA, els països finalment van acordar renegociar (i redenominar) l'acord en uns termes més favorables per als Estats Units.

En política exterior, el to assertiu dels Estats Units també s'ha materialitzat en el següent: (i) la declaració de la UE com a "competidor estratègic", en contrast amb dècades de cooperació

¹ En data de 8 de juliol de 2019, l'acord no ha estat aprovat pel Parlament britànic, que l'ha rebutjat en tres ocasions.

transatlàntica; (ii) la imposició de sancions a Iran, en contra de la posició de la resta de grans potències, i (iii) tensions puntuals amb països com Turquia o Corea del Nord.

Les eleccions de meitat de mandat celebrades al novembre als Estats Units portaren als demòcrates a recuperar el control de la Cambra de Representants, tot i que el Partit Republicà (de Trump) va retenir el Senat. Els demòcrates han mostrat la seva intenció de fer servir la seva majoria per augmentar la pressió legal sobre Trump i limitar algunes de les seves polítiques domèstiques.

A Llatinoamèrica, destaca el gir polític que han experimentat països com Mèxic i el Brasil en les eleccions que han tingut lloc aquest any. A Mèxic, la victòria d'Andrés Manuel López Obrador en les eleccions presidencials i parlamentàries de juliol ha afegit incertesa a l'entorn econòmic i institucional del país. En aquest sentit, l'ús de les consultes populars fora del marc legal per prendre decisions econòmiques de gran calat ha afectat negativament la confiança dels inversors. Per la seva part, al Brasil, la victòria de l'exmilitar Jair Bolsonaro ha estat interpretada com un rebuig clar de la població a la situació de violència i corrupció que viu el país.

Economia mundial

Respecte a l'activitat econòmica, el PIB mundial ha mantingut un creixement relativament elevat, del 3,6% anual, i ha mostrat una certa moderació respecte al 2017 (3,8%), exercici en el qual es va registrar el creixement més gran des del 2011. El PIB mundial s'ha vist apuntalat per factors com el caràcter expansiu de la política fiscal a països com els Estats Units i la Xina, o per una política monetària encara acomodaticia en regions com la zona euro.

Com en anys anteriors, el creixement ha estat liderat pels països emergents, que en conjunt van créixer un 4,5% anual, tot i que tant aquests països com els desenvolupats (2,2%) s'han desaccelerat respecte a l'any anterior d'una forma més marcada del que esperaven organismes com el Fons Monetari Internacional (FMI), amb l'excepció de la resiliència del creixement als Estats Units, entre els països desenvolupats. El debilitament del creixement mundial ha estat més destacat en la segona meitat de l'any. Factors com l'enduriment de les condicions financeres globals com a conseqüència de la normalització de la política monetària als Estats Units, les tensions comercials internacionals, un dinamisme més limitat de l'economia xinesa i la incertesa al voltant del desenllaç del Brexit han perjudicat l'evolució de l'economia mundial.

Per al 2019, les previsions de l'FMI apunten a una continuació de la desacceleració de l'economia mundial, que preveu un creixement del 3,3% anual. L'FMI situa el balanç de riscos a la baixa i hi destaca el risc d'una possible recrudescència de les tensions comercials i els riscos associats a augmentos en la incertesa de les polítiques econòmiques. A aquests riscos, hi afegeix, entre altres, la possibilitat d'un Brexit sense acord.

Estats Units

Als Estats Units l'economia ha mostrat més dinamisme que el 2017, encara que amb una composició menys equilibrada. El PIB ha crescut un 2,9% anual, enfront del 2,2% del 2017. L'economia s'ha vist apuntalada pel caràcter expansiu de la política fiscal, que ha beneficiat el consum privat especialment. Aquest consum també s'ha vist apuntalat per l'evolució del mercat

laboral. En aquest sentit, la taxa d'atur ha continuat retrocedint i s'ha mantingut en nivells històricament reduïts, de manera que al final de l'any s'ha situat en el 3,9% de la població activa. La inversió i les exportacions, per la seva banda, han experimentat una forta desacceleració en la segona meitat de l'any. D'aquesta forma, el dèficit comercial del país s'ha ampliat del 2,8% del PIB el 2017 al 3,1% el 2018.

Respecte als preus, l'IPC ha augmentat un 2,5% anual, enfront del 2,1% de l'any anterior. D'altra banda, la inflació subjacent, que exclou l'energia i els aliments, també s'ha desplaçat a l'alça fins a situar-se al voltant de l'objectiu de la Reserva Federal (Fed). La dinàmica salarial també ha millorat i sembla que està pràcticament normalitzada.

Zona euro

L'activitat a la zona euro ha continuat la senda d'expansió, tot i que a unes taxes una mica inferiors a l'exercici previ, que va ser excepcionalment bo. El PIB ha avançat un 1,9%, enfront del 2,4% del 2017, és a dir, un ritme inferior al que esperava l'FMI.

Les dinàmiques de creixement han rebut el suport de la demanda interna, que s'ha mantingut forta gràcies a la millora del mercat laboral i al seu impacte en el consum. En sentit contrari, l'activitat ha quedat afectada negativament per un comportament pitjor de la demanda externa, en un context d'un cert debilitament del comerç internacional. També han influït negativament en l'activitat alguns factors puntuals com ara els nous estàndards d'emissions, que han afectat la producció del sector automobilístic. Finalment, la incertesa sobre la política fiscal a Itàlia i sobre les negociacions del Brexit tampoc no han estat un factor positiu per a l'activitat a Europa.

Dins de la zona euro, el comportament de l'activitat a països com Espanya i Portugal ha estat millor que el que s'ha observat a les dues economies més importants de la regió, Alemanya i França. Itàlia, per la seva part, ha entrat en recessió tècnica en la segona meitat de l'any, afectada per la situació política.

Respecte al mercat laboral, la zona euro ha continuat creant ocupació, encara que a un ritme inferior que el 2017, i la taxa d'atur ha continuat reduint-se fins a tancar l'any en el 7,9% de la població activa, el mínim des del 2008. En aquest context, s'han observat pressions a l'alça en els salaris de països amb un mercat laboral amb més tensió, com ara Alemanya.

En tot cas, pel que fa a la inflació, el component subjacent s'ha mantingut en nivells reduïts i sense mostrar una tendència definida.

En l'àmbit fiscal, el desequilibri dels comptes públics, tot i que amb diferències entre països, s'ha continuat corregint el 2018 a la zona euro (saldo públic: -0,5% PIB; 2017: -1,0%) gràcies al creixement del PIB nominal i al context de tipus d'interès baixos. Això ha permès una reducció del deute públic de la zona euro en conjunt de fins al 85,1% del PIB (2017: 87,1%). D'acord amb les xifres proporcionades pels governs a la Comissió Europea, el to de la política fiscal hauria estat lleugerament contractiu el 2018.

Per al 2019, l'FMI espera que la zona euro mantingui la seva senda de desacceleració amb un creixement de l'1,3%. El creixement podria apuntalar-se en una demanda interna forta gràcies a l'evolució positiva del mercat laboral, la continuïtat d'una política monetària molt acomodaticia i un possible augment de la flexibilitat en la política fiscal, tot i que l'FMI espera que la feblesa de la demanda externa continuï sent un llast per a les exportacions i la inversió.

D'altra banda, el Banc d'Espanya, per exemple, assenyalava que factors més estructurals com l'envelliment de la població i uns nivells de productivitat baixos continuaran constituint un llast per al creixement de la zona euro.

Regne Unit

En el Regne Unit, l'activitat ha mostrat un creixement moderat, de l'1,4% anual (2017: 1,8%), condicionada per la incertesa entorn del Brexit. Aquesta incertesa ha incidit especialment en la inversió i en sectors com l'immobiliari. La contribució del comerç al creixement del PIB ha estat negativa i ha quedat llastrada per la desacceleració de l'economia global. D'altra part, el consum ha representat el motor principal de creixement econòmic, amb el suport d'una evolució favorable del mercat laboral i l'augment dels salaris reals. En aquest sentit, la taxa d'atur, en nivells mínims des del 1975, ha acabat en el 4,0% de la població activa el 2018.

Per la seva part, la inflació s'ha moderat dues dècimes en el conjunt del 2018, fins a arribar al 2,5% anual. La inflació s'ha moderat a mesura que s'han dissipat els efectes de la depreciació de la lliura desencadenada pel referèndum del Brexit, i al final de l'any s'ha situat prop de l'objectiu de política monetària.

Japó

Al Japó, l'economia s'ha continuat expandint d'una manera moderada, apuntalada per unes condicions de finançament laxes i per la despesa governamental. D'aquesta forma, el creixement del PIB s'ha vist sustentat per la demanda domèstica. Respecte a la demanda externa, les exportacions han quedat limitades per una disminució del dinamisme de la Xina i pels efectes sobre el comerç de la guerra comercial entre aquest país i els Estats Units. En particular, el PIB ha registrat un creixement del 0,8% anual, enfront de l'1,9% del 2017. Respecte al mercat laboral, la taxa d'atur del Japó s'ha mantingut en nivells molt reduïts, a l'entorn del 2,4% de la població activa. Per la seva part, la inflació s'ha mantingut continguda, amb un creixement de l'IPC de l'1,0% anual el 2018, enfront del 0,5% de l'exercici anterior.

Economies emergents

En les economies emergents, el creixement econòmic de la Xina, tot i que s'ha mantingut elevat, ha mostrat una certa moderació, afectat pel reforç regulador que han dut a terme les autoritats en l'àmbit financer. Aquest efecte s'ha vist amplificat pels efectes de la guerra comercial impulsada pels Estats Units. No obstant això, les mesures d'expansió econòmica adoptades han ajudat a compensar aquests efectes negatius. Així, el PIB de la Xina ha augmentat un 6,6% el 2018 enfront del 6,9% de l'any anterior. La Xina ha anat consolidant la seva estratègia cap a un model de creixement basat en el consum. D'altra banda, la inflació ha augmentat fins al 2,1% el 2018, des de l'1,6% del 2017.

A Mèxic, l'economia ha mantingut un creixement moderat i relativament estable, que ha estat condicionat per la incertesa a l'entorn de la negociació del NAFTA i per la política domèstica arran de l'elecció de López Obrador com a president a mitjan any. En particular, el PIB ha crescut un 2,0% el 2018, enfront del 2,3% de l'any anterior.

Per la seva part, al Brasil, el creixement del PIB ha estat de l'1,1% anual, el mateix que el 2017, gràcies al suport de la demanda domèstica. Amb tot, l'economia brasilera mostra vulnerabilitats destacades, com l'elevat nivell de deute públic. En conseqüència, l'evolució futura de l'economia brasilera estarà condicionada per les polítiques del president Bolsonaro, elegit el 2018. Serà especialment rellevant la capacitat d'avançar en l'aprovació de reformes estructurals, principalment en la reforma del sistema de pensions.

A l'Índia, l'economia ha mantingut un bon comportament el 2018, amb un creixement del 7,1% anual (2017: 7,2%), sustentat per les reformes estructurals, més apertura a la inversió estrangera i el creixement demogràfic. L'economia també s'ha beneficiat de l'esvaïment de les disrupcions generades per la introducció de l'impost als béns i serveis de l'any fiscal anterior. Tot i així, l'Índia continua sent vulnerable a l'evolució dels preus del petroli, per la seva dependència de les importacions de cru, així com als riscos geopolítics.

A Rússia, el creixement del PIB s'ha accelerat fins al 2,3% anual el 2018 (2017:1,6%), basat en factors com l'augment dels preus del petroli en el conjunt de l'any i diversos projectes de construcció en el sector energètic. D'altra banda, l'economia ha quedat afectada negativament per les sancions establertes pels Estats Units. El creixement rus es veu estructuralment contingut per la dependència de l'economia en l'exportació d'hidrocarburs i per un clima poc propici per a les empreses privades i la inversió.

A la resta de països, el focus s'ha centrat especialment en les economies més vulnerables, com l'Argentina i Turquia, que han experimentat forts moviments negatius en els mercats financers en un context de tibatament de les condicions internacionals de finançament.

Economia espanyola

L'economia espanyola ha mantingut un creixement robust el 2018, novament superior al de la zona euro, tot i que una mica inferior al registrat en els anys previs. En particular, el PIB ha augmentat un 2,6% anual enfront del 3,0% del 2017. En contrast amb la zona euro, les dinàmiques trimestrals de creixement s'han mantingut relativament estables al llarg de l'any. L'economia s'ha continuat veient afavorida per uns tipus d'interès reduïts i la millora de la situació financera del sector privat.

Entre les comunitats autònomes, les que han registrat més creixement el 2018 han estat Madrid (3,7%), Cantàbria (3,4%) i Navarra (3,0%). En sentit oposat, les regions que han crescut menys han estat Múrcia (1,5%), La Rioja (1,6%) i Extremadura (2,0%).

Segons els components de la demanda agregada, cal destacar que la demanda interna ha mantingut un elevat dinamisme durant el 2018, amb una contribució del 2,9% al creixement del PIB. D'aquesta forma, ha continuat liderant el creixement de l'economia. Dins de la demanda domèstica, el consum privat ha crescut un 2,3% anual, tan sols dues dècimes per sota del creixement registrat el 2017. El consum públic ha avançat un 2,1%, enfront de l'1,9% del 2017, apuntalat pel to lleugerament expansiu de la política fiscal. Per la seva part, la formació bruta de capital ha augmentat un 5,6% anual, mentre que la inversió en maquinària i bens d'equip ha crescut un 5,4% (2017: 6,0%) i la inversió en construcció s'ha accelerat fins al 6,2% anual (2017: 4,6%).

L'evolució de la demanda interna contrasta amb la desacceleració experimentada pels fluxos comercials nets amb la resta del món, fruit de la feblesa dels mercats als quals van adreçades les exportacions espanyoles. Tot i que el creixement s'ha desaccelerat tant per a les exportacions com per a les importacions, aquesta evolució ha estat més marcada en les primeres, que han passat de créixer un 5,2% el 2017 a un 2,3% el 2018 (importacions: del 5,6% al 3,5%). D'aquesta manera, el sector exterior ha contribuït de forma negativa, tot i que marginalment (-0,3 punts percentuals), al creixement del PIB per primera vegada des del 2015.

L'evolució desfavorable dels fluxos reals amb la resta del món, juntament amb un preu petroli més elevat en el conjunt de l'any, han donat com a resultat que el superàvit de la balança per compte corrent, que es repeteix per sisè any consecutiu, hagi estat inferior al de l'any anterior (0,9% del PIB; 2017: 1,8%).

Des del punt de vista de l'oferta, cal destacar que l'efecte de la desacceleració global ha impactat més en el sector industrial, on s'ha observat un alentiment del creixement del valor afegit (1,1% anual; 2017: 4,4%). Aquest sector també s'ha vist afectat per les dificultats sofertes pel sector automobilístic. Per contra, el 2018, ha despuntat el creixement de l'activitat en el sector de la construcció (valor afegit: 7,6% anual; 2017: 6,2%), tot i que, pel que fa al nivell, està allunyada del que s'observa abans de la crisi. El sector de serveis ha mostrat un creixement similar al de l'exercici anterior (2,7% anual; 2017: 2,5%) i continua guanyant pes en l'economia. L'alentiment de les exportacions s'observa, per exemple, en el cas del sector turístic, que ha perdut impuls en un context en què part del turisme ha tornat a països competidors del Mediterrani.

Pel que fa al mercat immobiliari, tant el preu com les compravendes de llars han mantingut un dinamisme notable, tot i que una mica inferior al registrat en anys anteriors.

En relació amb el mercat laboral, el 2018 la intensa creació d'ocupació ha permès reduir la taxa d'atur fins al 14,4%, en mínims des del final del 2008, però encara en nivells superiors als vigents en el conjunt de la zona euro. A més, s'ha reduït l'atur de llarga durada, que, el 2018, ha representat el 41,7% (2017: 44,5%) del total de l'atur. No obstant això, hi destaca l'elevada taxa de temporalitat, del 26,9% el 2018, la més alta de la UE. En tot cas, cal remarcar en positiu que la temporalitat és similar a la de mitjan 2015, tot i la recuperació de l'ocupació, gràcies a l'augment de la contractació indefinida, que, el 2018, ha representat el 69% de l'ocupació creada. Per la seva part, la taxa de parcialitat s'ha reduït fins al 14,8% de la població ocupada al final del 2018, gràcies al fet que la major part de l'ocupació creada des de l'inici de la recuperació el 2014 ha estat de jornada completa. Per sectors, ha destacat l'augment de l'ocupació en el sector de la construcció i, menys, en el sector de serveis, especialment en el sector públic en aquest últim cas.

Aquest any, s'ha observat una mica més de dinamisme salarial, tot i que el creixement dels salaris ha continuat sent contingut. La inflació general ha estat de l'1,7% anual enfront del 2,0% de l'any anterior, mentre que el component subjacent s'ha mantingut en nivells reduïts, el 0,9% (2017: 0,8%). Entre els components de la inflació, destaca la baixa inflació dels serveis i la inflació negativa de l'oci i la cultura, mentre que el component més inflacionari ha estat l'electricitat.

El 2018, ha continuat el procés de reforç de la situació financera del sector bancari, tant pel que fa a la qualitat de la cartera com a la rendibilitat. El sanejament financer s'ha vist

afavorit tant per la permanència de la fase expansiva del cicle com per les operacions de transferència i venda d'actius problemàtics que ha portat a terme el sector. Això ha contribuït a reduir la ràtio de morositat en 2 punts, fins al 5,8%. Finalment, la nova concessió de crèdit ha registrat creixements destacats tant per a empreses com per a llars, apuntalada per unes condicions financeres folgades.

A propòsit de l'evolució dels comptes públics, el dèficit del conjunt de les administracions públiques s'ha situat en el 2,5% del PIB enfront del 3,1% del 2017, fet que permet que Espanya deixi el procediment de dèficit excessiu. En aquest context, el deute públic ha continuat la seva reducció gradual des del 2014 i ha tancat l'any en el 97,1% del PIB (quart trimestre del 2017: 98,1%).

Finalment, en l'àmbit polític, hi ha hagut un canvi de govern a partir de la moció de censura presentada pel PSOE, partit que ha acabat assumint la presidència.

L'economia espanyola, en els últims anys, ha assentat les bases per a un creixement més sostenible en el temps. En aquest sentit, la correcció dels desequilibris macroeconòmics ha estat destacable des de la crisi. D'una banda, destaca la millora en la posició competitiva de l'economia espanyola i el superàvit exterior registrat al llarg dels últims anys. De l'altra, ja hi ha hagut un procés important de reducció del palanquejament del sector privat i un enfortiment, en general, de la situació financera dels agents privats.

De cara al 2019, l'FMI espera que el creixement continuï moderant-se a Espanya. Entre els riscos que esmenta aquest organisme internacional es troben els referits a la situació econòmica de la zona euro, la possibilitat que el Regne Unit abandoni la UE sense acord i la possible adopció de mesures proteccionistes addicionals. D'altra banda, el Banc d'Espanya assenyala, com a punts d'atenció domèstics, l'endeutament públic i un dèficit públic estructural encara elevat.

Economia catalana

L'economia catalana ha mantingut la seva fase expansiva per cinquè any consecutiu, tot i que, com en el conjunt d'Espanya, amb unes dinàmiques de creixement inferiors a les observades en els anys previs. El 2018, segons xifres de l'INE, el PIB ha crescut un 2,3% anual, enfront del 3,2% de l'any anterior, influït per un context de desacceleració de l'activitat econòmica global. En aquest sentit, les exportacions han registrat el creixement més baix des del 2009 i la demanda externa ha disminuït la seva aportació al creixement del PIB. Cal destacar que, mentre que el saldo comercial amb l'estranger és negatiu, el saldo amb la resta de l'Estat es manté positiu.

La demanda interna, tot i que també ha moderat la seva aportació al PIB, ha continuat sent, com en el conjunt de l'Estat, el motor del creixement. Segons la Generalitat de Catalunya, el consum de les llars i la despesa pública s'han moderat lleugerament, mentre que la formació bruta de capital ha mantingut un dinamisme elevat, una mica més alt en el cas de la inversió en bens d'equipament que en la inversió en construcció.

En relació amb el mercat laboral, l'ocupació ha continuat creixent a un ritme notable. En el conjunt del 2018, s'han creat 107.000 llocs de treball (en termes equivalents a temps complert), fet que representa un augment del 3,4% respecte al 2017. Segons l'enquesta de població activa (EPA), la taxa d'atur ha caigut fins a l'11,5%. Per la seva part, la taxa de temporalitat ha augmen-

tat fins al 22,1%. Per sectors, l'ocupació ha crescut en el sector de serveis i en la construcció, mentre que s'ha reduït de forma moderada en l'agricultura i la indústria.

En el conjunt del 2018, la inflació ha estat de l'1,8%, una moderació de quatre dècimes en relació amb la del 2017. Entre els components, i de forma similar al conjunt d'Espanya, hi destaca l'augment de la inflació en energia, la baixa inflació en serveis i la negativa de l'oci i la cultura. El diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya continua sent positiu, mentre que es manté en negatiu el diferencial entre Catalunya i la zona euro.

Finalment, i en referència al sector públic, s'ha mantingut la tendència de disminució del deute, que s'ha situat en el 34,0% del PIB al final de l'any (quart trimestre del 2017: 34,7%). El dèficit públic de Catalunya, per la seva part, s'ha reduït del 0,56% del PIB el 2017 al 0,44% el 2018.

Mercats financers

Els mercats financers han experimentat un context de volatilitat creixent. Els actius de risc globals han registrat pèrdues pràcticament generalitzades, tot i que les caigudes han estat més intenses en els actius que s'havien beneficiat més del *search for yield*, com el deute corporatiu. Així, les condicions financeres s'han tensat, especialment en la part final de l'exercici, i els problemes de liquiditat de mercat s'han accentuat. Amb tot això, els principals organismes internacionals han continuat advertint dels riscos creixents per a l'estabilitat financera existents en els mercats financers.

Els bancs centrals han continuat donant passos per avançar en el procés de normalització de les seves polítiques monetàries. El BCE, després de reduir el ritme mensual del programa de compres d'actius, l'ha donat per acabat al final de l'any, tot i que ha indicat que continuarà reinvertint els actius que vagin venent durant un període prolongat de temps. D'altra banda, el BCE ha assenyalat que els tipus d'interès de referència es mantindran sense canvis almenys fins a l'estiu del 2019. Al Regne Unit, el Banc d'Anglaterra va augmentar el tipus rector fins al 0,75% en la seva reunió d'agost i confirmava així el procés de normalització monetària gradual i limitada que havia anunciat. Per la seva part, la Fed ha continuat avançant en la seva senda de pujades graduals dels tipus d'interès, en un context de fort dinamisme econòmic, d'una inflació propera a l'objectiu de política monetària i de normalització del mercat laboral. El tipus d'interès de referència ha acabat l'any en el 2,25-2,50%, enfront de l'1,25-1,50% del final del 2017. Finalment, el Banc del Japó ha mantingut sense canvis el tipus d'interès rector en el -0,10%, alhora que ha anat reduint les compres de deute públic d'una forma no explícita. Al juliol, va introduir més flexibilitat en les compres de deute públic, de manera que va permetre augmentar la desviació de l'objectiu de rendibilitat del deute a 10 anys, que era del 0,00%, fins al 0,20%.

Les rendibilitats del deute públic a llarg termini han mostrat un comportament diferent als Estats Units i a Alemanya. La rendibilitat del deute públic estatunidenc ha acabat per sobre del tancament del 2017. Aquesta evolució respon a factors com les pujades de tipus d'interès aplicades per la Fed, el caràcter expansiu de la política fiscal o la fortalesa de l'activitat i del mercat laboral. La rendibilitat va rebre una pressió a la baixa a la part final de l'any, afectada pel mal comportament dels actius de risc i la caiguda del preu del cru.

En el cas del deute públic alemany, la rendibilitat ha retrocedit respecte al final de l'exercici 2017 i ha registrat nivells molt reduïts. La situació política a Itàlia o la situació dels mercats financers al final de l'any han estat alguns dels factors que hi han influït. D'aquesta forma, el diferencial en la rendibilitat entre ambdós bons s'ha situat en màxims des de l'inici de la Unió Monetària Europea.

Les primes de risc sobiranes d'Espanya i Portugal han tancat l'any en uns nivells similars a l'anterior. Les millores en la qualificació creditícia i en el cicle expansiu de totes dues economies han suposat una pressió a la baixa per a les primes de risc. En sentit contrari, les tensions comercials i la incertesa política important que hi ha hagut a Itàlia han suposat una pressió a l'alça. A Itàlia, el context polític ha provocat un repunt significatiu de la prima de risc, que va arribar a màxims des del 2013. Això ha succeït tot i haver retrocedit en el tram final de l'any davant l'augment del compromís del govern d'aquest país amb el rigor fiscal.

Pel que fa a les divises, el dòlar s'ha apreciat enfront de l'euro, després d'arribar a depreciar-se al principi de l'any fins a nivells no observats des del final del 2014. El dòlar s'ha vist apuntalat per l'ampliació del diferencial de tipus d'interès, el soroll polític a Itàlia, la incertesa al voltant del Brexit i una aversió més gran al risc davant les disputes en l'àmbit comercial. La lliura esterlina, per la seva part, no ha mostrat una tendència clara respecte a l'euro i la major part del temps s'ha mantingut en el rang 0,87-0,90 lliures per euro. A banda del Brexit, la lliura s'ha mostrat sensible a les expectatives sobre els tipus d'interès del Banc d'Anglaterra i a la inestabilitat política interna. El ien ha tancat l'exercici en nivells més apreciats que els del tancament de l'any anterior en la seva cotització enfront del dòlar. En el tram final de l'any, la volatilitat i la inestabilitat creixents en els mercats financers han representat un factor de suport per a la moneda nipona.

La renda variable s'ha vist afectada negativament no només per l'augment de la tensió de les condicions globals de finançament sinó també per la guerra comercial, especialment els sectors que hi estan més exposats, com el sector de l'automòbil i el de tecnologia. Nombroses companyies internacionals han rebaixat les seves expectatives de beneficis arran de l'impacte de les conteses comercials. A la zona euro, la inestabilitat política a Itàlia i el repunt intens de la prima de risc d'aquest país han llastrat l'evolució del sector bancari. L'IBEX 35 i el MIB italià han estat els índexs que pitjor ho han fet en aquest context, juntament amb el DAX alemany, que s'ha vist afectat per la importància del sector de l'automòbil.

Els mercats financers dels països emergents s'han mostrat especialment sensibles als episodis d'avversió al risc relacionats amb l'Argentina i Turquia. En el cas de Turquia, la destacada depreciació de la lira turca i el fort augment de la prima de risc corporativa que va tenir lloc a l'agost va arribar, fins i tot, a impactar temporalment en els actius financers de països desenvolupats. Al marge d'això, també han suposat factors de llast per als mercats emergents: (i) la inestabilitat política domèstica d'algunes economies; (ii) el gir dels bancs centrals dels països desenvolupats i (iii) el proteccionisme impulsat per Trump. En aquest context, la prima de risc agregada per als països emergents ha arribat a màxims des del principi del 2016. En el cas particular de Mèxic, el peso s'ha vist sotmès a una volatilitat elevada i a pressions depreciatives arran de la incertesa política. En aquest context, i amb una inflació per sobre de l'objectiu de política monetària, el banc central del país ha continuat augmentant el tipus d'interès oficial.

Finalment, dins el marc financer del 2018, cal assenyalar que el preu del cru va arribar a situar-se en màxims des del 2014, influït pels retalls de producció de l'OPEP, els colls d'ampolla en la producció dels Estats Units i l'anunci que aquest país reinstaurava les sancions sobre les exportacions de cru procedents d'Iran. Posteriorment, el preu del petroli va retrocedir a causa d'episodis de tensions financeres, de les autoritzacions temporals concedides pels Estats Units per poder importar cru d'Iran, i l'augment de la producció de l'Àrabia Saudí, Rússia i els Estats Units.

An aerial photograph of a massive container port, heavily tinted with a red color. In the upper left, a large container ship is docked at a pier, its deck and upper levels packed with stacks of shipping containers. The ship's name 'S' is visible on its superstructure. The rest of the image is dominated by a vast, organized grid of thousands of stacked shipping containers, stretching far into the distance. Various shipping lines are identifiable by their logos on the containers, including APL, Evergreen, and others. The overall scene conveys a sense of intense industrial activity and global trade.

1. SITUACIÓ ECONÒMICA

Evolució de l'economia mundial

El creixement de l'economia mundial durant l'any 2018 va ser del 3,7%. En un context de guerra comercial entre els Estats Units i la Xina, s'ha generat un clima de preocupació per l'impacte negatiu que aquesta situació pot tenir, ara i en el futur, en l'expansió de l'economia mundial. La Unió Europea rep els danys col·laterals d'aquesta conjuntura conflictiva, fet que ha provocat que les conseqüències econòmiques que pugui tenir el Brexit quedin en un segon pla. Tot i l'entorn poc favorable, sorprèn que l'economia espanyola mostri una certa resistència.

Des del 2015, molts països també han experimentat fortes caigudes de la inversió en les indústries extractives del petroli, encara que aquestes caigudes són majoritàriament cíclics i no mostren un progrés estructural significatiu cap a una economia menys intensiva en els combustibles fòssils. La manca d'accés al finançament també ha actuat com una restricció a la inversió en alguns casos, especialment en països on els bancs continuen amb una capitalització baixa o allà on els mercats financers es mantenen amb un desenvolupament escàs.

El creixement de la productivitat laboral s'ha desaccelerat visiblement en la majoria d'economies desenvolupades i també en molts dels grans països en desenvolupament i economies en transició. En particular, les noves inversions de capital afecten les activitats d'innovació, les habilitats de la força laboral i la qualitat de les infraestructures, aspectes que són fonamentals per al canvi tecnològic i per a les millores en l'eficiència, que, al seu torn, impulsen el creixement de la productivitat laboral a termini mitjà.

El suport dels governs als béns públics i les inversions en algunes àrees crucials, com ara les activitats de recerca i desenvolupament, educació i infraestructura, servien per promoure el desenvolupament sostenible i el progrés social i del medi ambient; alhora, també permetrien donar suport al creixement de la productivitat. Si bé l'espai fiscal per estimular l'enfortiment de la inversió es manté limitat en molts països, especialment als països exportadors de matèries primeres, algunes grans economies en desenvolupament disposen d'espais de política per aprofitar els baixos costos de finançament i dur a terme noves inversions.

La desacceleració prolongada del creixement econòmic global fa que la generació d'inversions necessàries a llarg termini per arribar als objectius de desenvolupament sostenible siguin particularment difícils. El finançament internacional és un component complementari essencial en la mobilització de recursos nacionals, els quals han crescut de forma constant als països en desenvolupament els darrers quinze anys, però encara s'han de tancar bretxes de finançament a la inversió.

Des de la crisi financera global, les taxes d'interès baixes han promogut l'emissió de bons sobirans per part de països en desenvolupament als mercats financers internacionals. No obstant això, en certs casos s'han anat materialitzant alguns dubtes respecte a la sostenibilitat del deute, especialment allà on la càrrega del deute està subjecta a modificacions significatives en els tipus de canvi.

Context econòmic per països

El 2018, la Unió Europea va registrar un creixement del PIB de l'1,6%; aquest creixement es basava principalment en el consum privat, tot i que se situava tres dècimes per sota del registrat l'any 2016, a causa de l'alentiment suau de la demanda d'inversió i de la contribució negativa de les exportacions netes al creixement. Aquesta mateixa tendència s'observa en el cas de la zona euro, on el PIB va créixer l'1,9% el 2018, mentre que el 2016 va créixer un 2,0%; ara bé, en aquest cas, l'alentiment del ritme s'explica fonamentalment per l'impacte negatiu de la demanda exterior.

El ritme de creixement dels estats membres va continuar sent molt divers, de manera que les economies de Romania, Eslovàquia, Eslovènia, Polònia, Irlanda i Malta van créixer per sobre del 4%, mentre que la d'Itàlia no va superar l'1%. D'altra banda, d'acord amb les estimacions de la Comissió Europea, el 2018 Espanya va avançar a un ritme del 2,6%, mentre que Alemanya i França van créixer l'1,4% i l'1,7%, respectivament.

El 23 de juny de 2016, el Regne Unit va celebrar un referèndum en el qual els ciutadans van votar a favor d'abandonar la Unió Europea. Malgrat aquest fet, el 2018, el creixement econòmic del país es va elevar prop d'un 1,4% del PIB, estimat pel consum privat i pel vigor del sector de serveis.

Els Estats Units continuen sent la primera economia del món, per davant de la Xina, i emergeixen de la seva pitjor recessió des dels anys trenta. Gràcies a un pla d'estímul pressupostari i monetari de llarg abast, l'economia s'ha recuperat i el creixement es va elevar al 3,0% del PIB el 2018, alenat pel consum privat, unes taxes d'interès baixes i el dinamisme de la creació de llocs de treball.

Previsions per als anys 2019-2020

Des de mitjan 2018, no deixen d'arribar notícies negatives en el terreny econòmic. L'acceleració que s'esperava el 2018 no va acabar d'arribar i es preveu una desacceleració de l'economia mundial en els propers anys. Segons la predicció del Fons Monetari Internacional (FMI) a l'informe *Perspectives de la economia mundial* (informe WEO), el creixement disminuirà fins al 3,5% el 2019 i després repuntarà lleugerament fins al 3,6% l'any 2020.

Aquesta tendència de creixement obeeix a una reducció sostinguda de la taxa de creixement de les economies avançades, que parteixen de nivells superiors a la tendència —a un ritme més ràpid del previst—, i a una desacceleració temporal de la taxa de creixement de les economies de mercats emergents i en desenvolupament durant l'any 2019, a causa de contraccions a l'Argentina i Turquia i a l'impacte de les mesures comercials a la Xina i altres economies asiàtiques. Hi ha riscos destacables, com el gir cap al proteccionisme, que pot fer esclatar una guerra comercial; la desigualtat, que continua sent substancial als països més pobres, i el fet que el sistema de relacions econòmiques internacionals es trobi sotmès a tensions greus.

Es preveu que el creixement a la zona euro es moderi de l'1,8% que va registrar el 2018 a l'1,6%, el 2019, i l'1,7%, el 2020. Les taxes de creixement s'han revisat a la baixa en moltes economies, en particular a Alemanya, Itàlia i França, tot i que per motius diferents: a Alemanya s'ha revisat a la baixa per un consum privat baix, una producció industrial dèbil després de

la introducció de noves exigències sobre emissions per a vehicles, i una demanda externa moderada; a Itàlia, per una demanda interna dèbil i l'encariment dels costos d'endeutament, atès que els rendiments es mantenen en nivells alts, i a França, per l'impacte negatiu de les protestes al carrer i les mesures industrials.

Hi ha molta incertesa a l'entorn de la projecció de base que, els anys 2019 i 2020, el creixement del Regne Unit sigui aproximadament de l'1,5%. La projecció no varia respecte a la del informe WEO d'octubre del 2018, perquè es considera que l'efecte negatiu de la incertesa prolongada vinculada al resultat del Brexit es compensa per l'impacte positiu de l'estímul fiscal anunciat en el pressupost del 2019.

Es preveu que el creixement de les economies avançades es desacceleri i passi d'una taxa estimada del 2,0% el 2019 a una de l'1,7% el 2020.

En el pronòstic de creixement per als Estats Units tampoc hi ha hagut modificacions. Es preveu que el creixement disminueixi al 2,5% el 2019 i, posteriorment, a l'1,8% el 2020, a mesura que es replegui l'estímul fiscal i que la taxa dels fons federals superi temporalment la taxa d'interès neutral. No obstant això, el ritme d'expansió projectat és superior a la taxa de creixement potencial estimada per a l'economia nord-americana en tots dos anys. Un creixement sòlid de la demanda interna propiciarà l'augment de les importacions i contribuirà a ampliar el dèficit en compte corrent dels Estats Units.

L'economia del Japó creixerà un 1,1% el 2019 (0,2 punts percentuals més del que s'apunta a l'informe WEO de l'octubre). Aquesta revisió s'ha degut principalment al suport fiscal que rebra l'economia aquest any, el qual inclou mesures per mitigar els efectes de l'augment de la taxa de l'impost al consum previst per a l'octubre del 2019. Es preveu que el creixement es moderi al 0,5% el 2020 després de l'aplicació de les mesures de migració.

Per al grup de les economies de mercats emergents i en desenvolupament, es preveu que el creixement baixi lleugerament fins al 4,5% el 2019 (el 2018 era del 4,6%) i que, posteriorment, el 2020, millori al 4,9%.

El creixement en les economies emergents i en desenvolupament d'Àsia descenderà del 6,5% el 2018 al 6,3% el 2019, i pujarà al 6,4% el 2020. Tot i l'estímul fiscal que neutralitza, en part, l'impacte de la pujada dels aranzels dels Estats Units, l'economia de la Xina es desaccelerarà per la influència combinada de l'enduriment necessari de les regulacions financeres i les tensions comercials amb els Estats Units. L'economia de l'Índia millora durant el 2019, gràcies a uns preus més baixos del petroli i a un ritme d'enduriment monetari més lent del previst, després que hagin cedit les pressions inflacionistes.

D'altra banda, el 2019 es preveu que el creixement de les economies emergents i en desenvolupament d'Europa es debilitarà més del que s'havia previst i baixarà fins al 0,7% (del 3,8% el 2018), tot i que hi hagi un creixement dinàmic, en general, a l'Europa central i oriental; el 2020, però, el creixement es recuperarà i assolirà el 2,4%. Aquests canvis en la revisió obeeixen a una contracció important projectada per al 2019 i a una recuperació més lenta el 2020 a Turquia, enmig d'un context d'enduriment de les polítiques i d'un ajustament davant les condicions de finançament extern més restrictives.

A l'Amèrica llatina es preveu que el creixement repuntarà en els pròxims dos anys: de l'1,1% el 2018 al 2,0% el 2019 i al 2,5% el 2020. Aquestes previsions es deuen a les perspectives d'un creixement menor a Mèxic en els anys 2019 i 2020, per una disminució de la inversió privada, i per una contracció a Veneçuela encara més greu de la prevista. No obstant això, es preveu una revisió a l'alça del pronòstic del 2019 per al Brasil, on s'espera que continuï la recuperació gradual després de la recessió del 2015-2016. L'economia de l'Argentina es contraurà el 2019 a mesura que les polítiques més restrictives amb què es busca reduir els desequilibris frenin la demanda interna, i es preveu un retorn al creixement per a l'any 2020.

També es pronostica que el creixement a la regió del Pròxim Orient, al nord d'Àfrica, a l'Afganistan i al Pakistan es mantindrà en un nivell moderat del 2,4% el 2019, i que el 2020 repuntarà fins a aproximadament el 3,0%. Hi ha diversos factors que pesen sobre les perspectives de la regió, com ara un creixement feble de la producció de petroli que contraresta la recuperació prevista de l'activitat no petrolera (Aràbia Saudita), l'enduriment de les condicions de finançament (Pakistan), les sancions imposades pels Estats Units (Iran) i, en diverses economies, les tensions geopolítiques.

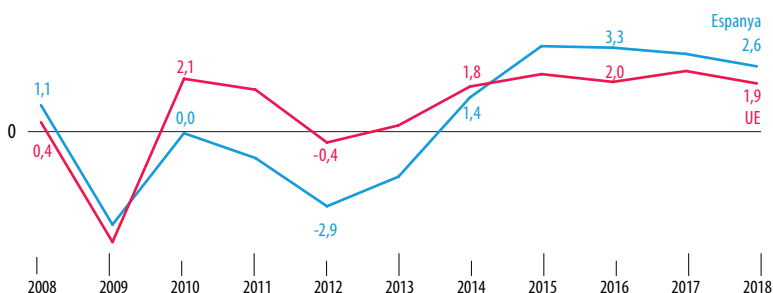
A l'Àfrica subsahariana es preveu que el creixement millori del 2,9% el 2018 al 3,5% el 2019 i el 3,6% el 2020. Aquest fet s'explica per la revisió a la baixa d'Angola i Nigèria a causa de la baixada dels preus del petroli. Les xifres generals per a la regió amaguen resultats molt diversos, ja que es preveu que un terç de les economies subsaharianes creixin més del 5,0% en el període 2019-2020.

No obstant això, hi ha certs riscos per a les perspectives mundials que, principalment, tenen l'origen en els resultats de les negociacions comercials i en el rumb que prenguin les condicions financeres en els propers mesos. Si els països resolen les seves diferències sense aixecar més barreres comercials que generin distorsió i si l'actitud del mercat es recupera, amb un augment de confiança i unes condicions financeres més favorables, els països podrien reforçar-se mútuament i elevar el creixement per damunt del pronòstic de base. No obstant això, la balança de riscos continua inclinada cap a la baixa.

Evolució de l'economia espanyola el 2018

Durant el 2018, l'economia espanyola avança en el procés de recuperació que li ha permès encadenar cinc anys consecutius d'increment del PIB i assolir variacions intertrimestrals d'entre el +0,5% i el +0,6% en els quatre trimestres de l'any. En el conjunt del 2018, el PIB experimenta un creixement del 2,6%, un percentatge que suposa una evolució més moderada que en els tres anys anteriors, en els quals aquest indicador va superar el 3,0%; ara bé, Espanya es manté a la banda alta de les economies europees i clarament per sobre del creixement del PIB de la Unió Europea (1,9%), on també s'observa una desacceleració de l'activitat en la segona meitat de l'any.

Taxa de creixement interanual del PIB (%). 1996-2018

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE i de l'Eurostat.

El bon comportament del consum i de la inversió, la creació d'ocupació i, pel que fa als factors externs, les mesures d'expansió monetària del BCE han contribuït a l'evolució positiva dels indicadors d'activitat al llarg del 2018. No obstant això, l'activitat econòmica experimenta una desacceleració gradual al llarg de l'any que, segons els experts, havia de continuar el 2019 i situaria el creixement anual de l'economia espanyola en el 2,2%.

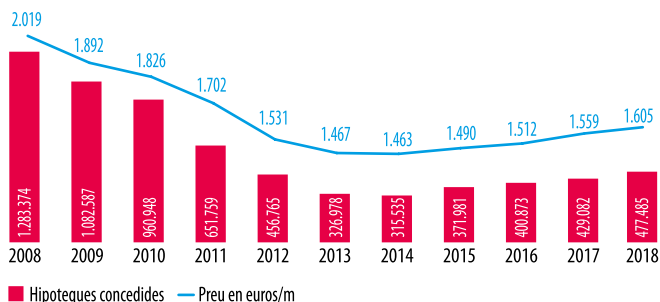
Per components, la demanda interna s'erigeix, com en els anys anteriors, en el motor principal de l'activitat en experimentar un creixement del 2,9% en el conjunt del 2018, malgrat que es desaccelera en el segon semestre. Impulsen aquesta evolució favorable la inversió en formació bruta de capital fix (FBCF) —que experimenta un augment del 5,3%, amb un comportament dinàmic tant de la inversió en construcció, que creix un 6,2%, com de la destinada a béns d'equipament, que ho fa un 5,4%— i la despesa en consum de les llars, que creix un 2,3% en un context de millora dels indicadors laborals. Així mateix, la despesa pública evoluciona a l'alça (2,1%) per quart exercici consecutiu després d'anys d'un ajust intens, amb una trajectòria força estable durant l'any.

Pel que fa a la demanda externa, el 2018, l'increment de les exportacions (2,3%) és sensiblement inferior al de l'any anterior (5,2%) i està també per sota del de les importacions (3,5%), una evolució que es tradueix en un increment del dèficit comercial de mercaderies del 36,8% i situa la taxa de cobertura en el 89,4%. En conjunt, la balança de pagaments per compte corrent assolix un saldo positiu per sisè any consecutiu, tot i que el volum (10.100 milions d'euros) es redueix en més del 50% respecte a l'any anterior, per la caiguda del superàvit de la balança de béns i serveis.

Des del punt de vista de l'oferta, com ja va passar l'any anterior, el 2018 tots els grans sectors de l'economia espanyola experimenten un augment del valor afegit brut (VAB). Cal destacar que la millor evolució correspon al sector de la construcció, amb un creixement anual superior al 7%; d'altra banda, els serveis mantenen un creixement robust del 2,7%. En canvi, la indústria registra una desacceleració forta al llarg de l'any que situa el creixement anual del sector en l'1,1%.

Efectivament, l'economia espanyola tanca el 2018 amb l'increment més important del VAB de la construcció des de l'any 2000 (7,6%). L'evolució de la inversió en construcció és un dels factors determinants d'aquesta evolució i, pel que fa al mercat de l'habitatge, l'any 2018 confirma la continuïtat d'un nou cicle immobiliari amb tendència a l'alça de la majoria d'indicadors. Així, les vendes d'habitatges s'incrementen un 10,9%, pel dinamisme tant del mercat d'obra nova (creixement de l'11,1%) com del mercat de segona mà (10,9%), mentre que el preu mitjà de l'habitatge lliure se situa en 1.605 euros/m² en el quart trimestre del 2018 i augmenta un 3,0% en termes interanuals. D'altra banda, les hipoteques concedides augmenten un 11,3% respecte a l'any anterior.

Nombre d'hipoteques i preus del mercat residencial, quart trimestre

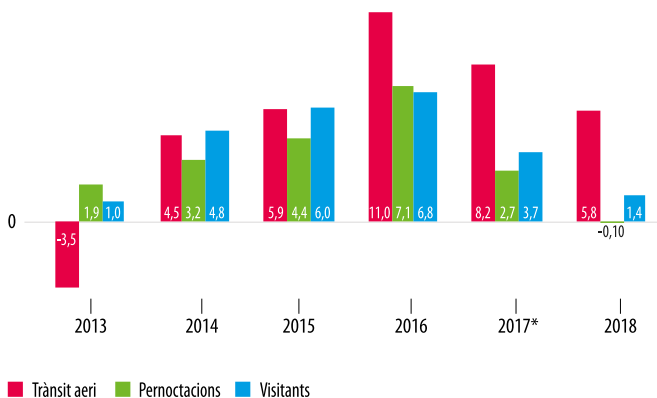
Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

En canvi, l'activitat industrial experimenta una forta desacceleració, amb un creixement del VAB (1,1%) inferior al del 2017 en més de tres punts percentuals, una tendència que evidencien també l'índex de producció industrial (IPI) —que modera l'increment anual al 0,8%— i l'índex de confiança empresarial al sector, que registra un descens en el darrer tram de l'any. Amb tot, en el conjunt de l'any, la utilització de la capacitat productiva se situa en el 79,5%, és a dir, 0,8 punts percentuals per sobre del nivell del 2017, malgrat que oscil·la a la baixa en la segona part de l'any.

Finalment, el sector terciari experimenta creixements interanuals compresos entre el 2,5% i el 3,0% en els quatre trimestres del 2018, amb una lleugera acceleració en la segona part de l'any. Aquest resultat es deu principalment a l'evolució positiva de les activitats professionals; la informació i les comunicacions, i el comerç, el transport i l'hoteleria (amb augments interanuals del VAB del +6,1, el +4,6 i el +3,0%, respectivament).

Pel que fa a l'activitat turística, cal destacar el creixement notable del trànsit aeri (5,8%), que assoleix la cinquena variació interanual positiva consecutiva. A més, el nombre total de visitants assoleix un nou màxim històric l'any 2018, amb un increment de l'1,4%, inferior al registrat l'any anterior; el nombre de pernoctacions s'estabilitza (-0,1%), d'acord amb l'enquesta d'ocupació hotelera de l'INE.

Trànsit aeri, pernoctacions i nombre de viatgers. Taxa de variació (%)

* Dades provisionals

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades d'AENA i de l'enquesta d'ocupació hotelera de l'INE.

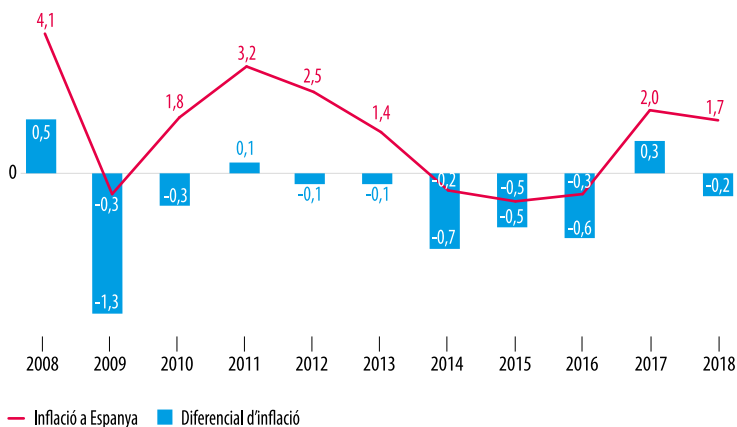
PREUS, SALARIS, ESTALVI I CRÈDIT

Quant a l'evolució de la inflació, el 2018 l'índex de preus de consum (IPC) va registrar una variació mitjana anual de l'1,7%, una xifra propera a la de la Unió Europea (1,9%), que suposa un diferencial lleugerament negatiu entre ambdues taxes d'inflació.

Els productes i els serveis que més s'han encarit han estat el transport (3,6%) i l'habitatge (2,4%), els mateixos que l'any anterior. Altres grups de productes i serveis registren un augment del preu inferior a la mitjana, i l'únic que s'ha abaratit respecte al 2017 és el de lleure i cultura (-0,2%).

El 2018, la inflació modera lleugerament l'evolució en relació amb l'any anterior, un comportament afavorit per la contenció dels preus del petroli, que van tancar el desembre amb els valors mínims del darrer any i mig. D'aquesta manera, la variació mitjana anual de la inflació subjacent (és a dir, la que no té en compte els preus energètics i el dels aliments no elaborats) se situa per sota de la de l'IPC general per segon any consecutiu, amb un valor del +0,9%.

IPC i diferencial d'inflació amb la UE. Mitjanes anuals

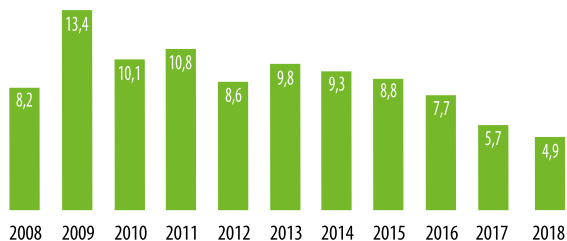
Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de Barcelona a partir de dades de l'INE.

Els salaris pactats en conveni creixen un 1,8% respecte a l'any anterior, fet que suposa una evolució més favorable que la del 2017 (+1,5%) i, atès el valor de la inflació anual, significa que permeten mantenir el poder adquisitiu. D'altra banda, els costos laborals totals per treballador¹ augmenten un 1% en el conjunt del 2018 després de l'estabilització de l'any anterior i del procés de devaluació interna —mitjançant la contenció de preus i salaris— que ha experimentat recentment l'economia espanyola.

¹ Desestacionalitzats i amb l'efecte de calendari corregit.

Pel que fa a l'estalvi de les famílies, l'augment significatiu (4,0%) del consum final de les llars durant el 2018 fa que, malgrat l'evolució interanual positiva de la renda de què disposen (+3,2%), la taxa d'estalvi se situï en el 4,9% de la renda disponible, 0,6 punts per sota del registre del 2017. Aquesta xifra suposa un descens de 8,5 punts percentuals respecte al 2009 (any amb el valor més alt des de l'inici de la crisi).

Taxa d'estalvi de les llars d'Espanya

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

Amb referència al crèdit, en un context en què el Banc Central Europeu manté els tipus d'interès en mínims, ha baixat la demanda de crèdit en el cas de les societats i de les famílies per a habitatge. En conjunt, s'accelera el descens de l'estoc del crèdit viu que roman als balanços de les entitats de dipòsit, amb un decrement interanual del 3,5% el mes de desembre; aquest retrocés es concentra especialment en les activitats productives, mentre que el crèdit a les persones físiques recupera el signe positiu gràcies a l'impuls del crèdit per a béns de consum durador.

MERCAT DE TREBALL

En el mercat laboral, la millora del comportament de la demanda interna permet avançar en la creació neta de llocs de treball i, el 2018, la Seguretat Social tanca l'any amb 18.914.563 persones afiliades, 583.456 més que l'any anterior (+3,2% més), cosa que suposa el cinquè increment interanual consecutiu. Aquest és un fet molt rellevant que, tanmateix, no ha de fer oblidar que l'ocupació creada es caracteritza per més precarietat, salaris amb menys poder adquisitiu i una proporció de contractes indefinits sobre el total inferior a la dels anys anteriors a la crisi.

D'altra banda, segons l'enquesta de població activa (EPA) del quart trimestre del 2018, hi ha 3.304.300 persones a l'atur, el 14,6% de la població activa, una taxa que és més del

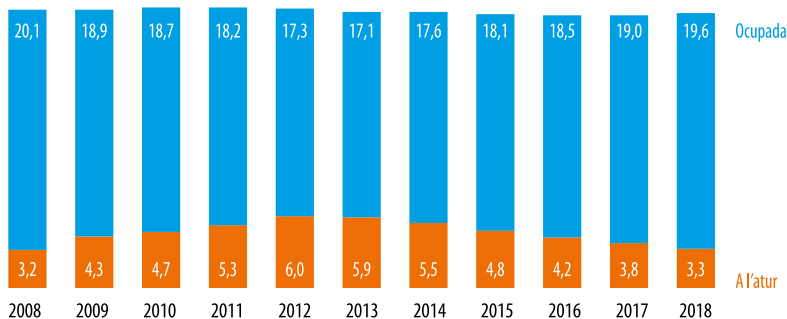
doble de la mitjana europea (6,6%). Cal remarcar que aquesta xifra suposa un descens de l'atur de 462.400 persones, el 12,3%, respecte al quart trimestre del 2017, que és percentualment similar al de l'any anterior.

Per sexes, la taxa d'atur femenina supera la masculina (16,4% i 13,0%, respectivament), tot i que hi ha una diferència moderada entre el nombre d'homes i de dones a l'atur en termes absoluts. Pel que fa a la durada de l'atur, el nombre de persones que fa més d'un any que no troben feina redueix el seu pes fins a suposar el 40,3% de l'atur total, mentre que, en referència a la distribució per edats, la taxa d'atur juvenil (de 16 a 24 anys) se situa en el 33,5%. Cal destacar que, en el quart trimestre del 2018, l'atur disminueix en termes anuals a tots els grans sectors de l'economia.

Per comunitats autònomes, les reduccions absolutes més importants del nombre de persones en atur es registren a Andalusia, Madrid i la Comunitat Valenciana (amb 126.200, 70.400 i 65.900 persones menys, respectivament). Quant a la taxa d'atur, es mantenen les fortes diferències territorials entre els valors més baixos, que corresponen al País Basc, Cantàbria i Navarra (entre el 9,5 i el 10%), i els més elevats, que es registren a Extremadura i Andalusia (23,1% i 21,3%, respectivament), que més que dupliquen els anteriors.

Pel que fa a la població activa, el 2018, augmenta en més de 100.000 persones (el 0,5%) després de l'estabilització del 2017 i de la reducció que havia experimentat els sis anys anteriors, fet que reflecteix la millora dels indicadors i de les expectatives al mercat laboral espanyol.

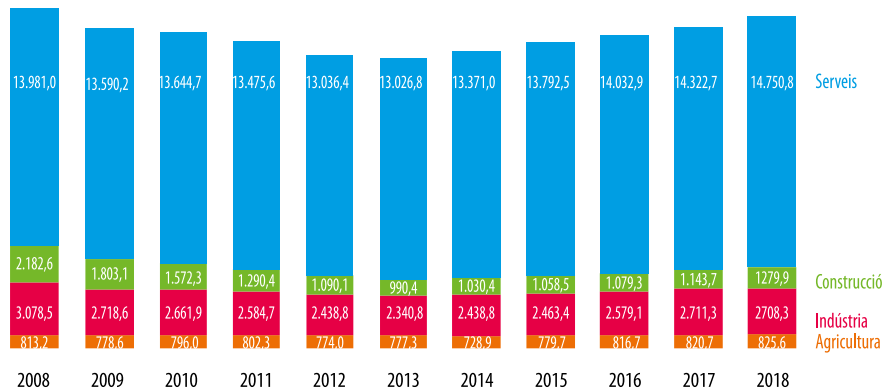
Població ocupada i aturada (en milions), quart trimestre

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

Quant a la població ocupada, l'EPA indica que hi ha un augment del 3,0% respecte al tancament del 2017 (566.200 persones més), una dada que suposa el cinquè increment anual consecutiu i millora el registre de l'exercici anterior. L'ocupació creix amb força en la construcció (11,9% anual) i els serveis (3,0% i 428.100 persones), mentre que en la indústria s'estabilitza (-0,1%).

Ocupació per sectors en milers de persones, quart trimestre

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

El 2018, totes les comunitats autònomes van guanyar població ocupada i, en termes de variació interanual, les Illes Balears (6,9%), Canàries (4,8%) i Andalusia (4,0%) es van situar significativament per sobre de la mitjana espanyola. En termes absoluts, les comunitats que creen més llocs de treball són Andalusia (118.600), la Comunitat de Madrid (108.600) i Catalunya (75.000), que conjuntament aporten més del 50% de l'ocupació neta generada a Espanya.

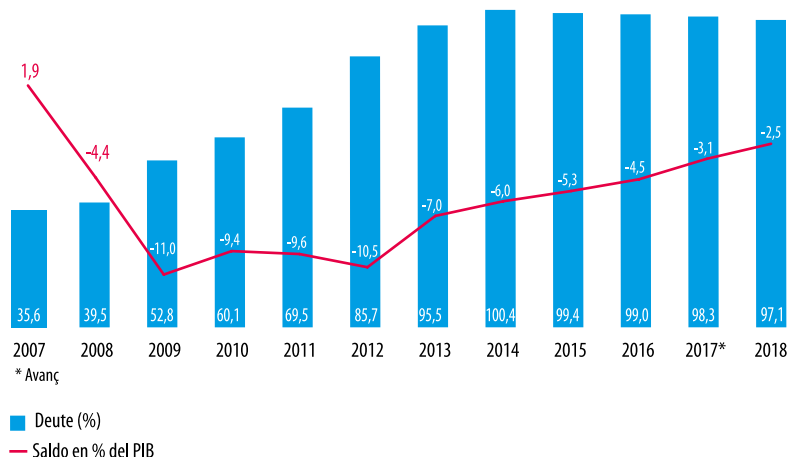
DÈFICIT I DEUTE

El saldo pressupostari de les administracions públiques se situa en el -2,48% del PIB el 2018,² una xifra que suposa una disminució de 0,6 punts percentuals respecte a l'any anterior i permet que Espanya abandoni el procediment de dèficit excessiu en què estava immersa des del 2009. El dèficit del conjunt de les administracions públiques es redueix en un 16,5% i se situa en 29.982 milions d'euros. El deute públic augmenta fins al valor més gran de la sèrie històrica recent: 1.173.117 milions d'euros. Ara bé, el seu pes relatiu sobre el

² Si no es tenen en compte les ajudes destinades a institucions financeres en el marc de la reestructuració del sector bancari, el dèficit assolix el -2,47% del PIB.

PIB disminueix en un punt fins a situar-se en el 97,1%, un percentatge 2,5 vegades superior al de l'inici de la crisi i més elevat que els de la Unió Europea i la zona euro (80% i 85,1%, respectivament).

Evolució del saldo pressupostari i el deute públic

* Avanç

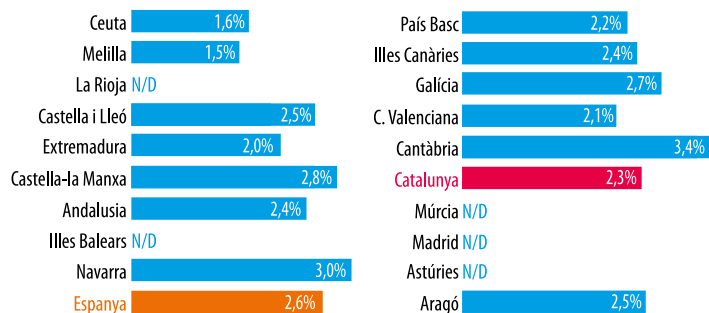
Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Ministeri d'Hisenda.

Pel que fa a la distribució del dèficit pressupostari de les administracions públiques per nivells de govern l'any 2018, encapçalen la classificació la Seguretat Social i l'Administració central, amb un -1,4% del PIB cadascuna, seguides de les comunitats autònomes (-0,2%), mentre que les corporacions locals són les úniques que aconsegueixen tancar l'any amb superàvit (0,5%).

DISTRIBUCIÓ DEL PIB PER COMUNITATS AUTÒNOMES

La comptabilitat regional d'Espanya el 2018 revela que totes les comunitats autònomes registren taxes positives d'evolució del PIB. Amb augments superiors a la mitjana espanyola (2,6% interanual), hi ha Madrid, Cantàbria, Navarra, Castella-la Manxa i Galícia, mentre que, per la banda baixa, hi ha La Rioja, Ceuta, Múrcia i Melilla, que assolixen creixements inferiors al 2,0%. Catalunya se situa lleugerament per sota de la mitjana estatal, amb un creixement de l'activitat del 2,3%.

Creixement interanual del PIB per comunitat autònoma, 2018*

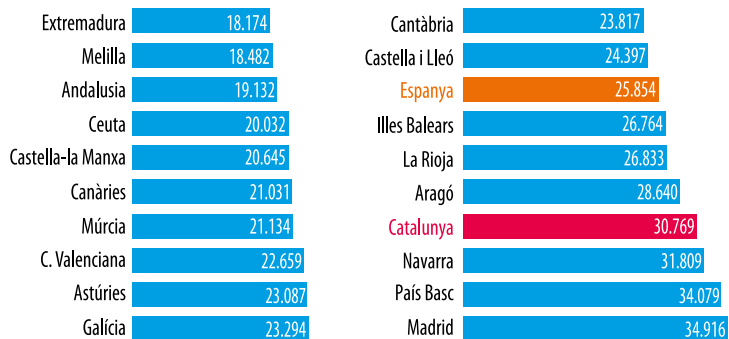

* Provisional

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

Pel que fa al PIB per habitant, l'any 2018 la mitjana espanyola se situa en 25.854 euros, una xifra inferior a la mitjana de la Unió Europea (31.100 euros), i Cantàbria és la comunitat autònoma que registra la millor evolució interanual d'aquest indicador (+5,8%), que assoleix una variació interanual del +2,8% a Catalunya.

PIB per capita a les comunitats autònomes, 2018 (€)

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

Set comunitats autònomes superen el PIB *per capita* d'Espanya i, d'aquestes, Madrid encapçala la classificació amb 34.916 euros, seguida del País Basc i Navarra, mentre que Catalunya ocupa el quart lloc amb un PIB *per capita* de 30.769 euros (el 19% per sobre de la mitjana de l'Estat). D'altra banda, es manté la dispersió en la distribució regional d'anys anteriors, ja que el PIB *per capita* de la comunitat amb l'indicador més elevat (Madrid) pràcticament duplica el d'Extremadura, que ocupa la darrera posició del rànquing.

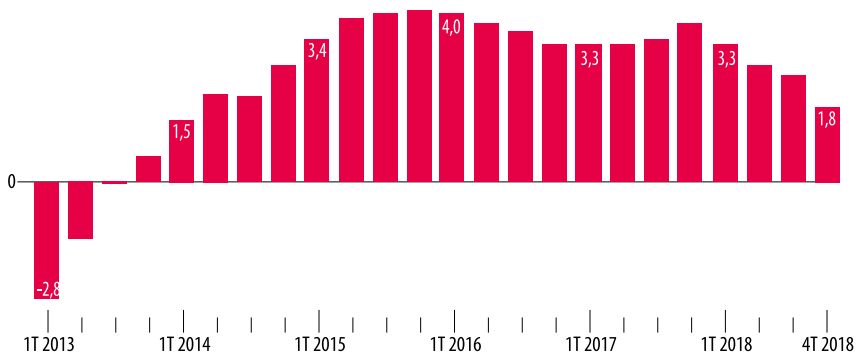
L'ECONOMIA CATALANA EL 2018

Evolució del producte interior brut

El 2018, l'economia catalana manté una evolució positiva que li permet encadenar 21 trimestres consecutius d'increment interanual en tancar l'any, però alenteix el ritme de creixement, en línia amb un entorn internacional menys favorable. Amb un PIB de 242.313 milions d'euros, el creixement real de l'economia del Principat en el conjunt del 2018 ha estat del 2,6%, un resultat inferior al dels tres anys anteriors —que van ser de fort creixement— i que s'emmarca en un context que també es caracteritza per la moderació del ritme de creixement en els àmbits espanyol (2,6%) i de la Unió Europea (1,9%), en un marc on plana la incertesa sobre el Brexit, l'augment del proteccionisme i les afectacions que tindrà sobre el comerç internacional, i on s'observa un cert deteriorament dels factors de suport temporal que van suposar, en els anys anteriors, el baix preu del petroli, la depreciació de l'euro i les condicions financeres favorables establertes pel Banc Central Europeu.

Cal remarcar que l'activitat econòmica experimenta una desacceleració gradual a partir del quart trimestre del 2017 i al llarg del 2018, de manera que en el quart trimestre el creixement interanual del PIB se situa per sota del 2%, fet que no passava des de mitjan 2014.

Evolució del PIB a Catalunya. Variació interanual (en %). Base 2010

Font: Idescat.

Les darreres previsions de diversos organismes apunten que l'economia continuarà desaccelerant-se el 2019, quan, d'acord amb els experts, el creixement de l'economia catalana es podria situar al voltant del 2,1%.

L'evolució de l'economia catalana el 2018 ha tingut com a motor principal la demanda interna, tot i que alenteix el ritme de creixement fins al 2,5% (0,4 punts percentuals menys que l'any anterior) com a conseqüència de la moderació del consum tant públic com privat i de la formació bruta de capital.

En canvi, a diferència dels anys anteriors, el saldo exterior mostra una aportació lleugerament negativa al PIB (-0,4%), ja que les exportacions de béns i serveis han moderat significativament el ritme fins al 2,0% —l'increment més suau dels darrers anys— per la desacceleració del comerç mundial, mentre que les importacions creixen més ràpidament (3,6%), tot i que també han alentit el ritme.

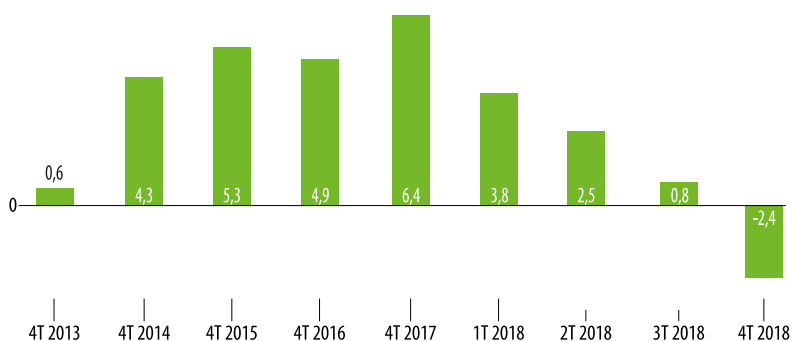
El 2018, el consum privat augmenta un 2%, ja que es beneficia de la continuïtat en l'augment de l'ocupació, que té un impacte positiu sobre les rendes familiars; ara bé, al llarg de l'any aquest creixement s'alenteix de forma gradual i passa del 3,1% del primer trimestre a l'1,5% del quart, mentre que el consum públic mostra un increment de l'1,9% (0,2 punts inferior al de l'any anterior).

El component de la demanda interna amb una evolució més favorable torna a ser la formació bruta de capital (4,6%), tot i que es tracta del resultat més moderat des de l'inici de la recuperació el 2014. L'entorn financer favorable i el dinamisme del mercat de l'habitatge contribueixen a fer que tant la inversió en béns d'equipament com la inversió en construcció continuïn presentant un augment notable (4,7% i 4,2%, respectivament).

Des de la perspectiva de l'oferta, cal assenyalar que el 2018 tots els grans sectors experimenten una evolució positiva del PIB, amb l'excepció de l'agricultura. Cal destacar la bona evolució de la construcció, que, com l'any anterior, mostra un comportament molt dinàmic (4,7%), així com del sector terciari, que millora lleugerament el seu resultat (2,9%). D'altra banda, la indústria frena clarament el creixement, amb un augment de l'1,1% interanual, una xifra que suposa un descens de 3,7 punts respecte al 2017.

En efecte, la indústria catalana registra la desacceleració sectorial més important de l'any i, després de 21 trimestres consecutius de creixement interanual des del final del 2013, experimenta una frenada sobtada en el quart trimestre del 2018 (-2,4%) pel refredament del comerç internacional. Tot i que la mitjana anual presenta una taxa de creixement de signe positiu (1,1%), aquest resultat representa un alentiment clar respecte als quatre últims anys.

Evolució del PIB industrial (en %)

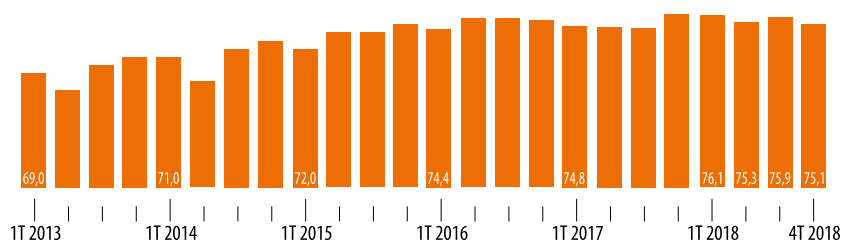

■ PIB indústria

Font: Idescat.

L'enquesta de clima empresarial del 2018 reflecteix una marxa positiva del negoci de la indústria, que tanca l'exercici amb un saldo favorable per quart any consecutiu (8 punts) i suposa una millora de 4 punts respecte a l'any anterior. Així mateix, la utilització de la capacitat productiva —un indicador avançat rellevant de l'activitat industrial— modera la seva evolució des del 76,1% del primer trimestre del 2018 fins al 75,1% del darrer trimestre del mateix any, però en el conjunt de l'any es manté respecte al 2017.

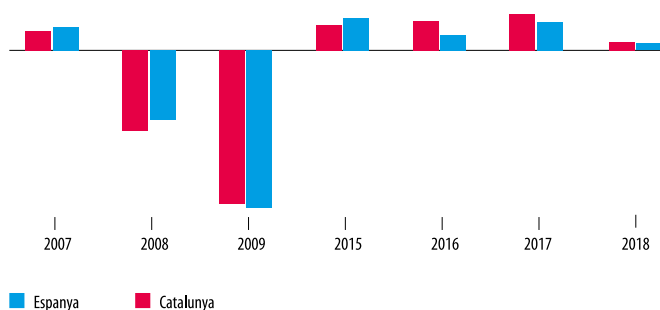
Grau d'utilització de la capacitat productiva a Catalunya (en %)

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Idescat.

L'evolució de l'índex de producció industrial (IPI) mostra un creixement moderat (0,8%) en el conjunt del 2018 que alenteix la tendència positiva de l'any anterior i confirma el deteriorament dels indicadors de la indústria catalana, un comportament que s'alinea amb el que s'observa al conjunt de l'Estat espanyol (0,7%) i de la zona euro. Per branques, la producció industrial presenta una evolució especialment positiva en la fabricació de maquinària i equips mecànics, així com en la de metal·lúrgia i productes metàl·lics, la fabricació de material de transport i la de productes farmacèutics, mentre que es redueix en la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics l'energia elèctrica, l'aigua i el gas, i la indústria del paper i les arts gràfiques i

Evolució de l'índex de producció industrial (IPI)

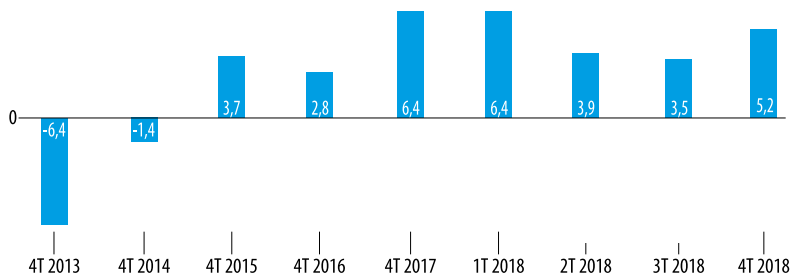

Unitats: Variació interanual de la mitjana anual (%).

Font: INE i Idescat.

Per la seva banda, el sector de la construcció assoleix variacions interanuals del PIB superiors al 3,5% en els quatre trimestres del 2018, amb un notable 5,2% en el quart trimestre. D'aquesta manera, el creixement del PIB del sector en el conjunt de l'any (4,7%) supera clarament el del conjunt de l'economia catalana i suposa la quarta dada positiva consecutiva des del 2007, després d'un procés d'ajust intens que en va reduir l'activitat en prop del 50%. El subsector residencial és l'impulsor principal de la recuperació, amb augments tant de la compravenda d'habitatges de segona mà com de la construcció d'habitatges nous, mentre que la licitació d'obra pública mostra un descens.

Evolució del PIB a la construcció (en %)

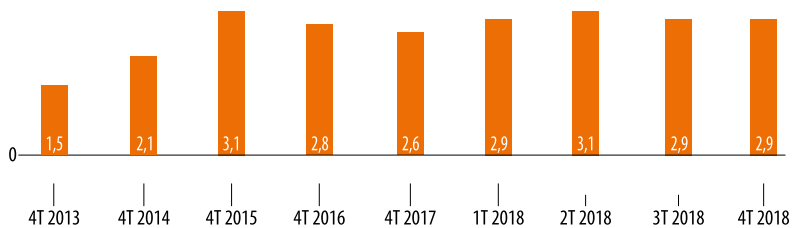
■ PIB construcció

Font: Idescat a partir de dades de l'INE.

Els serveis experimenten un creixement del PIB del 2,9% en el conjunt del 2018, un resultat lleugerament superior al de l'any anterior i al del conjunt de l'economia catalana. Per subsectors, els creixements més importants corresponen a les activitats professionals, científiques, administratives i immobiliàries, seguides de l'Administració pública, l'educació, la sanitat i els serveis socials, i, finalment, el comerç, el transport i l'hostaleria.

L'evolució del sector terciari es manté molt estable en els quatre trimestres del 2018, fet que denota que la despesa familiar experimenta un comportament equilibrat al llarg de l'any.

Evolució del PIB als serveis (en %)

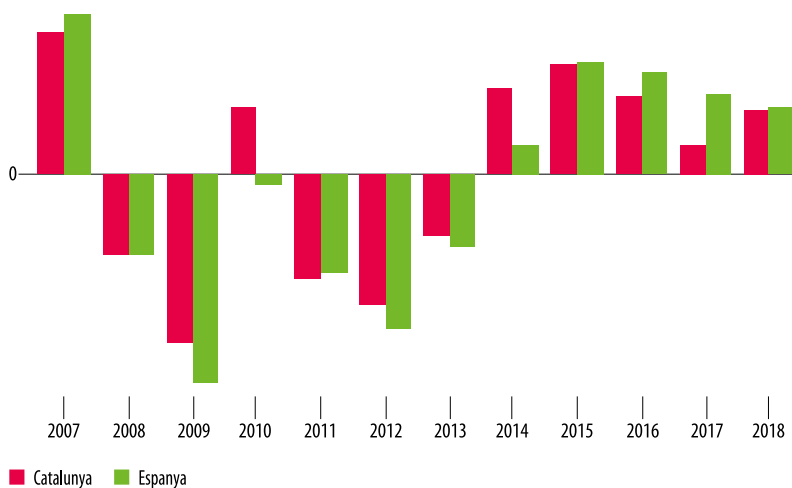

■ PIB serveis

Font: Idescat a partir de dades de l'INE.

En el cas del comerç minorista, el comportament de les vendes manté un to moderadament positiu la major part de l'any —afavorit per l'augment de l'ocupació i el seu impacte en la renda de les famílies— i repunta lleugerament en el quart trimestre. En conjunt, l'indicador tanca el 2018 amb la cinquena variació interanual positiva consecutiva en un mes de desembre (1,9%), un resultat que suposa un estancament en termes reals (0,3%) i, alhora, un lleuger augment respecte a l'any anterior; a més, és una dada molt semblant a la del conjunt d'Espanya (+2,0%).

Índex general de vendes* del comerç minorista. Variació interanual (en %)

* A preus corrents.

Font: Idescat.

Per la seva banda, l'activitat turística es continua mantenint com un dels motors de l'economia catalana i tanca amb un màxim històric de visitants (20,1 milions, l'1,6% més que el 2017) i amb un lleuger descens de les pernoctacions hoteleres (56,8 milions, el -0,7% respecte a l'any anterior). El turisme estranger experimenta un augment interanual tant del nombre de persones viatgeres com de les pernoctacions (3,2% i 0,8%, respectivament), mentre que el turisme domèstic baixa tant en el nombre de persones que viatgen com en les pernoctacions hoteleres.

En conjunt, des de l'òptica de l'oferta, l'evolució de l'economia catalana el 2018 manté un bon creixement en el sector la construcció (4,7%) i un creixement sòlid en el sector serveis (2,9%), però hi ha una clara desacceleració del creixement industrial (1,1%), que cau més de 3 punts respecte al 2017.

Les previsions macroeconòmiques per al 2019 són d'alentiment en el creixement de l'activitat a Catalunya, encara que el 2,1% estimat es manté clarament per sobre de la previsió per

a la zona euro (que se situa en l'1,3%) i només queda una dècima per sota de la previsió per a l'economia espanyola. La demanda interna i tots els seus components tindran un creixement inferior al del 2018, i el sector exterior continuarà amb una aportació negativa al creixement, tot i que es preveu una millora de l'increment de les exportacions respecte al 2018. D'altra banda, però, es preveu una desacceleració del ritme de l'evolució de creació d'ocupació, que baixarà del 2,8% al 2,3%, d'acord amb l'alentiment del PIB, en un context d'una incertesa elevada que afectarà el procés de recuperació de l'activitat.

Comerç exterior

En els darrers anys, el sector exterior s'ha erigit com un dels motors principals d'activitat en l'economia catalana i ha fet una aportació sistemàticament positiva al creixement del PIB. Aquest paper dinamitzador es modera gradualment a partir del 2014, quan la demanda interna pren el relleu com a motor principal de l'activitat, i dona pas a un saldo exterior negatiu el 2018, en un context caracteritzat per l'afebliment del comerç internacional i l'augment de la incertesa.

L'any 2018,³ les exportacions totals de Catalunya han registrat un volum de 71.649,2 milions d'euros, fet que suposa un increment interanual de l'1,1%, un percentatge força inferior al que experimenten les importacions (6,9%). Aquests resultats suposen una desacceleració clara del creixement de les vendes i les compres a l'estranger i un dèficit comercial superior a 19.000 milions d'euros, així com una taxa de cobertura (78,9%) inferior a la dels tres anys anteriors.

El valor de les exportacions catalanes representa més de la quarta part (25,1%) del total espanyol i confirma el Principat com a líder del rànquing exportador estatal. Per destinacions, destaca l'augment de les vendes a l'Amèrica Central i del Sud (6,5%), mentre que les adreçades a la Unió Europea creixen suaument (0,6%) i disminueixen les vendes a l'Amèrica del Nord (-3,5%) .

D'altra banda, tres cinquenes parts (el 59,8%) de les exportacions industrials de les empreses catalanes el 2017 —és a dir, més de 40.500 milions d'euros— corresponen a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt. Aquest conjunt de productes mostra un increment del 2,1% en termes interanuals —un percentatge superior al del conjunt de productes industrials (1,1%)— i hi ha una evolució especialment favorable dels de nivell mitjà-alt (+2,3%).

Al seu torn, les importacions catalanes assoleixen un volum de 90.764,8 milions d'euros el 2018, després d'un increment del 6,9%, superior al del conjunt d'Espanya (5,6%). El 61,2% de les importacions industrials de les empreses catalanes corresponen a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt.

³ Amb dades provisionals de l'Idescat i de DataComex (Ministeri d'Economia i Competitivitat)

Inversió estrangera

La inversió estrangera productiva a Catalunya ha estat de 2.985,7 milions d'euros el 2018, una xifra que suposa una reducció interanual del -11,7%. Es tracta d'un registre similar al del 2014, després que els anys 2015 i 2016 el Principat assolís les xifres més altes de la sèrie històrica.

L'evolució de la inversió estrangera a Catalunya el 2018 reflecteix un contrast notable entre la caiguda del primer semestre (-40,7% interanual) i la clara recuperació del segon semestre, amb un augment del 20,9% respecte al mateix període del 2017.

D'altra banda, el caràcter volàtil dels fluxos d'inversió directa fa aconsellable l'anàlisi de períodes temporals superiors a l'any. En aquest sentit, si es consideren mitjanes quinquennals, la inversió bruta estrangera productiva a Catalunya en el període 2014-2018 ha estat de 4.639 milions d'euros de mitjana, un 45% més que la mitjana del quinquenni anterior 2009-2013, quan va ser de 3.199,4 milions d'euros.

Amb aquests resultats, l'any 2018 la inversió estrangera bruta productiva a Catalunya representa el 6,4% de la inversió feta a Espanya. En el cas de la inversió bruta total, amb i sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE),⁴ el pes relatiu de Catalunya se situa en el 5,8%.

La branca econòmica que ha captat més inversió estrangera ha estat la indústria manufacturera (el 39,7% del total), seguida de la informació i les comunicacions (el 15,4% del total i un augment anual del 159%) i el comerç (12% del total).

Per àrees geogràfiques, les inversions procedents de la Unió Europea representen més de quatre cinques parts del total (81,0%), tot i haver-se reduït un 2,6%; d'altra banda, la inversió procedent de l'Amèrica Llatina cau més del 50% i, en canvi, les inversions procedents de l'Amèrica del Nord i Àsia es recuperen, amb augments del 98,3% i el 53,2%, respectivament.

Recerca i innovació

El 2017, Catalunya és la segona comunitat autònoma amb més despesa total en R+D i representa el 23,3% del total espanyol; a més, presenta un augment interanual d'aquest indicador del 5,5%. La despesa en R+D al Principat l'any 2017 representa l'1,47% del PIB, un pes que augmenta lleugerament respecte al 2016 i el situa en la quarta posició a Espanya, per darrere del País Basc, Navarra i la Comunitat de Madrid.

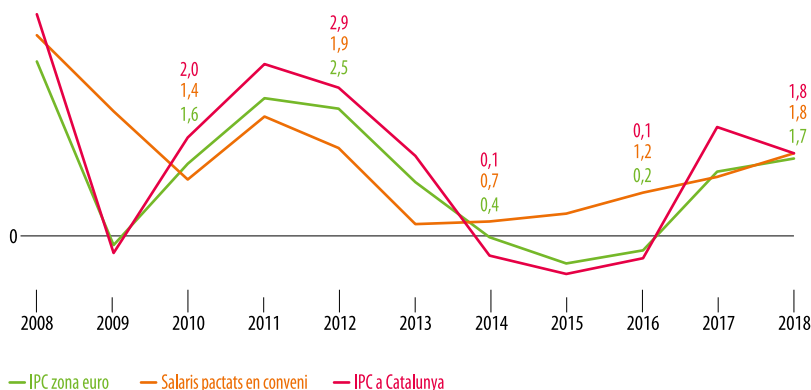
El 2018, Catalunya encapçala el rànquing espanyol de sol·licituds dels models d'utilitat, amb el 17,3% del total i és la segona comunitat autònoma en nombre de patents, amb un pes del 14,9%. Amb relació al 2017, les sol·licituds de models d'utilitat experimenten un augment del 4,5%, per un 10,7% al conjunt de l'Estat, mentre que les sol·licituds de patents evolucionen desfavorablement, amb un decremunt de més del 30% tant a Catalunya com a Espanya.

⁴ En la inversió total es compten també les inversions que fan les ETVE.

Preus, salaris i crèdit

Després d'una etapa de moderació històrica en el període 2013-2016, l'any 2017, la pressió a l'alça del preu del petroli indueix a un augment de la inflació que continua durant bona part del 2018, amb taxes superiors al 2,0% en els mesos centrals, i que es modera al final de l'any, de manera que el creixement mitjà anual se situa en l'1,8%, una dècima superior a la de l'economia espanyola i la de la zona euro (1,7% en tots dos casos). La inflació subjacent se situa en l'1,1%, una taxa continguda que és dues dècimes inferior a la de l'any anterior.

Salari i preus de consum. Variació anual (%)

Font: Idescat i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Durant el 2018, s'han registrat 364 convenis col·lectius a Catalunya, de manera que creix el nombre d'acords (1,7%) respecte a l'any anterior. L'increment salarial registrat (1,85%) ha estat lleugerament superior al del 2017 (1,48%) i comporta el manteniment del poder adquisitiu dels ciutadans en assolir una evolució similar a la de l'IPC.

Pel que fa a l'àmbit financer, l'estoc del crèdit viu adreçat a Catalunya que roman als balanços de les entitats de dipòsit experimenta un decrement interanual del 9,5% el mes de setembre, un resultat que cal relacionar amb l'efecte estadístic que van suposar els canvis del domicili social d'algunes empreses en el darrer tram del 2017.

Dèficit i deute públic

Els comptes de la Generalitat van tancar el 2018 amb un dèficit del 0,44 % del PIB (en termes del Sistema europeu de comptes, SEC), un resultat afavorit pel bon comportament dels impostos i les liquidacions del model de finançament, i que representa una reducció de 0,12 punts percentuals respecte al dèficit del 2017 i s'apropa a l'objectiu de dèficit per a les comunitats autònomes aprovat pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (0,4% del PIB).

El deute públic a Catalunya frena l'evolució ascendent registrada des del 2007 i assoleix el 33,9% del PIB en el quart trimestre del 2018, un valor 0,8 punts inferior al de l'any anterior, però que el continua mantenint en la banda alta de la sèrie històrica disponible. Aquest endeutament és molt inferior al de l'Estat espanyol, que s'acosta al 100% del PIB, però, pel que fa a les comunitats autònomes, el Principat se situa com la tercera amb un nivell d'endeutament més alt respecte al producte total, tan sols superada per la Comunitat Valenciana (41,8%) i Castella-la Manxa (35,2%).

ECONOMIA DE LA CIUTAT EL 2018

Evolució general

Durant el 2018, l'economia de la ciutat de Barcelona mostra un bon dinamisme de l'activitat econòmica i del mercat de treball, i el PIB de la ciutat experimenta un creixement real del 2,6% en el conjunt de l'any, impulsat pel comportament positiu de la demanda interna —especialment del consum de les famílies— i per la inversió empresarial, tot i que amb una certa desacceleració en el transcurs de l'any.

En aquest context, l'enquesta de clima empresarial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) reflecteix una evolució favorable de la marxa dels negocis a l'AMB, que assoleix resultats positius per quart any consecutiu, acompanyats de l'augment de l'ocupació i l'evolució positiva de la inversió. Així mateix, la taxa d'activitat emprenedora es manté per sobre del nivell precisi, tot i que la creació de noves empreses mercantils es redueix respecte al 2017.

Així mateix, cal destacar que, l'any 2018, la creació d'ocupació neta avança a bon ritme a Barcelona i l'atur continua disminuint. Malgrat aquest comportament favorable, alguns indicadors mostren una certa desacceleració i, a més, el mercat laboral continua plantejant grans reptes, com ara el pes de l'atur de llarga durada, la precarietat de molts dels nous llocs de treball o la bretxa salarial entre homes i dones.

Barcelona i la seva àrea impulsen el desenvolupament d'un model d'economia plural, innovadora i socialment inclusiva, basat en la sostenibilitat en totes les seves dimensions: econòmica, social i ambiental. En aquest context, i amb el lideratge de Barcelona Activa, l'estratègia de promoció econòmica prioritza l'impuls de sis sectors estratègics que esdevenen un eix vertebrador de tota la política municipal i de la transformació del model productiu: la indústria manufacturera, l'economia digital, els sectors creatius, l'economia verda i circular, la salut i la qualitat de vida, i l'economia social i solidària.

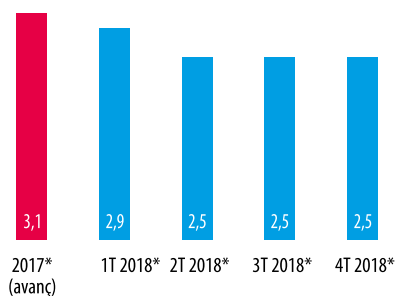
La bona evolució dels indicadors interns s'acompanya dels resultats positius dels sectors més internacionalitzats de l'economia de l'àrea de Barcelona, que en els darrers anys han dinamitzat l'economia de la ciutat, tal com mostren la continuïtat del creixement de les exportacions, els increments en l'activitat turística i la de l'aeroport —amb un nou màxim històric de passatgers— o el gran dinamisme del trànsit de mercaderies al port. D'altra banda, Barcelona continua ben posicionada en el context internacional i europeu com a ciutat amb una marca global i una bona reputació que la fan atractiva per als negocis, l'emprenedoria, la inversió estrangera i la captació de talent. Així, cal remarcar que, el 2018, se situa com la quarta ciutat mundial més atractiva per treballar a l'estranger, segons The Boston Consulting Group; com la tercera ciutat preferida d'Europa per ubicar-hi una empresa emergent, segons *Startup Heatmap Europe*, i com la primera ciutat global en persones assistents a congressos internacionals.

Evolució del producte interior brut

D'acord amb els indicadors facilitats per l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona, el PIB de la ciutat experimenta un creixement real del 2,6% en el conjunt de l'any 2018. D'aquesta manera, l'economia barcelonina culmina un quadrienni (2015-2017) d'un creixement notable, amb un resultat per al 2018 idèntic als del conjunt de Catalunya i Espanya.

Tot i així, en el transcurs de l'any s'observa una certa desacceleració de l'activitat a la ciutat, que ha fet que l'augment interanual del PIB passi del 2,9% del primer trimestre al 2,5% del quart, i situa la variació mitjana anual del PIB mig punt per sota de la del 2017 (3,1%).

Evolució del PIB a Barcelona. Taxes interanuals en volum*

* Any 2018: primera estimació.

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Des de la perspectiva de l'oferta, cal assenyalar que, el 2018, la construcció i els serveis experimenten una evolució positiva del PIB, amb creixements interanuals del 3,4 i el 2,8%, respectivament, malgrat que la construcció registra una lleugera desacceleració respecte a l'any anterior. En canvi, la indústria, que el 2017 havia mostrat un comportament dinàmic, canvia el signe de la seva evolució en el segon semestre i tanca l'any amb un suau descens del PIB (-0,4%).

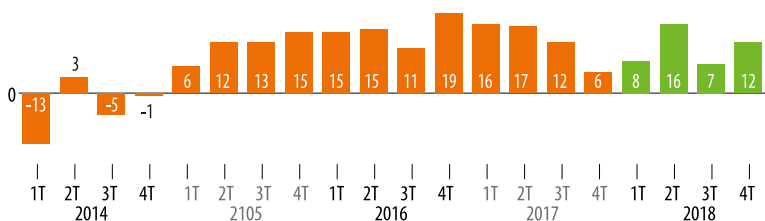
El pes determinant dels serveis (prop del 90%) en el PIB de la ciutat i la seva dinàmica favorable fan que el sector terciari sigui el motor principal del creixement de l'economia de Barcelona el 2018. L'anàlisi desagregada de l'evolució del sector posa de manifest un comportament especialment dinàmic de les activitats financeres i immobiliàries i dels serveis a les empreses, que assoleixen un creixement interanual del 4,9% després d'una evolució ascendent al llarg de l'any; d'altra banda, les branques de comerç, hostaleria, transport i informació i comunicacions també experimenten un creixement notable (3,1%), mentre que l'Administració pública, l'educació, la sanitat i els serveis socials i personals veuen frenada la seva evolució positiva dels darrers anys, amb un suau descens del -0,8%.

Clima empresarial

Segons l'enquesta de clima empresarial, el 2018 la marxa dels negocis a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) manté una evolució favorable per quart any consecutiu i assolix resultats positius durant els quatre trimestres. Aquest resultat posa de manifest la continuïtat de la recuperació econòmica, impulsada per la demanda interna i la creació d'ocupació i afavorida per factors externs com la política expansiva del Banc Central Europeu.

De tota manera, aquest indicador mostra una evolució irregular al llarg de l'any i, després de perdre força en el tercer trimestre, tanca el quart amb un saldo positiu (12) que és 7 punts superior al d'un any enrere. En aquest període, el 28% dels empresaris de l'AMB assenyalen que la marxa dels negocis ha estat favorable, enfront del 16% que afirmen que ha estat negativa, amb un saldo resultant (12) similar al de Catalunya (11,1).

Marxa dels negocis a l'AMB. Saldos en %

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de la Cambra de Comerç de Barcelona i l'Idescat.

Tots els sectors analitzats en l'enquesta registren un indicador positiu anual de la marxa dels negocis el 2018, fet que posa de manifest el bon to que ha predominat en l'activitat econòmica, i tanquen el quart trimestre amb un registre millor que el d'un any enrere, especialment en el cas de l'hostaleria. De tota manera, la indústria experimenta un clar descens d'aquest indicador en el segon semestre.

Cal destacar el bon comportament de la inversió feta a l'AMB, que registra un saldo positiu per cinquè any consecutiu i presenta el segon millor resultat des de l'inici de la sèrie l'any 2009, amb registres especialment favorables en la indústria i l'hostaleria.

Així mateix, l'ocupació manté la tendència positiva encetada tres anys enrere i registra un saldo positiu similar al del 2017, amb una evolució especialment favorable en el comerç i la resta de serveis.

L'augment de la competència és el factor més esmentat pels empresaris com a limitador de la marxa dels negocis a l'AMB l'any 2018, mentre que la feblesa de la demanda —que en anys anteriors era el principal— és el segon; d'altra banda, la manca de personal amb una qualificació adequada és un factor que guanya pes.

L'empresariat de l'AMB preveu que l'evolució del clima empresarial durant el 2018 tindrà continuïtat en la primera part del 2019 amb una marxa dels negocis positiva, però amb tendència a la desacceleració; aquesta evolució també s'observaria en el nombre de llocs de treball, mentre que la inversió empresarial podria continuar millorant. Per sectors, l'hostaleria és el que presenta millors expectatives, seguida de la construcció i el comerç. Val a dir que les expectatives empresarials sobre la marxa dels negocis a l'AMB són menys favorables que les del conjunt de Catalunya.

Teixit i dinàmica empresarial

El 2018, continua la millora de l'activitat econòmica a Barcelona, i tant el nombre de llocs de treball com el d'empreses continuen augmentant, una tendència que també comparteix l'àmbit metropolità.

Efectivament, pel que fa als llocs de treball, Barcelona tanca el quart trimestre del 2018 amb 1.120.737 persones afiliades a la Seguretat Social (és a dir, 33.393 i un 3,1% més que un any enrere). Aquesta xifra és la més elevada de la sèrie històrica en un desembre i suposa l'encadenament de 21 trimestres consecutius de creació neta d'ocupació interanual des del final del 2013.

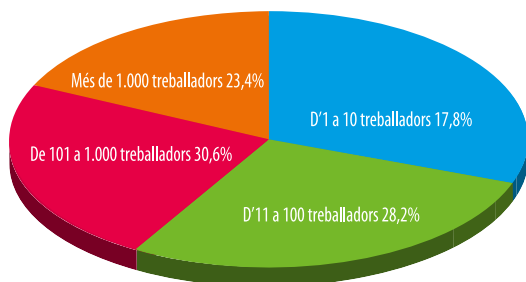
D'aquesta manera, la ciutat continua creant ocupació neta i supera, en els quatre trimestres de l'any, el llindar d'1,1 milions de persones afiliades i el nivell d'ocupació que registrava al final del 2007. L'augment de l'afiliació a la ciutat és idèntic al que experimenten l'àmbit metropolità i Catalunya i molt semblant al del conjunt d'Espanya (3,2%).

Per grans sectors, els serveis —que superen el milió d'afiliacions per primera vegada en la sèrie històrica— encapçalen el creixement interanual de l'ocupació a la ciutat (3,4%) i la construcció manté un comportament favorable (2,9%), mentre que la indústria mostra signes d'estancament (-0,5%). A l'àmbit metropolità, destaca el dinamisme de la construcció (5,0%), però els serveis i la indústria assoleixen també registres positius, amb augments interanuals del 3,2% i l'1,5%, respectivament.

D'altra banda, en el quart trimestre del 2018, a Barcelona hi ha 76.018 centres productius —a l'àmbit metropolità n'hi ha 163.829—, xifra que suposa un augment interanual moderat (0,9%) similar al de l'any anterior. Respecte al 2017, el teixit empresarial de la construcció mostra un dinamisme notable als dos territoris, amb augments del 3,4% i el 4,5%, respectivament; el dels serveis augmenta moderadament, mentre que el nombre d'empreses industrials es redueix tant a Barcelona com a l'àmbit metropolità (-1,6% i -1,1%, respectivament).

Per dimensions de les empreses, el 46% de les persones assalariades a la ciutat estan ocupades en pimes i microempreses; el 30,6%, en empreses d'entre 101 i 1.000 persones, i el 23,4%, en empreses de més de 1.000 persones.

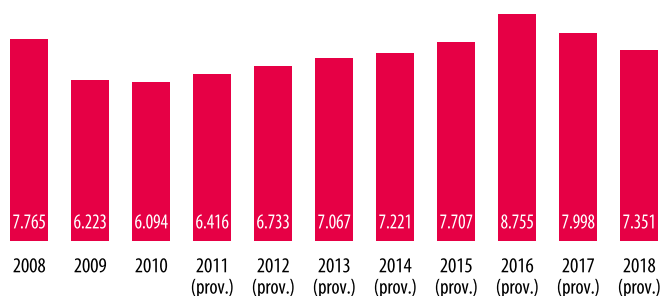
Llocs de treball segons la grandària del centre de cotització, Barcelona, 2018 (en %)

Quant a la dinàmica emprenedora, a Barcelona s'han constituït 7.351 societats mercantils durant l'any 2018, és a dir, 647 menys que el 2017. Aquesta xifra suposa el segon descens interanual consecutiu (-8,1%). Tanmateix, es tracta d'una xifra anual similar a la del 2014 i cal remarcar que aquest indicador repunta en el quart trimestre, amb un augment interanual del 7,6%, després d'un descens del 12,0% en els tres primers trimestres.

A la província hi ha 14.231 societats creades, que representen un decrement anual (-4,6%) similar al de Catalunya (-5,1%), mentre que al conjunt d'Espanya aquest indicador s'estabilitza (0,8%).

Societats mercantils creades a Barcelona ciutat

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

Pel que fa a la taxa d'activitat emprenedora (TEA, per les sigles en anglès)⁵, l'*Informe executiu Catalunya 2018-2019*, de l'estudi *Global Entrepreneurship Monitor*, la situa en el 8,6% de la població adulta resident a la província de Barcelona —la taxa més elevada des del 2008— amb un valor superior als de Catalunya (8,1%), Espanya (6,4%), la Unió Europea (8,0%) i també de països com Suècia, França, Alemanya o Itàlia. El resultat suposa un augment moderat, de 0,1 punts percentuals, respecte a la taxa del 2017 a l'àrea barcelonina, i cal destacar que el 52,9% de les iniciatives emprenedores en fase inicial estan motivades per una oportunitat de negoci, un valor que gairebé triplica el pes percentual de les que estan motivades per necessitat (18,1%) i que confirma la millora de la qualitat de l'emprenedoria iniciada fa alguns anys.

D'altra banda, la TEA femenina assoleix un valor del 7,9%, que suposa un increment anual de 0,5 punts percentuals i la situa a 1,5 punts de la taxa masculina.

L'any 2018, el perfil de la persona que emprèn a la demarcació de Barcelona és el d'un home de 35 a 44 anys, amb estudis superiors de grau o postgrau, una renda d'entre 40.000 i 100.000 euros anuals i un estat ocupacional d'empleat.

Construcció residencial i mercat immobiliari

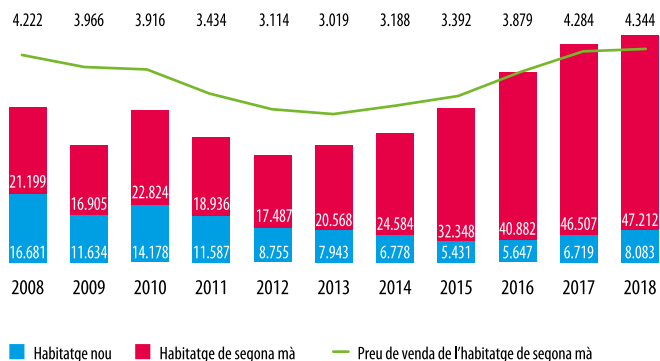
Després d'un procés intens d'ajust de vuit anys, el 2018 la construcció mostra una marxa dels negocis positiva per tercer any consecutiu i, pel que fa a altres variables analitzades en l'enquesta de clima empresarial de l'AMB, destaca per registrar una millora marcada en la inversió, mentre que l'ocupació augmenta més moderadament i els preus de venda del sector s'estabilitzen.

Les taxes positives d'evolució del VAB de la construcció durant el 2017 i altres dades oficials confirmen una trajectòria de recuperació intensa de l'activitat constructora, que especialment es fa palesa en el subsector residencial. Així, el nombre d'habitatges d'obra nova iniciats mostra una dinàmica extraordinàriament expansiva a Barcelona (60,5%) i continua creixent a la resta de l'AMB (14,3%). D'altra banda, el nombre d'habitatges de nova construcció previstos a les llicències d'obres aprovades a la ciutat augmenta (10,2%) i completa un trienni 2016-2018 clarament expansiu, mentre que el nombre d'habitatges sotmesos a reforma o ampliació experimenta un descens anual (-7,7%). En canvi, la compravenda d'habitatges a la província de Barcelona registra prop de 55.300 transaccions després d'haver disminuït en un 12% en termes interanuals, una evolució influenciada pel creixement acumulat dels preus en els darrers anys.

Efectivament, els preus del mercat residencial evolucionen a l'alça per cinquè any consecutiu: el desembre del 2018, el preu de compra d'habitatge de segona mà a la ciutat se situa en 4.344 euros/m², una xifra que representa un augment moderat (1,4%) respecte al mateix mes del 2017; pel que fa al mercat de lloguer, el preu mitjà d'un pis és de 954,3 euros mensuals en el quart trimestre del 2018, una xifra que suposa un augment interanual del 7,3%.

⁵ El Global Entrepreneurship Monitor és una font de referència internacional per a l'anàlisi quantitativa i qualitativa de l'emprenedoria. La taxa de TEA d'Europa fa referència a les economies basades en la innovació del continent.

El mercat immobiliari a Barcelona

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE.

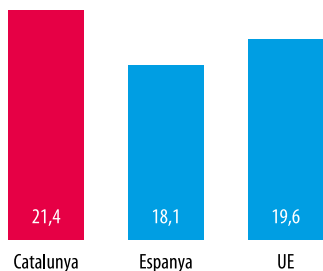
Els sectors estratègics a Barcelona

La ciutat de Barcelona avança en la transició cap a un model d'economia plural, innovadora i socialment inclusiva, basat en la sostenibilitat en totes les seves dimensions: econòmica, social i ambiental. En el mandat de 2016-2019, amb el lideratge de Barcelona Activa, l'estratègia de promoció econòmica prioritza l'impuls de sis sectors estratègics que esdevenen un eix vertebrador de tota la política municipal i de la transformació del model productiu: la indústria manufacturera, l'economia digital, els sectors creatius, l'economia verda i circular, la salut i la qualitat de vida, i l'economia social i solidària.

Indústria manufacturera

L'àrea de Barcelona i Catalunya en general són un dels territoris industrials d'Europa: el pes de la indústria sobre el PIB català (21,4%) supera la mitjana de la Unió Europea i, el 2017, Catalunya va ser la quarta regió europea en persones ocupades en manufactures de tecnologia alta i mitjana-alta.

Pes industrial dins el VAB, 2016 (en %)

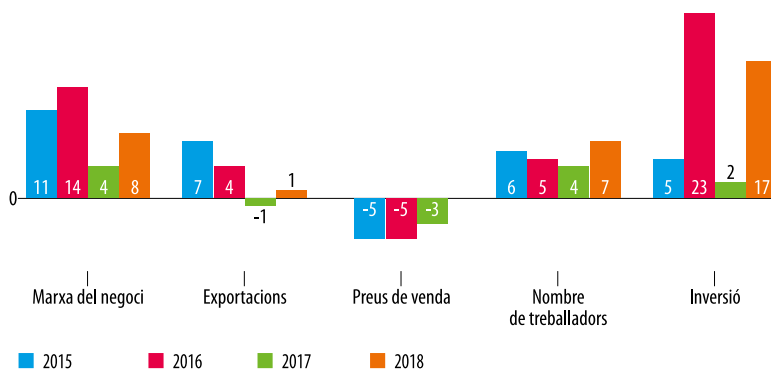

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local a partir de dades de l'Idescat.

La indústria és un sector clau per a la competitivitat de l'economia de Barcelona i la seva àrea metropolitana, que tenen clústers industrials de referència, com el químic, l'alimentari o el de l'automoció, i treballen per desenvolupar la indústria 4.0. Cal remarcar que el sector crea llocs de treball de qualitat, amb un nivell salarial superior a la mitjana de la ciutat i un pes elevat de la contractació indefinida entre les persones assalariades.

Els resultats de l'enquesta de clima empresarial de l'AMB del 2018 per a la indústria són positius pel que fa a la marxa dels negocis, l'ocupació i la inversió, mentre que els preus de venda s'estabilitzen.

Activitat industrial a l'AMB. Mitjanes anuals. Saldos en %

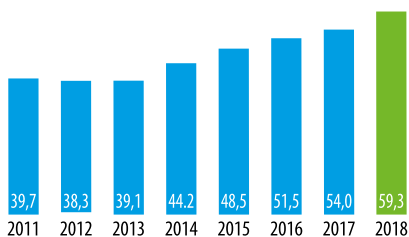

Font: Enquesta de clima empresarial a l'AMB, Cambra de Comerç de Barcelona i Idescat.

Economia digital i TIC

El 2018, el sector de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) té 2.877 empreses amb persones assalariades a la ciutat, i supera per primera vegada les 59.000 persones ocupades a Barcelona, una xifra que representa el 5,3% dels llocs de treball. Barcelona és el nucli central del sector a Catalunya, ja que concentra el 56,7% de l'ocupació i el 49,1% de les empreses que hi ha al Principat l'any 2018 en el sector de les TIC.

Llocs de treball* en TIC a Barcelona (en milers)

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

L'ocupació augmenta en més de 21.000 persones (el 54,7%) entre el 2012 i el 2018, molt més ràpidament que el conjunt de l'economia de Barcelona (el 15,6%). Aquesta tendència també es registra en el teixit empresarial, on les empreses TIC han crescut un 48,7%, mentre que el conjunt d'empreses amb personal assalariat a Barcelona ho ha fet en un 8,6%.

El 2018, més de la meitat dels contractes signats al sector de les TIC són indefinits, una xifra sensiblement superior a la mitjana de Barcelona (14,4%). D'altra banda, el 2017, a Barcelona el salari mitjà del sector de la informació i les comunicacions, que inclou les TIC, és de 38.090 euros/any i supera en més de 7.800 euros (el 25%) el del conjunt de la ciutat. En conjunt, una estabilitat més gran dels contractes i el nivell de remuneració salarial caracteritzen l'economia digital com un dels sectors que ofereix millor qualitat d'ocupació a Barcelona.

Sectors creatius

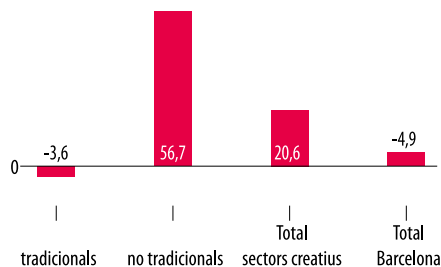
A Barcelona, les activitats creatives constitueixen 138.410 llocs de treball el 2018, que representen el 12,7% dels de la ciutat i la meitat (49,7%) de l'ocupació creativa a Catalunya.

Des del 2008, aquest sector mostra un augment de l'ocupació (20,6%) quatre vegades superior al del conjunt de Barcelona (4,9%), amb un increment de 23.633 llocs de treball, i esdevé un dels motors de creixement de l'ocupació a la ciutat.

Els sectors creatius no tradicionals (tecnologies de la informació, R+D i publicitat) presenten una dinàmica molt més accelerada del creixement ocupacional en els últims anys i salaris

superiors a la mitjana de Barcelona, mentre que els sectors tradicionals (com l'art, la cultura, l'arquitectura o el disseny) mostren un pes dels autònoms (26,6%) molt superior al del conjunt de la ciutat (11,0%).

Evolució dels llocs de treball a Barcelona, 2008-18 En %

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Economia verda i circular

A Barcelona, el 2018, l'economia verda ocupa 41.884 persones,⁶ una xifra que suposa el 3,7% de l'ocupació total de la ciutat i el 40% de l'ocupació verda a Catalunya. El mateix any, el teixit empresarial de l'economia verda a Barcelona consta de 2.279 empreses amb personal assalariat, que representen el 3,0% de les empreses de la ciutat.

El 2018, l'ocupació verda experimenta un augment anual que se situa a l'entorn del 4,0%, més intens que el del conjunt de l'economia de Barcelona (3,1%); aquest dinamisme més gran també s'observa en el cas de les empreses, que intensifiquen la seva recuperació amb un creixement interanual al voltant del 5,0%.

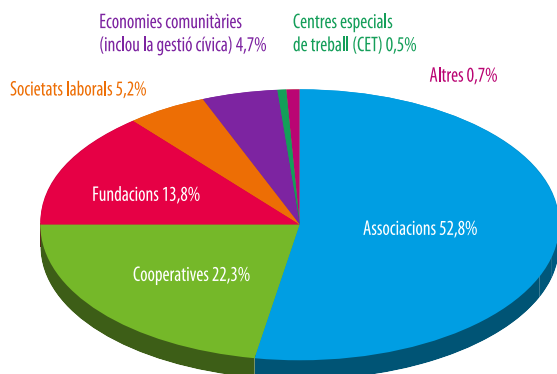
L'elecció de Barcelona per encapçalar el projecte MOBILus, escollit per l'Institut Europeu d'Innovació i Tecnologia per liderar la comunitat d'innovació (Knowledge and Innovation Community) sobre mobilitat urbana i format per un partenariat amb 48 membres de 15 països, suposa una oportunitat estratègica per a les activitats econòmiques i de recerca vinculades a la mobilitat sostenible, així com per contribuir des de la ciutat a buscar solucions als reptes de la mobilitat urbana i a trobar nous usos als espais urbans a fi d'assegurar l'accessibilitat, la sostenibilitat i l'eficiència dels sistemes de transports.

⁶ Les xifres d'ocupació i empreses corresponen al llindar màxim de l'interval de valors estimat amb els criteris d'anàlisi sectorial de l'economia verda que aplica la Generalitat de Catalunya.

Economia social i solidària: una economia transformadora cap a la sostenibilitat integral

L'any 2018, a la ciutat hi ha un total de 4.449 empreses, associacions i iniciatives comunitàries d'economia social i solidària: 990 cooperatives, més de 230 societats anònimes laborals, 2.347 associacions, 614 fundacions i 207 iniciatives d'economies comunitàries. S'estima que el pes sobre el nombre d'empreses amb treballadors de la ciutat és del 6,0%.

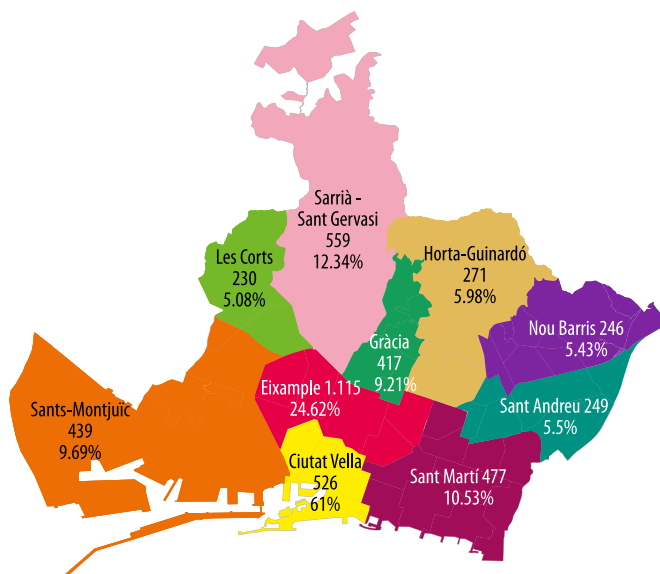
Empreses, associacions i iniciatives comunitàries de l'economia social i solidària a Barcelona, 2018

Font: *L'economia social i solidària a la ciutat de Barcelona, 2018*, Comissionat d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.

Per districtes, l'Eixample concentra gairebé una quarta part de les empreses i les iniciatives d'economia social i solidària de la ciutat (24,6%). Sarrià - Sant Gervasi, Sant Martí, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i Gràcia suposen cadascun entre el 9,0% i el 12,5% del total. A Sant Martí hi ha una forta presència de cooperatives i societats laborals i d'experiències comunitàries; a Gràcia, experiències comunitàries, i a Ciutat Vella, associacions, centres especials de treball i cooperatives d'iniciativa social.

Empreses, associacions i iniciatives de l'economia solidària als districtes de Barcelona, 2018

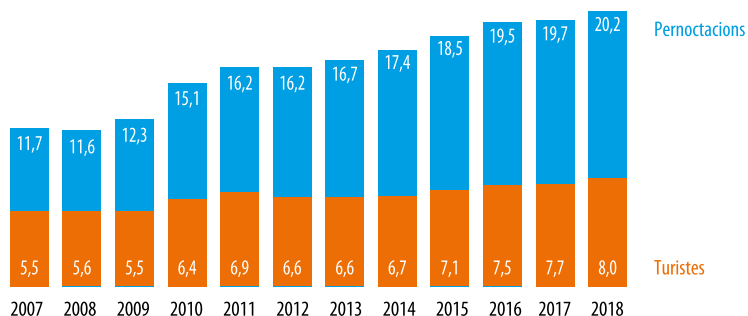
Font: *L'economia social i solidària a la ciutat de Barcelona, 2018*, Comissionat d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.

Entre el 2014 i el 2017, a Barcelona s'han constituït 193 cooperatives, el 80,3% de les quals són cooperatives de treball associat i el 63,2% s'han creat els últims dos anys (2016 i 2017). D'altra banda, el tercer sector social genera unes 31.000 contractacions l'any 2017, i cal destacar la presència d'aquestes entitats en els àmbits d'actuació d'acció social amb infants, joves i famílies i d'atenció a la discapacitat psíquica i intel·lectual, que representen el 45,0% i el 18,0% del total de contractacions, respectivament.

Turisme

Barcelona tanca l'any 2018 amb una evolució positiva en l'àmbit de l'activitat econòmica turística. Els indicadors principals del sector assoleixen un balanç positiu en el conjunt de l'any, amb 8,1 milions de turistes en hotels i 20,3 milions de pernотacions, unes xifres que suposen nous màxims històrics i una evolució interanual del 5,1% i el 2,7%, respectivament, i que milloren els resultats del 2017, que es van veure afectats per l'impacte dels atemptats del 17 d'agost, la situació política a Catalunya i la incertesa que hi va anar associada. El ritme d'augment dels turistes en hotels és proper als del 2016 i el 2015.

Indicadors d'activitat hotelera a Barcelona (en milions)

Font: INE.

El comportament del turisme a la ciutat comtal el 2018 es veu impulsat, com l'any anterior, per l'evolució expansiva del turisme estranger provinent dels continents americà i asiàtic, en concret, pel creixement de dos dígits dels turistes procedents dels Estats Units i de la Xina. També es registra un augment del turisme provinent de països de la Unió Europea, que contrasta amb la reducció moderada dels visitants originaris de l'Estat espanyol. Pel que fa a la procedència, cal assenyalar els Estats Units com a primer mercat internacional emissor de turistes, que supera tant el Regne Unit com França. El 2018, es registren prop de 850.000 turistes estatunidencs en termes anuals, una xifra que representa un augment del 16,5%, mentre que el Regne Unit i França n'aporten més de 650.000 cadascun, amb increments interanuals més moderats (3,1% i 7,6%, respectivament). D'altra banda, el nombre de passatgers de creuers amb origen o destinació a la ciutat i creuers en trànsit sobrepassa els 3 milions de persones i augmenta considerablement amb relació a l'any anterior (12,1%).

Pel que fa al turisme de negocis, segons el Barcelona Convention Bureau, el 2018 es van celebrar 1.728 reunions a la ciutat, amb un total de 651.335 persones delegades i un impacte econòmic de 1.901 milions d'euros.

Port i aeroport

Els fluxos d'activitat comercial al port de Barcelona el 2018 mantenen el creixement amb un dinamisme més suau que la de l'any anterior, però mostren increments sòlids en la major part dels indicadors. Els 65 milions de tones de mercaderies que han passat pel port de Barcelona suposen un màxim històric i confirmen que el port ha esdevingut un operador global, cada vegada més especialitzat en el trànsit de productes elaborats i semielaborats.

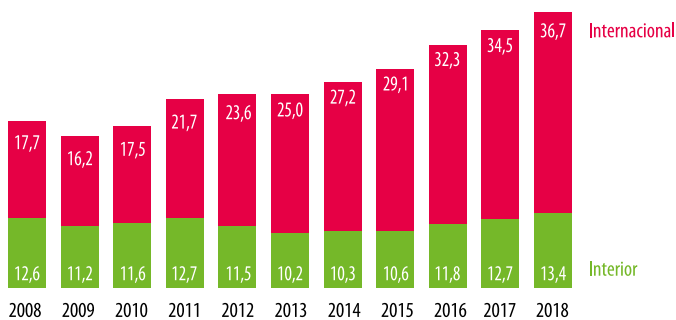
Així, en el conjunt del 2018, el trànsit de mercaderies total creix un 9,5% i el de contenidors, un 15,1%, fet que suposa una bona evolució, tot i que més moderada que la de l'any anterior. El volum de la càrrega general, que inclou les mercaderies de més valor afegit, augmenta en un 12,6% i representa el 70,0% del trànsit comercial total, mentre que el

trànsit de líquids a doll experimenta una variació del 5,2%; finalment, el de sòlids a granel és l'únic indicador que baixa respecte a l'any anterior (-4,7%).

El trànsit de persones passatgeres augmenta en un 8,6% respecte al 2017, amb una evolució notable del segment dels creueristes (12,1%), mentre que el nombre de persones passatgeres de ferris de línia regular creix més suaument respecte a l'any anterior (1,8%).

Pel que fa a l'aeroport de Barcelona, registra 50,2 milions de passatgers el 2018, una xifra que suposa un màxim històric i un increment interanual del 6,1%.

Trànsit de passatgers a l'aeroport de Barcelona (en milions)

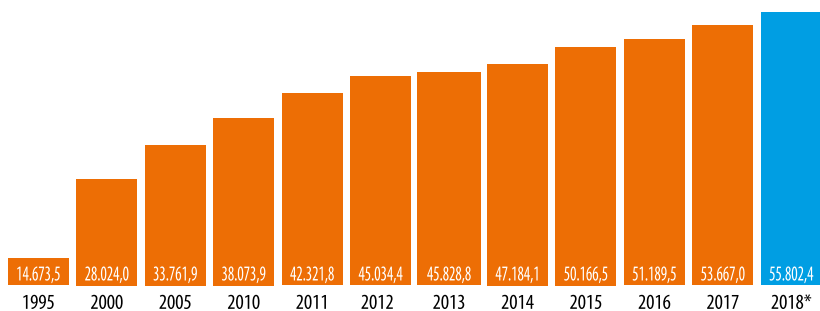
Font: AENA i Aeroport de Barcelona.

El resultat global positiu del 2018 s'explica pel dinamisme del trànsit internacional de passatgers al Prat, que ja és prop de tres quartes parts (73%) del total, i augmenta un 6,2% en termes anuals, amb un creixement destacat del de fora de la Unió Europea (11,3%). A aquesta evolució, s'hi ha afegit el bon comportament del trànsit interior, que augmenta un +5,7% en relació amb el 2017.

Comerç exterior

L'any 2018, les exportacions de la província de Barcelona han assolit un volum de 55.802,4 milions d'euros⁷ una xifra que suposa, per vuitè any consecutiu, un nou rècord de la sèrie històrica disponible. Amb relació a l'any anterior, les vendes a l'exterior creixen amb més ritme a Barcelona (4,0%) que a Catalunya i Espanya (2,8% i 3,2%, respectivament).

Exportacions de l'àrea de Barcelona,* 2000 - 2018 (en milions d'euros)

* Dades provisionals.

Font: DataComex, Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

El 2018, la província de Barcelona continua encapçalant el rànquing exportador de l'Estat espanyol, amb la cinquena part (19,6%) del total de les vendes a l'exterior. El lideratge de Barcelona es manté any rere any i la seva contribució supera la suma de les de Madrid (10,6%) i València (6,0%), les àrees urbanes que la segueixen en el rànquing.

El nombre d'empreses exportadores a la demarcació de Barcelona ha estat de 41.173 el 2018, una xifra que representa un augment interanual de l'1,3% i un pes del 20,2% en el conjunt d'Espanya i del 85,9% a Catalunya.

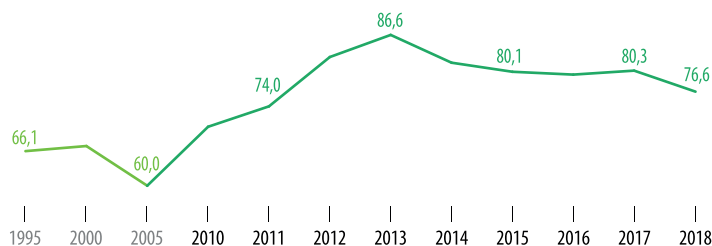
L'any 2018, els trets més rellevants de les exportacions de l'àrea de Barcelona són els següents:

- Els productes de nivell tecnològic alt i mitjà-alt representen el 60,1% de les vendes totals a l'estranger. L'àrea de Barcelona genera per si sola la quarta part (25,1%) d'aquestes exportacions a Espanya i lidera clarament el rànquing estatal.
- El sector químic representa més de la quarta part de les vendes a l'exterior de la província de Barcelona (26,0%) durant el 2018, amb un volum superior a 14.500 milions d'euros, seguit de l'automoció i els béns d'equip i maquinària, cadascun amb un 18,8% del total.
- Quant a la distribució geogràfica, la major part de les vendes a l'exterior de l'àrea de Barcelona (61,4%) es destinen a la Unió Europea, amb França (14,5%), Alemanya (11,0%) i Itàlia (8,3%) com les destinacions principals. El pes de la Unió Europea es manté estable després d'un creixement de les vendes del 3,7% amb relació al 2017, i les dirigides a la zona euro representen gairebé la meitat de les de l'àrea de Barcelona (49,8%), mentre que el pes de les vendes a la resta d'Europa se situa en el 8,1% del total. Pel que fa a altres àrees geogràfiques, el 2018 creixen a bon ritme les exportacions que van a l'Àfrica (12,9%) i l'Amèrica llatina (6,9%) i, de forma més moderada, les vendes a l'Amèrica del Nord (prop del 4,0%), mentre que, a diferència d'anys anteriors, les exportacions a Àsia es redueixen (-4,2%).

Al seu torn, les importacions de la província de Barcelona han sumat 72.813,1 milions d'euros el 2018, una xifra que suposa un creixement interanual del 6,3% i representa el 22,8% de les del conjunt d'Espanya.

Aquest any, el creixement de les importacions és superior al de les exportacions, de manera que la taxa de cobertura⁸ baixa fins al 76,6%, 3,6 punts percentuals per sota del registre de l'any anterior. D'aquesta manera, per cada euro que s'importa des de la demarcació, les exportacions permeten recuperar-ne 77 cèntims.

Taxa de cobertura* de l'àrea de Barcelona

* Quocient exportacions/importacions per a un territori i període de temps determinat.

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Barcelona, ciutat de referència internacional

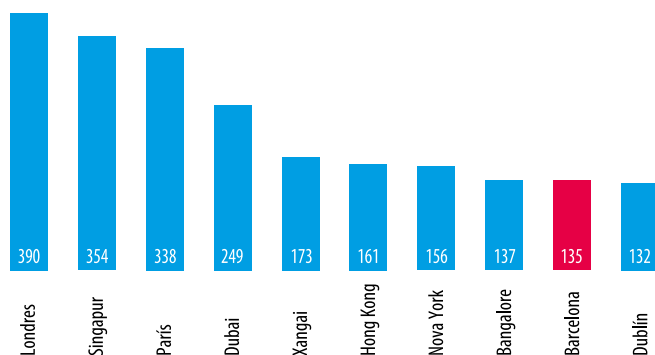
En els darrers anys, la internacionalització de l'economia s'ha confirmat com un factor clau des del punt de vista de la competitivitat. En aquesta línia, la ciutat de Barcelona manté un bon posicionament en els contextos europeu i global, fet que suposa un actiu de gran rellevància en un entorn internacional molt competitiu per a les àrees metropolitanes del món i reforça la capacitat de la ciutat d'atreure empreses, ocupació, talent i inversió estrangera a la ciutat.

Així, el 2018, Barcelona se situa com la quarta ciutat mundial més atractiva per treballar a l'estranger, segons l'informe *Decoding Global Talent 2018*, del Boston Consulting Group, només per darrere de Londres, Nova York i Berlín, i guanya tres posicions respecte a l'edició anterior.

Barcelona i Catalunya continuen sent una destinació atractiva per a la inversió estrangera en el context internacional. Segons el *Global Cities Investment Monitor 2018* de KPMG, el 2017 Barcelona és la novena àrea urbana global en captació de projectes d'inversió exterior i assoleix la xifra de 135 projectes internacionals.

8 Relació exportacions/importacions (en %).

Principals àrees urbanes en captació de projectes d'inversió estrangera. 2017

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir del *Global Cities Investment Monitor 2018* de KPMG.

Així mateix, Barcelona és la ciutat d'Europa que presenta la millor estratègia de promoció i captació d'inversió estrangera, i la segona del sud d'Europa amb les millors perspectives per al període 2018-2019 segons l'informe *fDi's European Cities and Regions of the Future 2018/19* (del grup Financial Times). El mateix informe la situa com a sisena ciutat europea en connectivitat i reconeix Catalunya com la millor regió per invertir al sud d'Europa el 2018-2019, per segon any consecutiu.

Barcelona es manté per tercer any consecutiu entre les 25 àrees urbanes més competitives del món i ocupa el 24è lloc de la classificació del *Global Power City Index* del 2018 de la Mori Memorial Foundation. Així mateix, l'informe *City RepTrak*, del Reputation Institute, la situa com la quinzena ciutat del món amb millor reputació l'any 2018, en un rànquing on supera ciutats com Vancouver, Londres, Madrid o Amsterdam.

En l'esfera de la qualitat de vida, la cohesió social i el medi ambient, Barcelona és considerada la quarta ciutat del món més preparada per al futur tecnològic associat a la millora de la qualitat de vida, segons l'informe *Index of Cities' Readiness 2017* de PWC. A més, és un referent per la seva vitalitat cultural i creativa, segons els resultats de *The Cultural and Creative Cities Monitor*, elaborat per la Comissió Europea, en què obté la novena posició en l'índex d'intensitat cultural. Quant a la cohesió social, la taxa de risc de pobresa o exclusió social (ARPE, per les sigles en anglès) de Catalunya es manté inferior a la de la Unió Europea. Finalment, l'informe *Sustainable Cities Mobility Index 2017* la situa entre les 25 primeres ciutats del món i la quinzena d'Europa.

A partir de la seva tradició emprenedora, la ciutat es consolida com un dels ecosistemes més dinàmics d'emprenedoria tecnològica d'Europa segons l'*Startup Heatmap Europe* del 2018, que situa Barcelona com la tercera ciutat preferida, d'entre 93 ciutats europees, per establir-hi una empresa emergent. La fortalesa de Barcelona com a *hub* tecnològic també està marcada per l'organització de congressos de tecnologia i la posada en marxa de projectes per mantenir actives aquestes sinergies.

El bon posicionament internacional de la ciutat en el camp tecnològic també s'observa en els camps més amplis i transversals de la innovació i la ciència:

- Pel que fa a la ciència, la ciutat destaca com a divuitena del món i cinquena d'Europa en producció acadèmica científica, segons el *Science Citation Index*.
- El 2018, Barcelona obté la vuitena posició d'Europa i la trentena mundial en l'*Innovation Cities Index*. El rànquing elaborat per 2thinknow —que analitza 500 ciutats— mostra la importància de continuar treballant per consolidar Barcelona en el mapa internacional i el seu potencial per convertir-se en un referent en sectors com la genòmica, la realitat virtual i augmentada i la cadena de blocs (*blockchain*).

Així mateix, Barcelona es consolida com a ciutat d'excel·lència en formació empresarial. Segons el rànquing del diari *Financial Times* sobre els 100 millors programes d'MBA a jornada completa, les escoles barcelonines de negocis IESE i ESADE se situen entre les cinc primeres en el rànquing europeu del 2018, ja que assoleixen la tercera i la cinquena posició, respectivament, fet que situa Barcelona com l'única urbs europea amb dues institucions docents entre les cinc millors escoles de negocis del continent.

Pel que fa al turisme, Barcelona continua molt ben posicionada com a ciutat líder en atracció de visitants, tant a escala europea com internacional. Segons Euromonitor International, l'any 2017 és la 23a ciutat més visitada per turistes internacionals en una classificació de 100 ciutats del món, i és la sisena més visitada entre les ciutats europees. Quant a l'àmbit del turisme de negocis, el 2018 Barcelona ocupa la quarta posició al món en nombre de congressos internacionals organitzats i la primera en persones participants, segons l'informe de la International Congress and Convention Association (ICCA). Respecte a les infraestructures d'accés a la ciutat, l'aeroport de Barcelona és el setè d'Europa en nombre de persones passatgeres el 2018; a més, la ciutat té el primer port base per a creuers d'Europa i de la Mediterrània, que se situa com el cinquè del món el 2017.

Finalment, amb relació al cost de la vida, segons l'estudi anual elaborat per Mercer Consulting, la ciutat se situa en la 79a posició el 2018, de manera que s'observa una evolució a l'alça del cost de la vida respecte a l'any anterior, per l'apreciació de l'euro i l'augment de la inflació i dels preus de l'habitatge. Tanmateix, si es compara amb altres ciutats europees de la zona euro, Barcelona es manté a la catorzena posició que ja va assolir l'any anterior.

Posicionament de Barcelona en rànquings internacionals

POL D'ACTIVITAT ECONÒMICA	
Les deu primeres ciutats d'Europa (2018-2019) - Estratègia d'inversió estrangera	1
Principals àrees urbanes del món en projectes d'inversió estrangera (2017)	9
Índex de ciutats competitives al món/Europa (2018)	24/11
Ciutats del món en organització de congressos i reunions internacionals (2018)	4
Ciutats del món amb millor reputació (2018)	15
SOSTENIBILITAT, QUALITAT DE VIDA I COHESIÓ SOCIAL	
Ciutats més preparades per al futur tecnològic (2017)	4
Qualitat de vida (Mercer Consulting; 2019)	43
Ciutats creatives i culturals (2017)	9
Índex de ciutats sostenibles (2018)	28
TURISME	
Destinacions de turisme internacional a Europa/món (2017)	6/23
Creuers als principals ports d'Europa/Mediterrània/món (2017)	1/5
Pernoctacions de turistes internacionals (2017)	5
CONEIXEMENT	
Ciutats europees preferides per ubicar-hi una empresa emergent (2018)	3
Ciutats més atractives per treballar per al talent global (2018)	4
Índex de ciutats innovadores (2018)	30 món / 8 Europa
Millors programes d'MBA, rànquing europeu/mundial (2018)	IESE 3/11, ESADE
Producció acadèmica científica al món/Europa (2017)	5/20 18/5
INFRASTRUCTURES	
Les deu primeres ciutats d'Europa (2018-2019) - Connectivitat	6
Aeroports d'Europa per volum de passatgers (2018)	7
COST DE LA VIDA I ESPAIS PRODUCTIUS	
Perspectives d'inversió en propietats (2018)	13
Expectatives de desenvolupament immobiliari (2018)	11

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de diversos informes i rànquings internacionals elaborats per fonts de prestigi reconegut.

ANNEX. TAULES

Context econòmic per països

Principals indicadors econòmics

	Estats Units		Unió Europea		Espanya		
	4T 2018	1T 2019	4T 2018	1T 2019	3T 2018	4T 2018	1T 2019
PIB Variació anual real (%)	3,0	3,2	1,5	1,5	2,5	2,3	2,4
Demanda nacional Aportació al creixement del PIB (%)	3,3	3,2	1,8	1,7	2,7	2,5	2,2
Demanda externa Aportació al creixement del PIB (%)	-0,3	0,0	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	0,2
Indicador del clima econòmic Índex 1990-2018 = 100	99,6	99,0	109,0	105,6	106,7	106,4	105,2
Producció industrial Variació anual (%)	4,0	2,9	-1,1	0,3	0,5	-2,8	-0,2
Població ocupada Variació anual (%)	1,8	1,2	1,4	1,3	2,4	2,6	2,8
Taxa d'atur Percentatge sobre la població activa (%)	3,8	3,9	6,6	6,5	14,6	14,4	14,7
Preus de consum Variació anual (%)	1,9	1,9	1,6	1,6	2,3	1,2	1,3
Exportacions Variació anual (%)	6,9	10,9	3,2	1,2	3,9	0,6	-1,1
Importacions Variació anual (%)	8,9	8,9	7,0	5,5	6,4	5,1	2,4

Nota: A "Preus de consum", les dades corresponen al darrer mes del trimestre. A "Indicador de clima econòmic", les dades dels Estats Units són les de l'indicador compost avançat. Les dades d'"Exportacions", "Importacions" i "Població ocupada" de la Unió Europea són les de la zona euro. Les dels darrers trimestres són provisionals.

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE) i Ministeri d'Economia i Empresa.

Evolució de l'economia espanyola el 2018

Producte interior brut a preus de mercat, 2018. Demanda. Variació interanual (%)

	1T	2T	3T	4T	2018
Consum final	+2,8	+2,2	+2,0	+2,0	+2,3
Despesa en consum final de les llars	+3,0	+2,3	+2,0	+2,0	+2,3
Despesa en consum final de les administracions públiques	+2,2	+2,0	+2,2	+2,2	+2,1
Formació bruta de capital fix (FBCF)	+3,9	+7,5	+5,3	+4,4	+5,3
- Construcció	+5,8	+7,0	+5,7	+6,3	+6,2
- Béns d'equipament	+1,9	+10,6	+6,3	+2,8	+5,4
Variació d'existències	+0,1	+0,1	+0,1	+0,1	+0,1
Demanda nacional	+3,1	+3,3	+2,7	+2,5	+2,9
Exportacions de béns i serveis	+3,8	+2,6	+1,7	+1,0	+2,3
Imports de béns i serveis	+4,8	+5,1	+2,3	+1,7	+3,5
PIB a preus de mercat	+2,9	+2,6	+2,5	+2,3	+2,6

Font: INE.

Producte interior brut a preus de mercat, 2018. Oferta. Variació interanual (%)

	1T	2T	3T	4T	2018
Agricultura i pesca	+2,8	+4,8	-0,5	+3,6	+2,7
Indústria	+2,6	+2,0	+1,1	-1,3	+1,1
Construcció	+7,5	+7,5	+8,1	+7,2	+7,6
Serveis	+2,6	+2,5	+2,7	+3,0	+2,7
PIB a preus de mercat	+2,9	+2,6	+2,5	+2,3	+2,6

Font: INE.

Capacitat o necessitat de finançament (en % del PIB a preu de mercat)

	Administració central	Comunitats autònomes	Corporacions locals	Seguretat Social	Total
2007	1,3	-0,3	-0,3	1,3	1,9
2008	-2,9	-1,7	-0,5	0,7	-4,4
2009	-9,1	-2,0	-0,5	0,7	-11,0
2010	-4,8	-3,7	-0,7	-0,2	-9,4
2011	-3,6	-5,1	-0,8	-0,1	-9,6
2012	-7,9	-1,9	0,3	-1,0	-10,5
2013	-4,8	-1,6	0,6	-1,1	-7,0
2014	-3,7	-1,8	0,5	-1,0	-6,0
2015	-2,8	-1,7	0,4	-1,2	-5,3
2016 (P)	-2,7	-0,8	0,6	-1,6	-4,5
2017 (A)	-1,9	-0,4	0,6	-1,4	-3,1
2018	-1,4	-0,2	0,5	-1,4	-2,5

Font: Intervenció General de l'Administració de l'Estat, Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

L'ECONOMIA CATALANA EL 2018

PIB de Catalunya. Components de la demanda. Variació anual (%)

	2007	2017	2018
Demanda interna	4,8	2,9	2,5
Consum privat	3,5	2,4	2,0
Consum públic	7,7	2,1	1,9
Formació bruta de capital	5,9	5,2	4,6
Béns d'equipament i altres	11,7	4,7	4,7
Construcció	2,7	4,9	4,2
Saldo amb l'estranger	-0,5	0,2	-0,4
Exportacions	4,6	5,1	2,0
Importacions	5,2	5,6	3,6
PIB	3,4	3,3	2,6

Font: Idescat.

PIB de Catalunya. Components de la demanda. Variació anual (%)

	2017	2018
PIB	3,3	2,6
Agricultura	3,7	-0,4
Indústria	4,8	1,1
Construcció	5,8	4,7
Serveis	2,6	2,9

Font: Idescat a partir de dades de l'INE.

Exportacions a Catalunya segons el contingut tecnològic (en milions d'euros)

	2017	2018	% s/ total	Var. interanual 2018-17 (%)
Nivell tecnològic alt	7.335,6	7.399,8	10,9	0,9
Nivell tecnològic mitjà-alt	31.367,5	33.137,8	48,8	5,6
Total nivell tecnològic alt i mitjà-alt	39.709,9	40.537,6	59,8	2,1
Nivell tecnològic mitjà-baix	10.255,7	9.777,1	14,4	-4,7
Nivell tecnològic baix	17.368,6	17.524,8	25,8	0,9
Exportacions de productes industrials	66.327,4	67.839,5	100	2,3

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Idescat.

Inversió estrangera productiva a Catalunya i Espanya (en milions d'euros)

	2018	2017	Variació 2017-16	Pes Cat./Esp. (%)
Catalunya	2.985,6 M€	3.093,0 M€	-3,5%	6,4%
Espanya	46.827,6 M€	23.757,6 M€	97,1%	-

Nota: Inversió bruta total sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE).

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

ECONOMIA DE LA CIUTAT EL 2018

PIB a Barcelona, 2016-2018 (base 2010). Evolució de les taxes interanuals en volum per sectors (dades corregides d'efectes estacionals)

	2016 (provisional)	2017* (avanç)	1T 2018*	2T 2018*	3T 2018*	4T 2018*
PIB	3,4	3,1	2,9	2,5	2,5	2,5
Agricultura	2,9	-3,3	-3	0,6	1,4	2,0
Indústria	3,4	2,8	1,5	0,1	-1,1	-2,3
Construcció	1,0	5,1	5	3,1	2,5	3,1
Serveis	3,4	2,9	2,8	2,9	2,5	2,9

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Idescat.

Nombre d'empreses i llocs de treball a Barcelona i a l'àmbit metropolità*

	Barcelona		Àmbit metropolità	
	4T 2018	Variació interanual (%)	4T 2018	Variació interanual (%)
EMPRESES				
Total	76.018	0,9	163.829	0,9
Indústria	2.900	-1,6	14.937	-1,1
Construcció	4.627	3,4	14.071	4,5
Serveis	68.447	0,8	134.547	0,7
LLOCS DE TREBALL				
Total	1.120.737	3,1	2.244.929	3,1
Indústria	74.767	-0,5	288.000	1,5
Construcció	33.858	2,9	117.273	5,0
Serveis	1.009.437	3,4	1.836.669	3,2

* L'ocupació a l'AMB recull les dades d'afiliació al règim general i al d'autònoms de la Seguretat Social i, en el cas de Barcelona, inclou l'afiliació als règims especials. L'AMB inclou les comarques del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme, el Vallès Oriental i el Vallès Occidental.

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona, a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Compravenda d'habitatge, 2018

	2018			Variació 2018-2017 (%)		
	Total	Nous	Segona mà	Total	Nous	Segona mà
BCN ciutat	13.791	994	12.757	-12,0%	-14,7%	-12,1%
BCN província	55.295	8.083	47.212	3,9%	20,3%	1,5%
Catalunya	80.820	12.217	68.603	4,6%	16,1%	2,8%
Espanya	515.051	92.520	422.531	10,9%	11,1%	10,9%

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Persones treballadores* en l'economia verda a Barcelona, 4T 2018

	2018
Nombre de persones treballadores	41.884
Pes s/ l'ocupació total de la ciutat (%)	3,7%
Pes de l'ocupació verda BCN/Cat	39,7%
Variació del 4T entre 2018 i 2017 (%)	3,9%

* Persones afiliades al règim general i al d'autònoms de la Seguretat Social.

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Departament d'Estadística municipal i l'Observatori de Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

Trànsit de mercaderies al port de Barcelona (Tones)

	2018	Variació 2018-2017 (en %)
Nombre de contenidors (TEU)	3.422.978	15,1%
Trànsit de mercaderies	65.895.125	9,5%
Per tipus de navegació		
Cabotatge	8.762.915	2,3%
Exterior	57.132.211	10,7%
Per envàs		
Càrrega general	46.339.751	12,7%
Líquids a doll	15.298.349	5,6%
Sòlids a granel	4.257.025	-4,7%
Per tipus d'operació		
Embarcament	20.006.879	1,3%
Desembarcament	23.562.893	7,8%
Trànsit	22.325.353	20,2%

Font: Port de Barcelona.

Exportacions en milions d'euros

	2018*	Var. 2018-2017	Pes s/Esp. (%)
Barcelona	55.802,4	4,0%	19,6%
Catalunya	71.623,8	2,8%	25,4%
Espanya	285.023,9	3,2%	

* Dades provisionals.

Font: DataComex, Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Importacions en milions d'euros

	2018*	Pes s/Espanya (%)	Variació 2018-2017
Barcelona	72.813,1	22,8%	6,3%
Catalunya	90.178,0	28,3%	6,6%
Espanya	318.863,9		5,4%

* Dades provisionals.

Font: DataComex, Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

2. EL TREBALL A BARCELONA

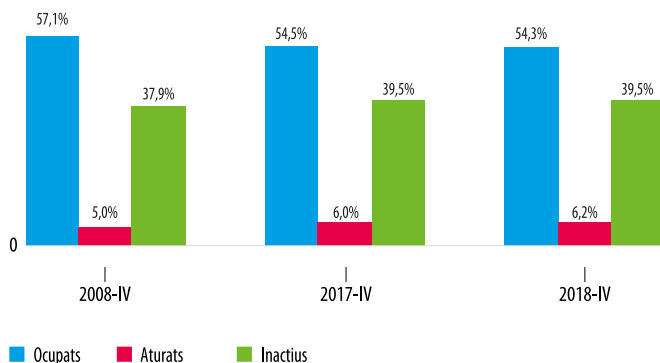
Capítol 2: El treball a Barcelona

Evolució de la població segons l'EPA a Barcelona

Població inactiva

Segons l'enquesta de població activa (EPA), l'any 2018, la ciutat de Barcelona tenia 536.100 persones inactives de mitjana, el 40% de la població de més de 15 anys. Hi destaca la importància de les pensionistes, ja que gairebé una de cada quatre persones de 16 anys i més pertany a aquest col·lectiu.

Distribució de la població segons l'EPA

En un context d'estancament poblacional a Barcelona, l'EPA ens indica que la població inactiva augmenta a la ciutat en el període 2008-2018, especialment a partir de l'any 2014. També s'observen canvis en la composició interna. Es produeixen increments pràcticament en tots els grups, excepte en el de mestresses de casa.

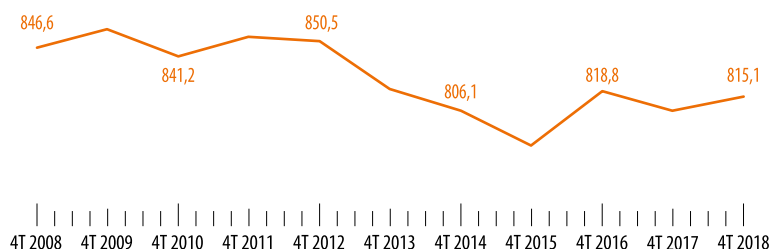
Població activa

El perfil de la persona activa és el d'un home d'entre 25 i 54 anys, de nacionalitat espanyola i amb estudis superiors. Aquest darrer factor és una característica pròpia de la ciutat respecte a altres àmbits territorials.

Amb relació a la nacionalitat, la reducció de població activa afecta amb més intensitat les persones de nacionalitat estrangera que les de nacionalitat espanyola. Quant al nivell formatiu, el nombre de persones actives baixa en tots els grups, exceptuant el de persones amb titulació superior, que creix quasi un 28%.

La reducció de la població activa no és un fet que es produeixi immediatament després de l'esclat de la crisi, sinó que és una constant al llarg dels anys posteriors.

Evolució de la població activa, 2002-2018 (en milers)

La reducció de població activa a Barcelona és una conseqüència de la pèrdua de població ocupada. De les 55.600 persones que van perdre l'ocupació entre el 2008 i el 2018, 39.500 van abandonar el mercat laboral i 16.000 van incrementar el grup de persones aturades.

L'evolució negativa de la població activa ha fet caure la taxa d'activitat a la ciutat, entesa com el percentatge de població activa sobre la població de més de 16 anys.

A partir del 2008, la població activa femenina va augmentar fins a situar-se per sobre de la masculina entre el 2014 i el 2016. Aquest comportament canvia de signe quan comença la recuperació de l'economia, la qual cosa posa en relleu que els homes són els més beneficiats quan l'economia millora.

Per edat, des de l'inici de la crisi, el nombre de persones actives de menys de 24 anys ha caigut més del 20%, i el grup de 25 a 54 anys s'ha reduït moderadament. En canvi, el grup de les persones actives de 55 anys i més s'ha incrementat. Sembla que aquesta situació es corregeix en els dos darrers anys, ja que tant el 2017 com el 2018 el grup jove de la població activa és el que més creix.

Amb relació a la nacionalitat, la població activa estrangera ha patit amb molta més intensitat els efectes de la crisi econòmica. No obstant això, el 2016 i el 2017 aquesta tendència es va invertir amb forts increments de la població activa estrangera, però el 2018 augmenta més la població activa espanyola i l'estrangera es redueix.

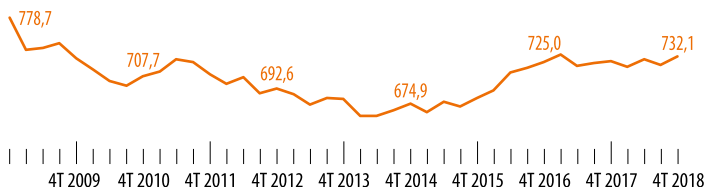
Finalment, segons el nivell formatiu, la població activa amb estudis superiors es consolida com el grup majoritari –gairebé el 61%–, alhora que es redueix el grup de persones que, com a màxim, tenen estudis primaris.

Població ocupada **Segons l'EPA**

L'any 2018, la població ocupada mitjana a Barcelona va ser de 725.600 persones, el 90% de la població activa de la ciutat. El perfil de la persona ocupada és el d'un home de nacionalitat espanyola, d'entre 25 i 54 anys, amb estudis superiors, que treballa com a assalariat al sector privat i té contracte indefinit.

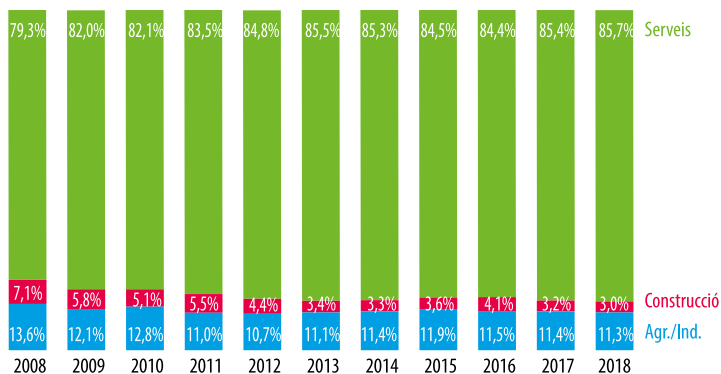
La població ocupada que perd la ciutat al llarg de la crisi és majoritàriament masculina, gairebé el 79% del total. Aquesta reducció important es concentra en el període del 2008 al 2013. En canvi, en l'etapa de recuperació, els homes milloren l'ocupació amb més intensitat que les dones.

Evolució de la població ocupada a Barcelona per trimestres

El sector de serveis és l'únic que guanya ocupació al llarg de la crisi. Només va perdre el 6% de llocs de treball quan la crisi era més intensa i ha respost positivament als símptomes de recuperació. La construcció, que ha perdut el 60% de l'ocupació des del 2008, és l'únic sector que continua perdent ocupació. La indústria també perd ocupació fins al 2013 i la recupera a partir d'aquell moment.

Ocupació per sectors (en % sobre el total), mitjanes anuals

Per branques d'activitat (Classificació nacional d'activitats econòmiques 2009), les que concentraven més ocupació l'any 2018 eren les activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars, que alhora són les que més creixen, mentre que l'Administració pública, l'educació i la sanitat perden la seva posició dels darrers anys com a activitats més importants de la ciutat per la baixada del 2018.

Quant a la situació professional, el 81,5% de les persones ocupades de Barcelona l'any 2018 eren assalariades i el 18,5%, autònomes i empresàries; el 84% treballaven al sector privat.

També s'ha d'assenyalar que, de les 591.100 persones assalariades que hi havia a Barcelona el 2018, el 79% tenien contracte indefinit i el 21%, temporal.

Amb relació al tipus de jornada, el 86% de les persones ocupades a Barcelona tenen jornada completa, però hi ha diferències per sexe: en els homes arriba quasi al 91% i en les dones és poc més del 81%. Respecte a les persones ocupades a temps parcial, les dones dupliquen els homes.

Les repercussions de la crisi sobre l'ocupació segons l'edat de les persones afectades han estat desiguals i cal destacar que el jovent és el grup més afectat per la destrucció de llocs de treball.

També hi ha hagut diferències segons la nacionalitat de les persones que van perdre el lloc de treball, ja que en el període 2008-2018 l'ocupació estrangera cau un 13% enfront del 5,7% de la de persones de nacionalitat espanyola.

Quant a la variable del nivell formatiu, les persones ocupades amb estudis superiors es consoliden com el grup majoritari a la ciutat, amb un pes superior al 63%; d'altra banda, les que més ocupació perden són les que, com a màxim, havien cursat fins a primària.

Afiliació a la Seguretat Social

Segons la Seguretat Social, el darrer dia del quart trimestre del 2018 a Barcelona hi havia 1.120.737 persones afiliades —comptant les assalariades (règim general i règims especials)¹ i les ocupades per compte propi (règim d'autònoms)—, és a dir, 33.000 més que l'any anterior.

Afiliació al règim general de la Seguretat Social a Barcelona, 1998-2018

El darrer any, a Barcelona l'afiliació al règim general va créixer en tots els sectors, llevat de la indústria, on pràcticament es manté invariable. En canvi, al règim d'autònoms s'observen baixades en la indústria i el comerç.

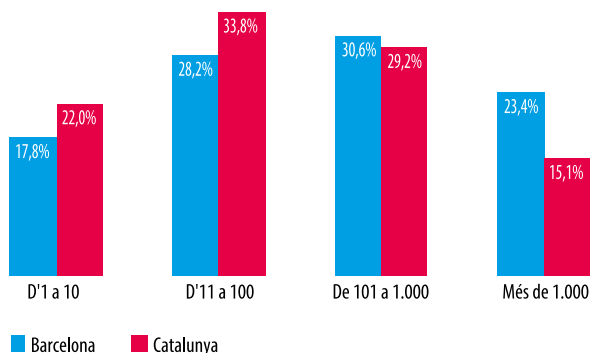
Per branques d'activitat, l'afiliació als règims general i d'autònoms el 2018 augmenta en totes les activitats excepte en les industrials i en les llars que ocupen personal domèstic. Destaca

¹ Règims especials de la llar, agrari i del mar.

l'augment en els serveis a les empreses, l'hostaleria, les activitats sanitàries, els serveis d'informació i comunicacions, i els transports i emmagatzematge.

Respecte a l'evolució i el pes dels centres de cotització segons la mida, el desembre del 2018 a Barcelona hi havia 76.018 centres. Per cinquè any consecutiu, se'n produeix un augment, motiu pel qual la reducció d'aquests centres entre el desembre del 2008 i el desembre del 2018 és només del 0,8%.

Afiliació segons la mida del centre de cotització, 2018

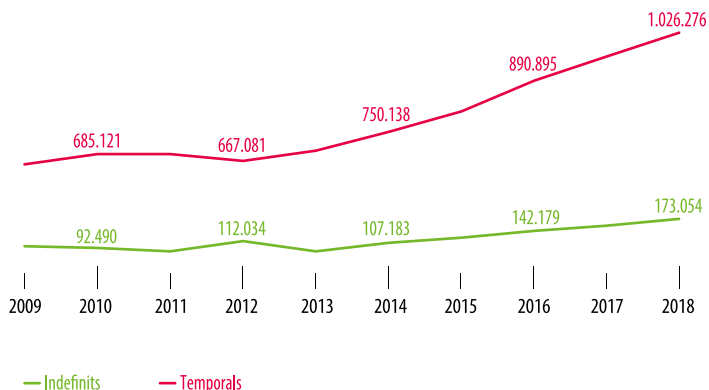
L'any 2018, quasi una de cada quatre persones afiliades a la ciutat treballava en centres de més de 1.000 persones. Els serveis i especialment la indústria són els sectors en què tenen més importància els grans centres de cotització.

Contractació registrada

El nombre de contractes formalitzats l'any 2018 a la ciutat va ser d'1.199.330, dels quals 1.026.276 eren temporals i 173.054, indefinits. En tots dos casos es tracta d'un màxim històric. És el setè any consecutiu que es registren augments anuals.

Entre el 2008 i el 2018, la contractació temporal es va incrementar quasi el doble que la indefinida.

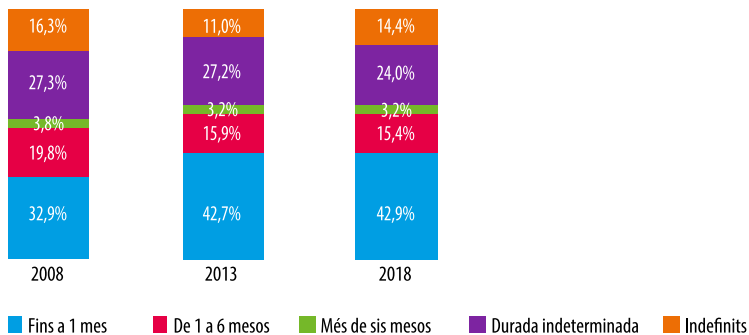
Contractació a Barcelona per durada del contracte, 2000-2018

Pel que fa a la durada de la contractació, les dones han signat el 48,5% dels contractes indefinits formalitzats a Barcelona l'any 2018. Aquest percentatge ha minvat any rere any des del 2012 i, des de l'any 2015, els homes superen les dones en la contractació indefinida. En la temporal, els percentatges s'inverteixen i les dones concentren el 50,7% dels contractes registrats amb aquesta modalitat. El pes dels contractes temporals ha pujat des de l'any 2008: en els homes ha passat del 82,6% al 85,0%, i en les dones, del 84,7% al 86,1%.

Cal destacar que l'any 2018 la meitat dels contractes temporals tenien una durada inferior a un mes, i més del 68% d'aquests contractes eren de menys de sis mesos. L'increment de la contractació temporal en el període 2008-2018 està vinculat al fort augment dels contractes de durada inferior a un mes, que augmenten un 76%.

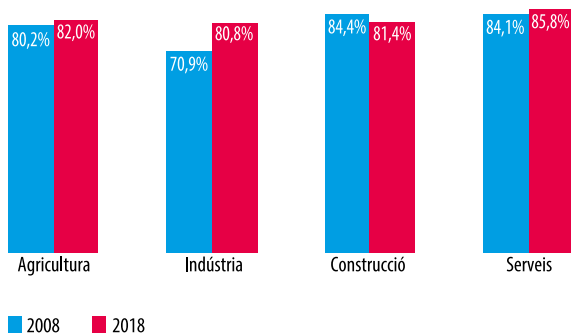
Evolució a Barcelona dels contractes segons la durada (en % sobre el total anual)

Amb relació a la vinculació amb els sectors productius, es constata que l'augment de la contractació de l'any 2018 afecta tots els grans sectors, excepte la construcció; hi destaquen els serveis, ja que concentren el 94% dels contractes formalitzats a la ciutat, mentre que la indústria i la construcció se situen al voltant del 3%.

És evident que el procés de terciarització de l'economia de la ciutat s'ha intensificat en el període 2008-2018. En aquests onze anys, el pes de la contractació a la indústria s'ha reduït lleugerament: la construcció s'ha reduït a la meitat i, en canvi, el sector de serveis guanya més de tres punts en aquest període.

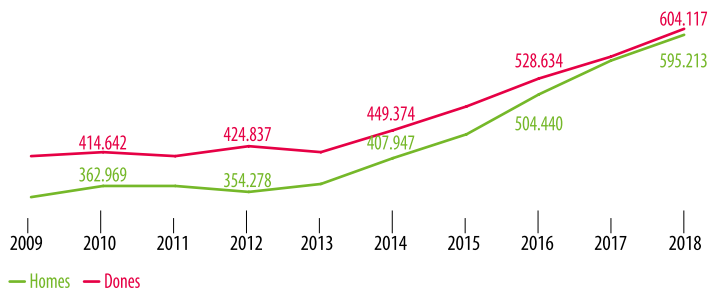
Grau de temporalitat a Barcelona per sectors

Per branques d'activitat, les principals quant a volum de contractació són l'hostaleria i la restauració, les activitats sanitàries i de serveis socials, les activitats tècniques i professionals i el comerç, que en conjunt representen el 54% del total de contractes formalitzats a Barcelona l'any 2018. El comerç suposa el 10% dels contractes, però és l'activitat més important quant a la contractació indefinida.

En el total de la contractació, els contractes formalitzats per dones superen els dels homes i arriben al 50,4% dels contractes registrats a Barcelona.

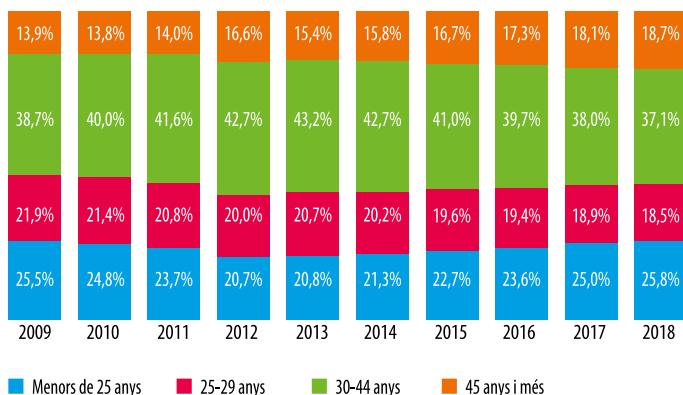
Evolució de la contractació a Barcelona per sexe

Per cinquè any consecutiu, els contractes registrats per persones estrangeres també han augmentat i representen el 22% de la contractació total anual. Aquest percentatge és inferior al que es va registrar l'any 2008, en què la població de nacionalitat estrangera se situava al voltant del 29%.

Per edat, l'any 2018, la contractació augmenta en tots els grups i, per quart any consecutiu, ho fa sobretot entre les persones de menys de 20 anys i de més de 44 anys. El 44% dels contractes formalitzats han estat de persones de menys de 30 anys, i el 56%, de persones de 30 anys o més. Aquests increments afecten més la contractació temporal, ja que des del començament de la crisi els contractes indefinits han perdut pes en tots els grups d'edat.

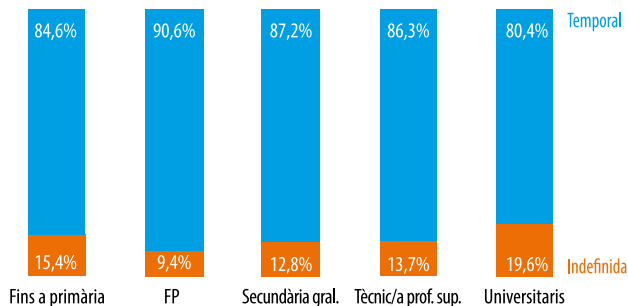
Pes dels grups d'edat sobre la contractació total

La contractació per nivell formatiu presenta una evolució similar. Tots els grups incrementen la contractació respecte a l'any 2017, especialment el de les persones amb estudis superiors i estudis tècnics professionals superiors.

En el darrer exercici, el percentatge de temporalitat de les persones llicenciades torna a ser el més baix, el 80,4%, mentre que el més elevat es troba entre les persones amb formació professional secundària, que se situa prop del 91%.

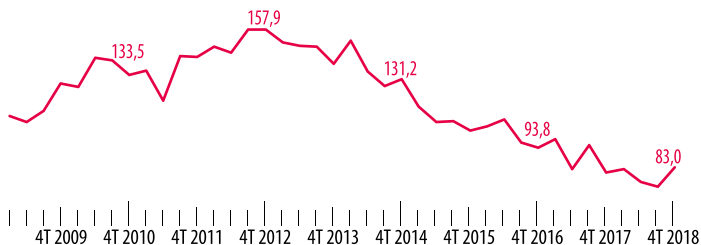
Contractació laboral, per nivell d'estudis i tipus de contracte, 2018

Població aturada Segons l'EPA

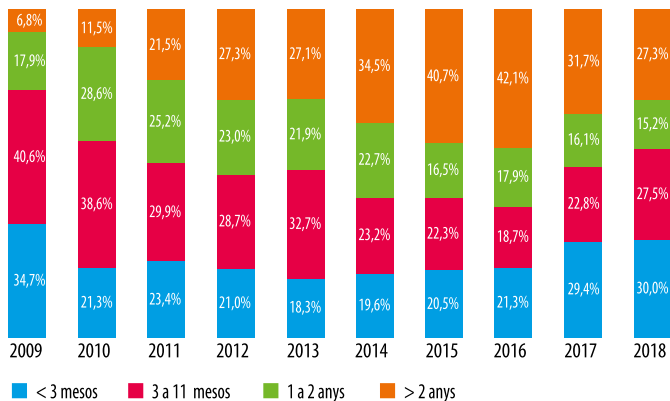
Segons l'EPA, l'atur encara supera el que hi havia a l'inici de la crisi. Barcelona va tenir una mitjana de 78.100 persones aturades l'any 2018, amb una evolució diferent segons el sexe, atès que el pes de les dones sobre el total de l'atur ha augmentat i ha passat del 45% l'any 2008 al 51% el 2018.

Població aturada a Barcelona segons l'EPA, quart trimestre (en milers)

La reducció del nombre de persones aturades es constata en tots els grups d'edat, amb reduccions més intenses a mesura que augmenta l'edat. Aquesta tendència també es trasllada als grups que classifiquen l'atur segons la durada, i més intensament al de persones aturades de llarga durada. Tanmateix, quan observem l'evolució de l'atur de llarga durada des de l'inici de la crisi, constatem que augmenta un 140% entre el 2008 i el 2018 i passa de 13.900 a 33.200 persones.

Població aturada a Barcelona per temps de recerca de feina

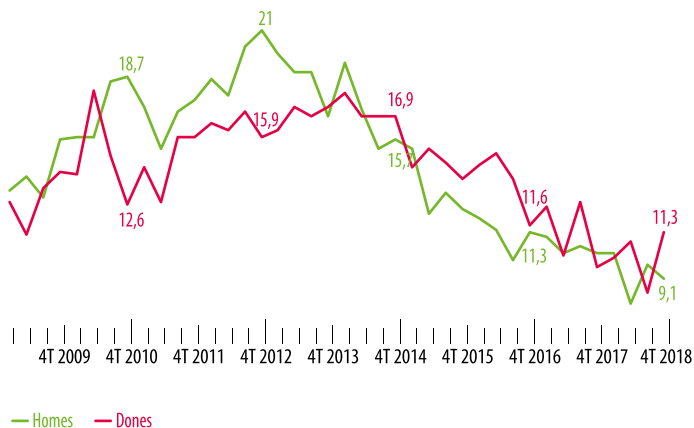

Taxes d'atur

Segons l'EPA, en el quart trimestre del 2018, Barcelona tenia una taxa d'atur del 10,2%. Aquest augment és conseqüència del creixement de la taxa femenina. La taxa d'atur masculina va tornar a ser inferior a la femenina.

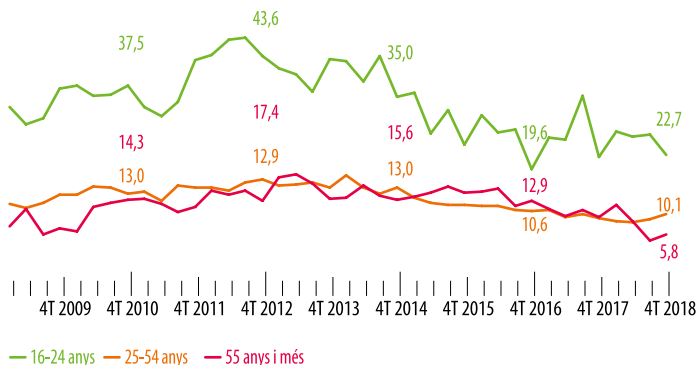
Abans de la crisi, les taxes d'atur d'homes i dones estaven força igualades i se situaven al voltant del 5,5%. En el quart trimestre del 2018, la taxa femenina era superior a la masculina.

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona per sexe, 2006-2018

Quan analitzem les taxes d'atur per edat, observem que la població de menys de 25 anys és l'única que supera la mitjana de la ciutat al llarg de tot el període 2007-2018. També constatem que, a mesura que augmenta l'edat, es redueix la taxa d'atur.

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona per edats, 2006-2018

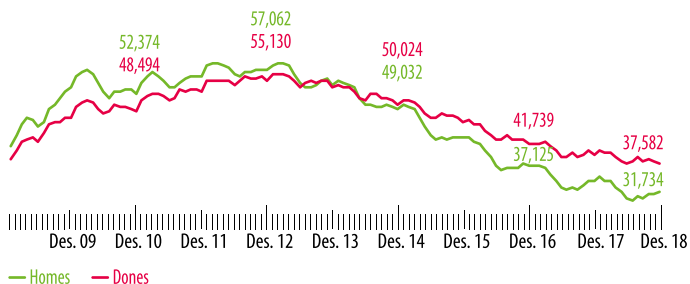

Atur registrat

Segons el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, l'atur registrat a Barcelona el desembre del 2018 es va situar en 69.316 persones, amb un descens del 6% respecte al desembre del 2017.

Aquesta tendència es manté al llarg dels darrers exercicis. Des del maig de l'any 2013, s'han registrat 68 mesos consecutius amb reduccions interanuals de l'atur.

Població aturada registrada a Barcelona, 2006-2018

L'any 2018, l'atur registrat es redueix més entre els homes, una situació que es repeteix ininterrompudament des del juliol del 2010.

Per sectors, la desocupació presenta nivells inferiors als de l'any 2008 en tots els sectors llevat dels serveis, on ha crescut quasi un 4% des del desembre del 2008.

Les reduccions són força importants a partir del desembre del 2013, sobretot en la indústria i la construcció. Per activitats econòmiques, segons les dades del CAE 2009, disponibles per a la ciutat des de l'any 2010, l'atur baixa pràcticament en totes, excepte en les d'aigua, sanejament i residus i en les immobiliàries.

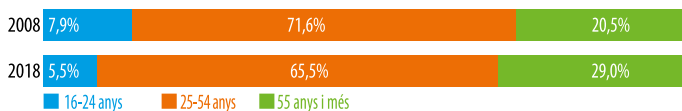
Atur registrat a Barcelona per sectors, desembre (en % sobre el total de l'atur)

Atenent a l'edat de les persones sense feina, el grup on més es redueix l'atur en el període 2008-2018 és el de 20 a 24 anys, i l'únic grup on augmenta és el de persones de 55 anys i més. S'ha de tenir en compte, però, que aquesta evolució no només és fruit d'un millor comportament de l'ocupació entre el jovent, sinó que també s'hi ha d'incloure l'abandonament del mercat laboral per una part significativa del jovent, tant per emigrar o continuar els estudis com per la utilització que fa aquest grup de població de vies alternatives de cerca de feina al marge dels serveis públics.

A causa d'aquesta evolució, el pes de la població aturada de més de 54 anys sobre el total ha crescut des de l'any 2008, mentre que es redueix el pes de la més jove.

Atur registrat a Barcelona per edats, desembre (en % sobre el total de l'atur)

Quan observem l'atur segons el nivell formatiu de les persones, veiem que al llarg de l'any 2018 va disminuir en tots els grups.

Si agrupem les persones aturades en tres grans grups per nivell de formació —baix (fins a primària), mitjà (secundària i FP) i alt (estudis tècnics professionals superiors i universitaris)—, s'evidencia que, mentre que el pes de les persones amb formació mitjana es manté entre el 69% i el 70% durant el període del 2008 al 2018, el de les persones amb menys formació disminueix més de dos punts, fins al 6%, el mateix percentatge que augmenta el grup amb més formació.

L'augment de l'atur entre les persones amb una qualificació professional mitjana i alta és significatiu i és una tendència que cal evitar amb l'objectiu de millorar la competitivitat del teixit productiu i la qualitat de l'ocupació.

Per nacionalitat, el desembre del 2018, el 20,5% de les persones aturades a Barcelona tenien nacionalitat estrangera.

En el període 2008-2018, l'atur evoluciona d'una manera similar per a les persones de nacionalitat espanyola i estrangera, ja que en tots dos casos s'ha reduït al voltant del 7%.

Per temps de permanència en aquesta situació, des de mitjan any 2015 el nombre total de persones aturades de llarga durada es redueix a la ciutat de Barcelona. No obstant això, la població aturada de llarga durada registrada continua per sobre de 25.000 persones, amb un pes proper al 37% del total.

Atur registrat a Barcelona per durada, desembre (en % sobre el total de l'atur)

Atur de llarga durada a Barcelona

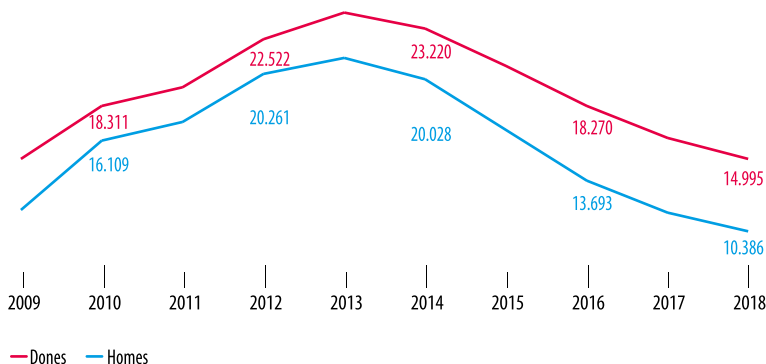
L'atur de llarga durada, malgrat les reduccions que ha experimentat, continua registrant percentatges molt elevats: el 36,6% segons el SOC i el 37,5% segons l'EPA.

El desembre del 2018, a la ciutat hi havia 25.381 persones en aquesta situació segons les dades de l'atur registrat, una xifra que s'eleva fins a 31.100 si prenem com a referència l'EPA. En aquest grup, les persones aturades de molt llarga durada, és a dir, les que fa més de dos anys que no treballen, eren 15.945 segons el SOC i 18.400 segons l'EPA.

Les dades d'atur registrat mostren que el temps de desocupació augmenta a mesura que ho fa l'edat de les persones. D'altra banda, s'observa que l'atur de llarga durada afecta amb més intensitat les dones, les persones amb nivells de formació baixos i la població aturada que prové de la indústria. A escala territorial, els deu barris amb més pes de l'atur de llarga durada es concentren als districtes de Sant Martí, Sant Andreu i Sants-Montjuïc.

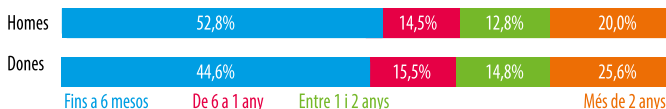
Cal destacar que la població aturada femenina de llarga durada ha estat sempre superior a la masculina, amb un percentatge que no ha baixat mai del 52,5% i que, el desembre del 2018, ha pujat fins a arribar al 59,1%, el percentatge més alt de la sèrie.

Evolució de l'atur de llarga durada registrat a Barcelona, desembre

En aquest epígraf trobem que la població femenina és la més afectada. En valors absoluts, hi havia 14.995 dones aturades de llarga durada i 10.386 homes. Al subgrup de població aturada de molt llarga durada, la situació de les dones és encara més preocupant, ja que són més de 9.600, mentre que els homes són al voltant de 6.300.

Atur registrat a Barcelona per durada i sexe, desembre del 2018

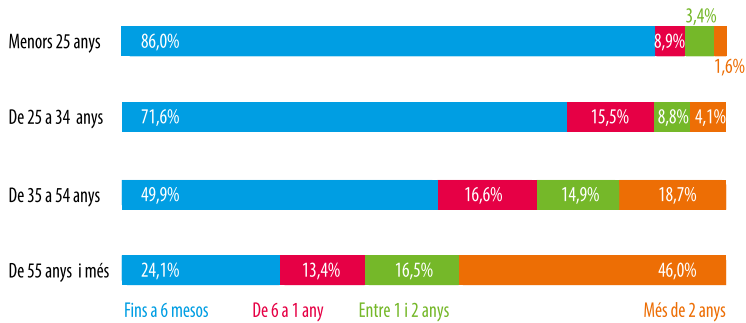
Observem que l'atur de llarga durada augmenta a mesura que augmenta l'edat de les persones desocupades: l'atur de llarga durada afecta el 62,5% de les persones de més de 55 anys, i se situa en el 33,6% en les de 35 i 54 anys. Els percentatges més baixos es troben en el grup de persones de menys de 35 anys.

El nivell de formació de les persones desocupades és una variable que condiciona la durada de l'atur. Els dos grups de formació superior són els que presenten els percentatges més alts d'atur de fins a sis mesos i, alhora, els que registren els percentatges més baixos d'atur de llarga durada.

Atès el pes dels serveis sobre el total de l'activitat econòmica de la ciutat, les 55.916 persones aturades en aquest sector representen el 80,7% de l'atur total a Barcelona.

A la distribució territorial, el desembre del 2018, els districtes de Sant Martí, Nou Barris i l'Eixample acumulaven quasi el 43% de l'atur total.

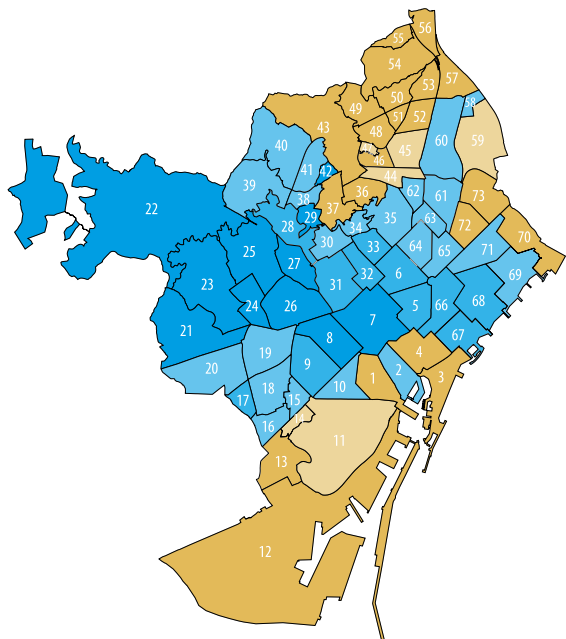
Atur registrat a Barcelona per durada i sexe, desembre del 2018

Per fer una aproximació a l'impacte de l'atur sobre la població d'un territori determinat, n'hem relacionat les xifres registrades amb les de la població en edat de treball. A Barcelona, el desembre del 2018, la població aturada representava el 6,5% de la població de 16 a 64 anys. Aquest percentatge varia segons el districte: a Sarrià afecta el 3,7% de la població de 16 a 64 anys, mentre que a Nou Barris aquest percentatge puja al 8,9%.

Pes de l'atur registrat sobre la població 16-64 anys. Desembre 2018

- Per sota de la mitjana de la ciutat
- Més d'un 20%
 - Entre un 10% i un 20%
 - Mitjana +/- un 10%
- Per sobre de la mitjana de la ciutat
- Més d'un 20%
 - Entre un 10% i un 20%

Segons la nacionalitat de les persones inscrites com a demandants d'ocupació, el 2018, el 20,5% de les persones aturades a la ciutat eren estrangeres. La seva distribució no és homogènia: a Ciutat Vella són el 41,0%, i a Sarrià - Sant Gervasi, el 13,7%.

S'ha de destacar que el 60% de les persones estrangeres sense feina es concentren a quatre districtes: Ciutat Vella, Sant Martí, Nou Barris i l'Eixample.

Només a quatre dels 73 barris de la ciutat s'observa un increment de l'atur en el període del desembre del 2017 al desembre del 2018, tots quatre al districte de Sarrià - Sant Gervasi, mentre que els tres barris on més baixa l'atur són del districte de Sants-Montjuïc.

Del desembre del 2017 al desembre del 2018, l'atur masculí és el que més es redueix. Aquest comportament fa que, el desembre del 2018, l'atur masculí superi el femení en termes absoluts en només cinc barris: els quatre de Ciutat Vella i el Poble Sec.

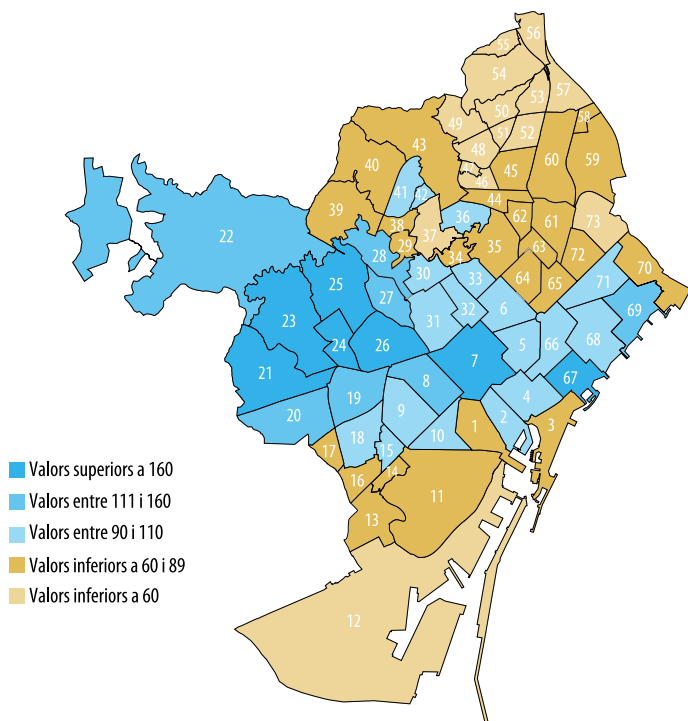
Dels deu barris amb més pes de l'atur registrat, set pertanyen al districte de Nou Barris. A l'altre extrem, a Vallvidrera, Pedralbes i Sarrià només al voltant del 3% de la població de 16 a 64 anys no té feina, un percentatge per sota de la meitat de la mitjana de ciutat.

Context socioeconòmic: atur i índex de renda familiar disponible per barris, 2017

La desigualtat entre els barris de Barcelona ha augmentat des del començament de la crisi. L'any 2008, el barri amb més renda familiar disponible (les Tres Torres) tenia una renda 4,3 vegades més alta que el barri amb menys renda (Baró de Viver); l'any 2017, aquesta proporció pujava a 6,4 (en aquest cas, entre els barris de Pedralbes i Ciutat Meridiana). No obstant això, cal destacar que en els darrers anys s'observa una reducció d'aquest indicador, ja que havia arribat a ser de 7,3.

En relació amb la mitjana de la ciutat, s'ha d'assenyalar que s'han accentuat les diferències entre els barris més rics i els més pobres. L'any 2008, el barri amb més renda en tenia una que multiplicava per 2,1 la mitjana de la ciutat; nou anys després, es multiplicava per 2,5. Al mateix temps, els barris amb menys renda s'allunyen de la mitjana: l'any 2008, el barri amb la renda familiar més baixa se situava quasi en la meitat de la mitjana, mentre que, l'any 2017, només arribava al 38,6%.

Mapa d'índex de renda familiar disponible, 2017 (Barcelona = base 100)

En aquest període, també ha augmentat el nombre de barris que se situen per sota del 60% de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat. El 2008, només cinc barris se situaven per sota d'aquesta ràtio; el 2017, n'eren quinze.

L'impacte d'aquesta evolució sobre la població és evident: l'any 2008, l'1,6% de la població vivia en barris amb una renda familiar disponible inferior al 60% de la mitjana de la ciutat, mentre que el 2017 aquest percentatge pujava a l'11,5%. D'altra banda, l'any 2017, el 14,1% de la població vivia als deu barris amb més renda familiar disponible, tots amb una renda per sobre del 140% de la mitjana de ciutat.

L'any 2017, quatre districtes se situen per sobre de la renda familiar disponible mitjana de la ciutat: l'Eixample, les Corts, Sarrià - Sant Gervasi i Gràcia. Dels altres sis districtes, en tres ha baixat la renda familiar disponible respecte a la mitjana de ciutat.

Nivell formatiu i atur

Com hem vist, l'atur està molt vinculat al nivell formatiu de les persones. La major part dels barris amb percentatges elevats de població amb estudis superiors mostren una taxa d'atur reduïda i, alhora, es troben entre els que registren una renda familiar disponible més alta.

D'altra banda, els barris amb percentatges més elevats de població que només ha cursat fins a primària se situen, normalment, entre els barris on el pes de l'atur registrat sobre la població de 16 a 64 anys és més gran i, alhora, entre els que disposen de menys renda familiar disponible.

També cal destacar una millora general del nivell educatiu en el darrer any, ja que augmenta el percentatge de persones amb estudis superiors i, al mateix temps, es redueix el percentatge de la població que només ha cursat fins a primària.

Demandes d'ocupació

En aquest apartat es recullen les dades de les persones que cerquen feina, incloses les que treballen i manifesten el desig de canviar d'ocupació.

El desembre del 2018, segons el SOC, a la ciutat hi havia 87.633 persones demandants d'ocupació, de les quals el 79% estaven aturades i el 21% treballaven, però volien canviar de feina.

El perfil de la persona sol·licitant d'ocupació el desembre del 2018 és el d'una dona —per tercer any consecutiu— de nacionalitat espanyola, d'entre 25 i 54 anys, amb la secundària general, que treballa o ha treballat al sector de serveis i que fa menys de sis mesos que cerca feina.

De les persones demandants d'ocupació el desembre del 2018 a Barcelona, n'hi havia 18.317 que estaven ocupades, però cercaven un nou lloc de treball.

El desembre del 2018, i per tercer any consecutiu, les persones que volien millorar l'ocupació eren majoritàriament dones de 25 a 54 anys. És evident que, en termes generals, la població femenina es troba menys satisfeta amb la feina que la masculina.

La població femenina és majoritària en els grups amb més formació. Els homes només ho són entre el grup de persones demandants d'ocupació amb primària com a màxim. Això significa que les dones amb més formació estan menys satisfetes amb el seu lloc de treball.

Quant a la distribució per sectors, les dones eren majoria en els serveis i minoria en la indústria i, sobretot, en la construcció.

Entre el desembre del 2017 i el desembre del 2018, les demandes d'ocupació de persones no aturades es van reduir en tots els grups d'ocupació excepte en el de personal tècnic i personal científic i el de treballadors sense qualificar.

Els homes són majoritaris en el grup de direcció i gerència, operació de maquinària i personal de suport. Per la seva banda, les dones lideren els grups de tasques administratives, serveis, tècnica i ciència i el grup de treball no qualificat.

Comparació amb altres àmbits

Població activa i taxa d'activitat

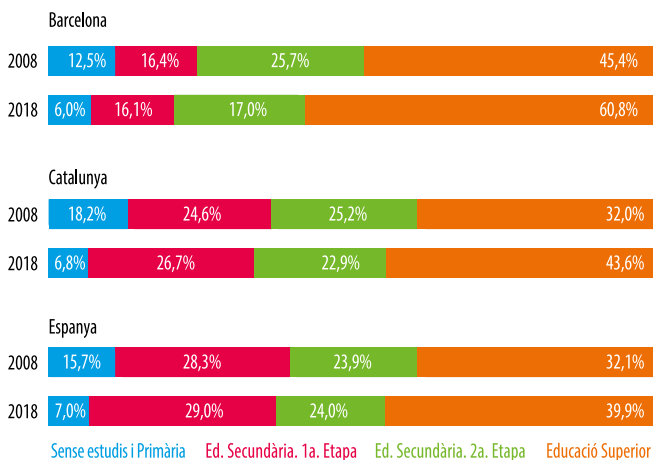
L'any 2018, la població activa a Barcelona es va reduir respecte al 2017, mentre que a Catalunya i a Espanya va augmentar. En el període 2008-2018, es redueix als tres àmbits territorials i, en tots els casos, la caiguda es concentra en els homes. Barcelona és el territori on les dones tenen un pes més gran sobre el total de població activa.

Des del començament de la crisi, l'evolució de la població activa per grups d'edat en els diversos àmbits presenta disminucions superiors al 20% en la població menor de 25 anys, i baixades moderades en la de 25 a 54 anys, sobretot a Barcelona i a Catalunya. El grup de més de 54 anys augmenta als tres àmbits des del 2008, especialment a Espanya.

Si observem l'evolució de la població amb educació superior als tres àmbits, del 2008 al 2018, es registren increments superiors al 23%, mentre que es redueix la que només arriba fins a primària.

A Barcelona, el percentatge de població activa amb educació superior se situa per sobre del 60%. A Catalunya i Espanya, aquest percentatge és del 43,6% i el 40,0%, respectivament.

Població activa per àmbits territorials i nivell formatiu, mitjanes anuals

Població ocupada i taxa d'ocupació segons l'EPA

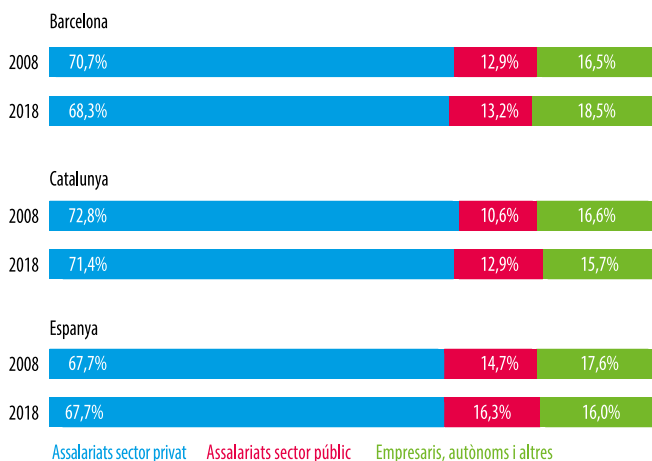
Després de tres anys d'augment continuats, l'any 2018, es va reduir l'ocupació a Barcelona, mentre que a Catalunya i Espanya augmenta el nombre de persones ocupades per cinquè any consecutiu. Per edat, aquest nombre augmenta als tres àmbits en els col·lectius de menys de 24 anys i de més de 54. La diferència de Barcelona respecte als altres dos àmbits es produeix en el grup de 25 a 54 anys, ja que a la ciutat l'ocupació es redueix.

El 2018, les dones representaven el 48,3% de l'ocupació a Barcelona. Catalunya i Espanya presentaven percentatges inferiors. Al llarg de la crisi, el percentatge de dones sobre el total d'ocupació va augmentar a tots els àmbits territorials.

L'ocupació va créixer en tots els sectors productius a Catalunya i Espanya, mentre que a Barcelona només ho va fer en els serveis.

Per situació professional, Catalunya i Barcelona són els àmbits on les persones assalariades del sector privat tenen més pes, mentre que Espanya presenta un percentatge més alt de persones treballadores al sector públic. La ciutat és l'àmbit on el pes de les persones empresàries i autònomes és més important.

Població ocupada per situació professional, mitjanes anuals

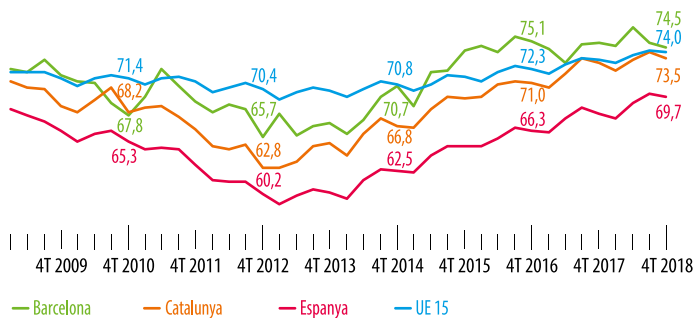
Segons la durada dels contractes, l'any 2018, el 79,0% de les persones assalariades de Barcelona tenien contracte indefinit; a Espanya aquest percentatge era del 73,2%. Les reduccions dels dos darrers anys de les persones assalariades amb contracte indefinit a Barcelona han fet que la ciutat s'apropi a la mitjana nacional.

Taxa específica d'activitat

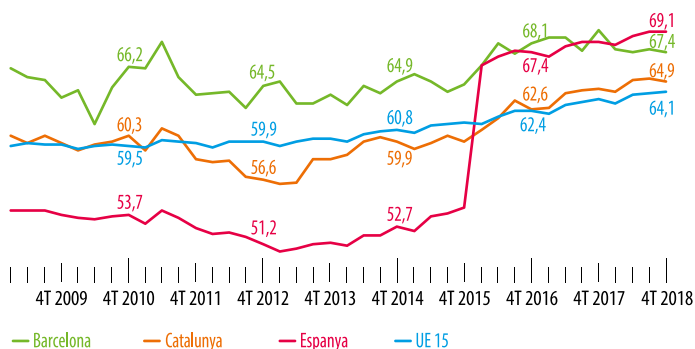
La taxa específica d'activitat a Barcelona va arribar al 79,0% en el quart trimestre del 2018. Tant la taxa d'activitat femenina com la masculina baixen més a Barcelona que a Espanya i Catalunya. En canvi, a la UE-15 les dues taxes augmenten.

Malgrat l'evolució del darrer any, les taxes d'activitat a Barcelona són més altes que les mitjanes de la UE-15.

Evolució de la taxa d'ocupació masculina per àmbits territorials (2009-2018)

Evolució de la taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials (2009-2018)

Afiliació

L'any 2018 és el sisè consecutiu amb creixements del nombre de persones afiliades. Des del 2012, l'afiliació puja a tots els àmbits.

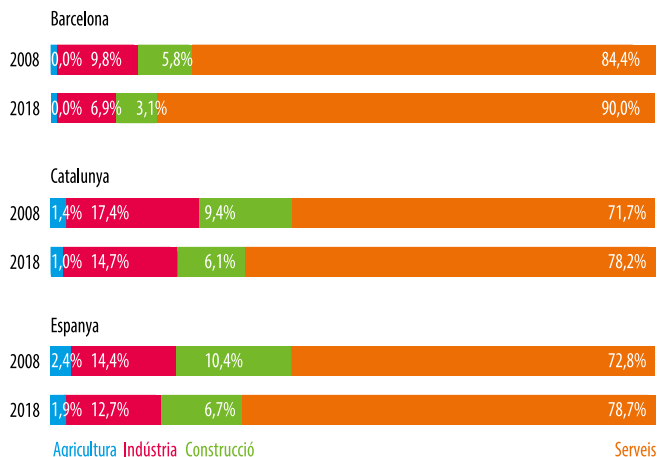
A Barcelona, l'any 2018, el 86% de l'afiliació es concentrava en el règim general, mentre que a Espanya se situava en el 76%. En canvi, el règim d'autònoms i els règims especials tenien menys rellevància a la ciutat que al conjunt de l'Estat.

Persones afiliades als règims de la Seguretat Social per àmbits territorials, 2008-2018

El millor comportament de l'afiliació a Barcelona afecta tots els règims de la Seguretat Social. El desembre del 2018, Barcelona ja havia superat l'afiliació de l'any 2008, mentre que a Catalunya i Espanya encara s'observava una reducció en el règim d'autònoms.

Persones afiliades a la Seguretat Social per sector, 2008-2018

El sector terciari té un pes més considerable a Barcelona que a la resta d'àmbits. L'any 2018, nou de cada deu persones afiliades al règim general i al d'autònoms a Barcelona treballaven en aquest sector (90%), mentre que a Espanya el percentatge era onze punts inferior al de la ciutat.

Si comparem l'afiliació de l'any 2018 a Barcelona amb la d'altres grans ciutats espanyoles, veiem que experimenta un increment inferior al de Madrid o València i superior al de Bilbao. En tots els casos, l'afiliació va augmentar més en el règim general que en el d'autònoms o els règims especials.

Contractació

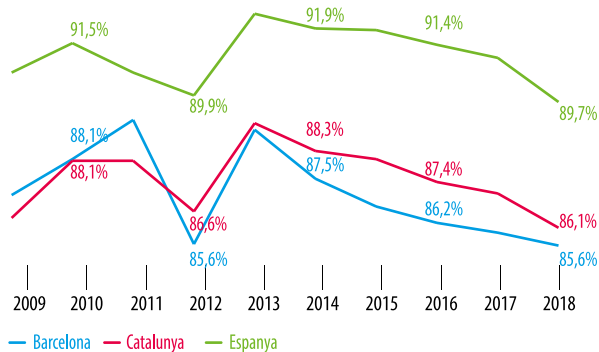
A Barcelona, l'any 2018, la contractació es va incrementar un 7,6%, un percentatge superior al de Catalunya i al d'Espanya.

En el darrer exercici, el total anual de contractes va ser superior al de l'any 2008. La contractació temporal en aquest període presenta un increment a tots els àmbits, amb taxes que superen el 30%, de manera que el seu pes augmenta a tot arreu. A Catalunya, i especialment a Espanya, els homes eren majoritaris en la contractació temporal i en la indefinida; a Barcelona, en canvi, les dones són el grup majoritari.

Com ja passava amb l'afiliació o l'ocupació, la contractació es redueix entre l'any 2008 i 2013 a tots els àmbits i, a partir de l'any 2013, puja a tots els territoris.

Aquesta evolució fa que la taxa de temporalitat augmenti al llarg de la darrera dècada, fins a arribar al 85,5% a Barcelona i l'RMB, i al 90% a Espanya.

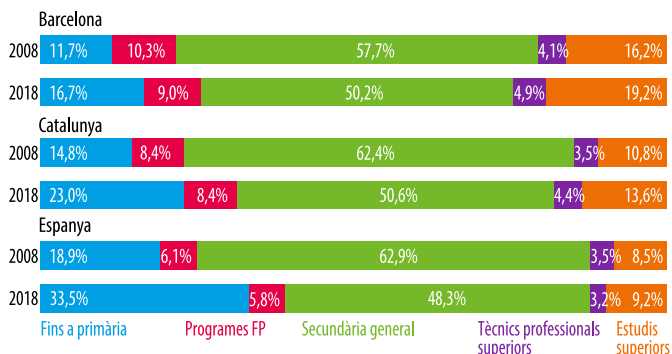
Taxa de temporalitat anual per àmbits territorials

Aquest any, a diferència dels dos anys anteriors, la contractació que més va augmentar als tres àmbits va ser la de persones que havien cursat estudis superiors i, molt especialment, estudis tècnics professionals superiors.

Pel que fa a la contractació de l'any 2018, les dades mostren que a Barcelona el pes de les persones amb estudis universitaris duplicava la mitjana estatal, mentre que els contractes formalitzats per persones que havien cursat fins a primària suposaven el 16,7% del total, més de sis punts menys que a Catalunya i la meitat de la mitjana estatal.

Evolució de la contractació per àmbits territorials i per nivell d'estudis

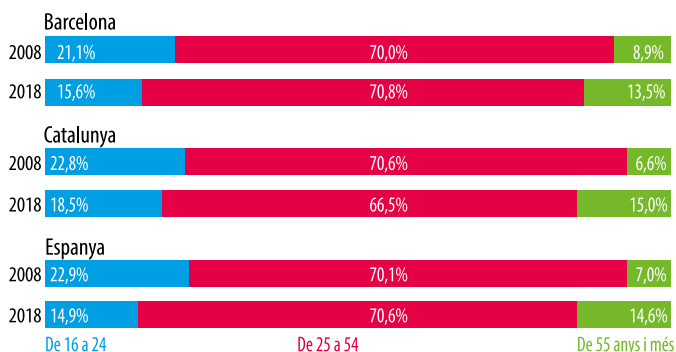
Població aturada i taxa d'atur segons l'EPA

El 2018, l'atur va baixar un 12% de mitjana anual a Barcelona, una mica més que a Espanya i quasi dos punts menys que a Catalunya. La reducció és més gran entre els homes a Barcelona i Espanya, i entre les dones en el cas de Catalunya.

També baixa als tres àmbits i per a tots els grups d'edat, amb un comportament força heterogeni: a Barcelona i Catalunya, la reducció més important la registra el grup de més de 54 anys i, a Espanya, el de 25 a 54 anys.

Des de l'any 2008, el pes de les persones aturades de més de 54 anys s'incrementa en tots els àmbits territorials. A tots els territoris, l'any 2008, la població aturada de menys de 25 anys suposava més del 21% del total; deu anys després, el seu pes se situava per sota del 18,5%.

Població aturada per àmbits territorials i edat (en milers de persones)

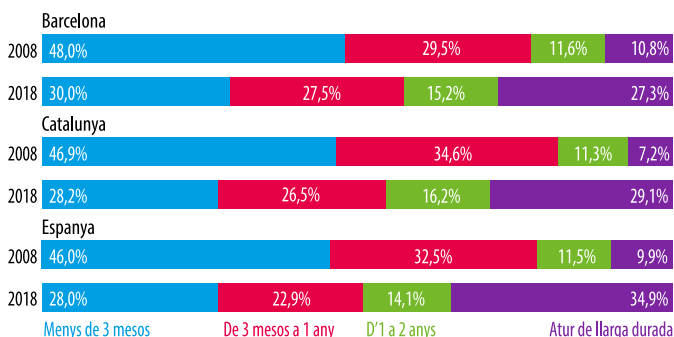
A Barcelona, l'any 2008, hi havia 2,4 persones joves sense feina per cada persona aturada de més de 54 anys; l'any 2018, en canvi, les persones aturades de més de 54 anys superaven les persones joves desocupades.

Més enllà de limitar-nos a quantificar estadísticament la població jove aturada, cal tenir en compte altres elements per analitzar quines són les causes, l'abast i les repercussions d'aquesta situació. D'una banda, la crisi ha impulsat moltes persones joves a millorar la seva formació i capacitació professional, per la qual cosa moltes estan en la categoria d'estudiants, és a dir, com a població inactiva; d'altra banda, hi ha un increment, no reflectit a l'EPA, de la població desanimada que no figura en cap apartat de població activa o inactiva, i, finalment, aquestes dades s'haurien de matisar amb el percentatge de població que va optar per emigrar.

Quant al temps de permanència en aquesta situació, un cop més es posa en relleu que, l'any 2018, la població aturada de llarga durada era el grup més nombrós i el seu pes oscil·lava entre el 42,5% de Barcelona i el 49% d'Espanya.

Als tres àmbits, en el període 2008-2018, l'atur de llarga durada es va multiplicar per 2,4 a Barcelona i per 3,1 a Catalunya i Espanya.

Població aturada per àmbits territorials i durada de la demanda (en milers de persones)

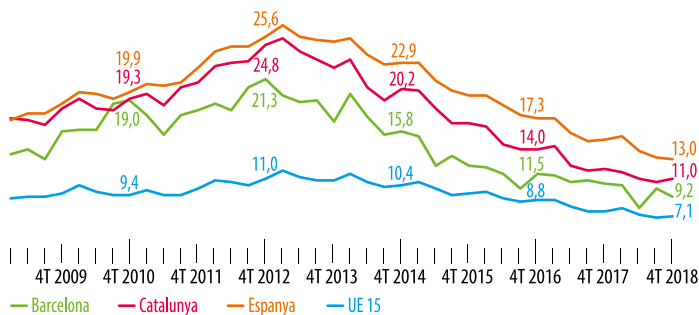

Taxa d'atur

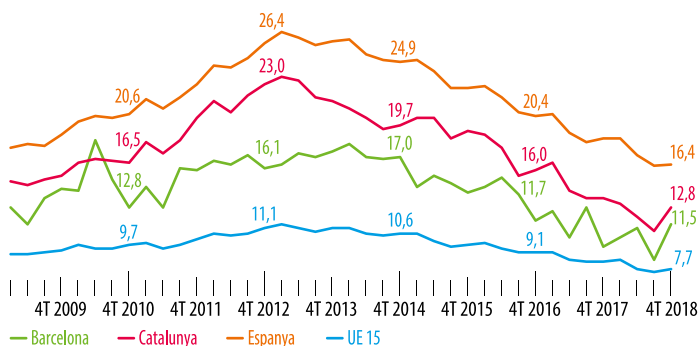
En el quart trimestre del 2018, Barcelona es mantenia, un any més, com l'àmbit territorial amb la taxa d'atur més baixa, amb l'excepció de la UE-15.

Els descensos importants dels darrers anys han fet que les taxes d'atur del quart trimestre de l'any 2018 s'aproximin a les del darrer trimestre del 2008.

Evolució de la taxa d'atur masculina 2008-2018 segons l'EPA, per trimestres

Evolució de la taxa d'atur femenina 2008-2018 segons l'EPA, per trimestres

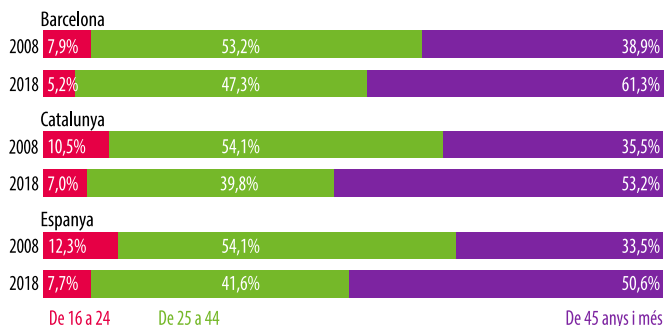
Atur registrat

Si comparem les xifres d'atur del desembre del 2018 amb les del desembre del 2008, Barcelona, la província de Barcelona i Catalunya registren un nombre de persones desocupades inferior al de l'any 2008; només a Espanya se n'observa un augment en aquest període.

Per sector econòmic, l'any 2018, la construcció va ser, per tercer any consecutiu, el sector amb la reducció de l'atur més significativa als tres àmbits, i els serveis van presentar les disminucions més moderades.

El desembre del 2018, la majoria de persones desocupades treballaven al sector de serveis: a Barcelona, quasi el 81%; a Catalunya, el 72%, i a Espanya, el 70%.

Atur registrat per àmbits territorials i per edat, 2008-2018

En el darrer any, l'atur masculí és el que més es redueix als tres àmbits. Les diferències són més intenses si n'analitzem l'evolució entre el desembre del 2008 i el desembre del 2018, ja que, mentre que l'atur masculí baixa als tres àmbits per sobre del 15%, el femení s'incrementa als tres territoris.

El 54% de les persones aturades registrades a Barcelona el desembre del 2018 eren dones. Aquest percentatge se situava per sobre del 58% en el cas espanyol i del 56% en el català.

Malgrat la bona evolució dels darrers anys, del desembre del 2008 al desembre del 2018 les persones aturades de llarga durada van augmentar un 42% a Barcelona, un 66% a Catalunya i al voltant del 80% a Espanya.

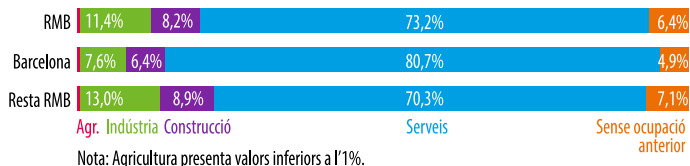
Regió metropolitana de Barcelona (RMB)

El desembre del 2018, a l'RMB l'atur afectava 243.545 persones, el 6,3% menys que el desembre del 2017. El 44,1% es concentrava a la comarca del Barcelonès i el 20,3%, al Vallès Occidental.

Les reduccions de l'atur registrat el desembre del 2018 a l'RMB afecten tots els sectors, especialment la construcció i la indústria, per quart any consecutiu.

La estructura econòmica de la ciutat, diferent de la resta de l'RMB, fa que la composició de l'atur per sectors presenti diferències significatives. A Barcelona, el 80,7% de les persones aturades el desembre del 2018 provenen del sector de serveis, un percentatge que baixa fins al 70% a la resta de l'RMB. Les persones aturades del sector industrial, en canvi, suposen el 7,6% de l'atur a la ciutat i el 13% a la resta de l'RMB.

Atur registrat a l'RMB per sector econòmic, desembre del 2018

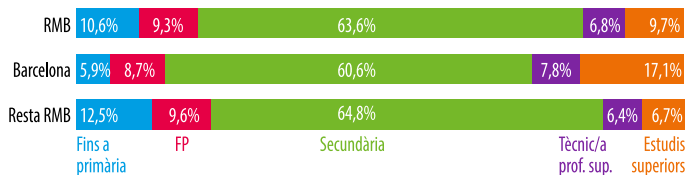
El desembre del 2018, el 82,6% de les persones aturades de l'RMB tenien nacionalitat espanyola, el 13,7% eren no comunitàries i el 3,7% eren comunitàries no espanyoles.

Com passa a la ciutat, el nivell d'atur dels grups de menys de 55 anys és inferior al que hi havia el desembre del 2008.

La composició diversa de la població activa de Barcelona i de la seva regió metropolitana quant al nivell d'estudis es fa evident a l'hora d'analitzar l'estructura de l'atur registrat segons aquest indicador. A l'RMB (sense Barcelona), les persones aturades que han cursat com a màxim secundària (sense incloure la formació professional) representen el 77,3% del total de l'atur, mentre que a Barcelona el percentatge baixa al 66,5%.

Les diferències més àmplies es troben en els grups situats als dos extrems del nivell d'estudis: a la ciutat, les persones aturades amb estudis superiors suposen el 17% del total i a la resta de l'RMB són el 6,7%, mentre que les que només han assolit fins a primària representen menys del 6% a Barcelona, un pes que es duplica a la resta de l'RMB.

Atur registrat a l'RMB per nivell formatiu, desembre del 2018

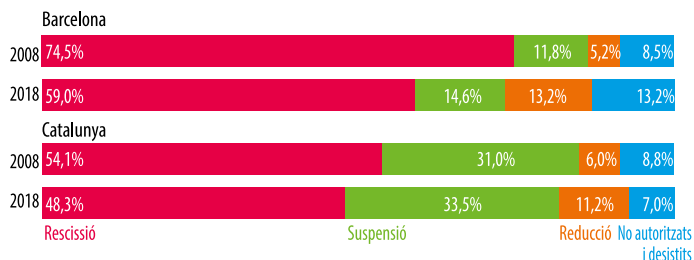
Expedients de regulació d'ocupació (ERO)

L'any 2018, es van presentar 144 expedients de regulació d'ocupació a Barcelona, l'11% més que l'any 2017, amb la qual cosa es trencava una tendència de quatre anys de fortes reduccions.

Des del 2008, han perdut pes els ERO de rescissió de contracte, que suposen l'extinció de la relació laboral, i han augmentat considerablement els de reducció d'ocupació, que suposen l'adaptació temporal de la relació laboral a la situació de l'empresa.

L'any 2018, el nombre de persones afectades a Barcelona s'ha incrementat un 10,5% respecte a l'any 2017 i ha arribat a una xifra de 2.467 persones.

Evolució dels ERO per tipus d'expedient

A Barcelona, en el darrer exercici, el nombre d'expedients de regulació d'ocupació es va reduir en la indústria i es va incrementar en els serveis.

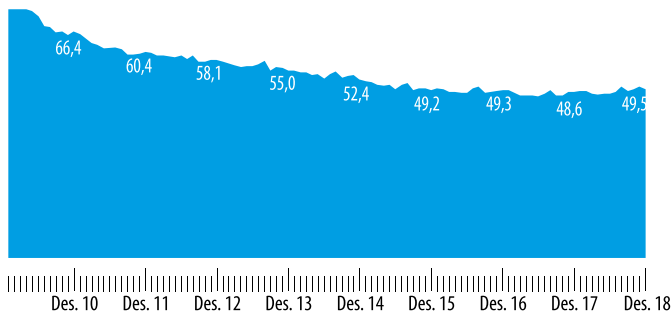
El 2018, el 24% de les persones afectades per ERO a Barcelona treballaven en indústries manufactureres; el 16%, en activitats d'informació i comunicació, i el 15%, en activitats tècniques i professionals. Respecte a l'any 2008, s'han de destacar els augments en els epígrafs d'activitats d'informació i comunicació, activitats financeres i d'assegurances, i hoteleria i restauració.

El fet que els ERO augmentin més al sector de serveis implica que el nombre de dones afectades, molt més presents en aquest sector, creix cada vegada més.

Prestacions per desocupació

El desembre del 2018, les prestacions arribaven al 49,5% de les persones aturades, lluny del 73,1% del març del 2010. Si al començament de la crisi la cobertura dels subsidis es va mantenir i, fins i tot, va créixer (el març del 2010 va arribar al 73% de la població aturada), des d'aleshores ençà no ha deixat de baixar.

Evolució mensual de la taxa de cobertura de l'atur, 2009-2018

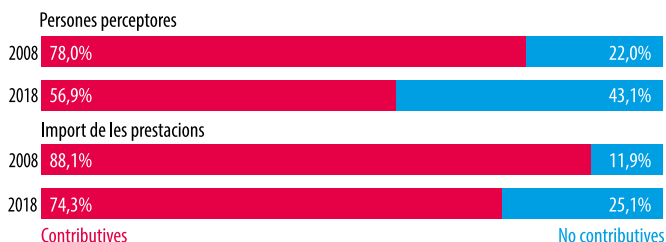
Les persones beneficiàries d'aquestes prestacions a Barcelona eren 41.615 el desembre del 2018, el 3,1% menys que el 2017.

A la província de Barcelona, gairebé 163.000 persones rebien prestacions per desocupació. Com a la ciutat, a la província s'observa una reducció del total de persones beneficiàries.

Quant a la composició, a la ciutat de Barcelona el 63,7% de persones beneficiàries perceben prestacions contributives i, a la província, aquest percentatge baixa al 57,0%.

L'import pagat a la província de Barcelona al llarg del 2018 va ser de 1.426,5 milions d'euros. Del desembre de l'any 2008 al desembre del 2018, aquests imports s'han reduït un 27% i el nombre de rebuts ha baixat un 17,7%.

Persones beneficiàries i import de les prestacions a la província de Barcelona

L'evolució del nombre de persones beneficiàries de prestacions contributives a la província de Barcelona no ha estat proporcional a la baixada de l'atur. Del desembre del 2008 al desembre del 2018, les persones beneficiàries s'han reduït un 36% i l'import pagat anualment, un 27%, mentre que en el mateix període l'atur registrat a la província ha baixat només un 6,7%.

S'ha d'assenyalar que, el desembre del 2018, el 52,1% de les persones beneficiàries a la ciutat eren dones.

Enquesta trimestral del cost laboral

Costos laborals i salarials²

Segons l'enquesta trimestral del cost laboral, en el quart trimestre del 2018, a Catalunya el cost laboral mensual total es va incrementar un 1,8% respecte al quart trimestre del 2017. En el cas d'Espanya, els costos laborals s'han incrementat un 0,9%.

Pel que fa als costos salarials, també s'observa un augment més gran a Catalunya que al conjunt d'Espanya.

² Els costos laborals consisteixen en la despesa total que suporten els ocupadors pel seu personal. Inclouen la remuneració de les persones assalariades, en efectiu o en espècie, les cotitzacions socials a càrrec de l'empresa, els costos de formació professional i els impostos relacionats amb l'ocupació que es puguin considerar cost laboral, i se n'han de deduir les subvencions rebudes. El cost salarial total correspon a la remuneració de les persones assalariades, en efectiu o en espècie.

A Catalunya, l'any 2018, els costos laborals van augmentar en tots els sectors. Tant a Espanya com a Catalunya, pugen els costos salarials en els serveis i la construcció, i es redueixen lleugerament en la indústria.

Hores treballades

A Catalunya, la mitjana d'hores pactades per treballador i per mes en el quart trimestre del 2018, incloses les jornades a temps complet i a temps parcial, va ser de 149,5 hores, 0,2 hores més que l'any anterior. El manteniment de la jornada en la indústria queda compensat pels augments en els serveis i la construcció, tal com va passar l'any anterior.

Catalunya va tenir jornades per sobre de la mitjana estatal en la indústria i els serveis, i més curtes en la construcció.

L'any 2018, va augmentar la mitjana d'hores pactades en les jornades a temps complet, tant a Catalunya com a Espanya, mentre que les hores de les jornades a temps parcial baixen a Catalunya, però s'incrementen a Espanya.

En el període 2008-2018, les hores extraordinàries per mes i persona van baixar un 1,4% a Espanya i un 2,2% a Catalunya. En el darrer any, es mantenen al conjunt de l'Estat i, en canvi, es redueixen un 10% a Catalunya.

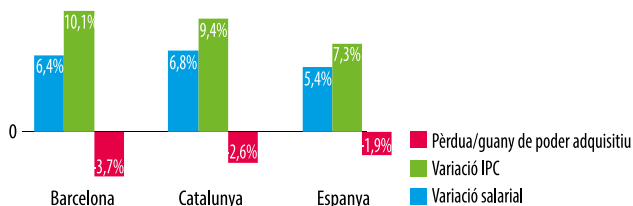
Salaris

Segons l'Ajuntament de Barcelona

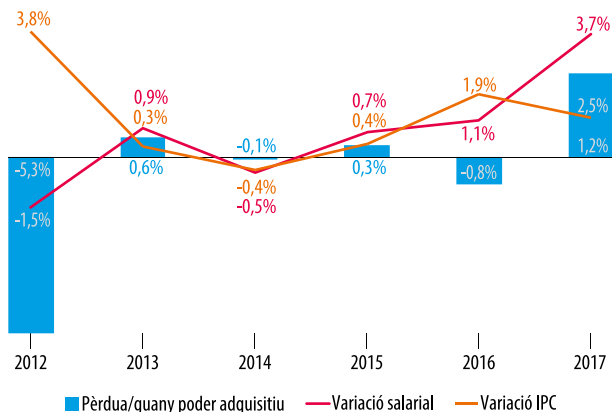
El Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona elabora, a partir de la mostra contínua de vides laborals de l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), una estimació dels salaris bruts anuals de les persones treballadores afiliades al règim general de la Seguretat Social.

El salari mitjà a la ciutat era de 30.263 euros anuals l'any 2017. Cal destacar la contenció de les remuneracions del període 2010-2017, ja que en aquests set anys els salaris s'han incrementat un 6,4%, un percentatge que suposa un augment de 260 euros anuals. Aquest increment ha estat inferior a l'augment del cost de la vida, la qual cosa ha generat una pèrdua acumulada del 3,7% del poder adquisitiu dels salaris; tanmateix, en el darrer any, l'increment salarial ha millorat el poder adquisitiu a la ciutat en un 2,5%.

Evolució acumulada del poder adquisitiu dels salaris a Barcelona, Catalunya i Espanya, 2010-2017

Evolució anual del poder adquisitiu dels salaris a Barcelona

Diversos factors, com el sexe, l'edat i la categoria professional, entre d'altres, afecten les remuneracions de les persones que treballen a Barcelona. Així, trobem que el 2017 a Barcelona una dona cobrava el 21,9% menys que un home.

En el darrer any, el comportament dels salaris anuals mitjans és diferent segons l'edat. S'incrementen en la població de menys de 40 anys i en el grup de 45 a 49 anys, mentre que es redueixen en el de 50 a 59 anys.

S'ha de destacar que les persones de menys de 24 anys eren les que menys cobraven, tant les dones com els homes.

La bretxa salarial per sexe esmentada més amunt presenta diferències segons els grups d'edat. En termes generals, augmenta a mesura que ho fa l'edat de les persones. Alhora, es registren diferències salarials per edat en la població del mateix sexe, la qual cosa origina una bretxa intergeneracional.

Entre la població femenina, una dona de menys de 25 anys percebia el 30,7% del salari que cobrava una persona del mateix sexe de 55 a 59 anys; en la masculina, aquest percentatge baixava al 25,3%.

D'altra banda, en l'evolució salarial del 2010 al 2017 segons l'edat, augmenten les diferències de sou entre el jovent i la població de 55 a 59 anys.

Quant a la bretxa per categories professionals, en el grup del personal llicenciat, amb enginyeries i d'alta direcció, les dones cobren el 26,5% menys que els homes; en el de comandaments administratius, la diferència se situa en el 20,6% i, en els càrrecs auxiliars administratius, en el 21,3%. Si traslladem aquests percentatges a dies efectius de treball, les dones haurien de treballar entre 51 i 63 dies més que els homes per cobrar el mateix.

Entre el 2010 i el 2017, les diferències salarials van augmentar per edat, mentre que es van reduir per categoria professional i per durada del contracte.

Segons l'Agència Tributària, 2016

L'Agència Tributària també ofereix informació sobre salaris, pensions i prestacions per desocupació, en aquest cas corresponents a l'any 2016.

La província de Barcelona presenta un salari mitjà anual de 25.208 euros. La bretxa salarial entre homes i dones a Catalunya i Barcelona és lleugerament superior a la mitjana nacional, ja que mentre que a Espanya la diferència entre el salari femení i el masculí és del 22,6%, a Catalunya puja al 23,0% i a Barcelona al 23,8%.

L'Agència Tributària també proporciona dades dels imports anuals mitjans de pensionistes i persones perceptores de prestacions per desocupació. L'any 2016, l'import mitjà de les pensions a Espanya era de 13.739 euros, una quantitat que pujava a 14.680 euros a Catalunya i a 15.077 euros a la província de Barcelona.

En les pensions també hi ha una bretxa entre homes i dones, ja que una dona percep el 68,3% de la pensió d'un home a la província de Barcelona.

Finalment, respecte als imports de les prestacions per desocupació, l'any 2016, van ser de 3.035 euros de mitjana estatal, i de 3.412 euros a la província de Barcelona. Aquesta xifra ha experimentat reduccions superiors al 7% en el període 2008-2016.

Aquests són els ingressos que presenten una bretxa més petita entre homes i dones, ja que les dones cobren el 89,6% del que ingressen els homes de mitjana estatal, i el 95,5% en el cas de Barcelona.

Ingressos segons les rendes declarades a la ciutat de Barcelona

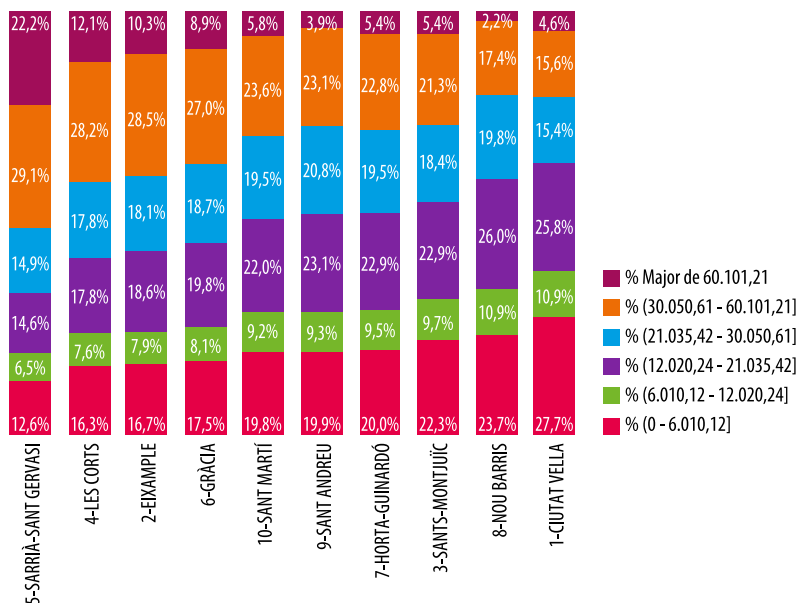
La renda mitjana de les declaracions a la ciutat de Barcelona l'any 2016 és de 36.050 euros, molt per sobre de la mitjana estatal, que és de 25.950 euros. En el període 2013-2016, la renda mitjana de Barcelona es va incrementar un 8,6%, quasi tres punts més que l'augment observat a Espanya.

Si fem una distribució de les declaracions per franges econòmiques, al llarg del període 2013-2016 podem veure un patró de variació en què la proporció de declaracions de la renda superiors a 21.000 euros s'incrementa en detriment de les inferiors a 21.000 euros.

A Barcelona, l'any 2013, el 30% de les declaracions se situaven per sota de 12.021 euros; tres anys després, aquest percentatge baixava al 28%. Les declaracions per sobre de 30.050 euros van passar de representar el 28% del total a superar el 32%.

Per districtes hi ha diferències significatives: a l'Eixample, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, menys del 25% de les declaracions es troben en les franges inferiors a 12.025 euros, mentre que a Nou Barris, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella tenen un pes d'entre el 32% i el 38%.

Distribució de les declaracions per franges d'ingressos, per districtes

Respecte a l'any 2013, s'observa que el pes de les rendes més altes creix a tots els districtes amb percentatges similars. Les inferiors a 12.021 euros, però, perden pes a tots els districtes.

Atenent el seu origen, del 2013 al 2016, s'observa una pèrdua de pes dels rendiments del treball, mentre que els del capital i les d'activitats econòmiques augmenten al voltant d'1,2 punts percentuals. És a dir, les rendes del treball perden rellevància i les de capital i activitats econòmiques guanyen pes.

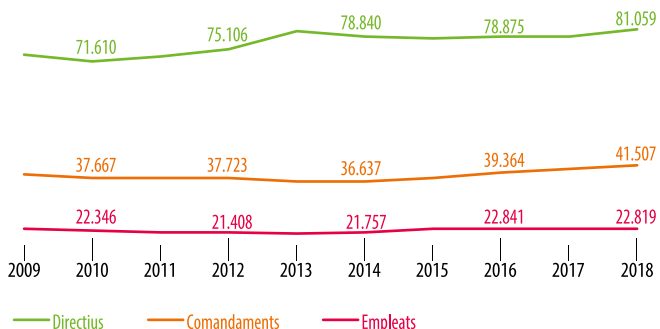
El pes dels diversos tipus d'ingressos de les persones declarants varia força segons el districte. Així, a Sarrià - Sant Gervasi, el 53,3% de les rendes provenien del treball, mentre que a Sant Andreu arribaven al 84,5%. En canvi, les de capital representaven el 33,6% a Sarrià - Sant Gervasi, però no arribaven al 8% a Nou Barris i Sant Andreu.

Informe de remuneracions d'ICSA Grup i EADA, 2018

ICSA Grup i l'escola de negocis EADA presenten un informe sobre l'evolució de les remuneracions brutes. L'informe analitza les retribucions mitjanes classificades en grans grups —persones directives, comandaments i empleades— i la seva relació amb el cost de la vida, amb un desglossament per comunitats autònomes.

Segons aquesta font, una persona directiva va cobrar, de mitjana, 81.059 euros anuals l'any 2018, mentre que els comandaments van percebre 41.507 euros i les persones empleades, 22.819 euros. El sector de la banca i les assegurances va ser, de nou, el sector que pagava millor el personal, independentment de la categoria laboral.

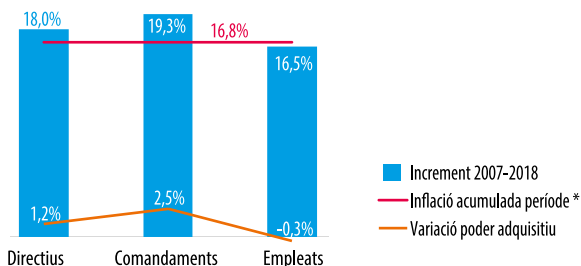
Salaris per grups d'ocupació

L'any 2018, es va incrementar la retribució de tots els grups d'ocupació, tant dels alts càrrecs com de les persones empleades. La retribució que més va augmentar va tornar a ser la dels càrrecs de comandament, amb el 2,65%, seguida dels càrrecs directius, amb el 2,48%, i, finalment, les persones empleades, amb un lleuger augment del 0,11%.

Malgrat que l'augment dels salaris no ha estat intens, la baixa inflació acumulada ha provocat que els grups de persones directives i de comandaments hagin incrementat el poder adquisitiu dels seus salaris per sobre de la inflació acumulada des de l'any 2007: 2,5 punts per als comandaments i 1,5 per als directius, mentre que entre les persones empleades s'ha reduït 0,3 punts.

Evolució del poder adquisitiu per grups d'ocupació, 2007-2018

Les retribucions dels directius a Catalunya només van ser superades per les dels directius de la Comunitat de Madrid. Catalunya també va ser la segona comunitat autònoma quant al nivell retributiu dels comandaments. Finalment, en el cas de les persones empleades, les retribucions mitjanes es troben per darrere de les de Navarra i la Comunitat de Madrid.

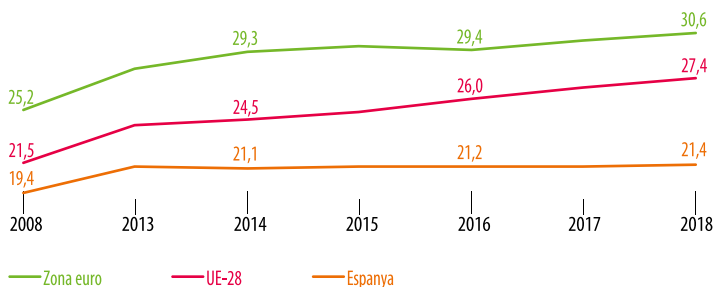
Salaris i costos: comparació amb Europa

Segons l'Eurostat, en termes absoluts, a Espanya el cost laboral l'any 2018 va ser de 21,4 euros per hora, a la UE-28 pujava a 27,4 euros/hora i a l'Eurozona, a 30,6 euros/hora. Totes les grans economies europees presenten costos laborals mitjans per hora superiors als espanyols, i només certs països de l'Europa de l'Est, Portugal i Grècia presenten costos inferiors.

L'any 2018, els costos laborals mitjans per hora espanyols se situen en el 78,1% de la mitjana de la UE-28, i en el 70,0% de la mitjana de la zona euro, uns percentatges que s'han reduït ininterrompudament en els darrers anys.

En el període 2008-2018, totes les grans economies (Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Holanda) van experimentar increments superiors als d'Espanya, i només Xipre i Grècia van registrar augments inferiors.

Costos laborals mitjans per hora a Espanya, la UE-28 i la zona euro

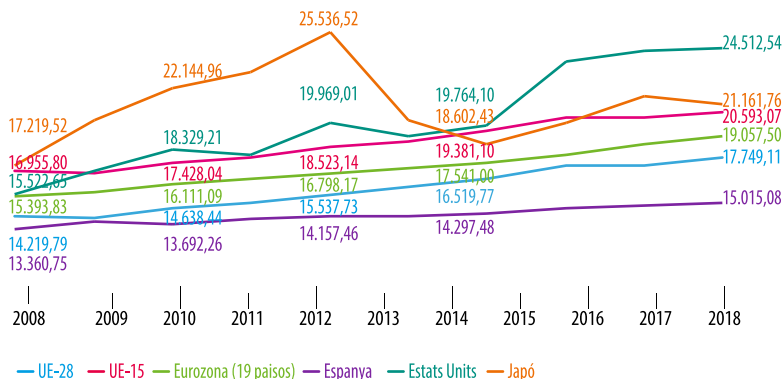

Quant als ingressos mitjans nets de la UE, l'any 2018, al conjunt de la UE i a la majoria de països, els increments es situen per sobre de l'augment que s'observa a Espanya.

A Espanya, del 2008 al 2018, els ingressos mitjans nets per capita van augmentar un 12,4%, mentre que l'increment mitjà al conjunt de la UE-28 va ser del 24,8%, i el de la UE-15, del 23,8%; en els dos casos, l'augment duplica l'espanyol.

Unes taxes d'atur i temporalitat laboral més altes i la contenció salarial a Espanya (malgrat l'augment dels darrers dos anys) han provocat un eixamplament de la bretxa d'ingressos entre Espanya i la resta d'Europa.

Variació dels ingressos mitjans nets

Sinistralitat i malalties laborals

Agència de Salut Pública de Barcelona

Lesions per accidents de treball

L'any 2018, es van produir 32.238 lesions per accident de treball (LAT) amb baixa, de les quals 176 van ser greus i 23 mortals. En relació amb el 2017, hi va haver una disminució del 17,4% de les LAT greus, similar a la que es va observar el 2017 en relació amb el 2016. En canvi, les LAT mortals, que el 2017 havien disminuït respecte al 2016 (havien passat de 31 a 15), van tornar a augmentar el 2018, tot i que sense arribar als nivells del 2016 (van passar de 15 a 23). La incidència de les lesions va seguir la mateixa evolució que el nombre: van disminuir les LAT greus (19,8% menys) de manera similar a com es van reduir del 2016 al 2017, i van augmentar les LAT mortals, tot i que sense assolir la xifra de l'any 2016 (3,5 per 100.000 persones afiliades el 2016; 1,6 el 2017, i 2,4 el 2018).

El 57,6% de les persones accidentades van ser homes, que són els que van patir més freqüentment les lesions més greus (74,4% de les greus i 95,7% de les mortals).

Les ocupacions més freqüents en els homes accidentats van ser les següents: en les LAT lleus, policies (8,8%); en les greus, cambrers assalariats, mecànics i ajustadors de maquinària i conductors d'autobusos i tramvies (6,1% cadascun dels tres grups); en les mortals, dues ocupacions van presentar dos casos cadascuna (operadors d'instal·lacions per al tractament i la transformació de la fusta, la fabricació de paper, productes de paper i cautxú o matèries plàstiques, així com peons del transport, descarregadors i similars). Pel que fa a les dones, les LAT lleus van ser més freqüents en el personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars (15,3%), i les greus en altres empleades administratives sense tasques d'atenció al públic (13,3%). L'única LAT mortal en dones va ser la d'una treballadora de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars.

Les LAT de més gravetat (greus i mortals) més freqüents van ser les *in itinere*. En les dones, aquest resultat va ser molt més clar que en els homes. En el cas de les dones, el 71,1% de les LAT greus van ser *in itinere*, així com l'única mortal. En els homes, el nombre de LAT greus *in itinere* va ser molt similar al de LAT greus en jornada traumàtiques (54 i 53, respectivament). Pel que fa a les LAT mortals en homes, el nombre de les que es van produir *in itinere* (8) va ser molt similar a les no traumàtiques en jornada (7).

Pel que fa al tipus d'ocupació, en les ocupacions no manuals, les LAT greus més freqüents van ser les *in itinere* (63,8%), i les més freqüents de les mortals van ser les no traumàtiques en jornada (3), seguides de les *in itinere* (2). En les ocupacions manuals, les LAT greus més freqüents van ser les traumàtiques en jornada (47,7%) seguides de les *in itinere* (39,3%), mentre que les més freqüents de les mortals van ser les *in itinere* (7).

La majoria de les LAT es van produir en el sector de serveis, seguit, a molta distància, de la indústria. La incidència més elevada va ser en agricultura, ramaderia, caça i silvicultura, seguida de la construcció. Cal tenir en compte, però, que el denominador del primer sector (persones afiliades al règim general de la Seguretat Social) pot ser més imprecís degut al fet que són més freqüents altres règims no inclosos. A més, la incidència més alta del sector primari es va produir en les LAT lleus, no en les més greus. En aquest cas, tant pel que fa a les LAT greus com a les mortals, la incidència més elevada es va produir en la construcció (que també va ser el segon sector en freqüència de les LAT lleus). En relació amb l'any anterior, destaca l'augment del nombre i la incidència de les LAT mortals en tots els sectors (excepte en agricultura i ramaderia), sobretot en la construcció, atès que el 2017 no se'n va produir cap, mentre que el 2018 n'hi ha haver quatre, amb una incidència d'11,7 per 100.000 persones afiliades. Per contra, cal assenyalar la disminució del nombre i la incidència de les LAT greus en tots els sectors, entre els quals destaca la indústria, que va passar de 24 LAT greus i una incidència de 32,1 per 100.000 persones afiliades el 2017, a 11 LAT greus i 14,6 per 100.000 persones afiliades el 2018.

La major part de les LAT va patir-les personal amb contracte fix (el 67,4% de totes les LAT amb baixa), en una proporció molt similar a la del 2017 (67,8%) en ambdós sexes.

Malalties professionals

L'any 2018, es van declarar 704 malalties professionals (MP), de les quals el 45,5% van tenir baixa. La incidència va ser de 73,5 per 100.000 persones afiliades (33,4 i 40,1 MP per 100.000, amb baixa i sense baixa, respectivament). Tal com s'observa en la taula 3, les MP van ser més freqüents en dones i en persones amb ocupacions manuals, tant les que es van cursar amb baixa com les que ho van fer sense baixa.

A diferència dels darrers anys, el 2018 hi va haver un augment del nombre i la incidència d'MP (el 2017 en van ser 550 amb una incidència de 59,1 per 100.000 persones afiliades). Així com l'any anterior s'observava una evolució diferent segons si es tractava d'MP amb baixa o sense baixa (van disminuir les MP amb baixa i van augmentar les MP sense baixa), el 2018, van augmentar tots dos tipus d'MP, sobretot les MP sense baixa, que van passar de 271 a 384, i d'una incidència de 29,1 per 100.000 persones afiliades a 40,1.

L'augment del nombre de les MP es va produir en ambdós sexes i tant en ocupacions manuals com no manuals, però destaca l'increment en les dones, sobretot de les MP sense baixa (van passar de 158 a 251) i de les MP sense baixa en ocupacions no manuals (van augmentar de 41 a 106).

La patologia més freqüent va ser la musculoesquelètica, que inclou les malalties per fatiga de les beines tendinoses (39,8%) i les malalties per paràlisi dels nervis deguda a pressió (15,1%). Cal destacar, però, les malalties per agents biològics (29,3%) per l'increment important que han tingut en relació amb l'any anterior (van passar de 35 el 2017 a 206 el 2018), sobretot les que van cursar-se sense baixa (van passar de 5 a 136). Cal esmentar que, el 2018, no es va declarar cap malaltia per agents carcinògens, la qual cosa és congruent amb el conegut subregistre de tumors de causa laboral, que alguns estudis han estimat en gairebé el 100%.

Malalties relacionades amb el treball

El nombre de casos i la incidència de trastorns de salut relacionats amb el treball que van notificar els centres d'atenció primària (CAP) a la Unitat de Salut Laboral (USL) de Barcelona el 2018 van ser molt similars als del 2017: 611 casos el 2017 i 613 el 2018, mentre que les incidències respectives van ser de 96,2 i 96,6 per 100.000 persones assalariades.

Com en anys anteriors, els trastorns mentals i del comportament (fonamentalment de tipus ansiós i depressiu) van ser els més freqüents (65,6% dels casos masculins i 75,9% dels femenins), seguits dels musculoesquelètics (20,0% en homes i 14,6% en dones). Les ocupacions més freqüents en les dones van ser les d'assistent administrativa i especialitzada (11,3%), personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars (10,6%) i venedores de botigues i magatzems (10,1%). En els homes destaquen els peons del transport, descarregadors i similars (6,0%), seguits de personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars (5,6%), i assistents administratius i especialitzats (4,7%).

Així com l'any 2017 en els homes van augmentar els trastorns mentals i del comportament i van disminuir els musculoesquelètics, el 2018 l'evolució va anar en sentit contrari: van disminuir els trastorns mentals i del comportament (van passar del 76,5% al 65,5%) i van augmentar els musculoesquelètics (del 14,6% al 20,0%). En les dones hi va haver poca variació, amb un increment dels trastorns mentals i del comportament com a fet més destacat (van passar del 70,6% al 75,9%).

Fonts utilitzades

Població i població activa, ocupada i aturada segons l'EPA

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Afiliació a la Seguretat Social

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya

Institut General de la Seguretat Social

Contractació laboral

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya

Atur registrat i demandes d'ocupació

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya

Comparació d'àmbits

- **Població activa, ocupada i aturada segons l'EPA**

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Institut Nacional d'Estadística

Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona (per a les taxes específiques d'activitat, ocupació i atur)

- **Afiliació a la Seguretat Social i contractació**

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Institut General de la Seguretat Social

Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

- **Atur registrat**

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya

Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

ERO

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya

Prestacions per desocupació

Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona

Observatori de les Ocupacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a Barcelona

Costos laborals i hores treballades

Enquesta trimestral del cost laboral, Institut Nacional d'Estadística

Salaris

Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, Institut Nacional d'Estadística,

Agència Tributària, Grup ICESA i EADA.

Ingressos i costos laborals a la UE

Eurostat.

Sinistralitat i malalties professionals

Agència de Salut Pública de Barcelona

ANNEX. TAULES

Annex. Taules

El treball a Barcelona 2018

Població resident

Població de la ciutat (en milers)

	2008	2013	2017	2018	Var. 2017-2018	Var. 2008-2018	Var. 2008-2013	Var. 2013-2018
Total segons el padró	1.628,1	1.614,1	1.625,1	1.628,9	0,2%	0,0%	-0,9%	0,9%
De 16 a 64 anys segons el padró	1.093,4	1.058,1	1.057,4	1.060,4	0,3%	-3,0%	-3,2%	0,2%
Població activa	843,3	827,5	815,6	803,7	-1,5%	-4,7%	-1,9%	-2,9%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Nota: Fins al 2015, les lectures del padró d'habitants són del mes de juny de cada any. A partir del 2016, són de l'1 de gener. Les xifres de l'EPA són mitjanes anuals.

Població inactiva a Barcelona (mitjanes anuals en milers)

	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Població de 16 anys i més	1.356,8	1.332,7	1.339,8	0,5%	-1,2%	-2,1%	0,9%
Població inactiva	513,5	517,1	536,1	3,7%	4,4%	-2,6%	7,1%
Estudiants	71,3	77,0	81,0	5,1%	13,5%	-0,2%	13,8%
Pensionistes	285,2	312,7	316,4	1,2%	10,9%	1,3%	9,5%
Feines de la llar	129,9	92,7	94,6	2,0%	-27,2%	-21,7%	-7,0%
Amb incapacitat	15,8	21,5	25,1	16,6%	58,5%	63,0%	-2,7%
Altres	11,3	13,1	19,1	45,7%	69,6%	12,6%	50,6%

Població activa

Perfil de la població activa a Barcelona, 2018

	En milers	En %		En milers	En %
Homes	413,7	51,5%	Nacionalitat espanyola	653,4	81,3%
De 25 a 54 anys	617,7	76,9%	Educació superior	488,9	60,8%

Població activa per sexe a Barcelona (variacions mitjanes anuals)

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Homes	-1,3%	-8,7%	-6,6%	-2,2%
Dones	-1,7%	-0,1%	3,6%	-3,5%

Població activa per edat a Barcelona (variacions mitjanes anuals)

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
De 16 a 24 anys	4,6%	-20,3%	-9,7%	-11,8%
De 25 a 54 anys	-2,9%	-6,9%	-2,1%	-4,9%
55 anys i més	3,2%	15,2%	3,3%	11,6%

Població activa per nacionalitat a Barcelona (variacions mitjanes anuals)

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Nacionalitat espanyola	0,5%	-2,8%	-0,1%	-2,7%
Nacionalitat estrangera	-9,3%	-12,3%	-8,9%	-3,7%

Població activa per nivell formatiu a Barcelona (variacions mitjanes anuals)

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Sense estudis, i amb primària	4,1%	-54,2%	-28,5%	-35,9%
Ed. secundària, 1a etapa	7,7%	-6,1%	-8,0%	2,0%
Ed. secundària, 2a etapa	-13,7%	-36,9%	-20,8%	-20,3%
Educació superior	-0,3%	27,7%	18,4%	7,8%

Població ocupada

Perfil de la població ocupada a Barcelona, 2018

	En milers	En %		En milers	En %
Homes	375,4	51,7%	Nacionalitat espanyola	594,3	81,9%
De 25 a 54 anys	562,4	77,5%	Educació superior	458,3	63,2%
Persones assalariades del sector privat	495,7	68,3%	Amb contracte indefinit	465,5	78,7%

Població ocupada per sexe a Barcelona (variacions mitjanes anuals)

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Total	-0,1%	-7,1%	-12,9%	6,6%
Homes	0,2%	-10,4%	-17,8%	9,0%
Dones	-0,5%	-3,3%	-7,2%	4,2%

Variacions mitjanes de la població ocupada per sectors a Barcelona

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Total	-0,1%	-7,1%	-12,9%	6,6%
Agricultura i indústria	-1,2%	-23,1%	-28,5%	7,6%
Construcció	-7,2%	-60,6%	-58,7%	-4,7%
Serveis	0,3%	0,4%	-6,1%	6,9%

Variacions mitjanes anuals per branques d'activitat

	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
1. Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	-21,0%	-49,2%	-47,1%	-4,0%
2. Energia, aigua, química, cautxú i metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i de transport	5,7%	-10,6%	-20,4%	12,4%
3. Construcció	-7,2%	-60,6%	-58,7%	-4,7%
4. Comerç i reparacions, hoteleria	7,0%	8,7%	-6,8%	16,6%
5. Transports i emmagatzematge	-1,7%	-30,5%	-20,3%	-12,7%
6. Informació i comunicacions	1,5%	9,7%	0,7%	9,0%
7. Activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars	13,8%	4,5%	-18,3%	27,9%
8. Administració pública, educació i sanitat	-7,1%	5,5%	7,8%	-2,1%
9. Activitats culturals i esportives, i altres	-25,2%	-24,0%	-1,0%	-23,2%

Variacions de la població ocupada per situació professional a Barcelona

	2018	2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Total	725,6	-0,1%	-7,1%	-12,9%	6,6%
Persones assalariades del sector privat	495,7	-0,6%	-10,2%	-16,0%	6,9%
Persones assalariades del sector públic	95,4	0,2%	-4,9%	4,0%	-8,6%
Persones empresàries i altres	134,5	1,6%	4,5%	-12,7%	19,8%

Variacions de la població assalariada per durada del contracte

	2018	2017-18	2008-18	2008-2013	2013-18
Total de població assalariada	591,1	-0,5%	-9,4%	-12,9%	4,0%
Amb contracte indefinit	465,5	-2,2%	-11,1%	-10,6%	-0,5%

Ocupació per sexe i tipus de jornada a Barcelona, 2018

	2014	2018	Var. 2017-18	Var. 2014-18
Total d'ocupació	665,0	725,6	-0,1%	9,1%
Jornada completa	562,7	625,8	0,3%	11,2%
% s/ total d'ocupació	84,6%	86,2%		
Jornada parcial	102,3	99,9	-2,7%	-2,4%
% s/ total d'ocupació	15,4%	13,8%		

Evolució de la població ocupada per edat a Barcelona

	Variacions mitjanes anuals			
	2017-18	2008-18	2008-2013	2013-18
De 16 a 24 anys	7,0%	-24,1%	-30,4%	9,0%
De 25 a 54 anys	-1,9%	-9,3%	-12,2%	3,3%
55 anys i més	6,3%	11,5%	-9,7%	23,5%

Variacions de la població ocupada per nivell formatiu a Barcelona

	2018	2017-18	2008-18	2008-2013	2013-18
Fins a ed. primària	42,4	6,5%	-54,8%	-38,7%	-26,2%
Ed. secundària, 1a etapa	109,1	12,2%	-12,8%	-24,6%	15,7%
Ed. secundària, 2a etapa	115,9	-14,4%	-41,6%	-31,6%	-14,6%
Educació superior	458,3	0,9%	25,9%	8,0%	16,6%

Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona, a 31 de desembre

	2008	2012	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-12	Var. 2012-18
Barcelona	1.063.252	969.093	1.087.344	1.120.737	3,1%	5,4%	-8,9%	15,6%

Font: Institut General de la Seguretat Social.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Barcelona, desembre

Sectors	Règim general			Règim d'autònoms		
	2018	Var. 2008-18	Var. 2017-18	2018	Var. 2008-18	Var. 2017-18
Total	965.851	5,3%	3,4%	123.260	1,7%	2,4%
Agricultura	242	-22,2%	3,0%	200	30,7%	14,3%
Indústria	68.790	-25,9%	-0,4%	5.977	-29,6%	-1,5%
Construcció	25.550	-48,0%	3,1%	8.308	-27,5%	2,2%
Comerç i reparacions	135.006	-5,0%	1,2%	26.116	-12,0%	-1,7%
Serveis	736.263	16,4%	4,2%	82.659	15,8%	4,1%

Mida dels centres de cotització, desembre

	Barcelona			Catalunya		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Persones treballadores	965.851	3,4%	5,3%	2.728.019	3,7%	5,4%
D'1 a 10	171.682	0,8%	0,2%	599.323	1,0%	-4,2%
D'11 a 100	272.644	2,7%	0,6%	921.239	3,2%	-1,2%
De 101 a 1.000	295.833	3,9%	6,8%	796.102	4,7%	13,3%
Més de 1.000	225.692	5,5%	14,1%	411.355	6,5%	25,2%
Centres de cotització	76.018	0,9%	-0,8%	257.812	0,7%	-4,7%
D'1 a 10	64.974	0,6%	-1,0%	220.580	0,4%	-5,1%
D'11 a 100	9.819	2,5%	-0,3%	33.745	2,6%	-3,3%
De 101 a 1.000	1.139	2,6%	4,9%	3.307	4,1%	12,5%
Més de 1.000	86	6,2%	16,2%	180	7,1%	22,4%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Contractació registrada

	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Total de contractes	1.199.330	7,6%	34,9%	-11,7%	52,7%
Indefinitos	173.054	10,5%	19,7%	-40,0%	99,5%
Temporals	1.026.276	7,1%	37,8%	-6,2%	46,8%

Contractació anual	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Total de contractes	1.199.330	7,6%	34,9%	-11,7%	52,7%
Indústria	34.104	5,7%	29,9%	-30,1%	85,9%
Indefinitos	6.548	11,6%	-14,3%	-58,2%	104,9%
Temporals	27.556	4,4%	48,0%	-18,6%	81,9%
Construcció	33.236	-1,3%	-35,7%	-52,1%	34,2%
Indefinitos	6.187	12,9%	-23,2%	-63,9%	112,8%
Temporals	27.049	-4,0%	-38,0%	-49,9%	23,7%
Serveis	1.131.451	8,0%	39,7%	-8,4%	52,5%
Indefinitos	160.222	10,3%	24,6%	-37,4%	99,0%
Temporals	971.229	7,6%	42,6%	-2,9%	46,8%

Contractació a Barcelona, per activitats

Activitats	Acumulat anual, 2018			Grau de temporalitat	Var. 2017-18		
	Indefinitos	Temporals	Total		Indefinitos	Temporals	Total
1	97	442	539	82,0%	-4,0%	-30,3%	-26,7%
2	7	18	25	72,0%	0,0%	260,0%	108,3%
3	5.736	23.083	28.819	80,1%	5,8%	4,7%	4,9%
4	805	4.455	5.260	84,7%	84,6%	2,7%	10,2%
5	6.187	27.049	33.236	81,4%	12,9%	-4,0%	-1,3%
6	30.960	90.388	121.348	74,5%	5,6%	2,8%	3,5%
7	7.175	67.006	74.181	90,3%	3,6%	48,8%	42,8%
8	33.501	167.363	200.864	83,3%	12,7%	-5,4%	-2,8%
9	1.297	14.292	15.589	91,7%	5,3%	63,0%	55,9%
10	15.989	70.529	86.518	81,5%	10,1%	10,9%	10,8%
11	2.879	5.915	8.794	67,3%	1,7%	-10,7%	-7,0%
12	3.116	2.486	5.602	44,4%	6,4%	-5,5%	0,8%
13	18.851	132.723	151.574	87,6%	14,4%	-1,9%	-0,1%
14	12.761	72.858	85.619	85,1%	27,2%	-2,3%	1,2%
15	8.449	166.690	175.139	95,2%	18,6%	11,4%	11,7%
16	6.923	49.996	56.919	87,8%	6,5%	16,6%	15,3%
17	4.192	84.053	88.245	95,2%	4,6%	36,7%	34,8%
18	14.129	46.930	61.059	76,9%	4,0%	-1,1%	0,0%
Total	173.054	1.026.276	1.199.330	85,6%	10,5%	7,1%	7,6%
	1. Agricultura, ramaderia i pesca 2. Indústries extractives 3. Indústries manufactureres 4. Energia, aigua i gestió de residus 5. Construcció 6. Comerç 7. Transports i comunicacions 8. Hoteleria i restauració 9. Turisme			10. Activitats relacionades amb la informació 11. Activitats financeres i d'assegurances 12. Activitats immobiliàries 13. Activitats tècniques i professionals 14. Activitats administratives, jurídiques i de comptabilitat 15. Activitats sanitàries i de serveis socials 16. Educació 17. Indústries culturals, artístiques i de lleure 18. Altres serveis			

Contractació a Barcelona per sexe

	2018	Var. 2017-2018	Var. 2008-2018	Var. 2008-2013	Var. 2013-2018
Total	1.199.330	7,6%	34,9%	-11,7%	52,7%
Total d'homes	595.213	7,6%	44,3%	-10,6%	61,5%
Indefinitos	89.098	11,4%	24,4%	-41,5%	112,5%
Temporals	506.115	6,9%	48,5%	-4,2%	55,0%
Total de dones	604.117	7,6%	26,7%	-12,5%	44,8%
Indefinitos	83.956	9,4%	15,1%	-38,6%	87,4%
Temporals	520.161	7,3%	28,8%	-7,9%	39,7%

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Contractació a Barcelona per nacionalitat

Contractació anual	2008	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Total	889.354	1.199.330	7,6%	34,9%	-11,7%	52,7%
Nacionalitat espanyola	632.438	934.562	7,1%	47,8%	-2,7%	51,8%
% s/ total de contractació	71,1%	77,9%				
Nacionalitat estrangera	256.916	264.768	9,3%	3,1%	-33,8%	55,7%
% s/ total de contractació	28,9%	22,1%				

Contractació a Barcelona, per edat

Contractació anual	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Total de contractes	1.199.330	7,6%	34,9%	-11,7%	52,7%
Menys de 20 anys	62.739	22,4%	16,5%	-62,5%	211,1%
De 20 a 24 anys	246.342	8,2%	26,3%	-26,6%	72,2%
De 25 a 29 anys	221.386	5,1%	12,7%	-17,4%	36,4%
De 30 a 44 anys	445.063	5,0%	36,2%	3,7%	31,2%
45 anys i més	223.800	11,1%	91,1%	3,3%	85,1%

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Contractació a Barcelona, per nivell d'estudis

Contractació anual	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Total de la ciutat	1.193.948	7,6%	34,2%	-12,3%	53,1%
Fins a ed. primària	198.979	4,0%	91,0%	0,1%	90,7%
Programes d'FP	107.062	9,3%	16,5%	-22,2%	49,6%
Ed. secundària general	599.453	5,9%	16,8%	-18,0%	42,4%
Estudis tècnics professionals superiors	58.632	28,5%	61,6%	-1,1%	63,4%
Estudis universitaris i postsecundaris	229.822	10,3%	59,8%	2,5%	56,0%

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Nota: Hi ha una diferència entre el nombre total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu; aquesta diferència es deu al fet que es desconeix el nivell formatiu de molts treballadors amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar regulada pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, i inclosos al Sistema especial per a empleats de la llar, integrat al règim general de la Seguretat Social.

Població aturada

Població aturada per sexe a Barcelona (mitjanes anuals en milers)

	Mitjanes anuals 2018	Variacions mitjanes anuals			
		2017-18	2008-18	2008-2013	2013-18
Total	78,1	-12,3%	25,8%	136,9%	-46,9%
Homes	38,4	-13,5%	13,0%	132,0%	-51,3%
Dones	39,7	-11,1%	41,6%	143,3%	-41,8%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Població aturada per edat a Barcelona (mitjanes anuals en milers)

	Mitjanes anuals 2018	Variacions mitjanes anuals			
		2017-18	2008-18	2008-2013	2013-18
De 16 a 24 anys	12,2	-1,6%	-7,0%	62,9%	-42,9%
De 25 a 54 anys	55,3	-12,0%	27,3%	141,8%	-47,3%
55 anys i més	10,6	-23,4%	91,4%	271,9%	-48,5%

Població aturada per temps de recerca de feina (mitjanes anuals en milers)

	Mitjanes anuals 2018	Variacions mitjanes anuals			
		2017-18	2008-18	2008-13	2013-18
Menys de 3 mesos	23,4	-10,5%	-21,5%	-9,8%	-13,0%
De 3 a 11 mesos	21,5	5,7%	17,0%	161,9%	-55,3%
D'1 a 2 anys	11,9	-17,2%	64,9%	347,9%	-63,2%
Més de 2 anys	21,4	-24,4%	217,5%	491,8%	-46,4%

Nota: El grup de menys de tres mesos inclou els que han trobat feina durant aquest període.

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona per sexe, quart trimestre

	Homes	Dones	Total
2007	5,4	5,5	5,5
2008	7,6	8,5	8,0
2013	16,8	17,3	17,0
2014	15,7	16,9	16,3
2015	12,4	13,9	13,1
2016	11,3	11,6	11,5
2017	10,3	9,6	10,0
2018	9,1	11,3	10,2

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona per edat, quart trimestre

	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Total
2007	14,3	4,9	4,1	5,5
2008	23,1	7,0	5,4	8,0
2012	43,6	17,4	12,9	18,6
2013	43,0	15,7	13,2	17,0
2014	35,0	15,6	13,0	16,3
2015	24,9	12,0	14,5	13,1
2016	19,6	10,6	12,9	11,5
2017	22,2	9,2	9,3	10,0
2018	22,7	10,1	5,8	10,2

Atur registrat per sexe a Barcelona, desembre

	2008	2013	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Homes	38.297	54.226	34.027	31.734	-6,7%	-17,1%	41,6%	-41,5%
Dones	36.007	53.451	39.725	37.582	-5,4%	4,4%	48,4%	-29,7%
Total	74.304	107.677	73.752	69.316	-6,0%	-6,7%	44,9%	-35,6%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Atur registrat per sector econòmic a Barcelona, desembre

	2008	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Agricultura	445	299	-19,0%	-32,8%	12,4%	-40,2%
Indústria	9.738	5.300	-5,5%	-45,6%	6,4%	-48,9%
Construcció	6.845	4.426	-13,8%	-35,3%	57,3%	-58,9%
Serveis	53.873	55.916	-5,5%	3,8%	53,0%	-32,1%
Sense ocupació anterior	3.403	3.375	-3,5%	-0,8%	6,9%	-7,2%

Atur registrat per activitat econòmica a Barcelona, desembre

	2018	Variació inter- anual 2017-2018	Variació acumulada 2009*-2018	Variació acumulada 2009-2013	Variació acumulada 2013-2018
A. Agricultura, ramaderia i pesca	299	-19,0%	28,9%	115,5%	-40,2%
B. Indústries extractives	16	-11,1%	-50,0%	15,6%	-56,8%
C. Indústries manufactureres	4.716	-6,3%	-48,0%	3,6%	-49,8%
D. Energia elèctrica i gas	50	-9,1%	-13,8%	232,8%	-74,1%
E. Aigua, sanejament i residus	518	2,6%	-4,4%	36,0%	-29,7%
F. Construcció	4.426	-13,8%	-53,9%	12,1%	-58,9%
G. Comerç	11.228	-5,5%	-11,2%	35,2%	-34,3%
H. Transports i emmagatzematge	2.182	-8,0%	-21,3%	34,8%	-41,6%
I. Hoteleria	8.672	-6,7%	20,1%	52,0%	-21,0%
J. Informació i comunicacions	2.586	-1,7%	-1,9%	55,1%	-36,7%
K. Activitats financeres i assegurances	875	-8,7%	-0,1%	115,2%	-53,6%
L. Activitats immobiliàries	819	0,9%	-27,3%	-1,3%	-26,3%
M. Activitats professionals i tècniques	5.635	-7,2%	-37,3%	16,2%	-46,0%
N. Activitats administratives i auxiliars	10.773	-6,0%	-14,5%	24,9%	-31,5%
O. Administració pública	626	-6,4%	-24,0%	50,2%	-49,4%
P. Educació	3.291	-2,9%	64,3%	86,8%	-12,1%
Q. Activitats sanitàries i serveis socials	3.683	-0,9%	32,3%	73,4%	-23,7%
R. Activitats artístiques i d'oci	1.566	-1,9%	-6,3%	29,6%	-27,7%
S. Altres serveis	2.418	-5,7%	-1,4%	59,1%	-38,0%
T. Llars que ocupen personal domèstic	1.543	-9,5%	367,6%	334,8%	7,5%
U. Organismes extraterritorials	19	-20,8%	5,6%	94,4%	-45,7%
SA. Sense ocupació anterior	3.375	-3,5%	95,5%	110,8%	-7,2%
Total	69.316	-6,0%	-13,6%	34,2%	-35,6%

* Les dades d'atur registrat desagregat per activitats estan disponibles a partir del gener del 2009.

Atur registrat per edat a Barcelona, desembre

	2008	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
De 16 a 19 anys	1.109	958	10,0%	-13,6%	-11,1%	-2,8%
De 20 a 24 anys	4.738	2.857	1,6%	-39,7%	-12,5%	-31,1%
De 25 a 54 anys	53.198	45.415	-7,4%	-14,6%	46,8%	-41,8%
55 anys i més	15.259	20.086	-4,3%	31,6%	60,3%	-17,9%

Atur registrat per nivell formatiu a Barcelona, desembre

	2008	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Fins a primària incompleta	2.206	1.416	-8,9%	-35,8%	0,9%	-36,4%
Educació primària completa	4.065	2.654	-11,2%	-34,7%	20,6%	-45,9%
Ed. secundària general	46.263	42.020	-7,0%	-9,2%	39,2%	-34,7%
Formació professional	5.683	5.997	-5,3%	5,5%	68,5%	-37,4%
Estudis tècnics prof. superiors	5.115	5.410	-5,3%	5,8%	68,5%	-37,2%
Educació superior	10.972	11.819	-1,4%	7,7%	63,7%	-34,2%

Atur registrat per nacionalitat a Barcelona, desembre

	2008	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Nacionalitat espanyola	59.091	55.125	-6,9%	-6,7%	47,0%	-36,5%
Nacionalitat estrangera	15.213	14.191	-2,6%	-6,7%	36,8%	-31,8%

Atur registrat per temps de recerca de feina a Barcelona, desembre

	2008	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Fins a 6 mesos	44.346	33.505	-5,2%	-24,4%	-0,9%	-23,7%
De 6 a 12 mesos	12.160	10.430	-1,0%	-14,2%	50,2%	-42,9%
Més de 12 mesos	17.798	25.381	-9,0%	42,6%	155,6%	-44,2%

Atur registrat a Barcelona per durada i sexe, desembre del 2018

	Fins a 6 mesos	De 6 mesos a 1 any	D'1 a 2 anys	Més de 2 anys	Total
Homes	16.749	4.599	4.052	6.334	31.734
Dones	16.756	5.831	5.384	9.611	37.582
Total	33.505	10.430	9.436	15.945	69.316

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Evolució de l'atur registrat per districtes, desembre

	2009*	2018	Var. 2017-18	Var. 2009-18	Var. 2009-13	Var. 2013-18
Barcelona	80.208	69.316	-6,0%	-13,6%	34,2%	-35,6%
Ciutat Vella	7.448	6.501	-4,7%	-12,7%	21,1%	-28,0%
L'Eixample	11.318	9.250	-6,4%	-18,3%	31,9%	-38,1%
Sants-Montjuïc	9.757	8.358	-5,9%	-14,3%	32,4%	-35,3%
Les Corts	3.277	2.742	-2,9%	-16,3%	30,7%	-36,0%
Sarrià - Sant Gervasi	3.953	3.449	-1,8%	-12,7%	32,8%	-34,3%
Gràcia	5.608	4.469	-6,5%	-20,3%	27,6%	-37,6%
Horta-Guinardó	8.576	7.465	-6,4%	-13,0%	37,8%	-36,9%
Nou Barris	10.111	9.397	-6,6%	-7,1%	42,3%	-34,7%
Sant Andreu	7.647	6.807	-6,8%	-11,0%	41,8%	-37,2%
Sant Martí	12.509	10.866	-7,1%	-13,1%	36,4%	-36,3%

* La dada d'atur per districtes del desembre del 2008 no està disponible. S'ha utilitzat la del gener del 2009.

** Lectura del padró municipal d'habitants l'1 de gener del 2018. Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Persones aturades registrades per districtes, desembre

	2018	% s/ total de persones aturades a la ciutat	Pes del districte s/ la ciutat. Població de 16 a 64 anys	Persones aturades s/ població de 16 a 64 anys
Barcelona	69.316			6,5%
Ciutat Vella	6.501	9,4%	7,3%	8,4%
L'Eixample	9.250	13,3%	16,7%	5,2%
Sants-Montjuïc	8.358	12,1%	11,6%	6,8%
Les Corts	2.742	4,0%	4,7%	5,5%
Sarrià - Sant Gervasi	3.449	5,0%	8,7%	3,7%
Gràcia	4.469	6,4%	7,5%	5,6%
Horta-Guinardó	7.465	10,8%	10,1%	6,9%
Nou Barris	9.397	13,6%	9,9%	8,9%
Sant Andreu	6.807	9,8%	8,9%	7,2%
Sant Martí	10.866	15,7%	14,6%	7,0%
NC	12			

Distribució de l'atur registrat per districtes, sexe i nacionalitat, desembre del 2018

	Total per nacionalitat			Total per sexe		
	Persones aturades espanyoles	Persones aturades estrangeres	Persones aturades estrangeres s/ atur del districte	Homes aturats	Dones aturades	Dones sobre el total
Barcelona	55.125	14.191	20,5%	31.734	37.582	54,2%
Ciutat Vella	3.841	2.660	40,9%	3.523	2.978	45,8%
L'Eixample	7.352	1.897	20,5%	4.235	5.014	54,2%
Sants-Montjuïc	6.662	1.695	20,3%	3.844	4.514	54,0%
Les Corts	2.331	412	15,0%	1.193	1.549	56,5%
Sarrià - Sant Gervasi	2.976	473	13,7%	1.533	1.916	55,6%
Gràcia	3.694	776	17,4%	2.000	2.469	55,2%
Horta-Guinardó	6.127	1.337	17,9%	3.353	4.112	55,1%
Nou Barris	7.521	1.876	20,0%	4.183	5.214	55,5%
Sant Andreu	5.784	1.023	15,0%	2.912	3.895	57,2%
Sant Martí	8.824	2.042	18,8%	4.950	5.916	54,4%
NC	13	0	0,0%	8	5	38,5%

Rànquing segons la variació de l'atur registrat, desembre 2017-2018

Els deu barris amb millor comportament de l'atur

Districte	Barri	% de var. interanual
3	La Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	-16,5%
3	El Poble Sec - AEI Parc Montjuïc	-9,3%
3	La Font de la Guatlla	-9,1%
2	La Dreta de l'Eixample	-9,0%
10	El Besòs i el Maresme	-9,0%
10	Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	-8,8%
8	Verdum	-8,4%
8	Les Roquetes	-8,4%
8	La Guineueta	-8,4%
8	Canyelles	-8,3%

Els deu barris amb pitjor comportament de l'atur

Districte	Barri	% de var. interanual
3	Sants	-3,8%
7	Can Baró	-3,7%
2	L'Antiga Esquerra de l'Eixample	-1,8%
4	La Maternitat i Sant Ramon	-0,2%
3	Sants-Badal	-0,2%
4	Pedralbes	0,0%
5	Sant Gervasi - Galvany	0,7%
5	Sarrià	1,1%
5	Les Tres Torres	2,9%
5	Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	3,3%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Rànquing segons el pes de l'atur sobre la població de 16 a 64 anys, desembre del 2018 Els deu barris amb menys pes de l'atur

Districte	Barri	% atur/ població de 16 a 64 anys	Nombre de persones aturades
5	Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	3,0	93
4	Pedralbes	3,1	217
5	Sarrià	3,2	474
5	Sant Gervasi - la Bonanova	3,5	547
7	La Clota	3,5	16
5	Les Tres Torres	3,6	359
5	Sant Gervasi - Galvany	3,6	1.065
2	La Dreta de l'Eixample	4,2	1.217
5	El Putxet i el Farró	4,8	911
6	El Coll	4,9	239

Els deu barris amb més pes de l'atur

Districte	Barri	% atur/ població de 16 a 64 anys	Nombre de persones aturades
8	Les Roquetes	9,0	934
8	Verdum	9,0	716
1	El Raval	9,3	3.310
8	La Guineueta	10,0	883
8	Canyelles	10,3	431
8	Vallbona	11,7	102
9	La Trinitat Vella	12,2	818
3	La Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	12,3	96
8	La Trinitat Nova	12,6	613
8	Ciutat Meridiana	12,7	882

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Rànquing de barris segons l'índex de renda familiar disponible (Barcelona = 100)

Districte	Barri	2017
4	21. Pedralbes	248,8
5	24. Les Tres Torres	215,8
5	23. Sarrilà	193,6
5	26. Sant Gervasi - Galvany	192,1
5	25. Sant Gervasi - la Bonanova	184,6
2	7. La Dreta de l'Eixample	175,9
10	67. La Vila Olímpica del Poblenou	164,2
10	69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	150,1
5	27. El Putxet i el Farró	144,6
5	22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	144,1
2	8. L'Antiga Esquerra de l'Eixample	137,2
4	19. Les Corts	120,0
4	20. La Maternitat i Sant Ramon	114,2
6	28. Vallcarca i els Penitents	112,5
2	9. La Nova Esquerra de l'Eixample	110,2
6	30. La Salut	109,9
2	5. El Fort Pienc	106,5
1	2. El Gòtic	106,1
6	32. El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	105,7
6	31. La Vila de Gràcia	104,4
2	10. Sant Antoni	104,2
10	71. Provençals del Poblenou	102,3
2	6. La Sagrada Família	101,8
10	66. El Parc i la Llacuna del Poblenou	100,4
	Barcelona	100,0
10	68. El Poblenou	99,9
1	4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	99,4
3	15. Hostafrancs	99,0
3	18. Sants	99,0
7	41. La Vall d'Hebron	95,8
7	42. La Clota	93,5
7	36. La Font d'en Fargues	92,5
7	33. El Baix Guinardó	92,0
6	29. El Coll	87,0
7	39. Sant Genís dels Agudells	84,1
10	65. El Clot	83,6
7	34. Can Baró	83,3
3	14. La Font de la Guatlla	82,9

3	11. El Poble Sec - AEI Parc Montjuïc	82,2
10	64. El Camp de l'Arpa del Clot	81,7
9	63. Navas	81,6
3	17. Sants-Badal	81,0
7	40. Montbau	79,8
7	43. Horta	79,8
1	3. La Barceloneta	79,6
7	35. El Guinardó	79,1
3	16. La Bordeta	79,0
9	60. Sant Andreu	77,7
9	61. La Sagrera	77,1
9	62. El Congrés i els Indians	75,1
7	38. La Teixonera	73,7
1	1. El Raval	71,2
3	13. La Marina de Port	69,3
9	58. Baró de Viver	68,9
10	72. Sant Martí de Provençals	67,4
9	59. El Bon Pastor	65,1
8	45. Porta	64,4
8	44. Vilapicina i la Torre Llobeta	63,8
10	70. El Besòs i el Maresme	60,4
10	73. La Verneda i la Pau	57,0
8	52. La Prosperitat	56,0
7	37. El Carmel	54,2
8	48. La Guineueta	53,8
8	49. Canyelles	52,2
8	46. El Turó de la Peira	51,9
8	47. Can Peguera	51,5
8	51. Verdum	51,3
8	50. Les Roquetes	49,7
8	53. La Trinitat Nova	48,2
9	57. La Trinitat Vella	47,1
8	54. Torre Baró	46,5
8	56. Vallbona	40,9
3	12. La Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	40,0
8	55. Ciutat Meridiana	38,6

Font: Elaboració pròpia amb dades del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona.

Evolució de la renda familiar disponible per districtes

	2008	2013	2015	2016	2017	Var. 2008- 2017	Var. 2008- 2013	Var. 2013- 2017	Var. 2016- 2017
Barcelona	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0				
1. Ciutat Vella	71,1	77,2	85,5	86,9	84,3	13,2	6,1	7,1	-2,6
2. L'Eixample	114,9	116,4	115,8	119,3	122,4	7,5	1,5	6,0	3,1
3. Sants-Montjuïc	80,7	75,3	78,1	79,1	84,6	3,9	-5,4	9,3	5,5
4. Les Corts	140,0	140,3	138,3	136,0	137,3	-2,7	0,3	-3,0	1,3
5. Sarrià - Sant Gervasi	177,6	186,7	188,0	182,4	182,8	5,2	9,1	-3,9	0,4
6. Gràcia	103,2	105,2	105,8	105,4	105,3	2,1	2,0	0,1	-0,1
7. Horta-Guinardó	86,7	77,9	79,6	79,2	78,0	-8,7	-8,8	0,1	-1,2
8. Nou Barris	70,1	56,2	53,8	55,0	55,0	-15,1	-13,9	-1,2	0,0
9. Sant Andreu	82,5	74,4	72,8	74,5	74,6	-7,9	-8,1	0,2	0,1
10. Sant Martí	87,5	80,6	86,5	87,1	88,1	0,6	-6,9	7,5	1,0

Rànquing segons el nivell d'atur i d'instrucció de la població i la renda familiar

Districte	Barri	Percentatge sobre la població total del barri*	Lloc en el rànquing de renda familiar disponible, 2016	Rànquing segons un pes més reduït de l'atur per població de 16 a 64 anys
Els deu barris amb més percentatge de persones amb estudis superiors				
10	67. La Vila Olímpica del Poblenou	53,1%	7	22
5	24. Les Tres Torres	52,9%	2	6
4	21. Pedralbes	52,3%	1	2
5	26. Sant Gervasi - Galvany	51,8%	4	7
2	7. La Dreta de l'Eixample	51,2%	6	8
5	23. Sarrià	50,5%	3	3
5	25. Sant Gervasi - la Bonanova	50,3%	5	4
5	27. El Putxet i el Farró	49,8%	9	9
2	8. L'Antiga Esquerra de l'Eixample	47,7%	11	11
6	31. La Vila de Gràcia	45,1%	20	17

Els deu barris amb un percentatge més alt de persones que tenen fins a estudis primaris				
3	12. La Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	47,7%	72	71
8	54. Torre Baró	43,8%	70	61
8	56. Vallbona	43,6%	71	69
8	55. Ciutat Meridiana	42,1%	73	73
9	58. Baró de Viver	41,3%	53	39
8	47. Can Peguera	40,2%	65	48
9	57. La Trinitat Vella	39,4%	69	70
8	53. La Trinitat Nova	39,3%	68	72
8	50. Les Roquetes	39,2%	67	64
10	70. El Besòs i el Maresme	38,7%	58	62

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

* Dades de lectura del padró l'1 de gener del 2018.

Demandes d'ocupació

Perfil de la població demandant d'ocupació a Barcelona, desembre del 2018

Perfil			
Dones	47.487	Nacionalitat espanyola	68.987
S/ total de demandants d'ocupació	54,2%	S/ total de demandants d'ocupació	78,7%
De 25 a 54 anys	55.637	Educació secundària general	52.903
S/ total de demandants d'ocupació	63,5%	S/ total de demandants d'ocupació	60,4%
Serveis	71.076	Temps recerca de feina < 6 mesos	43.802
S/ total de demandants d'ocupació	81,1%	S/ total de demandants d'ocupació	50,0%

Demandes d'ocupació per sexe i edat a Barcelona

Demandes al desembre	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Total	74.304	92.731	87.633	-5,5%	17,9%
Homes	38.297	43.158	40.146	-7,0%	4,8%
Dones	36.007	49.573	47.487	-4,2%	31,9%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Demandes d'ocupació per temps de recerca de feina a Barcelona

Demandes al desembre	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Fins a 6 mesos	48.290	45.658	43.802	-4,1%	-9,3%
De 6 a 12 mesos	13.305	12.723	12.622	-0,8%	-5,1%
Més de 12 mesos	18.612	34.350	31.209	-9,1%	67,7%

Activitats	2018	Var. 2017-18	Var. 2009-18	Var. 2009-13	Var. 2013-18
Agricultura, ramaderia i pesca	110	-23,1%	-54,0%	-41,4%	-21,4%
Indústria	1.232	-7,9%	-53,2%	37,6%	-66,0%
Construcció	734	-5,7%	-57,2%	-7,7%	-53,6%
Comerç i reparacions	2.134	1,9%	-10,0%	45,1%	-37,9%
Hostaleria	2.590	1,3%	30,3%	39,6%	-6,6%
Serveis lligats a activitats econòmiques	5.852	-9,3%	-22,2%	29,1%	-39,7%
Serveis a persones, Administració pública	2.624	3,8%	-1,1%	51,5%	-34,7%
Altres serveis	1.960	-0,2%	28,4%	77,5%	-27,7%
Sense ocupació anterior	1.081	-3,5%	38,4%	83,7%	-24,7%
Total	18.317	-3,5%	-14,5%	37,4%	-37,8%

* Es pren com a referència el mes de gener del 2009, ja que no hi ha dades de la Classificació catalana d'activitats econòmiques 2009 (CCA 2009) per al desembre del 2008.

Demandes d'ocupació de persones no aturades per activitats econòmiques, desembre

	2018	Var. 2009-18	% sobre el total
Agricultura, ramaderia i pesca	110	-54,0%	0,6%
Indústries extractives	6	-53,8%	0,0%
Indústries manufactureres	1.115	-53,7%	6,1%
Energia elèctrica i gas	21	-83,5%	0,1%
Aigua, sanejament i residus	90	7,1%	0,5%
Construcció	734	-57,2%	4,0%
Comerç	2.134	-10,0%	11,7%
Transports i emmagatzematge	640	-0,3%	3,5%
Hoteleria	2.590	30,3%	14,1%
Informació i comunicacions	722	-24,0%	3,9%
Activitats financeres i assegurances	347	53,5%	1,9%
Activitats immobiliàries	171	-11,9%	0,9%
Activitats professionals i tècniques	1.317	-50,0%	7,2%

Activitats administratives i serveis auxiliars	2.655	-7,7%	14,5%
Administració pública	242	-45,2%	1,3%
Educació	1.136	-3,1%	6,2%
Activitats sanitàries i serveis socials	1.241	20,0%	6,8%
Activitats artístiques i d'entreteniment	564	-13,8%	3,1%
Altres serveis	668	-5,9%	3,6%
Llars que ocupen personal domèstic	728	346,6%	4,0%
Organismes extraterritorials	5	25,0%	0,0%
Sense ocupació anterior	1.081	38,4%	5,9%
Total	18.317	-14,5%	100,0%

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Demanda d'ocupació de persones no aturades, desembre del 2018

		Homes	Dones	S/ total del grup	
				Homes	Dones
Total		8.412	9.905	45,9%	54,1%
Per edats	De 16 a 19 anys	277	166	62,5%	37,5%
	De 20 a 24 anys	549	631	46,5%	53,5%
	De 25 a 54 anys	4.609	5.613	45,1%	54,9%
	55 anys i més	2.977	3.495	46,0%	54,0%
Per nivell formatiu	Sense estudis o primària incompleta	199	186	51,7%	48,3%
	Educació primària completa	401	384	51,1%	48,9%
	Ed. secundària general	5.205	5.678	47,8%	52,2%
	Ed. secundària o formació professional	605	804	42,9%	57,1%
	Estudis tècnics professionals superiors	667	763	46,6%	53,4%
	Estudis superiors	1.335	2.090	39,0%	61,0%
Per temps de recerca de feina	Fins a 6 mesos	4.789	5.508	46,5%	53,5%
	De 6 a 12 mesos	960	1.232	43,8%	56,2%
	Més de 12 mesos	2.663	3.165	45,7%	54,3%
Per sector econòmic	Agricultura	91	19	82,7%	17,3%
	Indústria	715	517	58,0%	42,0%
	Construcció	612	122	83,4%	16,6%
	Serveis	6.499	8.661	42,9%	57,1%
	Sense ocupació anterior	495	586	45,8%	54,2%
Per nacionalitat	Espanyola	6.195	7.667	44,7%	55,3%
	Estrangera	2.217	2.238	49,8%	50,2%

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Demanda d'ocupació de persones no aturades, per grups d'ocupació, desembre del 2018

Grup d'ocupació	Total	% sobre el total	Var. 2017-18	Homes	% del grup d'ocupació	Dones	% del grup d'ocupació
Total	18.317		-3,5%	8.412	45,9%	9.905	54,1%
1. Direcció i gerència	520	2,2%	-6,8%	338	65,0%	182	35,0%
2. Tecnologia/ciència	2.620	11,2%	2,0%	1.085	41,4%	1.535	58,6%
3. Grup tècnic o de professionals de suport	2.326	10,0%	-1,7%	1.234	53,1%	1.092	46,9%
4. Tasca administrativa	2.771	11,9%	-10,5%	814	29,4%	1.957	70,6%
5. Serveis	4.883	21,0%	1,8%	1.955	40,0%	2.928	60,0%
6. Agricultura i pesca	112	0,5%	-9,7%	96	85,7%	16	14,3%
7. Treball qualificat	1.098	4,7%	-2,2%	955	87,0%	143	13,0%
8. Operació de maquinària	521	2,2%	-41,1%	397	76,2%	124	23,8%
9. Treball sense qualificar	3.466	14,9%	0,2%	1.538	44,4%	1.928	55,6%

Font: Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Comparació amb altres àmbits

Població activa per àmbits territorials, per sexe i edat

Milers de persones	Mitjanes del 2018			Var. 2017-18			Var. 2008-18		
	BCN	CAT.	ESP.	BCN	CAT.	ESP.	BCN	CAT.	ESP.
Total	803,7	3.798,6	22.806,8	-1,5%	0,4%	0,3%	-4,7%	-3,4%	-1,1%
Homes	413,7	2.001,0	12.206,6	-1,3%	0,8%	0,3%	-8,7%	-9,6%	-7,0%
Dones	390,0	1.797,7	10.600,3	-1,7%	0,0%	0,3%	-0,1%	4,7%	6,6%
De 16 a 24 anys	47,2	292,6	1.506,7	4,6%	5,1%	0,5%	-20,3%	-26,2%	-38,0%
De 25 a 54 anys	617,7	2.888,7	17.487,5	-2,9%	-0,5%	-0,6%	-6,9%	-5,5%	-3,2%
55 anys i més	138,8	617,4	3.812,6	3,2%	2,6%	4,2%	15,2%	29,6%	48,7%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Població activa per àmbits territorials, per nivell formatiu

Milers de persones	Mitjanes del 2018			Var. 2017-18			Var. 2008-18		
	BCN	CAT.	ESP:	BCN	CAT.	ESP:	BCN	CAT.	ESP:
Total	803,7	3.798,6	22.806,8	-1,5%	0,4%	0,3%	-4,7%	-3,4%	-1,1%
Fins a ed. primària	48,4	257,1	1.599,7	4,1%	-14,1%	-6,0%	-54,2%	-64,0%	-55,9%
Ed. secundària, 1a etapa	129,5	1.014,6	6.623,3	7,7%	-0,9%	-1,6%	-6,1%	4,8%	1,5%
Ed. secundària, 2a etapa	136,9	871,6	5.477,3	-13,7%	0,5%	0,9%	-36,9%	-11,9%	-0,7%
Educació superior	488,9	1.655,4	9.106,5	-0,3%	4,0%	2,6%	27,7%	31,5%	23,1%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Taxa específica d'activitat per àmbits territorials, quart trimestre

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	H	D	Total	H	D	Total	H	D	Total	H	D
2008	79,5	85,3	74,0	78,5	86,0	70,6	74,2	82,5	65,6	72,4	79,4	65,4
2013	79,0	80,7	77,3	79,2	83,8	74,4	75,3	80,7	69,9	73,3	78,9	67,6
2014	80,9	83,9	78,2	79,1	83,7	74,5	75,6	81,0	70,2	73,5	79,0	68,1
2015	79,8	84,8	75,3	78,7	83,3	74,1	75,4	80,6	70,2	73,6	79,1	68,2
2017	80,2	83,8	76,5	78,6	82,9	74,4	75,1	80,1	70,0	74,3	79,6	69,0
2018	79,0	82,1	76,1	78,5	82,6	74,4	74,9	80,0	69,7	74,5	79,6	69,4

Font: Elaboració pròpia amb dades del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona.

Nota: La taxa específica d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea, on comprèn la població de 15 a 64 anys. Les dades de la UE-15 corresponen al tercer trimestre.

Població ocupada

Població ocupada per àmbits territorials, per sexe i edat

Milers de persones	Mitjanes del 2018			Var. 2017-18			Var. 2008-18		
	BCN	CAT.	ESP.	BCN	CAT.	ESP.	BCN	CAT.	ESP.
Total	725,6	3.362,2	19.327,7	-0,1%	2,7%	2,7%	-7,1%	-6,1%	-5,6%
Homes	375,4	1.782,0	10.532,0	0,2%	2,6%	2,6%	-10,4%	-11,5%	-10,8%
Dones	350,3	1.580,3	8.795,8	-0,5%	2,7%	2,8%	-3,3%	0,8%	1,5%
De 16 a 24 anys	35,0	211,6	989,3	7,0%	9,2%	7,4%	-24,1%	-33,1%	-46,1%
De 25 a 54 anys	562,4	2.598,7	15.032,2	-1,9%	1,5%	1,7%	-9,3%	-7,6%	-7,5%
55 anys i més	128,2	551,9	3.306,2	6,3%	6,0%	6,0%	11,5%	21,8%	38,8%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Població ocupada per àmbits territorials, per sector productiu

Milers de persones	Mitjanes del 2018			Var. 2017-18			Var. 2008-18		
	BCN	CAT.	ESP.	BCN	CAT.	ESP.	BCN	CAT.	ESP.
Total	725,6	3.362,2	19.327,8	-0,1%	2,7%	2,7%	-7,1%	-6,1%	-5,6%
Agricultura/indústria	81,7	684,6	3.520,9	-1,2%	6,1%	1,6%	-23,1%	-17,5%	-13,4%
Construcció	21,8	212,5	1.221,8	-7,2%	1,9%	8,3%	-60,6%	-47,7%	-50,3%
Serveis	622,2	2.465,1	14.585,1	0,3%	1,8%	2,5%	0,4%	5,1%	4,6%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística, Oficina de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Població ocupada per situació professional (mitjanes anuals)

Milers de persones	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Barcelona	725,6	-0,1%	-7,1%
Persones assalariades del sector privat	495,7	-0,6%	-10,2%
Persones assalariades del sector públic	95,4	0,2%	-4,9%
Persones empresàries i autònomes	134,5	1,6%	4,5%
Catalunya	3.362,2	2,7%	-6,1%
Persones assalariades del sector privat	2.400,6	2,2%	-7,9%
Persones assalariades del sector públic	433,4	9,0%	13,9%
Persones empresàries i autònomes	528,1	0,0%	-10,9%
Espanya	19.327,7	2,7%	-5,6%
Persones assalariades del sector privat	13.083,7	3,1%	-5,6%
Persones assalariades del sector públic	3.150,5	4,0%	4,8%
Persones empresàries i autònomes	3.093,6	-0,5%	-14,3%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Població assalariada per tipus de contracte (mitjanes anuals)

Milers de persones	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Barcelona	591,1	-0,5%	-9,4%
Indefinit	465,5	-2,2%	-11,1%
% s/ total	78,7%		
Temporal	125,6	6,2%	-2,6%
% s/ total	21,3%		
Catalunya	2.834,1	3,2%	-5,2%
Indefinit	2.213,9	2,7%	-5,8%
% s/ total	78,1%		
Temporal	620,2	4,6%	-2,7%
% s/ total	21,9%		
Espanya	16.234,2	3,3%	-3,7%
Indefinit	11.882,3	3,1%	-0,6%
% s/ total	73,2%		
Temporal	4.351,9	3,8%	-11,3%
% s/ total	26,8%		

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Taxa específica d'ocupació per àmbits territorials, quart trimestre

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2008	73,1	78,8	67,6	69,2	75,3	62,8	63,9	71,8	55,8	66,9	73,6	60,2
2013	65,4	67,1	63,8	61,7	65,1	58,4	55,9	60,4	51,3	65,2	70,3	60,1
2017	72,1	75,0	69,2	68,6	73,0	64,3	62,6	68,0	57,1	68,3	73,3	63,4
2018	70,9	74,5	67,4	69,2	73,5	64,9	64,0	69,7	58,3	69,1	74,0	64,1

Font: Elaboració pròpia amb dades del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona.

Nota: La taxa específica d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea, on comprèn la població de 15 a 64 anys.

Taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials (mitjanes anuals)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Barcelona	67,9	65,0	64,0	65,9	63,8	63,7	64,1	64,8	67,5	68,5	67,5
Catalunya	63,9	60,0	59,7	59,7	57,5	57,4	59,7	59,8	62,2	63,8	64,8
Espanya	56,2	54,0	53,5	53,3	51,8	51,0	52,0	53,5	55,1	56,5	57,8
UE-15	60,1	59,6	59,5	59,8	59,8	59,9	60,5	61,2	62,1	62,9	63,8
Objectiu europeu 2010	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0

Afiliació

Evolució del nombre de persones afiliades, dades del darrer dia de desembre

	Afiliació				Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-12	Var. 2012-18
	2008	2012	2017	2018				
Barcelona	1.063.252	969.093	1.087.344	1.120.737	3,1%	5,4%	-8,9%	15,6%
Província	2.462.060	2.182.623	2.498.037	2.576.654	3,1%	4,7%	-11,3%	18,1%
Catalunya	3.252.560	2.875.276	3.270.659	3.370.512	3,1%	3,6%	-11,6%	17,2%
Espanya	18.305.613	16.332.488	18.331.107	18.914.563	3,2%	3,3%	-10,8%	15,8%

Font: Institut General de la Seguretat Social.

Persones afiliades a la Seguretat Social, per àmbits territorials

Afiliació el 31 de desembre	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Per règims	1.120.737	3,1%	5,4%	3.370.512	3,1%	3,6%	18.914.563	3,2%	3,3%
Règim general	965.851	3,4%	5,3%	2.728.019	3,7%	5,3%	14.370.362	3,8%	3,7%
Règim d'autònoms	123.260	2,4%	1,7%	551.311	1,0%	-4,4%	3.253.039	1,6%	-1,7%
Règims especials	31.626	-3,1%	26,4%	91.182	-1,8%	7,9%	1.291.162	0,2%	13,9%
Per sectors*	1.089.111	3,3%	4,9%	3.279.330	3,2%	3,5%	17.623.401	3,4%	2,6%
Agricultura	442	7,8%	-4,7%	32.393	0,0%	-26,9%	330.978	1,6%	-18,2%
Indústria	74.767	-0,5%	-26,2%	483.614	1,7%	-12,5%	2.233.013	2,1%	-10,0%
Construcció	33.858	2,9%	-44,1%	200.294	5,6%	-32,8%	1.183.398	6,4%	-33,8%
Serveis	980.044	3,6%	11,9%	2.563.029	3,3%	12,8%	13.876.012	3,4%	11,0%
Per nacionalitat**	2.576.654	3,1%	4,7%	3.370.512	3,1%	3,6%	18.914.563	3,2%	3,3%
Nacionals	2.230.361	2,1%	3,4%	2.900.915	2,1%	2,6%	16.940.415	2,6%	3,1%
De l'estranger	346.293	10,3%	13,5%	469.597	9,7%	10,7%	1.974.148	8,8%	4,9%

* No inclou règims especials. ** En el cas de Barcelona, les dades són provincials.

Afiliació a ciutats espanyoles, el 31 de desembre del 2018

	Règim general	% s/ total	Règim d'autònoms	% s/ total	Règims especials	% s/ total	Total
Barcelona	965.851	86,2%	123.260	11,0%	31.626	2,8%	1.120.737
Var. 2017-18	3,4%		2,4%		-3,1%		3,1%
Madrid	1.725.920	86,5%	191.767	9,6%	76.891	3,9%	1.994.578
Var. 2017-18	4,6%		3,4%		-1,4%		4,2%
València	310.911	81,2%	54.896	14,3%	17.064	4,5%	382.871
Var. 2017-18	4,8%		4,1%		1,7%		4,6%
Bilbao	150.421	83,4%	22.697	12,6%	7.215	4,0%	180.333
Var. 2017-18	2,9%		0,5%		-0,9%		2,4%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social.

Evolució de la contractació per àmbits territorials

	2008	2018	Var. 2017-2018	Var. 2008-2018	Var. 2008-2013	Var. 2013-2018
Barcelona	889.354	1.199.330	7,6%	34,9%	-11,7%	52,7%
Indefinits	144.588	173.054	10,5%	19,7%	-40,0%	99,5%
% s/ total	16,3%	14,4%				
Temporals	744.766	1.026.276	7,1%	37,8%	-6,2%	46,8%
% s/ total	83,7%	85,6%				
RMB	1.787.203	2.274.319	5,8%	27,3%	-15,1%	49,8%
Indefinits	298.688	329.882	12,3%	10,4%	-43,4%	95,0%
% s/ total	16,7%	14,5%				
Temporals	1.488.515	1.944.437	4,8%	30,6%	-9,4%	44,2%
% s/ total	83,3%	85,5%				
Província	1.907.557	2.523.100	5,6%	32,3%	-15,1%	55,8%
Indefinits	321.031	362.690	12,3%	13,0%	-44,1%	102,0%
% s/ total	16,8%	14,4%				
Temporals	1.586.526	2.160.410	4,5%	36,2%	-9,2%	50,0%
% s/ total	83,2%	85,6%				
Catalunya	2.521.892	3.329.416	4,5%	32,0%	-14,3%	54,1%
Indefinits	425.932	463.177	12,5%	8,7%	-44,9%	97,3%
% s/ total	16,9%	13,9%				
Temporals	2.095.960	2.866.239	3,3%	36,8%	-8,1%	48,8%
% s/ total	83,1%	86,1%				
Espanya	16.601.237	22.291.681	3,7%	34,3%	-10,9%	50,7%
Indefinits	1.902.605	2.284.924	18,4%	20,1%	-40,3%	101,3%
% s/ total	11,5%	10,3%				
Temporals	14.698.632	20.006.757	2,2%	36,1%	-7,1%	46,5%
% s/ total	88,5%	89,7%				

Font: Elaboració pròpia amb dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE).

Contractació per àmbits territorials, per nivell d'estudis

Contractació anual	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Total	1.193.948	7,6%	34,2%	3.319.172	4,5%	31,6%	22.242.077	3,7%	34,0%
Fins a ed. primària	198.979	4,0%	91,0%	763.895	4,6%	104,6%	7.450.503	5,2%	136,9%
FP	107.062	9,3%	16,5%	278.511	5,4%	31,6%	1.281.700	3,0%	25,9%
Ed. secundària general	599.453	5,9%	16,8%	1.678.992	3,2%	6,6%	10.749.707	2,1%	2,9%
Est. tècnics prof. sup.	58.632	28,5%	61,6%	145.378	13,7%	63,3%	704.177	6,1%	21,8%
Estudis superiors	229.822	10,3%	59,8%	452.396	5,5%	65,7%	2.055.990	6,1%	45,0%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE).

Població aturada

Població aturada per àmbits territorials, per sexe i edat

Milers de persones	Mitjanes del 2018			Var. 2017-18			Var. 2008-18		
	BCN	CAT	ESP	BCN	CAT	ESP	BCN	CAT	ESP
Total	78,1	436,4	3.479,1	-12,3%	-14,0%	-11,2%	25,8%	24,8%	34,0%
Homes	38,4	219,0	1.674,6	-13,5%	-11,9%	-12,1%	13,0%	9,4%	26,9%
Dones	39,7	217,4	1.804,6	-11,1%	-16,0%	-10,3%	41,1%	45,5%	41,4%
Edat									
De 16 a 24	12,2	80,9	517,4	-1,6%	-4,4%	-10,5%	-7,0%	1,5%	-13,0%
De 25 a 54	55,3	290,0	2.455,3	-12,0%	-15,1%	-12,3%	27,3%	17,6%	34,9%
55 anys i més	10,6	65,5	506,4	-23,4%	-19,3%	-6,2%	91,4%	184,2%	179,9%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Població aturada per àmbits territorials, per durada de la demanda

Milers de persones	Mitjanes del 2018			Var. 2017-18			Var. 2008-18		
	BCN	CAT	ESP	BCN	CAT	ESP	BCN	CAT	ESP
Total	78,1	436,4	3.479,1	-12,3%	-14,0%	-11,2%	25,8%	24,8%	34,0%
Menys de 3 mesos*	23,4	123,2	975,7	-10,5%	-6,9%	-1,7%	-21,5%	-25,0%	-18,3%
De 3 a 11 mesos	21,5	115,7	797,9	5,7%	-3,2%	-7,7%	17,0%	-4,4%	-5,5%
D'1 a 2 anys	11,9	70,5	489,9	-17,2%	-10,0%	-11,8%	64,9%	79,1%	63,4%
2 anys i més	21,4	127,0	1.215,6	-24,4%	-28,3%	-19,2%	217,5%	407,1%	373,1%

Font: Institut Nacional d'Estadística i Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. * Inclou les persones que ja han trobat feina.

Taxa específica d'atur per àmbits territorials, quart trimestre

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2008	8,1	7,6	8,6	11,8	12,4	11,1	13,9	13,0	14,9	7,6	7,3	7,9
2013	17,2	16,9	17,5	22,0	22,4	21,6	25,8	25,2	26,6	11,0	10,9	11,1
2017	10,0	10,5	9,6	12,7	12,0	13,6	16,7	15,1	18,5	8,0	7,7	8,3
2018	10,3	9,2	11,5	11,9	11,0	12,8	14,6	13,0	16,4	7,3	7,1	7,7

Font: Elaboració pròpia amb dades del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona.

Nota: La taxa específica d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea, on comprèn la població de 15 a 64 anys.

Evolució de l'atur registrat, desembre

	2008	2013	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	Var. 2008-13	Var. 2013-18
Barcelona	74.304	107.677	73.752	69.316	-6,0%	-6,7%	44,9%	-35,6%
Província	315.457	463.474	302.569	284.283	-6,0%	-9,9%	46,9%	-38,7%
Catalunya	423.232	624.872	418.018	392.907	-6,0%	-7,2%	47,6%	-37,1%
Espanya	3.128.963	4.701.338	3.412.781	3.202.297	-6,2%	2,3%	50,3%	-31,9%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) i el web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Atur registrat per àmbits territorials i per sector econòmic, desembre

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Total	69.316	-6,0%	-6,7%	392.907	-6,0%	-7,2%	3.202.297	-6,2%	2,3%
Agricultura	299	-19,0%	-32,8%	8.684	-17,4%	30,1%	138.771	-10,5%	36,9%
Indústria	5.300	-5,5%	-45,6%	44.475	-7,7%	-48,5%	284.130	-7,3%	-28,9%
Construcció	4.426	-13,8%	-35,3%	32.461	-14,0%	-50,3%	277.679	-11,7%	-53,0%
Serveis	55.916	-5,5%	3,8%	281.849	-4,5%	14,1%	2.231.031	-4,8%	25,6%
Sense ocupació anterior	3.375	-3,5%	-0,8%	25.438	-4,1%	43,2%	270.686	-7,4%	3,7%

Atur registrat per àmbits territorials i per sexe i edat, desembre

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Total	69.316	-6,0%	-6,7%	392.907	-6,0%	-7,2%	3.202.297	-6,2%	2,3%
Homes	31.734	-6,7%	-17,1%	171.150	-7,6%	-23,1%	1.337.244	-8,4%	-15,2%
Dones	37.582	-5,4%	4,4%	221.757	-4,7%	10,5%	1.865.053	-4,5%	20,1%
De 16 a 24 anys	3.815	6,2%	-34,8%	27.650	3,2%	-37,6%	247.212	-7,9%	-35,8%
De 25 a 44 anys	28.370	-13,5%	-28,2%	156.233	-7,3%	-31,7%	1.333.512	-7,9%	-21,3%
45 anys i més	37.131	-12,6%	28,4%	209.024	-6,2%	39,3%	1.621.573	-4,4%	54,5%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) i el web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Atur registrat per àmbits territorials i per durada de la demanda, desembre

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Total	69.316	-6,0%	-6,7%	392.907	-6,0%	-7,2%	3.202.297	-6,2%	2,3%
Menys de 6 mesos	33.505	-5,2%	-24,4%	188.740	-5,4%	-28,5%	1.469.931	-3,9%	-22,9%
De 6 a 12 mesos	10.430	-1,0%	-14,2%	53.401	-2,3%	-22,1%	433.125	-4,2%	-13,7%
Més d'1 any	25.381	-9,0%	42,6%	150.766	-8,0%	66,4%	1.299.241	-9,2%	80,5%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) i el web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Atur registrat, desembre del 2018. Rànquing segons la variació interanual

Comunitat autònoma	P. aturades 2018	Var. interanual
Melilla	8.463	-9,94
Castella i Lleó	147.365	-9,59
Extremadura	101.543	-8,84
Galícia	169.295	-8,50
Com. de Madrid	339.298	-8,29
Com. Foral de Navarra	32.842	-8,09
Castella-la Manxa	165.041	-7,58
La Rioja	16.191	-7,14
Ceuta	11.014	-7,00
Aragó	66.179	-6,41
País Basc	119.674	-6,17
Total nacional	3.202.297	-6,17
Barcelona	284.283	-6,04
Catalunya	392.907	-6,01
Regió de Múrcia	102.337	-5,77
Com. Valenciana	364.131	-5,59
Illes Balears	59.878	-5,51
Astúries	72.804	-4,89
Andalusia	788.767	-4,43
Canàries	207.015	-4,20
Cantàbria	37.553	-2,47

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE).

Evolució de l'atur registrat. Rànquing segons la variació 2008-2018

Comunitat autònoma	Var. 2008-2018
Illes Balears	-18,3%
Galícia	-10,9%
Barcelona	-9,9%
Catalunya	-7,2%
La Rioja	-2,9%
Castella i Lleó	-2,1%
Com. de Madrid	-1,7%
Aragó	-1,6%
Com. Foral de Navarra	-0,3%
Com. Valenciana	1,8%
Canàries	2,0%
Total	2,3%
Extremadura	4,1%
Andalusia	9,6%
Melilla	9,8%
Cantàbria	11,2%
Castella-la Manxa	11,7%
Regió de Múrcia	12,5%
Astúries	14,4%
País Basc	18,9%
Ceuta	47,1%

Atur registrat a l'RMB, per comarques de l'àmbit territorial

	Dades del desembre			Var. 2017-18	Var. 2008-18
	2008	2017	2018		
Baix Llobregat	46.041	42.057	39.455	-6,2%	-14,3%
% sobre el total	16,2%	16,2%	16,2%		
Barcelonès	115.913	114.581	107.378	-6,3%	-7,4%
% sobre el total	40,8%	44,1%	44,1%		
Maresme	26.651	27.090	25.262	-6,7%	-5,2%
% sobre el total	9,4%	10,4%	10,4%		
Vallès Occidental	56.702	53.007	49.530	-6,6%	-12,6%
% sobre el total	20,0%	20,4%	20,3%		
Vallès Oriental	24.524	22.943	21.777	-5,1%	-11,2%
% sobre el total	8,6%	8,8%	8,9%		

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Atur registrat a l'RMB i a Barcelona, per sector econòmic, desembre

	Barcelona			RMB		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Agricultura	299	-19,0%	-32,8%	1.748	-21,8%	-27,6%
Indústria	5.300	-5,5%	-45,6%	27.865	-8,8%	-53,1%
Construcció	4.426	-13,8%	-35,3%	19.896	-14,1%	-47,0%
Serveis	55.916	-5,5%	3,8%	178.328	-4,9%	3,2%
Sense ocupació anterior	3.375	-3,5%	-0,8%	15.708	-4,0%	30,8%

Font: Elaboració pròpia amb dades del web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Atur registrat a l'RMB i a Barcelona, per sexe i edat, desembre

	Barcelona			RMB		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Total	69.316	-6,0%	-6,7%	243.545	-6,3%	-14,3%
Homes	31.734	-6,7%	-17,1%	105.822	-7,6%	-27,6%
Dones	37.582	-5,4%	4,4%	137.723	-5,2%	-0,2%
De 16 a 19 anys	958	10,0%	-13,6%	4.746	8,2%	-22,8%
De 20 a 24 anys	2.857	1,6%	-39,7%	11.084	0,7%	-48,8%
De 25 a 54 anys	45.415	-7,4%	-14,6%	157.214	-7,6%	-23,2%
55 anys i més	20.086	-4,3%	31,6%	70.501	-5,2%	36,3%

Font: Elaboració pròpia amb dades del web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Atur registrat a l'RMB i a Barcelona, per nivell formatiu, desembre

	Barcelona			RMB		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Fins a ed. primària	4.070	-10,4%	-35,1%	25.820	-10,7%	-35,7%
Ed. secundària general	42.020	-7,0%	-9,2%	154.984	-6,8%	-15,4%
Formació professional	5.997	-5,3%	5,5%	22.660	-4,1%	-2,8%
Est. tècnics prof. sup.	5.410	-5,3%	5,8%	16.537	-3,9%	4,7%
Educació superior	11.819	-1,4%	7,7%	23.544	-1,0%	7,9%

Font: Elaboració pròpia amb dades del web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Expedients de regulació d'ocupació (ERO)

ERO a Barcelona i Catalunya, per tipus d'expedient

	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Barcelona	212	130	144	10,8%	-32,1%
Autoritzats	194	119	125	5,0%	-35,6%
<i>Rescissió</i>	158	65	85	30,8%	-46,2%
<i>Suspensió</i>	25	31	21	-32,3%	-16,0%
<i>Reducció</i>	11	23	19	-17,4%	72,7%
No autoritzats	5	1	13	1200,0%	160,0%
Desistits	13	10	6	-40,0%	-53,8%
Catalunya	944	436	385	-11,7%	-59,2%
Autoritzats	861	394	358	-9,1%	-58,4%
<i>Rescissió</i>	511	147	186	26,5%	-63,6%
<i>Suspensió</i>	293	168	129	-23,2%	-56,0%
<i>Reducció</i>	57	79	43	-45,6%	-24,6%
No autoritzats	30	3	1	-66,7%	-96,7%
Desistits	53	39	26	-33,3%	-50,9%
% Barcelona/Catalunya	22,5%	29,8%	37,4%		

ERO a Barcelona i Catalunya, per sector econòmic

	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Barcelona	212	130	144	10,8%	-32,1%
Agricultura	0	0	0	0,0%	0,0%
Indústria	72	12	10	-16,7%	-86,1%
Construcció	25	8	8	0,0%	-68,0%
Serveis	115	110	126	14,5%	9,6%
Catalunya	944	436	385	-11,7%	-59,2%
Agricultura	16	24	27	12,5%	68,8%
Indústria	539	129	93	-27,9%	-82,7%
Construcció	104	26	13	-50,0%	-87,5%
Serveis	285	257	252	-1,9%	-11,6%

Persones afectades per ERO a Barcelona i Catalunya, per sector econòmic i sexe

	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Barcelona	8.542	2.232	2.467	10,5%	-71,1%
Agricultura	0	0	0	0,0%	0,0%
Indústria	5.701	238	596	150,4%	-89,5%
Construcció	281	99	98	-1,0%	-65,1%
Serveis	2.560	1.895	1.773	-6,4%	-30,7%
Catalunya	44.083	6.055	7.379	21,9%	-83,3%
Agricultura	85	98	120	22,4%	41,2%
Indústria	38.362	2.657	3.240	21,9%	-91,6%
Construcció	1.278	249	178	-28,5%	-86,1%
Serveis	4.358	3.051	3.841	25,9%	-11,9%
Per sexe					
Barcelona	8.542	2.232	2.467	10,5%	-71,1%
Homes	6.862	1.338	1.452	8,5%	-78,8%
Dones	1.680	894	1.015	13,5%	-39,6%
Catalunya	44.083	6.055	7.379	21,9%	-83,3%
Homes	33.141	3.973	4.547	14,4%	-86,3%
Dones	10.942	2.082	2.832	36,0%	-74,1%

Persones treballadores afectades per ERO a Barcelona, per divisions econòmiques

	2018	Var.		Pes sobre el total		
		2017-18	2008-18	2008	2017	2018
Agricultura, ramaderia i pesca	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Indústries manufactureres	596	150,4%	-89,4%	65,8%	10,7%	24,2%
Energia, aigua i gestió de residus	0	0%	-100,0%	0,9%	0,0%	0,0%
Construcció	99	0,0%	-64,8%	3,3%	4,4%	4,0%
Comerç	195	-8,9%	-25,9%	3,1%	9,6%	7,9%
Transports i comunicacions	75	-3,8%	-70,9%	3,0%	3,5%	3,0%
Hoteleria i restauració	171	-42,8%	36,8%	1,5%	13,4%	6,9%
Turisme	35	66,7%	-79,7%	2,0%	0,9%	1,4%
Activitats d'informació i comunicació	390	-21,4%	10,2%	4,1%	22,2%	15,8%
Activitats financeres i d'assegurances	289	2123,1%	5680,0%	0,1%	0,6%	11,7%
Activitats immobiliàries	7	-36,4%	-88,1%	0,7%	0,5%	0,3%
Activitats tècniques i professionals	362	-15,4%	-66,6%	12,7%	19,2%	14,7%
Activitats administratives, jurídiques i comptables	92	-55,1%	100%	0,0%	9,2%	3,7%
Activitats sanitàries i de serveis socials	53	488,9%	3,9%	0,6%	0,4%	2,1%
Educació	49	122,7%	512,5%	0,1%	1,0%	2,0%
Indústries culturals, artístiques i de lleure	33	-17,5%	-61,6%	1,0%	1,8%	1,3%
Altres serveis	21	-64,4%	-77,9%	1,1%	2,6%	0,9%
Total	2.467	10,5%	-71,1%			

Font: Web del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Prestacions per desocupació

Percentatge de persones aturades que reben una prestació o un subsidi relacionat amb l'atur

	Cobertura de l'atur			Variació en punts percentuals	
	2009	2016	2017	2009-18	2017-18
Gener	65,3	49,2	49,1	16,2	-0,1
Febrer	65,6	48,4	48,9	16,7	0,5
Març	66,5	47,8	48,2	18,3	0,4
Abril	68,0	47,6	48,0	20,0	0,4
Maig	67,2	47,7	48,1	19,1	0,4
Juny	67,4	47,5	48,3	19,1	0,8
Juliol	68,3	48,1	48,6	19,7	0,5
Agost	68,5	49,3	50,3	18,2	1,0
Setembre	66,6	47,7	48,9	17,7	1,2
Octubre	68,6	47,8	49,4	19,2	1,6
Novembre	69,6	48,6	50,4	19,2	1,8
Desembre	71,1	48,6	49,5	21,6	0,9

Nota: Percentatge de persones aturades que reben qualsevol prestació o subsidi relacionat amb l'atur.

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Persones beneficiàries de prestacions del SEPE a la ciutat de Barcelona, desembre

	2008	2017	2018	Var. 2017-2018	Var. 2008-2018
Total	59.900	42.945	41.615	-3,1%	-30,5%
Contributives	47.040	25.335	26.529	4,7%	-43,6%
% s/ total	78,5%	59,0%	63,7%		
No contributives	12.860	17.610	15.086	-14,3%	17,3%
% s/ total	21,5%	41,0%	36,3%		
% Barcelona/província	23,6%	25,6%	25,6%		

Font: Observatori de les Ocupacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a Barcelona.

Prestacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a la província de Barcelona, desembre

	2008	2017	2018	Var. 2017-2018	Var. 2008-2018
Rebutis	2.866.162	2.484.879	2.358.328	-5,1%	-17,7%
Contributives	2.274.769	1.357.887	1.383.913	1,9%	-39,2%
No contributives	590.666	1.103.362	947.642	-14,1%	60,4%
Altres	727	23.630	26.773	13,3%	3582,7%
Persones beneficiàries	253.919	167.617	162.810	-2,9%	-35,9%
Contributives	197.941	86.256	92.608	7,4%	-53,2%
No contributives	55.978	81.361	70.202	-13,7%	25,4%
Import íntegre	1.955.029.286	1.438.530.276	1.426.499.777	-0,8%	-27,0%
Contributives	1.722.489.213	1.010.597.625	1.059.862.211	4,9%	-38,5%
No contributives	231.847.413	419.590.237	357.556.695	-14,8%	54,2%
Altres	692.660	8.342.414	9.080.871	8,9%	1211,0%

Font: Observatori de les Ocupacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a Barcelona.

Els rebutis i l'import es refereixen als acumulats anuals. Les persones beneficiàries són les del mes de desembre.

Persones beneficiàries de prestacions per sexe, desembre del 2018

		Homes	Dones	% de dones sobre el total
Barcelona ciutat	Contributiva	13.144	13.385	50,5%
	% sobre el total	65,9%	61,8%	
	No contributiva	6.797	8.289	54,9%
	% sobre el total	34,1%	38,2%	
	Total	19.941	21.674	52,1%
Província menys Barcelona	Contributiva	32.540	33.539	50,8%
	% sobre el total	57,5%	51,9%	
	No contributiva	24.017	31.099	56,4%
	% sobre el total	42,5%	48,1%	
	Total	56.557	64.638	53,3%

Font: Observatori de les Ocupacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a Barcelona.

Enquesta trimestral del cost laboral

Cost laboral mensual per persona treballadora, per components

4t trimestre	Catalunya					Espanya				
	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Cost laboral total	2.778,87	2.828,38	2.880,31	1,8%	3,7%	2.583,81	2.668,84	2.692,51	0,9%	4,2%
Cost salarial total	2.098,33	2.146,46	2.186,24	1,9%	4,2%	1.940,29	2.020,14	2.039,01	0,9%	5,1%
Altres costos	680,54	681,92	694,07	1,8%	2,0%	643,52	648,70	653,50	0,7%	1,6%
<i>Percepcions no salarials</i>	117,24	68,28	65,08	-4,7%	-44,5%	111,13	70,08	68,05	-2,9%	-38,8%
<i>Cotitzacions obligatòries</i>	588,03	629,23	644,09	2,4%	9,5%	553,51	596,04	601,88	1,0%	8,7%
<i>Bonificacions de la Seguretat Social</i>	24,73	15,59	15,10	-3,1%	-38,9%	21,12	17,42	16,43	-5,7%	-22,2%
Cost salarial / cost total	75,5%	75,9%	75,9%			75,1%	75,7%	75,7%		

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

Rànquing de comunitats autònomes per taxa de variació del cost salarial

Segons variació interanual 2017-18				Segons variació acumulada 2008-18			
	4T 2017	4T 2018	% var.		4T 2008	4T 2018	% var.
Navarra	2.225,38	2.269,93	6,04%	Madrid	2.225,61	2.436,57	9,48%
Illes Balears	2.002,09	2.054,32	5,21%	Astúries	1.907,39	2.078,52	8,97%
País Basc	2.363,24	2.438,82	4,02%	Cantàbria	1.812,28	1.966,02	8,48%
Galícia	1.825,46	1.815,92	3,23%	Navarra	2.100,74	2.269,93	8,05%
Aragó	1.939,67	1.958,45	2,48%	Illes Balears	1.903,17	2.054,32	7,94%
Extremadura	1.637,43	1.683,28	2,14%	Canàries	1.613,64	1.726,51	6,99%
Madrid	2.384,62	2.436,57	2,14%	País Basc	2.297,51	2.438,82	6,15%
Canàries	1.674,69	1.726,51	2,02%	Galícia	1.723,95	1.815,92	5,33%
Catalunya	2.146,46	2.186,24	1,95%	Múrcia	1.729,11	1.820,66	5,29%
Cantàbria	1.931,94	1.966,02	1,73%	Espanya	1.940,29	2.039,01	5,09%
Espanya	2.020,14	2.039,01	1,41%	Catalunya	2.098,33	2.186,24	4,19%
C. Valenciana	1.811,33	1.781,70	1,12%	Castella-la Manxa	1.724,29	1.789,52	3,78%
Castella-la Manxa	1.820,20	1.789,52	0,67%	C. Valenciana	1.722,43	1.781,70	3,44%

Segons variació interanual 2017-18				Segons variació acumulada 2008-18			
Castella i Lleó	1.817,24	1.831,98	0,54%	La Rioja	1.822,14	1.878,95	3,12%
Múrcia	1.814,06	1.820,66	-1,16%	Extremadura	1.634,18	1.683,28	3,00%
La Rioja	1.899,07	1.878,95	-1,28%	Aragó	1.918,22	1.958,45	2,10%
Astúries	2.098,23	2.078,52	-2,10%	Castella i Lleó	1.799,07	1.831,98	1,83%
Andalusia	1.768,78	1.746,43	-2,19%	Andalusia	1.775,85	1.746,43	-1,66%

Cost laboral mensual (total i salarial) per persona treballadora, per sectors

4t trimestre	Catalunya					Espanya				
	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2008	2017	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Indústria										
Cost total	3.174,57	3.599,82	3.610,89	0,3%	13,7%	2.892,03	3.243,97	3.252,05	0,2%	12,4%
Cost salarial total	2.393,03	2.746,15	2.737,77	-0,3%	14,4%	2.160,83	2.453,26	2.448,34	-0,2%	13,3%
Cost salarial / cost total	75,4%	76,3%	75,8%			74,7%	75,6%	75,3%		
Construcció										
Cost total	2.904,10	2.924,02	2.962,81	1,3%	2,0%	2.629,84	2.745,66	2.801,98	2,1%	6,5%
Cost salarial total	2.112,16	2.123,80	2.177,91	2,5%	3,1%	1.859,61	1.982,08	2.038,55	2,8%	9,6%
Cost salarial / cost total	72,7%	72,6%	73,5%			70,7%	72,2%	72,8%		
Serveis										
Cost total	2.648,15	2.659,02	2.723,80	2,4%	2,9%	2.503,36	2.557,89	2.583,33	1,0%	3,2%
Cost salarial total	2.012,15	2.020,34	2.072,42	2,6%	3,0%	1.902,00	1.943,34	1.965,03	1,1%	3,3%
Cost salarial / cost total	76,0%	76,0%	76,1%			76,0%	76,0%	76,1%		

Hores pactades i hores extres per treballador i mes a Catalunya i Espanya

4t trimestre	Hores pactades			Hores extres		
	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18	2018	Var. 2017-18	Var. 2008-18
Catalunya						
Ambdues jornades	149,5	0,1%	-3,7%	0,9	-10,0%	-2,2%
Indústria	165,0	0,0%	0,0%	1,6	-15,8%	48,1%
Construcció	161,9	0,4%	-2,0%	0,6	-14,3%	-23,1%
Serveis	145,5	0,1%	-3,7%	0,8	-11,1%	-10,1%
Temps complet	169,4	0,2%	-0,1%	1,1	0,0%	3,8%
Indústria	171,4	0,1%	0,1%	1,7	-15,0%	47,8%
Construcció	170,4	0,1%	0,0%	0,7	-12,5%	-16,7%
Serveis	168,8	0,2%	0,0%	0,9	0,0%	-15,9%
Temps parcial	85,2	-1,8%	-0,4%	0,5	-44,4%	163,2%
Indústria	84,6	-3,5%	11,5%	0,2	-33,3%	150,0%
Construcció	90,9	8,3%	-0,4%	0,0	0,0%	-100,0%
Serveis	85,1	-2,0%	-1,2%	0,5	-44,4%	138,1%
Espanya						
Ambdues jornades	149,0	0,0%	-4,1%	0,7	0,0%	-1,4%
Indústria	163,9	0,4%	-0,3%	1,2	-7,7%	25,0%
Construcció	164,0	0,1%	-1,4%	0,6	-14,3%	20,0%
Serveis	145,2	-0,1%	-4,2%	0,7	16,7%	2,9%
Temps complet	168,8	0,1%	0,3%	0,7	-12,5%	-12,5%
Indústria	170,6	0,1%	0,2%	1,3	-7,1%	27,5%
Construcció	170,8	0,1%	-0,1%	0,6	-14,3%	13,2%
Serveis	168,2	0,1%	0,6%	0,6	0,0%	-24,1%
Temps parcial	87,3	0,6%	1,0%	0,7	0,0%	250,0%
Indústria	94,4	3,1%	16,4%	0,4	0,0%	185,7%
Construcció	87,2	1,4%	-0,2%	0,0	100,0%	-100,0%
Serveis	86,9	0,5%	0,1%	0,8	14,3%	281,0%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

Salaris

Salaris mitjans anuals per territoris i sexe

	2010			2017		
	BCN	CAT	ESP	BCN	CAT	ESP
Total	28.444	24.830	23.162	30.263	26.526	24.416
Homes	32.454	28.475	26.372	34.017	30.065	27.512
Dones	24.486	20.803	19.412	26.579	22.698	20.945
Bretxa entre dones i homes	24,6%	26,9%	26,4%	21,9%	24,5%	23,9%

Nota: Dades de persones treballadores afiliades al règim general de la Seguretat Social amb contracte vigent a final d'any. Mostra continua de vides laborals de l'INSS.

Salaris mitjans anuals a Barcelona per edat i sexe

	2010			2017		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
Salaris mitjans	28.444	32.454	24.486	30.263	34.017	26.579
Fins a 24 anys	10.174	10.739	9.622	10.066	10.781	9.237
De 25 a 29 anys	18.476	19.092	17.903	19.535	20.471	18.624
De 30 a 34 anys	24.474	25.967	22.852	24.801	26.516	23.015
De 35 a 39 anys	28.834	31.977	25.629	29.158	31.556	26.520
De 40 a 44 anys	31.259	36.067	26.643	33.350	37.585	29.009
De 45 a 49 anys	33.700	38.814	28.808	35.869	41.073	31.122
De 50 a 54 anys	37.619	46.059	29.143	35.383	41.393	30.151
De 55 a 59 anys	35.494	43.457	28.333	36.313	42.643	30.042
De 60 a 64 anys	29.660	33.801	25.752	32.712	39.079	27.746
65 anys i més	37.948			47.668

Variació dels salaris mitjans anuals a Barcelona per edat i sexe, 2010-2017

	Variació en %			Variació absoluta		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
Total	6,4%	4,8%	8,5%	1.819	1.563	2.093
Fins a 24 anys	-1,1%	0,4%	-4,0%	-108	42	-385
De 25 a 29 anys	5,7%	7,2%	4,0%	1.059	1.379	721
De 30 a 34 anys	1,3%	2,1%	0,7%	327	549	163
De 35 a 39 anys	1,1%	-1,3%	3,5%	324	-421	891
De 40 a 44 anys	6,7%	4,2%	8,9%	2.091	1.518	2.366
De 45 a 49 anys	6,4%	5,8%	8,0%	2.169	2.259	2.314
De 50 a 54 anys	-5,9%	-10,1%	3,5%	-2.236	-4.666	1.008
De 55 a 59 anys	2,3%	-1,9%	6,0%	819	-814	1.709
De 60 a 64 anys	10,3%	15,6%	7,7%	3.052	5.278	1.994

Ràtio del salari del grup de 55 a 59 anys respecte al de menys de 24 anys

	2010	2015	2016	2017
Total	3,49	4,42	4,30	3,61
Homes	4,05	4,94	4,56	3,96
Dones	2,94	3,81	3,93	3,25

Salaris mitjans anuals per categoria professional i sexe, i bretxa salarial

	2010			2017			Bretxa salarial entre dones i homes	
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	2010	2017
Total	28.444	32.454	24.486	30.263	34.017	26.579	24,6%	21,9%
Amb llicenciatures o enginyeries, i alta direcció	53.101	61.247	43.178	52.644	60.131	44.212	29,5%	26,5%
Comandaments administratius i altres	31.743	36.368	27.915	32.398	36.540	29.007	23,2%	20,6%
Càrrecs auxiliars administratius i altres	17.316	19.264	15.223	17.724	19.709	15.505	21,0%	21,3%

Ràtio dels salaris d'alta direcció respecte dels càrrecs auxiliars administratius i altres

	2010	2015	2016	2017
Total	3,07	3,04	3,06	2,97
Homes	3,18	3,25	3,13	3,05
Dones	2,84	2,65	2,95	2,85

Salari mitjà a Barcelona per durada del contracte i bretxa entre dones i homes

	2010			2017			Bretxa dones i homes	
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	2010	2017
Salari mitjà	28.444	32.454	24.486	30.263	34.017	26.579	24,6%	21,9%
Indefinitos	30.148	34.960	25.250	31.826	36.159	27.354	27,8%	24,4%
Temporals	16.849	17.508	16.208	19.194	19.427	18.995	7,4%	2,2%
Altres*	40.546	45.472	37.184	38.897	42.104	36.664	18,2%	12,9%

* Funcionaris afiliats a la Seguretat Social i altres que no estan obligats a informar de la seva situació contractual.

Ràtio dels salaris amb contractes indefinits/temporals

	2010	2015	2016	2017
Total	1,79	1,83	1,71	1,66
Homes	2,00	2,06	1,91	1,86
Dones	1,56	1,59	1,50	1,44

Salaris mitjans anuals segons l'Agència Tributària

	2008			2016			Bretxa salarial dona/home		Variació 2008-16		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	2008	2016	Total	Homes	Dones
Total	18.996	21.596	15.620	18.835	21.026	16.281	27,7%	22,6%	-0,8%	-2,6%	4,2%
Andalusia	15.592	17.903	12.447	14.868	16.608	12.755	30,5%	23,2%	-4,6%	-7,2%	2,5%
Aragó	19.850	22.804	15.897	19.121	21.538	16.226	30,3%	24,7%	-3,7%	-5,6%	2,1%
Astúries	19.711	22.911	15.498	19.765	22.702	16.474	32,4%	27,4%	0,3%	-0,9%	6,3%
Illes Balears	17.976	20.024	15.512	17.748	19.382	15.967	22,5%	17,6%	-1,3%	-3,2%	2,9%
Canàries	16.284	17.773	14.418	16.201	17.355	14.914	18,9%	14,1%	-0,5%	-2,4%	3,4%
Castella-la Manxa	16.947	18.832	14.133	16.331	17.849	14.278	25,0%	20,0%	-3,6%	-5,2%	1,0%
Castella i Lleó	18.605	21.024	15.301	18.315	20.427	15.806	27,2%	22,6%	-1,6%	-2,8%	3,3%
Catalunya	21.177	24.312	17.365	21.283	23.881	18.383	28,6%	23,0%	0,5%	-1,8%	5,9%
Barcelona	22.181	25.614	18.085	22.352	25.208	19.215	29,4%	23,8%	0,8%	-1,6%	6,2%
Extremadura	14.640	16.319	12.303	13.797	14.894	12.457	24,6%	16,4%	-5,8%	-8,7%	1,3%
Galícia	17.736	19.932	14.856	18.114	20.243	15.730	25,5%	22,3%	2,1%	1,6%	5,9%
Com. de Madrid	24.375	28.293	19.696	24.886	28.562	20.850	30,4%	27,0%	2,1%	1,0%	5,9%
Múrcia	16.215	18.152	13.409	15.979	17.516	13.938	26,1%	20,4%	-1,5%	-3,5%	3,9%
La Rioja	18.946	21.330	15.719	18.748	20.880	16.172	26,3%	22,5%	-1,0%	-2,1%	2,9%
Com. Valenciana	17.470	19.816	14.341	17.222	19.130	14.945	27,6%	21,9%	-1,4%	-3,5%	4,2%
Ceuta	21.315	24.236	16.520	21.810	24.461	17.902	31,8%	26,8%	2,3%	0,9%	8,4%
Melilla	20.907	23.847	16.576	20.994	22.901	18.146	30,5%	20,8%	0,4%	-4,0%	9,5%

Font: Agència Tributària. No s'inclouen les dades de la Comunitat Foral de Navarra ni del País Basc perquè són territoris forals fiscals.

Pensions i percepcions per desocupació anuals mitjanes segons l'Agència Tributària

	2008			2016			Var. 2008-16		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
Pensionistes									
Total nacional	11.069	13.051	9.034	13.739	16.175	11.291	24,1%	23,9%	25,0%
Catalunya	11.488	13.988	9.217	14.680	17.452	12.095	27,8%	24,8%	31,2%
Barcelona	11.849	14.602	9.404	15.077	18.068	12.347	27,2%	23,7%	31,3%
Prestacions per desocupació									
Total nacional	3.285	3.488	3.044	3.035	3.179	2.882	-7,6%	-8,9%	-5,3%
Catalunya	3.638	3.827	3.414	3.257	3.382	3.128	-10,5%	-11,6%	-8,4%
Barcelona	3.812	4.003	3.591	3.412	3.541	3.281	-10,5%	-11,5%	-8,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Agència Tributària.

Salaris i costos. Comparació amb Europa

Costos laborals mitjans per hora a Europa. Rànquing segons valors absoluts del 2018

	2008	2013		2017		2018		Variació 2008-18	Variació 2017-18
Noruega	37,8	56,3	(prov.)	50,1		50		32,3%	-0,2%
Dinamarca	34,6	39,9		42,8		43,5		25,7%	1,6%
Bèlgica	32,9	38,8		39,1		39,7		20,7%	1,5%
Luxemburg	32,3	35,1		39,9		40,6		25,7%	1,8%
Suècia	31,6	38,2		38,1		36,6		15,8%	-3,9%
França	31,2	34,4		34,9		35,8		14,7%	2,6%
Països Baixos	29,8	33,1	(prov.)	35,1		35,9		20,5%	2,3%
Irlanda	28,9	29,8		31,2		32,1		11,1%	2,9%
Alemanya	27,9	31,0		33,8		34,6		24,0%	2,4%
Finlàndia	27,1	32,0	(prov.)	33,2		33,6		24,0%	1,2%
Àustria	26,4	30,6	(prov.)	33,0	(prov.)	34	(prov.)	28,8%	3,0%
Itàlia	25,2	28,1		27,8		28,2		11,9%	1,4%
Zona euro (19 països)	25,1	28,9		30,0		30,6		21,9%	2,0%
Regne Unit	23,7	20,9		26,8		27,4		15,6%	2,2%
UE-28	21,5	24,2		26,7		27,4		27,4%	2,6%
Espanya	19,4	21,2		21,2		21,4		10,3%	0,9%
Grècia	16,8	14,5		15,6		16,1		-4,2%	3,2%
Xipre	16,7	16,3		15,9		16,3		-2,4%	2,5%
Eslovènia	13,9	15,3	(prov.)	17,6		18,1		30,2%	2,8%
Portugal	12,2	13,3		14,0		14,2		16,4%	1,4%
Malta	11,4	12,2	(prov.)	14,6		14,7		28,9%	0,7%
República Txeca	9,2	9,8		11,3		12,6		37,0%	11,5%
Croàcia	9,2	9,5		10,1		10,9		18,5%	7,9%
Estònia	7,9	9,2		11,6		12,4		57,0%	6,9%
Hongria	7,8	7,4	(prov.)	8,7		9,2		17,9%	5,7%
Polònia	7,6	8,1		9,5		10,1		32,9%	6,3%
Eslovàquia	7,0	9,2		10,9		11,6		65,7%	6,4%
Lituània	5,9	6,2		8,1		9		52,5%	11,1%

Variació dels costos laborals mitjans per hora a Europa. Rànquing segons la variació 2008-2018

	2008	2013		2017		2018		Variació 2008-18	Variació 2017-18
Eslovàquia	7,0	9,2		10,9		11,6		65,7%	6,4%
Estònia	7,9	9,2		11,6		12,4		57,0%	6,9%
Lituània	5,9	6,2		8,1		9		52,5%	11,1%
República Txeca	9,2	9,8		11,3		12,6		37,0%	11,5%
Polònia	7,6	8,1		9,5		10,1		32,9%	6,3%
Noruega	37,8	56,3	(prov.)	50,1		50		32,3%	-0,2%
Eslovènia	13,9	15,3	(prov.)	17,6		18,1		30,2%	2,8%
Malta	11,4	12,2	(prov.)	14,6		14,7		28,9%	0,7%
Àustria	26,4	30,6	(prov.)	33,0	(prov.)	34	(prov.)	28,8%	3,0%
UE-28	21,5	24,2		26,7		27,4		27,4%	2,6%
Dinamarca	34,6	39,9		42,8		43,5		25,7%	1,6%
Luxemburg	32,3	35,1		39,9		40,6		25,7%	1,8%
Alemanya	27,9	31,0		33,8		34,6		24,0%	2,4%
Finlàndia	27,1	32,0	(prov.)	33,2		33,6		24,0%	1,2%
Zona euro (19 països)	25,1	28,9		30,0		30,6		21,9%	2,0%
Bèlgica	32,9	38,8		39,1		39,7		20,7%	1,5%
Països Baixos	29,8	33,1	(prov.)	35,1		35,9		20,5%	2,3%
Croàcia	9,2	9,5		10,1		10,9		18,5%	7,9%
Hongria	7,8	7,4	(prov.)	8,7		9,2		17,9%	5,7%
Portugal	12,2	13,3		14,0		14,2		16,4%	1,4%
Suècia	31,6	38,2		38,1		36,6		15,8%	-3,9%
Regne Unit	23,7	20,9		26,8		27,4		15,6%	2,2%
França	31,2	34,4		34,9		35,8		14,7%	2,6%
Itàlia	25,2	28,1		27,8		28,2		11,9%	1,4%
Irlanda	28,9	29,8		31,2		32,1		11,1%	2,9%
Espanya	19,4	21,2		21,2		21,4		10,3%	0,9%
Xipre	16,7	16,3		15,9		16,3		-2,4%	2,5%
Grècia	16,8	14,5		15,6		16,1		-4,2%	3,2%

Guanyos mitjans nets per capita. Rànquing segons la variació 2008-2018

	2008	2013		2017		2018		Variació 2008-18	Variació 2017-18
Eslovàquia	7,0	9,2		10,9		11,6		65,7%	6,4%
Estònia	7,9	9,2		11,6		12,4		57,0%	6,9%
Lituània	5,9	6,2		8,1		9		52,5%	11,1%
República Txeca	9,2	9,8		11,3		12,6		37,0%	11,5%
Polònia	7,6	8,1		9,5		10,1		32,9%	6,3%
Noruega	37,8	56,3	(prov.)	50,1		50		32,3%	-0,2%
Eslovènia	13,9	15,3	(prov.)	17,6		18,1		30,2%	2,8%
Malta	11,4	12,2	(prov.)	14,6		14,7		28,9%	0,7%
Àustria	26,4	30,6	(prov.)	33,0	(prov.)	34	(prov.)	28,8%	3,0%
UE-28	21,5	24,2		26,7		27,4		27,4%	2,6%
Dinamarca	34,6	39,9		42,8		43,5		25,7%	1,6%
Luxemburg	32,3	35,1		39,9		40,6		25,7%	1,8%
Alemanya	27,9	31,0		33,8		34,6		24,0%	2,4%
Finlàndia	27,1	32,0	(prov.)	33,2		33,6		24,0%	1,2%
Zona euro (19 països)	25,1	28,9		30,0		30,6		21,9%	2,0%
Bèlgica	32,9	38,8		39,1		39,7		20,7%	1,5%
Països Baixos	29,8	33,1	(prov.)	35,1		35,9		20,5%	2,3%
Croàcia	9,2	9,5		10,1		10,9		18,5%	7,9%
Hongria	7,8	7,4	(prov.)	8,7		9,2		17,9%	5,7%
Portugal	12,2	13,3		14,0		14,2		16,4%	1,4%
Suècia	31,6	38,2		38,1		36,6		15,8%	-3,9%
Regne Unit	23,7	20,9		26,8		27,4		15,6%	2,2%
França	31,2	34,4		34,9		35,8		14,7%	2,6%
Itàlia	25,2	28,1		27,8		28,2		11,9%	1,4%
Irlanda	28,9	29,8		31,2		32,1		11,1%	2,9%
Espanya	19,4	21,2		21,2		21,4		10,3%	0,9%
Xipre	16,7	16,3		15,9		16,3		-2,4%	2,5%
Grècia	16,8	14,5		15,6		16,1		-4,2%	3,2%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Eurostat.

Guanyos mitjans nets per capita. Rànquing segons la variació 2008-2018

	2008	2017	2018	Variació 2008-18	Variació 2017-18
Bulgària	1.752,10	3.438,94	3.693,70	110,80%	7,40%
Islàndia	19.260,37	36.456,33	35.775,49	85,70%	-1,90%
Estònia	5.647,06	8.338,97	9.693,29	71,70%	16,20%
Lituània	3.885,16	5.588,45	6.147,78	58,20%	10,00%
Estats Units	15.522,65	24.337,68	24.512,54	57,90%	0,70%
Letònia	4.049,35	5.283,68	6.062,03	49,70%	14,70%
Romania	2.719,27	4.021,69	4.029,06	48,20%	0,20%
Malta	9.926,18	13.004,51	13.413,34	35,10%	3,10%
Eslovàquia	4.766,41	6.089,37	6.428,87	34,90%	5,60%
República Txeca	5.895,88	7.179,63	7.867,77	33,40%	9,60%
Polònia	4.876,46	6.023,75	6.434,56	32,00%	6,80%
Hongria	4.456,02	5.375,89	5.782,26	29,80%	7,60%
Àustria	17.857,95	22.544,94	22.969,99	28,60%	1,90%
Irlanda	20.498,62	25.653,78	26.341,78	28,50%	2,70%
Dinamarca	19.747,22	24.751,44	25.319,94	28,20%	2,30%
Països Baixos	20.902,17	26.351,21	26.713,30	27,80%	1,40%
Bèlgica	17.417,90	21.247,61	22.059,35	26,60%	3,80%
Alemanya	17.555,02	21.434,36	22.091,34	25,80%	3,10%
Luxemburg	25.164,09	31.094,04	31.620,13	25,70%	1,70%
Unió Europea (28 països)	14.219,79	17.352,51	17.749,11	24,80%	2,30%
Eslovènia	7.386,88	8.787,85	9.185,60	24,40%	4,50%
Zona euro (19 països)	15.393,83	18.609,72	19.057,50	23,80%	2,40%
Suècia	18.595,97	23.530,33	22.957,26	23,50%	-2,40%
Japó	17.219,52	21.609,90	21.161,76	22,90%	-2,10%
Unió Europea (15 països)	16.955,80	20.203,99	20.593,07	21,50%	1,90%
Itàlia	13.469,77	16.083,92	16.298,55	21,00%	1,30%
Finlàndia	19.044,55	22.478,23	22.868,84	20,10%	1,70%
Noruega	26.552,36	31.520,95	31.642,89	19,20%	0,40%
França	16.678,21	19.294,22	19.831,79	18,90%	2,80%
Espanya	13.360,75	14.835,36	15.015,08	12,40%	1,20%
Regne Unit	21.554,38	23.788,26	24.074,44	11,70%	1,20%
Portugal	8.762,57	9.457,85	9.657,94	10,20%	2,10%
Grècia	13.032,47	11.048,87	11.212,59	-14,00%	1,50%

Sinistralitat i malalties laborals

Lesions per accident de treball amb baixa; nombre, incidència i variació respecte al 2017 segons la gravetat, Barcelona, 2018

	Nombre	% var. 2017-2018	Incidència (per cada 100.000 persones afiliades)	% var. 2017-2018
Lleus	32.039	1,4	3.343,4	-1,6
Greus	176	-17,4	18,4	-19,8
Mortals	23	53,3	2,4	48,8
Total	32.238	1,3	3.364,2	-1,7

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya i del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Lesions per accident de treball amb baixa per sector i gravetat de la lesió; nombre i taxa d'incidència per cada 100.000 persones afiliades, Barcelona, 2018

	Lleus		Greus		Mortals		Total	
	Nre.	Taxa d'incidència	Nre.	Taxa d'incidència	Nre.	Taxa d'incidència	Nre.	Taxa d'incidència
Agricultura	44	7.413,6	0	0,0	0	0,0	44	7.413,6
Indústria	2.503	3.317,8	11	14,6	4	5,3	2.518	3.337,7
Construcció	1.856	5.449,8	14	41,1	4	11,7	1.874	5.502,7
Serveis	27.636	2.762,3	151	15,1	15	1,5	27.802	2.778,9
Total	32.039	2.879,0	176	15,8	23	2,1	32.238	2.896,9

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya i del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Malalties professionals (MP) classificades segons si cursen amb baixa o no, per sexe i classe social ocupacional, Barcelona, 2018

	Sexe				Classe social ocupacional						Total	
	Homes		Dones		No manual		Manual		Valors perduts			
	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%	Nre.	%
MP amb baixa	119	47,2	201	44,5	53	33,3	253	49,9	14	36,8	320	45,5
MP sense baixa	133	52,8	251	55,5	106	66,7	254	50,1	24	63,2	384	54,5
Total	252		100,0		452		100,0		159		100,0	

Font: Elaboració pròpia i del Departament Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya - Subdirecció General de Seguretat i Salut Laboral, a partir de les dades del sistema CEPROSS.

Malalties relacionades amb el treball segons diagnòstic, sexe i any; percentatges i nombre total de casos, Barcelona

	2014		2016		2017		2018	
	H	D	H	D	H	D	H	D
Total (nre.)	158	307	158	307	213	398	215	398
<i>% d'incidència per sexe:</i>								
M. del sistema musculoesquelètic	24,7	17,3	24,7	17,3	14,6	16,3	20,0	14,6
Malalties del sistema respiratori	3,8	2,3	3,8	2,3	1,9	1,8	2,8	1,3
Trastorns mentals i del comportament	60,1	72,0	60,1	72,0	76,5	70,6	65,6	75,9
Malalties del sistema nerviós	1,3	1,6	1,3	1,6	0,5	2,5	2,3	2,3
Traumatismes i enverinaments	4,4	1,3	4,4	1,3	3,3	2,5	2,8	1,0
Altres	5,7	5,5	5,7	5,5	3,3	6,3	6,5	5,0

Font: Unitat de Salut Laboral de Barcelona de l'Agència de Salut Pública de Barcelona; Xarxa d'Unitats de Salut Laboral de Catalunya del Departament de Salut.

3. POLÍTIQUES ACTIVES

A photograph of a person in a meeting room, captured from the side, writing on a whiteboard. The person is wearing a dark suit jacket and is holding a black marker. The whiteboard has some faint, illegible writing on it. The room is filled with several framed documents or charts on the wall. The entire image is overlaid with a semi-transparent green filter.

Ajuntament de Barcelona

Obrim el capítol de polítiques actives per a l'ocupació gestionades a la ciutat de Barcelona amb els programes i les accions portats a terme per l'Ajuntament de Barcelona mitjançant Barcelona Activa, la Fundació BCN Formació Professional i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

Barcelona Activa

Durant el 2018, Barcelona Activa ha continuat treballant per abordar els problemes socioeconòmics més rellevants del territori des de la proximitat. Així, s'ha dotat de l'Estratègia de desenvolupament de proximitat de Barcelona Activa 2018-2019, basada en els sis plans de desenvolupament de districte i s'han posat en marxa dos equipaments nous: innoBA, el centre de referència en innovació socioeconòmica de la ciutat, a Sant Martí, i Nou Barris Activa, amb activitats i serveis d'ocupació, empenedoria i per al comerç de proximitat.

Durant aquest 2018, també s'han posat en marxa noves iniciatives, que se sumen a les iniciades en els darrers anys en el marc de l'estratègia municipal per fomentar la qualitat de l'ocupació i contra la precarietat laboral, com ara el nou Servei d'Assessorament en Clàusules Socials de contractació pública responsable i l'obertura de dos nous punts de defensa dels drets laborals (a Nou Barris i Sants-Montjuïc; el primer punt es va obrir a Ciutat Vella el 2017). També s'han iniciat nous programes innovadors de foment de l'ocupació adreçats a col·lectius vulnerables, com ara el programa "A prop jove", per promoure la inserció sociolaboral en el marc del Pla de salut mental de joves de 18 a 35 anys; el programa per a la promoció de la igualtat d'oportunitats "Bombera, per què no?"; el primer Saló de l'Ocupació Juvenil, o bé els ajuts a la contractació de qualitat de persones amb més dificultats d'inserció "Bona feina, Barcelona!".

Ha estat l'any de consolidació del programa "Lidera", impulsat per acompanyar les dones que volen arribar més lluny professionalment i que ha permès atendre més col·lectius, entre els quals dones professionals, directives, predirectives i empenedores. També s'ha iniciat el canvi cap al nou model d'atenció a l'empenedoria, s'ha impulsat una nova línia d'ajuts per a l'inici de l'activitat autònoma i s'han desplegat nous programes empresarials, com el de suport a la indústria avançada, el de foment de la responsabilitat social empresarial i el programa "Digitalitza't" d'assessorament digital al sector del comerç. El 2018 també ha estat l'any del desplegament dels programes de foment de les vocacions científicotecnològiques i del programa IT Academy d'especialització en TIC.

Així mateix, pel que fa a l'organització interna, Barcelona Activa ha impulsat diversos projectes de millora i desenvolupament de l'entitat, en el marc del progrés envers un model de ciutat i de societat més sostenible i just. D'aquesta manera, s'ha aprovat i implantat el primer Pla de responsabilitat social empresarial, així com les quinze mesures per avançar cap a una millor organització del temps, i s'ha continuat treballant per incorporar la perspectiva de gènere i de diversitat a través de les actuacions que duu a terme l'agència. En aquest sentit, internament destaca el desplegament del Pla de formació en igualtat i diversitat, així com el protocol contra l'assetjament.

Com a referent en polítiques d'ocupació, el 2018 Barcelona Activa ha presentat *El llibre blanc del futur del(s) treball(s)*, una caixa d'eines per organitzar el món del treball del futur i encarar els reptes tecnològics i socials a què s'enfronta la ciutat. Es tracta del primer llibre blanc en matèria de treball que s'edita des de fa 25 anys.

L'agència municipal ha continuat creant xarxa internacional i compartint coneixement mitjançant la seva participació en projectes europeus, com ara els projectes "BoostInno" i "Resilient", en àmbits de la innovació social; "Chebec" i "SMATH", en el marc de les indústries creatives i culturals, i "DSISCALE", sobre la innovació social digital.

Finalment, la feina de Barcelona Activa ha estat reconeguda al llarg del 2018 amb diversos premis i mencions, com el Premi Roger Kaufman en reconeixement a les seves polítiques innovadores de desenvolupament local, o el reconeixement del Pacte Mundial de les Nacions Unides per al Punt de Defensa dels Drets Laborals com a exemple de l'impuls dels valors reconeguts en els objectius de desenvolupament sostenible.

Durant el 2018, l'agència municipal ha atès 52.399 persones (el 55% eren dones) i 7.125 empreses a través dels més de 100 serveis i programes desplegats. Tota aquesta activitat es complementa amb accions diverses, en àmbits diferents i posant un èmfasi especial a aconseguir arribar a tota la ciutadania, especialment als col·lectius més vulnerables i als sectors més innovadors a la ciutat. Mitjançant l'activitat de Barcelona Activa es vol avançar cap a un nou model de desenvolupament econòmic i social més just, sostenible i cohesionat. A continuació es resumeixen els trets principals de l'activitat duta a terme per Barcelona Activa el 2018, que es podrà trobar ampliada i detallada al llarg d'aquesta memòria.

Ocupació

- S'han atès 24.961 persones (el 57% eren dones) a través dels serveis i programes per al foment de l'ocupació: 17.885 persones en accions d'orientació per a l'ocupació; 3.735 persones en formació i capacitació; 1.230 persones en projectes d'experienciació laboral, amb un 50% de persones de més de 45 anys, i 11.952 persones en accions sobre el mercat de treball i intermediació.
- En els serveis d'assessorament personalitzat, s'han atès 12.846 persones i hi ha hagut un 15% més d'atencions que l'any 2017. A més, s'ha posat en funcionament "Ubicat", un programa d'acompanyament a la inserció i de suport ocupacional per a la inclusió, subvencionat pel SOC i en el qual han participat 949 persones.
- S'ha elaborat el Mapa de recursos ocupacionals de la ciutat amb l'objectiu de recollir i apropar l'oferta ocupacional de la ciutat a la ciutadania i també de ser una eina de disseny de polítiques públiques en aquest àmbit. Durant el 2018, s'han integrat la formació professionalitzadora, el Mapa d'entitats i dispositius del Pla d'actuació per l'ocupació (PAO) per a joves i el Mapa de dispositius i entitats per districtes.
- S'ha celebrat el primer Saló de l'Ocupació Juvenil, en el marc del Saló de l'Ensenyament, amb prop de 10.000 visitants.
- S'han consolidat els projectes integrals amb contractació (PIC), amb 1.145 persones contractades durant el 2018 en programes específics per a col·lectius com ara dones aturades

de molt llarga durada, persones en situació irregular, persones perceptores de renda mínima d'inserció i no perceptores de prestacions o subsidis per desocupació, entre d'altres, amb accions complementàries de formació, orientació i intermediació laboral.

- S'ha continuat amb el programa "Làbora", adreçat a persones en risc d'exclusió ateses a través dels 40 centres de serveis socials municipals. S'hi han atès 6.225 persones.
- S'ha impulsat i consolidat el programa "A prop jove", de foment de la inserció sociolaboral, en el marc del Pla de salut mental de joves de 18 a 35 anys. Aquest programa s'ofereix des de tres dispositius ubicats als districtes de Ciutat Vella, Sant Andreu i Sant Martí.
- S'han inserit les 170 persones participants en el programa "30 Plus" (el 71% dones, i el 63% persones de més de 40 anys) a les 113 empreses contractants. El 26% de les contractacions han estat indefinides.
- S'ha consolidat el Servei d'Assessorament en Clàusules Socials de contractació responsable per avançar cap a l'ocupació de qualitat en la política municipal; mitjançant aquest servei s'han fet 81 contractacions de persones en situació de vulnerabilitat.
- S'ha desplegat la línia d'ajuts "Bona feina, Barcelona" a empreses i persones autònomes per formalitzar noves contractacions i fomentar l'ocupació de qualitat, amb contractes, com a mínim, d'un any de durada i una retribució mínima de 1.088,56 euros bruts mensuals per a jornades a temps complet.
- S'han consolidat els espais de recerca de feina de Porta22 i de Ca n'Andalet, i se n'ha obert un de nou a Nou Barris Activa, a més dels espais descentralitzats dels programes "Treball als barris", "Garantia d'èxit", "A prop jove" i "Itínera".
- El web Barcelona Treball és un dels més visitats de l'Ajuntament de Barcelona, i supera per primera vegada els tres milions de visites anuals, amb 3.219.329 visites durant el 2018, el 26% més que l'any anterior.

Empreses

- S'han atès 7.125 empreses i entitats i 4.324 persones emprenedores (47% dones, en total) a través dels serveis i els programes de suport a les empreses de Barcelona Activa.
- Com a resultats dels serveis a les empreses, destaca que s'han constituït 607 noves empreses a través del Servei de Constitució d'Empreses; s'han aixecat 54,9 milions d'euros a través del Servei de Finançament Empresarial, i s'han incorporat 1.519 persones a les empreses del territori a través del Servei de Gestió del Talent.
- S'han adaptat els serveis d'assessorament empresarial amb nous recursos per atendre de manera individualitzada col·lectius i sectors —microempreses, comerç, entitats de l'economia social i solidària—, així com per tractar de temàtiques específiques —assessorament per a la igualtat i assessorament en estratègia i vendes—.
- S'han consolidat quatre línies d'acompanyament empresarial: suport a la indústria, promoció de l'RSC empresarial, suport a la transmissió empresarial als barris i millora de la competitivitat del sector del comerç.
- S'ha treballat en l'adequació del Parc Tecnològic com a nou equipament que oferirà els nous serveis i programes de suport al prototipatge empresarial i la innovació, conjunta-

ment amb la posada en marxa el nou ateneu de fabricació especialitzat a oferir suport a les empreses i persones emprenedores.

- S’han impulsat tres programes d’ajuts a les empreses: foment de la continuïtat empresarial, suport a l’inici de l’activitat de noves persones autònomes i foment de la contractació de qualitat, i s’ha incorporat com a col·lectiu preferent les persones residents a barris menys afavorits.

Emprenedoria

- Durant el 2018, s’han atès 13.780 persones (el 56% dones) i 2.371 projectes empresarials mitjançant els serveis i els programes de Barcelona Activa per al foment i el suport de l’emprenedoria a Barcelona.
- S’ha començat a desplegar el nou model d’atenció a les persones emprenedores, que inclou, entre altres, noves sessions informatives, nous formats en el Servei d’Assessorament (assessoraments temàtics col·lectius) o l’aproximació al territori a través del nou centre Nou Barris Activa.
- S’ha impulsat un ampli ventall de programes de creació d’empreses en què han participat 769 persones i que han inclòs: noves edicions dels programes d’“Emprenedoria social” i “Futurisme”; el nou programa en el sector alimentari “InnoFood”, amb la col·laboració de Mercabarna, i noves edicions de programes per a col·lectius —joves, persones de més de 40 anys i dones— i per emprendre en sectors estratègics, com les indústries creatives i les energies netes.
- S’ha llançat la campanya de ciutat “Lidera”, adreçada a dones professionals, directives, predirectives i emprenedores i que ha permès arribar a nous col·lectius. Han pogut participar en les activitats per a l’emprenedoria d’aquest programa 1.203 dones, i s’han iniciat prop de 90 activitats diferents.
- S’han instal·lat 230 empreses i 35 projectes als espais per a la incubació i el creixement empresarial de Barcelona Activa.
- Han entrat les primeres empreses a l’UXLab (User Experience Lab), ubicat a la incubadora de Glòries i que té com a objectiu ajudar projectes i empreses a fer el testatge de la usabilitat dels seus productes abans que surtin al mercat i millorar-ne així les probabilitats d’èxit.

Formació i innovació

- S’ha gestionat un paquet de formació compost per 5.286 activitats formatives, que han beneficiat 15.733 persones (el 59% dones) en els àmbits de la creació i gestió d’empreses, i la formació tecnològica.
- Han participat 12.379 persones en activitats de formació tecnològica al Cibernàrium, 10.216 de les quals ho han fet en formació avançada i 2.105, en accions d’alfabetització i capacitació inicial. S’ha reorientat el model d’alfabetització digital per adaptar-lo a les necessitats dels col·lectius més vulnerables digitalment i ampliar el seu radi d’actuació.
- S’ha impulsat la formació en línia amb 116 continguts en format MOOC (*massive open online courses* o cursos en línia oberts i massius) sobre capacitació tecnològica, dels quals s’han beneficiat 3.786 persones.

- S'ha impulsat el projecte IT Academy per millorar la competitivitat de les empreses de la ciutat mitjançant la millora de les competències tecnològiques de la ciutadania, el conjunt de professionals i les empreses. S'hi han format 562 persones.
- S'ha apostat pel foment de les vocacions científiques i tecnològiques en el marc del Pla Barcelona ciutat digital, amb acords de col·laboració amb universitats, centres de recerca i empreses del sector. S'han atès més de 2.000 nenes i nens en edat escolar.
- S'ha impulsat la fabricació digital amb la incorporació dels ateneus de fabricació a la cartera de serveis de capacitat i divulgació digital, a través d'un model més participatiu, accessible i obert a tota la ciutadania.

Innovació socioeconòmica

- S'ha posat en marxa el centre de referència municipal de la innovació socioeconòmica, innoBA, amb serveis especialitzats, informació, activitats, recerca, formació, col·laboració amb xarxes internacionals i espais d'experimentació, així com amb la innoBAdora, Comunitat d'Incubació.
- S'han ofert més de 650 places formatives per al foment, l'enfortiment i la promoció de l'economia social i solidària, així com tres programes a mida per a l'acompanyament de l'emprenedoria social i col·lectiva i l'enfortiment d'organitzacions d'aquest àmbit.
- S'ha consolidat el Servei d'Assessorament per a Projectes i Organitzacions d'Economia Social i Solidària i s'hi han atès 568 persones (el 60% dones) i assessorat 467 projectes d'emprenedoria i organitzacions de l'economia social i solidària.
- S'ha consolidat, dins del Servei d'Assessorament en les Clàusules Socials de contractació responsable, el nou servei d'assessorament per a la implementació de la clàusula de sub-contractació amb empreses d'economia social, que ha estat incorporat a 222 licitacions i que ha ofert assessorament a 35 unitats promotores i 10 empreses.
- S'ha sistematitzat el model integral d'intervenció socioeconòmica (DaliESS) per acompanyar projectes cooperatius amb persones en situació de vulnerabilitat social, i s'ha donat suport a la consolidació i ampliació de negoci de la cooperativa Alencop i a la constitució i llançament d'una marca pròpia de roba de la cooperativa Diomcoop.
- S'han ampliat les accions per fomentar la cultura emprenedora a través del cooperativisme entre el jovent de la ciutat, amb les quals s'ha arribat a 328 estudiants, mitjançant activitats de difusió als centres educatius, estades de pràctiques i programes de simulació de creació de cooperatives.

Desenvolupament de proximitat

- S'ha elaborat l'Estratègia de desenvolupament de proximitat de Barcelona Activa 2018-2019, basada en els plans de desenvolupament econòmic de districte, i amb nous serveis de proximitat al territori. Durant el 2018, s'han aprovat els dos darrers plans de desenvolupament econòmic de districte (PDE), el d'Horta-Guinardó i el de Sant Martí, que se sumen als de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Nou Barris i Sant Andreu. Ja s'han iniciat 200 de les mesures previstes als PDE.

- S’ha posat en marxa el nou equipament Nou Barris Activa per apropar els recursos disponibles al veïnat del districte, així com per ampliar la cobertura d’accions destinades a tots els agents socioeconòmics del districte: serveis i programes d’ocupació i accions d’enfortiment del teixit comercial, empresarial o emprenedor del districte.
- S’ha tancat l’edició del 2017 de la línia d’ajuts al desenvolupament socioeconòmic als territoris de la ciutat “Impulsem el que fas”, amb 98 projectes finançats, més de 2.000 persones i empreses beneficiàries dels projectes i un pressupost de 2,84 milions d’euros; a més, s’ha fet el llançament de l’edició del 2018 amb la injecció de 2,27 milions d’euros a 97 projectes que es duran a terme entre els anys 2018 i 2019.
- S’ha consolidat el Punt de Defensa dels Drets Laborals de Ciutat Vella i s’han obert dos punts nous, als districtes de Sants-Montjuïc i de Nou Barris, com a aposta municipal ferma en la lluita contra la precarietat laboral i per a la millora de la qualitat de l’ocupació.

Fundació BCN Formació Professional

Ocupacions i formació professional

Avui dia hi ha diversos elements que determinen la configuració dels perfils professionals que el mercat de treball sol·licita actualment i que requerirà en un futur no gaire llunyà. Entre aquests factors, cal destacar-ne tres de rellevants: el primer, l’increment de la complexitat; el segon, l’aparició de noves tecnologies, i el tercer, i últim, el canvi de paradigma en l’economia.

L’increment de la complexitat no és res més que la presa de consciència del fet que la realitat és més complexa del que pensàvem: tenim prou coneixement per adonar-nos que tot està connectat i que no existeix una compartimentació dels camps científics; això fa que cada cop més les empreses cerquin persones d’àmbits de coneixement diferents però interrelacionats i que, per aquest motiu, actualment es parli de *perfils híbrids*.

El segon element és l’aparició de noves tecnologies que sacsegen les formes de produir, de relacionar-se i, en definitiva, de funcionar en la societat. Les tecnologies facilitadores, anomenades *disruptives*, estan fent ressorgir tots i cadascun dels sectors econòmics a Barcelona i arreu del món. La incorporació d’aquestes tecnologies fa que es reinventin oficis i ocupacions directament relacionats amb la formació professional (FP), tant la que s’imparteix en els centres d’FP inicial com en els centres d’innovació i formació professional.

El tercer factor, però no per això menys important, que incideix en els perfils professionals intermedis és el canvi de paradigma econòmic. La manca de recursos naturals i els valors relacionats amb el respecte pel medi ambient estan fent deixar enrere l’economia lineal centrada en l’extracció de recursos, la producció de béns de consum i el consum d’aquests béns per finalment portar-los a les deixalleries i tornar a iniciar el cicle comprant-ne de nous. Ara, l’economia aposta per la circularitat dels productes centrada en la reutilització, la reparació i el reciclatge dels béns de consum que necessitem com a societat i ho fa, en definitiva, des d’un enfocament del cicle de vida integral.

Aquests dos darrers elements estan afavorint la detecció i la promoció de noves ocupacions enfocades en la practicitat, un dels elements inherents a la formació professional. Sectors estratègics per a Barcelona com la química, la logística, les tecnologies de la informació i la comunicació, o el tèxtil sol·liciten perfils emergents, i és en aquests sectors estratègics de la ciutat de Barcelona on l'FP té un paper important.

Oferta d'FP inicial

A la ciutat de Barcelona hi ha un total de 118 centres de formació professional inicial, tant d'ensenyaments generals —cicles de grau mitjà i superior— com d'ensenyaments esportius i d'arts plàstiques i disseny. Concretament, hi ha 72 centres que imparteixen cicles formatius de grau mitjà (CFGM); 88, cicles formatius de grau superior (CFGS), i 24, ensenyaments esportius i artístics.

Tal com es pot observar en el mapa, a la ciutat hi ha més centres d'FP de titularitat privada i, entre aquests, trobem la màxima representativitat al districte de l'Eixample, seguit del de Sants-Montjuïc. Alhora, cal apreciar que aquests dos districtes tenen un elevat nombre de centres privats que reben concert econòmic. De fet, en set dels deu districtes de la ciutat, l'oferta privada supera la pública. El districte de Gràcia és l'únic districte on no hi ha oferta pública. Aquesta dada és rellevant, perquè fa visible quin és el grau d'accessibilitat en termes econòmics a aquests estudis professionalitzadors. Aquest fet pot suposar una barrera per a moltes persones en una situació econòmica vulnerable.

En termes de mercat, també cal entendre la proliferació de l'oferta privada com a conseqüència de la demanda de professionals amb graduat en FP per part del mercat laboral reglat i, per tant, dels agents econòmics.

Pel que fa a l'oferta pública, constatem que no està garantida a tots els districtes de la ciutat d'una forma òptima. En aquest sentit, caldria plantejar si és necessari garantir al jovent de la ciutat l'accés a aquesta formació.

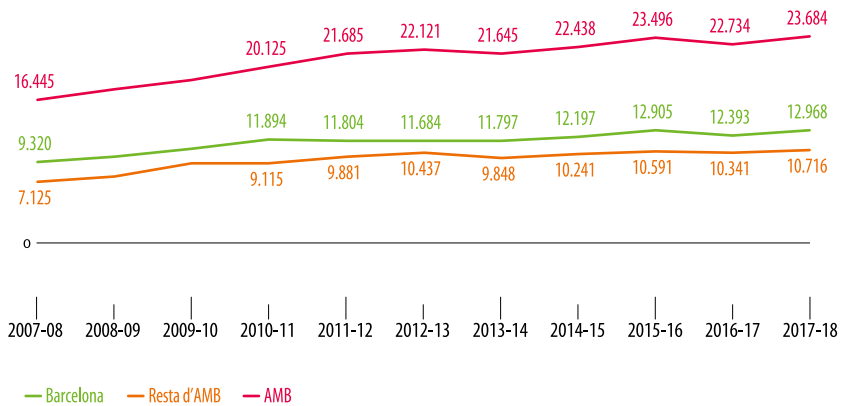
Distribució de centres d'FP inicial a la ciutat de Barcelona, curs 2017

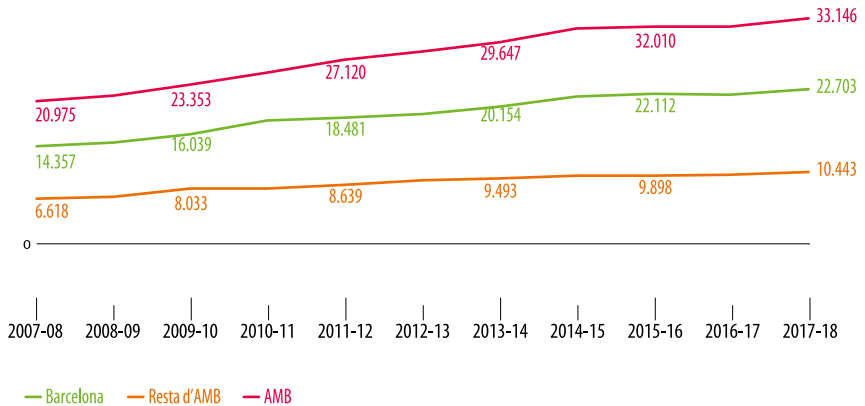
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia FP de la Fundació BCN Formació Professional.

L'evolució de la matriculació en estudis professionals mostra una tendència a l'alça tant en els cicles formatius de grau mitjà com en els de grau superior. Ara bé, si comparem les dades de la ciutat amb la primera corona metropolitana, veiem que la demanda dels graus superiors a la ciutat és més alta que la dels graus mitjans. En canvi, a la resta de l'AMB l'alumnat se centra en els estudis secundaris postobligatoris. Aquest fet és rellevant perquè marca el nivell d'entrada al mercat de treball i, per tant, podem pensar que el nivell formatiu de la ciutat de Barcelona és superior al de la resta de l'AMB. Aquest és un aspecte molt positiu per a la ciutat, ja que el teixit productiu sol·licita professionals intermedis qualificats, tal com demostren les dades d'inserció de les persones graduades recentment en FP: el 71% de les persones que han cursat estudis d'FP de grau superior declaren que entren a treballar poc temps després de graduar-se. Aquesta xifra és força més significativa si la comparem amb els estudis de grau mitjà, en què una de cada dues persones treballa en el primer any d'haver-se graduat.

Evolució dels cicles formatius de grau mitjà, del curs 2007-08 al 2017-18

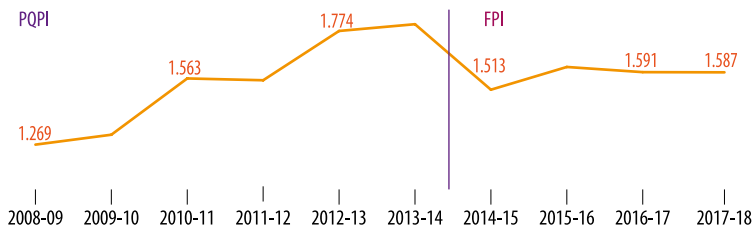
Evolució dels cicles formatius de grau superior, del curs 2007-08 al 2017-18

Font: Elaboració a partir de les dades del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

A Barcelona, durant el curs 2017-2018, un total de 1.585 joves van cursar un dels programes de formació i inserció (PFI). Des del curs 2015-2016 el nombre de matriculats es manté constant. Aquesta tendència no ens mostra que la demanda d'aquests estudis sigui estable, sinó que ho és el nombre de places que s'ofereixen a la ciutat.

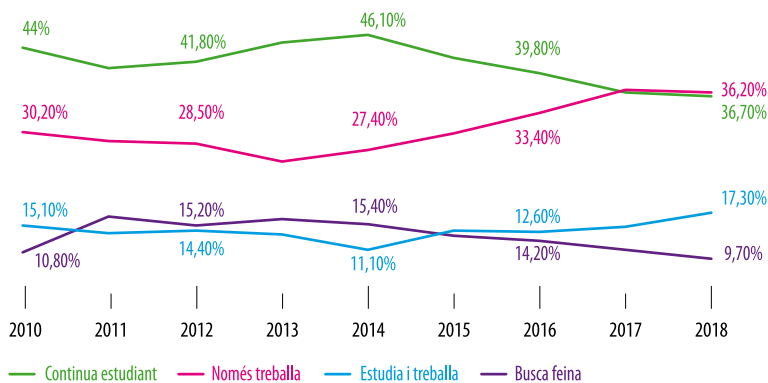
Evolució de la matriculació de PQPI i PFI a Barcelona

Font: Departament d'Educació a partir de l'enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals.

Quant a la inserció de les persones graduades en FP recentment en centres formatius de la ciutat, observem que el percentatge de persones que declaren que estan treballant es manté i, per primera vegada, supera el de les que continuen estudiant. Alhora, és remarcable l'increment de les persones que estudien i treballen. Podem pensar que aquesta tendència mostra la necessitat de les persones de continuar formant-se. Ara bé, la dada que cal destacar és la del 9,7% de persones que cerquen feina. Tal com s'observa en el gràfic, el 2018 hi ha una recuperació i milloren els resultats de l'any 2010.

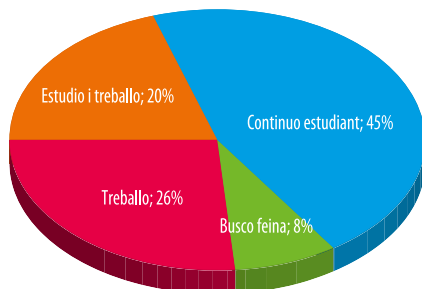
Evolució de la situació de les persones graduades recentment en FP

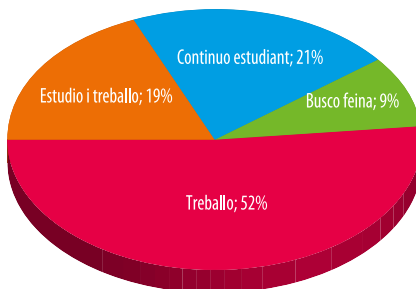
Font: Departament d'Educació a partir de l'enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals.

Nivells d'inserció de l'alumnat graduat recentment

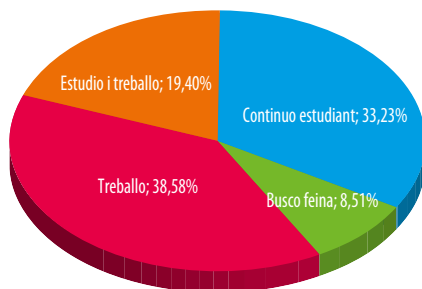
CFGM

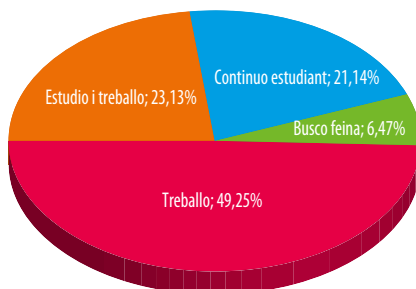
CFGS

FP

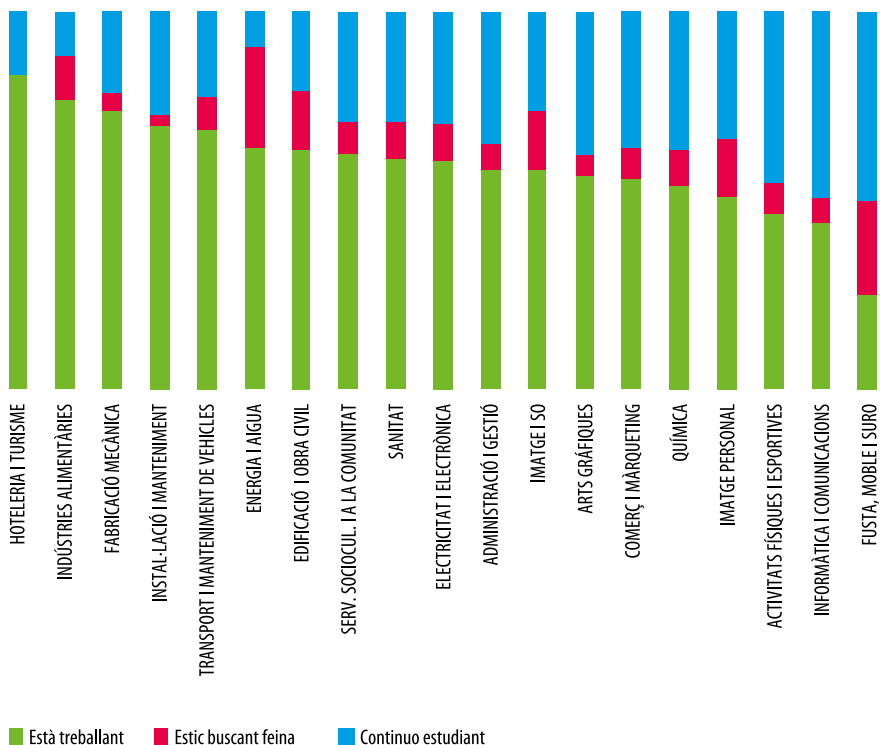
FP dual

Font: Departament d'Educació a partir de l'enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals.

A més, també és destacable el grau d'inserció de les persones que cursen formació en alternança amb l'empresa; l'FP dual afavoreix l'entrada al mercat de treball, i aquest és un fet que cal ressaltar. No obstant això, també cal tenir presents les dades segons la família professional, ja que són les que realment mostren els nivells d'inserció d'acord amb les necessitats del mercat de treball des del punt de vista de les ocupacions emergents que esmentàvem a l'inici de l'article. Els sectors econòmics amb més inserció són hoteleria i turisme, indústries alimentàries, fabricació mecànica, instal·lació i manteniment, i transport i manteniment de vehicles, tots sectors que caracteritzen l'economia de la ciutat.

Situació laboral i formativa de persones graduades en FP per família professional, àrea metropolitana de Barcelona, 2018

Font: Departament d'Educació a partir de l'enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals.

Foment de l'FP i transició al món del treball

La Fundació BCN Formació Professional, com a instrument municipal de desenvolupament, gestió i coordinació de projectes compartits entre el sector productiu, els instituts i centres d'FP, les administracions i la resta d'agents que participen en l'FP de la ciutat, ha treballat per respondre a les necessitats dels agents formatius, econòmics, educatius i socials; per millorar la qualitat i la innovació del sistema de formació professional, i per difondre l'oferta i els continguts actuals de l'FP a famílies, alumnes, empreses i societat en general.

Des de les tres àrees de treball de la Fundació (Observatori, FP i empresa, i Projectes internacionals), s'ha incidit, sobretot, en la difusió i la promoció de l'oferta de formació professional, els projectes d'innovació educativa, la internacionalització de la formació professional i els programes de segona oportunitat destinats a joves amb un risc d'exclusió més gran.

En el marc d'aquest objectiu general, des de la Fundació es treballa a partir d'objectius més concrets que permeten delimitar i concretar les actuacions. Les línies de treball són les següents:

1. La construcció de coneixement i la detecció de reptes que es poden millorar o potenciar. Des de l'Observatori de l'FP es duen a terme anàlisis, tant quantitatives com qualitatives, per aportar informació sobre l'estat de l'FP. Aquestes anàlisis es fan des del punt de vista tant del sistema educatiu com del laboral i de les necessitats del teixit productiu.
2. L'apropament dels centres d'FP a les empreses i viceversa, i el treball per a una bona transició de les persones de l'etapa educativa a la laboral. FP i Empresa és l'àrea que gestiona i impulsa bona part de les accions. S'hi treballa per fomentar la innovació en l'aprenentatge a les aules, afavorir la innovació oberta amb les empreses, promoure els valors d'emprenedoria, promocionar l'FP industrial i coordinar part dels PFI de la ciutat.
3. La internacionalització de l'alumnat d'FP. Es treballa per facilitar la mobilitat de l'alumnat i del professorat d'FP de la ciutat. Les persones participants posen en joc les seves competències tant tècniques com personals per millorar la probabilitat de trobar ocupació. També s'impulsa la mobilitat de persones en el marc dels programes de Garantia Juvenil, que gestiona l'àrea de projectes europeus.
4. La visibilització i posada en valor de l'FP. Aquesta línia es treballa de forma transversal i conjunta entre les àrees de la Fundació. Al mateix temps, s'inicia una nova acció estratègica per donar a conèixer la Fundació entre els municipis de l'AMB.

A continuació fem esment dels programes i projectes més significatius duts a terme per la Fundació al llarg de l'any 2018.

Eix 1. Coneixement	Eix 2. Xarxa	Eix 3. Internacionalització
<ul style="list-style-type: none"> • Anuari de l'FP • Sectors econòmics emergents i l'FP: sector químic 	<ul style="list-style-type: none"> • Premis FPemrèn. 9a edició • Pla de mesures per al foment de la innovació a l'FP 	<ul style="list-style-type: none"> • Estadets de pràctiques • Estadets en el marc dels programes de Garantia Juvenil.
<ul style="list-style-type: none"> • Estudis estratègics per a la presa de decisions 	<ul style="list-style-type: none"> • Sessions informatives a pares i mares a centres de la ciutat 	<ul style="list-style-type: none"> • Programes de mobilitat Erasmus+
<ul style="list-style-type: none"> • Guia FP "Orienta el teu futur" • Cicle Tribuna FP: Reptes de la formació professional. 	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls i coordinació de la Taula Sectorial de Formació Industrial (TSFI) • "Entra al circuit de la innovació amb l'FP". Projecte d'innovació oberta • Aula Empresa • Foment FP Industrial • Projecte beca-empresa • Projecte de vida professional. Orientació professional a l'escola • Impuls a l'FP dual • Marc d'acció amb els consells de l'FP 	<ul style="list-style-type: none"> • Sessions informatives sobre estadets de mobilitat • Programa TLN mobilitat • Projecte Singular COMEUROPA

Foment de l'FP i transició al món del treball

A partir de les accions que fa la Fundació i del procés de reflexió que va dur a terme l'any 2017, s'han definit les línies de treball del 2019, que queden emmarcades en tres eixos estratègics:

- Eix 1. Pensament i coneixement: generar pensament i coneixement relacionat amb l'FP entesa com a opció de formació i treball al llarg de la vida.
- Eix 2. Fer xarxa: crear una estructura en xarxa amb el món empresarial i de les institucions.
- Eix 3. Internacionalització: Barcelona i l'AMB com a porta internacional de l'FP en col·laboració amb Xarxa FP.
- Eix estratègic puntual: Potenciació de l'FP dual a Barcelona i l'AMB.

Podeu trobar més informació sobre les línies de treball en relació amb l'FP a la pàgina web de la Fundació: www.fundaciobcnfp.cat.

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

Equip d'Assessorament Laboral

L'Equip d'Assessorament Laboral (EAL) és un servei especialitzat en la inserció laboral de les persones amb discapacitat al mercat laboral ordinari, integrat en la línia d'ajuts i subvencions establerts pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

L'activitat de l'EAL durant el 2018 ha tingut els resultats següents:

Resultats	2018	2017	% variació
Persones ateses al Servei d'Acollida	238	278	-14,4%
Inscripcions a cursos	295	317	-6,9%
Contractes	303	301	0,7%
Persones en itineraris individuals de recerca, formació o inserció	373	325	14,8%
Assessoraments legals	191	184	3,8%

Altres actuacions per a la inserció laboral.

Cal destacar, a més, les actuacions següents de l'EAL i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) pel que fa a la inserció laboral de les persones amb discapacitat:

- **Encàrrec de gestió de Parcs i Jardins de Barcelona.** Renovació d'aquesta col·laboració per millorar la integració laboral dels treballadors i les treballadores amb disca-

pacitat de la plantilla de Parcs i Jardins. Mitjançant els plans d'atenció i el seguiment individual, s'ha fet seguiment o suport a 56 persones amb discapacitat de la plantilla de Parcs i Jardins.

Els resultats de l'any 2018 han estat els següents:

Actuacions	2018
Treballadors/ores amb seguiment o suport	56
Avaluació d'acollida o canvi de destinació	21

L'EAL ha intervingut en 563 ocasions, ja sigui amb actuacions de suport (320) o de seguiment (243). Pel que fa a formació, s'ha donat suport en la preparació d'oposicions (34 sessions). També ha continuat la intervenció grupal fora de l'horari laboral (10 sessions) i s'ha mantingut la coordinació amb el Servei de Vigilància de Salut.

- **Projecte de quioscs.** Inici d'un projecte d'autoocupació i pla d'empresa per a l'obertura, per part d'una cooperativa de persones amb discapacitat, de deu quioscos en desús a diversos districtes.
- **Plans d'ocupació.** Durant el 2018, s'ha contractat un total de 40 persones amb discapacitat (20 homes i 20 dones) en un pla de treball propi de l'IMPD iniciat en el darrer trimestre del 2017.

Agents econòmics i socials

Els agents econòmics i socials de Barcelona gestionen diversos programes de formació i inserció per a les persones actives, tant les que treballen com les que cerquen feina.

Comissions Obreres del Barcelonès

A la ciutat de Barcelona, durant l'any 2018 Comissions Obreres (CCOO) ha dut a terme un total de 165 cursos, amb 10.285 hores de formació i 2.421 participants. A continuació s'exposen les dades més característiques dels cursos impartits i de l'alumnat participant.

Dades de cursos

Per famílies professionals

Família	Cursos	Alumnes	Hores
Administració i gestió	10	154	890
Agrària	1	15	25
Arts gràfiques (edició)	3	48	125
Comerç i màrqueting	17	224	1.905
Electricitat i electrònica	4	55	300
Ensenyament i formació	5	79	150
Formació complementària transversal	27	445	805
Idiomes	27	424	1.800
Informàtica i comunicacions	13	198	500
Sanitat	19	312	415
Seguretat i medi ambient	20	252	1.100
Serveis socioculturals i a la comunitat	17	185	2.200
Transport i manteniment de vehicles	2	30	70
Total	165	2.421	10.285

Segons el tipus d'acció

Tipus	Cursos	Alumnes	Hores
Certificats de professionalitat	33	347	4.780
Certificables en acabar el curs	30	469	920
Preparatòries per a l'obtenció d'una certificació	29	447	2.065
Total	92	1.263	7.765

Més del 55% dels cursos que es van dur a terme a la ciutat de Barcelona durant el 2018 permetien que les persones participants poguessin obtenir alguna acreditació oficial o certificació amb un valor reconegut en el mercat de treball.

Perfil de l'alumnat

El perfil bàsic de l'alumnat és el d'una dona (63%) de més de 45 anys, que en el moment d'iniciar el curs estava ocupada i tenia un nivell d'estudis superior al batxillerat (estudis universitaris i formació professional de grau superior).

Distribució per edat		Distribució per nivell de formació	
Menys de 25 anys	5%	Sense estudis	1%
De 25 a 29 anys	10%	ESO o graduat escolar	11%
De 30 a 34 anys	9%	FPGM	14%
De 35 a 39 anys	13%	Batxillerat	19%
De 40 a 44 anys	15%	FPGS	17%
De 45 a 49 anys	14%	Est. universitaris	38%
50 anys i més	33%		
Distribució per estat			
Sense ocupació	39%		
Amb ocupació	61%		

El perfil bàsic és el d'una persona que treballa en una gran empresa, amb categoria professional de treballadora qualificada o no qualificada i que presta servei en l'àrea de producció.

Distribució per categoria professional		Distribució per àrea funcional	
Treballador/a no qualificat	45%	Producció	76%
Treballador/a qualificat	34%	Administració	12%
Tècnic/a	14%	Direcció	6%
Director/a	5%	Manteniment	4%
Comandament intermedi	2%	Comercial	3%
Distribució per tipus empresa			
No pime	56%		
Pime	44%		

UGT de Catalunya

Servei d'Orientació i Intermediació Laboral

La UGT de Catalunya disposa d'un servei d'orientació i intermediació laboral de qualitat, públic i gratuït, creat l'any 1995 i adreçat a qualsevol persona en situació d'atur o que vulgui millorar la seva situació laboral.

Aquest servei es dirigeix de manera especial als col·lectius més vulnerables, que presenten dificultats per accedir al nostre mercat de treball o mantenir-s'hi: persones de més de 45 anys,

dones, immigrants, persones amb diversitat funcional, persones en situació d'atur de llarga durada, joves sense ocupació anterior, etcètera. També dona servei a les empreses i hi col·labora per incorporar aquestes persones al mercat de treball.

Al llarg de l'any 2018, el Servei d'Orientació i Intermediació Laboral de la UGT de Catalunya ha atès un total de 102 persones a tot Catalunya. D'aquestes persones, 66 resideixen a la regió metropolitana de Barcelona, és a dir, el 64,7% del total de persones usuàries del servei.

Orientació professional

La UGT de Catalunya també ofereix un servei d'orientació professional mitjançant l'Institut per al Desenvolupament de la Formació i l'Ocupació (IDFO), que és l'instrument que es dedica a gestionar els plans de formació i orientació derivats de polítiques actives d'ocupació, a promoure la recerca en metodologies de formació i a elaborar materials, recursos didàctics, etcètera, amb l'objectiu de millorar les capacitats professionals dels treballadors i treballadores.

L'elaboració d'itineraris d'orientació professional mitjançant la figura d'un tutor/a personalitzat, el coneixement de les capacitats i les aptituds pròpies, així com les característiques del mercat de treball i les eines de recerca de feina per accedir-hi, són elements del tot necessaris per millorar l'ocupabilitat de les persones que busquen feina o volen progressar professionalment.

L'any 2018, 253 barcelonins i barcelonines han seguit itineraris personals d'inserció:

Col·lectiu	Edat	Nre. d'usuaris	% d'usuaris per col·lectiu	% d'usuaris del total
Dones	< de 25	3	2%	1,2%
	25-35	41	26,8%	16,2%
	36-45	48	31,4%	19 %
	> de 45	61	39,9 %	24,1%
	Total	153	100,00%	60,5%
Homes	< de 25	4	4 %	1,6%
	25-35	12	12%	4,7%
	36-45	19	19%	7,5 %
	> de 45	65	65 %	39,5 %
	Total	100	100,00%	39,5 %
Total		253	100%	

Formació

Formació per a l'ocupació

La UGT de Catalunya, mitjançant l'IDFO, també imparteix formació per a l'ocupació adreçada a persones treballadores ocupades i a persones que es troben en procés de recerca de feina.

Durant l'any 2018, la UGT de Catalunya ha dut a terme un total de 209 cursos de formació a Barcelona, que representen un total de 8.833 hores lectives i 2.434 alumnes, distribuïts de la manera següent:

	Cursos	Hores lectives	Alumnes		
			Dones	Homes	Total
Pla transversal	152	5.918	997	817	1.814
Pla sectorial	57	2.915	310	314	620
Total	209	8.833	1.307	1.131	2.434

Les famílies professionals de la formació impartida dins el Pla transversal han estat: administració i oficines, capacitatíó professional, formació sindical, habilitats, idiomes, imatge i publicitat, informàtica avançada, informàtica d'usuari i prevenció de riscos laborals.

Les famílies professionals de la formació impartida dins el Pla sectorial han estat: administració i oficines, capacitatíó professional, comerç, educació i formació, hoteleria i turisme, imatge i publicitat, prevenció de riscos laborals, sanitat, seguretat privada i serveis personals.

Formació sindical

La UGT de Catalunya també imparteix formació sindical adreçada a delegats i delegades de comitès d'empresa, de personal i sindicals. Aquesta formació té com a objectiu millorar les habilitats de les persones que representen els treballadors i les treballadores perquè exerceixin les seves funcions d'una manera adequada i òptima.

En aquest sentit, els cursos impartits aquest any estaven relacionats amb la negociació col·lectiva, les funcions de la representació legal de les persones treballadores, les nòmines i la Seguretat Social, els plans d'igualtat, la prevenció de riscos laborals, la legislació i la normativa sociolaboral, les habilitats de comunicació, la conducció de reunions i l'assessorament sindical, entre d'altres.

Al llarg de l'any 2018, la UGT de Catalunya ha fet un total de 47 cursos de formació sindical a la ciutat de Barcelona, que han suposat un total de 1.255 hores lectives i 690 alumnes.

Formació per a persones adultes

La UGT de Catalunya, mitjançant el Centre de Formació de Persones Adultes Maria Rúbies, imparteix als seus alumnes formació relacionada amb el graduat en ESO, la preparació per a les proves d'accés als cicles formatius de grau superior, les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys i el curs d'accés directe als cicles formatius de grau mitjà. L'oferta en formació lingüística es concreta en cursos anuals de català, castellà, anglès i francès, en tres nivells.

L'any 2018, el Centre Maria Rúbies ha tingut un total de 591 alumnes en el conjunt de les especialitats formatives que ofereix.

Programes per a joves

La UGT de Catalunya ofereix programes i projectes adreçats a joves de la ciutat de Barcelona mitjançant l'Avalot - Joves de la UGT de Catalunya. Aquesta organització, constituïda l'any 1997, és la primera associació sindical juvenil creada al nostre país i una de les primeres d'Europa.

L'Avalot és l'espai de participació del jovent al sindicat i té com a objectius prioritaris impulsar l'acció unitària de la joventut de Catalunya en defensa de la seva dignitat laboral, l'emancipació social i el dinamisme sociocultural i solidari.

Al llarg de l'any 2018, l'Avalot ha dut a terme diversos projectes d'assessorament i orientació laboral a la nostra ciutat:

- Projecte "Eixam!". Xarxa d'assessorament i mediació sociolaboral juvenil, que ofereix assessorament personalitzat a joves de 16 a 35 anys i tallers formatius en l'àmbit sociolaboral. El nombre de persones ateses durant el 2018 a la ciutat de Barcelona ascendeix a un total de 757.
- "Barcelona treball joves". Programa dirigit a joves de menys de 25 anys amb l'objectiu de donar-los a conèixer les oportunitats professionals que tenen a la ciutat, definir els seus objectius professionals i incrementar les seves possibilitats de trobar feina. S'han fet 25 activitats formatives que han arribat a 141 joves.
- Formació en inserció laboral en cases d'oficis. S'han dut a terme tres edicions d'un mòdul de formació en inserció laboral adreçat a joves alumnes - treballadors i treballadores dels programes de les cases d'oficis de l'Espectacle, Barris Sostenibles i Digital, i hi han participat 67 persones en 17 tallers diferents.
- Barcelona Treball. Servei dirigit a tota la població amb l'objectiu de donar suport en el procés de cerca de feina i de desenvolupament professional. S'han fet 19 activitats formatives que han arribat a 160 persones.
- Tallers de recerca de feina. S'adrecen a alumnes de centres educatius de secundària i formació professional. L'objectiu bàsic era conèixer i aprendre a utilitzar adequadament les eines i els canals de recerca de feina. El 2018, s'han dut a terme 25 activitats formatives en les quals han participat 389 alumnes.
- Oficina Jove de Treball de Barcelona. S'hi ha atès un total de 2.214 joves, a qui s'ha facilitat informació sobre orientació laboral, assessorament en drets i deures, autoocupació, treball a l'estranger o el programa Garantia Juvenil, o bé se'ls ha inscrit a la borsa de treball que es gestiona des de l'oficina mateix. L'any 2018, un total de 134 joves han participat a les nostres sessions formatives.

Programes socials

SIS: atenció directa a les persones

La UGT de Catalunya gestiona el Servei d'Informació Social (SIS), el servei d'orientació, informació i assessorament sobre temes socials que vetlla per la reducció de les desigualtats socials mitjançant la promoció de la igualtat i la integració social i laboral, amb una incidència especial en els col·lectius amb més dificultats.

S'ha fet difusió del díptic informatiu del SIS als diversos locals i organismes de la UGT de Catalunya. També se n'ha fet difusió a partir de la Carta de drets i serveis de l'afiliat que reben totes les persones afiliades a la UGT de Catalunya. Hem facilitat aquest servei a les persones que s'adrecen al sindicat per vies diferents, la majoria per telèfon, però també de manera presencial, per correu electrònic i a través del web <http://www.ugt.cat>, perquè cerquen informació o necessiten que les orientin. Algunes demanen directament pel SIS, però d'altres no coneixen el servei i hi són adreçades.

Al web de la UGT de Catalunya hi ha un espai concret on es dona visibilitat al servei del SIS per fer-hi consultes. Per mitjà de l'enllaç que hi ha, es pot fer la consulta emplenant un formulari.

Durant aquest any, s'han atès totes les consultes que han arribat al sindicat de persones que necessitaven orientació i assessorament, d'una manera individualitzada i sempre donant-hi una resposta adequada i el més personalitzada possible. Al llarg del 2018, s'han dut a terme un total de 192 accions en el marc d'aquest servei a la ciutat de Barcelona.

SIAM: atenció a les dones

El Servei d'Informació, Assessorament i Mediació per a Dones (SIAM) atén directament dones que pateixen o són susceptibles de patir algun tipus de discriminació i els ofereix una resposta integral i immediata. El servei permet detectar les formes antigues i noves que prenen les discriminacions, especialment les de gènere, i solucionar problemàtiques individuals, a banda d'apropar les dones afectades a la lluita sindical.

Amb l'objectiu d'informar les dones sobre els seus drets i combatre les desigualtats que poden patir en qualsevol àmbit de la seva vida, el SIAM atén les usuàries de forma individualitzada, tant de manera presencial com telefònica o per correu electrònic, i agrupa les problemàtiques individuals per canalitzar-les en demandes socials. Així, podem dir que el SIAM és un servei de consultes que serveix per donar informació i per donar a conèixer els recursos que existeixen per atendre les necessitats de les persones, però també ofereix assessorament i, quan cal, mediació en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en els àmbits laboral i familiar o en casos de violència masclista.

L'any 2018, s'ha atès un total de 244 consultes, de les quals 193 corresponien a persones residents a Barcelona i a l'àrea metropolitana.

Programes dirigits a persones immigrades

L'Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya (AMIC) és una entitat sense afany de lucre que treballa per la integració sociolaboral de les persones immigrades a Catalunya.

Des de l'inici, aquesta associació, nascuda el 1993 al si del sindicat de la Unió General de Treballadors (UGT) de Catalunya, es va marcar com a objectiu principal treballar en totes les línies necessàries per aconseguir la plena integració de la població immigrant i va adaptar les seves actuacions a les necessitats canviants de la societat. Els seus projectes i actuacions es duen a terme amb la perspectiva de continuar contribuint a la construcció d'una societat cada vegada més plural, en la qual es respectin les diferències individuals i culturals, en el marc dels valors democràtics i amb una sensibilitat especial pel respecte als drets de les persones treballadores.

Vint-i-cinc anys de feina han fet que l'AMIC-UGT esdevingui un referent a Catalunya en matèria d'immigració. L'entitat no es limita a oferir una sèrie de serveis sinó que també participa en el disseny de la política global, transversal i integral dirigida a gestionar el fenomen de la immigració, tant mitjançant el treball directe amb la població immigrant com a través de la participació en el debat social i polític (en taules i consells d'immigració o en xarxes d'acollida i de participació ciutadana).

- **EL SERVEI D'ASSESSORAMENT JURÍDIC EN ESTRANGERIA DE LA SEU DE L'AMIC-UGT**

L'any 2018, s'han atès de forma presencial 1.971 persones a la ciutat de Barcelona. Aquestes persones van generar 2.489 visites, 3.402 consultes (de mitjana, 1,7 consultes per persona) i 4.412 serveis.

S'observa un increment de 1.262 persones ateses més que l'any anterior. Aquest fet es pot explicar per l'ampliació de les franges d'atenció a la seu de l'AMIC i perquè l'entitat comença a ser un referent en un dels barris amb més concentració de població estrangera (fa un parell d'anys, l'entitat va traslladar la seu al barri del Raval).

Les principals consultes al servei d'estrangeria han tractat dels temes següents:

- L'arrelament social, és a dir, el procediment pel qual poden regularitzar la seva situació les persones que no disposen de cap tipus d'autorització de residència ni treball, però que poden demostrar que la seva estada a Espanya és superior a tres anys —a més d'altres requisits establerts en la Llei d'estrangeria—. Aquest tema ha generat el 15,84% de les consultes.
- La nacionalitat espanyola (el 13,22%), que principalment són consultes sobre requisits, denegacions, revisió de documentació i presentació d'expedients.
- Els tràmits de familiars de ciutadans comunitaris (el 12,47%), que són consultes vinculades als requisits legals establerts en la tramitació.

A més de l'atenció presencial a usuaris, AMIC ha donat suport i ofert orientació a professionals de l'Administració (personal tècnic dels serveis d'acollida i assistents socials), a entitats i a representants i delegats sindicals.

- EL SERVEI D'ATENCIÓ A IMMIGRANTS, EMIGRANTS I REFUGIATS (SAIER)

A més del servei d'assessorament jurídic en estrangeria a la seu de l'AMIC-UGT, la UGT també duu a terme actuacions de suport per a la millora de la inserció laboral, l'assessorament sobre l'accés a la formació, homologacions o convalidacions de títols, l'orientació per a la mobilitat internacional, dins del marc del conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona. Aquests projectes es duen a terme en el Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER).

L'objectiu és afavorir la cohesió social, fonamentalment des d'accions dirigides a la integració sociolaboral de les persones immigrades a Catalunya i també de les que es plantegen migrar a un altre país o retornar al d'origen.

Així, durant l'any 2018, l'AMIC ha atès al SAIER 1.746 persones usuàries, que han generat 2.017 visites, 3.126 consultes i 7.176 serveis. Respecte a l'any 2017, hi ha un increment de 230 persones ateses i 322 visites i 97 consultes més.

- SESSIONS FORMATIVES

Mòduls B i C de la Llei d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya

L'aprovació, el novembre del 2014, del Reglament de la Llei d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya va comportar el desplegament dels serveis de primera acollida. El reglament desenvolupa els tres grans blocs de formació que es consideren bàsics perquè les persones novingudes a Catalunya puguin incrementar la seva autonomia: la llengua, la formació en coneixements laborals i el coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic.

El mòdul B, de coneixements laborals, consta de quinze hores lectives i vol proporcionar els coneixements bàsics necessaris per garantir una bona inserció laboral. D'altra banda, el mòdul C, de coneixements de la societat catalana, també de quinze hores lectives, proporciona coneixements sobre la història i la cultura del país, els serveis públics i l'organització política, entre altres aspectes.

Durant el 2018, en el marc del conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona, AMIC-UGT ha ofert tres mòduls B de coneixements laborals i dos mòduls C de coneixements de la societat catalana, amb una mitjana de 20 participants per mòdul.

• CAMPANYES I ALTRES ACTUACIONS

Al llarg del 2018, AMIC-UGT de Catalunya també ha promogut diverses campanyes a la ciutat de Barcelona per la defensa dels drets de les persones immigrades:

- “Som un milió de catalans i catalanes, som aquí i volem formar-ne part. Som un milió d’immigrants que volem votar, sobre el dret a vot de les persones immigrades”.
- Per la dignificació del treball de la llar i de les cures, un sector que ocupa majoritàriament dones (més del 90%) i en el qual treballen preferentment persones d’origen estranger (entre el 50% i el 60%).
- “Perill, explotació laboral de persones estrangeres”, per denunciar l’explotació laboral que pateixen les persones estrangeres.
- “Fes-te AMIC del català!”, per promoure la llengua catalana entre les persones no catalanoparlants i difondre els recursos que hi ha per aprendre-la.

Altres actuacions destacades del 2018 han estat les següents:

- Col·laboració de l’Assemblea de Cooperació per la Pau (ACPP), AMIC i Sindicalistes Solidaris (de la UGT de Catalunya) i la Fundació Pau i Solidaritat i el Centre d’Informació per a Treballadors Estrangers -CITE (de CCOO) per organitzar la jornada “Els drets laborals i econòmics de les persones immigrades. Jornades de treball: el cas de la migració subsahariana”, del 5 al 8 de febrer.
- Juntament amb l’IMED, el Consorci d’Educació de Barcelona, el Servei Solidari i l’Associació Cultural, Social y Arte Culinario de Honduras, AMIC ha participat com a entitat formadora en la sessió “Sistema educatiu, necessitats educatives, serveis i recursos”, organitzada pel Consell Municipal d’Immigració de l’Ajuntament de Barcelona, del qual forma part. La sessió va ser el 4 de juny al Centre Cívic El Sortidor.
- Celebració del 25è aniversari d’AMIC-UGT. A l’acte, hi van participar Josep M. Àlvarez, secretari general de la UGT i promotor indispensable del naixement d’AMIC; David Papiol, actual president de l’entitat; M. Rosa Guixes, coordinadora d’AMIC a les Terres de Lleida; Mariana Isla, directora d’AMIC, i Camil Ros, secretari general de la UGT de Catalunya. L’acte va ser el 26 d’octubre a la sala de premsa de la UGT de Catalunya.
- Juntament amb Barcelona Activa, el Punt de Defensa de Drets Laborals de Ciutat Vella i el CITE, AMIC ha participat com a entitat formadora en la sessió “Drets laborals i inserció al mercat de treball”, organitzada pel Consell Municipal d’Immigració de l’Ajuntament de Barcelona. La sessió es va fer el 23 d’octubre al Punt de Defensa de Drets Laborals de Ciutat Vella
- Participació a la trobada d’entitats Trobada BCN Ciutat Diversa. El Consell Municipal d’Immigració de Barcelona (CMIB), les entitats i l’Ajuntament de Barcelona van organitzar la Trobada BCN Ciutat Diversa, una diada festiva i reivindicativa adreçada a tota la ciutadania per mostrar i compartir la diversitat de la nostra ciutat i per gaudir-ne. El tema central sobre el qual es van dur a terme diverses activitats va ser “Persones immigrades

i discriminació en el dret a l'habitatge". Durant la jornada, AMIC-UGT va disposar d'un punt d'informació i assessorament a la Carpa d'Acollida i durant tot el dia va fer el taller "Mapa de les professions". La trobada va ser el 4 de novembre, a l'Arc de Triomf.

- Juntament amb l'associació Observadors de la Democràcia (ODEM) i amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, AMIC-UGT ha organitzat el seminari "Dret de vot dels estrangers a les eleccions municipals". El seminari es va fer el 19 de novembre a la Sala de les Columnes de la UGT de Catalunya.

Foment del Treball Nacional

Foment del Treball Nacional (FTN) és la confederació de l'empresariat i de les organitzacions empresarials de Catalunya, i agrupa tots els sectors de l'activitat econòmica: agricultura, indústria, i comerç i serveis.

El centre de formació d'FTN és un dels serveis que la patronal catalana posa a disposició de les empreses per contribuir a millorar-ne la competitivitat, a través de la qualificació dels recursos humans que les integren, i a afavorir-ne la internacionalització.

El centre de formació, amb més de 30 anys d'experiència, té per objecte oferir a les empreses activitats formatives i serveis que facilitin l'adaptació dels treballadors i treballadores als canvis continus que s'imposen en totes les àrees d'activitat i que afecten transversalment els llocs de treball de tots els sectors de l'activitat empresarial.

A través del coneixement de les necessitats formatives de les empreses, tant a escala sectorial com territorial, s'ha elaborat un programa d'activitats formatives que dona resposta a les exigències de millora de la competitivitat i la gestió de les empreses, especialment de les pimes. Els programes es renoven per adequar-los a les necessitats de les empreses i dels mercats i per potenciar-ne la vinculació amb altres organitzacions i entitats capdavanteres en formació contínua per al desenvolupament de projectes conjunts de caràcter innovador que eleven el nivell de qualitat al qual s'ha arribat i mantenen la referència del centre de formació.

Activitats de formació

L'any 2018, el centre ha organitzat 560 cursos. Hi destaca la importància dels de caràcter intersectorial, que són 399.

Evolució del nombre de cursos

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Intersectorial	152	210	230	265	288	399
Sectorial	5	15	27	199	149	153
FOAP	13	-	1	-	3	2
Millora contínua	61	21	10	4	13	6
Màster	-	-	1	-	-	-
Total	231	246	269	468	453	560

Amb l'ampliació dels cursos, el total d'alumnes ha passat de 7.462 a 9.805.

Evolució del nombre d'alumnes

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Intersectorial	3.856	4.808	5.320	4.071	4.932	6.987
Sectorial	129	296	487	3.137	2.373	2.735
FOAP	195	-	15	-	45	30
Millora contínua	429	182	115	48	112	112
Màster	-		10	-	-	-
Total	4.609	5.286	5.947	7.256	7.462	9.805

El perfil de l'alumnat bàsic del centre de formació de l'FTN és el d'una dona (73,8%) de més de 45 anys (38,9%), llicenciada (31,8%), que treballa o ha treballat en el departament d'administració d'una empresa (38,2%). El 30,8% d'alumnes, però, són persones aturades.

Perfil de l'alumnat, 2018

General		Per estudis		Per àrees		Per categories	
Dones	73,8%	Doctorat	0,6%	Administració	38,2%	Treballadors/ores qualificats	33,6%
Pime	35,3%	Llicenciatura	31,8%	Producció	9,7%	Tècnics/tècniques	16,2%
De més de 45 anys	38,9%	Diplomatura	19,6%	Comercial	8,3%	Comandament intermedi	6,3%
A l'atur	30,8%	Batxillerat	16,9%	Manteniment	4,6%	Baixa qualificació	5,5%
Adm. pública	8,4%	Tècnic/a FPIL	14%	Direcció	7,6%	Personal directiu	6,7%
		Tècnic FPI	7,7%				
		Primària	5,5%				
		Sense estudis	0,7%				
		Altres	1,9%				

PIMEC - Micro, petita i mitjana empresa de Catalunya

PIMEC és la patronal que representa les microempreses, les petites i mitjanes empreses i els autònoms de Catalunya. Els seus orígens es remunten a l'any 1975, quan es va constituir a les portes de la Transició democràtica. El 1994, es va fusionar amb l'Associació Empresarial Independent (AEI) i, l'any 1997, amb la patronal Sefes.

PIMEC està integrada per socis individuals (empreses i autònoms) i col·lectius (gremis i associacions d'empreses de caire sectorial o territorial). Es defineix com una confederació empresarial multisectorial, independent i autònoma de qualsevol organisme, poder o entitat

tercera. La seva actuació, com a organització empresarial i agent social més representatiu de Catalunya, és transversal i té lloc al territori i en el sector. Territorialment, disposa de sis seus i dotze delegacions, amb les comissions territorials corresponents, des de les quals analitza el context socioeconòmic de cada àmbit territorial i hi incideix.

Des del 1995, PIMEC ofereix serveis d'orientació laboral, intermediació, formació, valoració de llocs de treball i gestió de persones a les empreses. Per això, l'entitat té un equip de psicòlegs experts en l'àmbit de l'ocupació, el mercat de treball, la qualificació i el desenvolupament de competències professionals.

Al llarg de l'any 2018, PIMEC ha generat molta activitat de suport directe a les empreses i a les persones autònomes mitjançant jornades i accions formatives, serveis estratègics de suport a la persona empresària, així com diverses actuacions en l'àmbit dels serveis d'ocupació i qualificació, amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats formatives actuals i futures d'empreses i persones. Entre les necessitats de formació, ha incidit especialment a analitzar les competències lligades al procés de transformació digital en què ens trobem immersos i que constituirà un dels eixos estratègics que s'abordarà durant l'any 2019.

Activitats d'orientació i formació professional a Barcelona

Programa d'orientació i acompanyament a la inserció

PIMEC participa en serveis personals d'orientació vinculats al Programa d'accions d'orientació i acompanyament a la inserció, en col·laboració amb el SOC, amb punts d'actuació distribuïts arreu de Catalunya. L'objectiu fonamental del programa d'orientació és millorar el posicionament de la persona envers la seva inserció laboral i promoure la millora de les seves competències pel que fa a l'ocupabilitat, mitjançant l'orientació i l'acompanyament.

El Programa d'orientació i acompanyament a la inserció ja està molt consolidat dins l'estructura i la missió de PIMEC. En aquest sentit, ha dut a terme una tasca important de difusió d'aquest programa, que enguany s'ha incrementat especialment gràcies a la tasca de prospecció que s'ha fet i en què ha col·laborat el teixit empresarial del territori.

El nombre de persones ateses al punt d'actuació de PIMEC de Barcelona l'any 2018 ha estat d'un total de 199 (130 dones i 69 homes). El suport per definir un objectiu professional i el seguiment per emprendre accions per a la recerca de feina han permès assolir els objectius pactats amb les persones beneficiàries del programa. Del total de persones ateses, el 15% s'han inserit i, d'aquestes, la majoria eren dones.

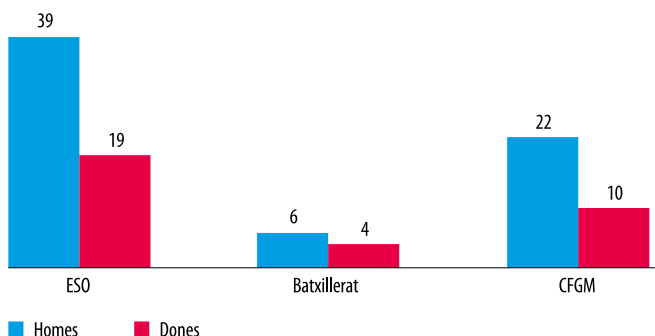
“Fem ocupació per a joves”

L'objectiu del programa “Fem ocupació per a joves” és aconseguir la inserció laboral de les persones joves de 18 a 29 anys, en situació d'atur i amb estudis de nivell mitjà proporcionant-los l'orientació i la formació necessàries per ocupar un lloc de treball determinat.

L'any 2018, s'han inserit, a través del programa, un total de 100 persones joves a tot Catalunya, 36 de les quals ho han fet a la comarca del Barcelonès, en àmbits d'ocupació com administració, atenció al client, logística i sector serveis. S'han dissenyat 50 itineraris formatius personalitzats segons les necessitats individuals i s'han acumulat 10.838 hores de formació.

Pel que fa al nivell formatiu dels participants del programa, la majoria eren perfils amb titulació d'ESO, seguida per la de CFGM i, en tercer lloc, per la de batxillerat, tal com es pot observar en el gràfic següent:

Nivell formatiu dels participants del programa "Fem ocupació per a joves", any 2018, comarca del Barcelonès (PIMEC)

30 Plus

Aquest programa combina actuacions ocupacionals orientades a afavorir la inserció laboral de persones de més de 30 anys, preferentment amb un nivell formatiu baix i en situació d'atur, mitjançant l'orientació, la formació i la prospecció. L'any 2018, s'han inserit, a través del programa, un total de 99 persones a tot Catalunya, de les quals 46 disposaven d'estudis primaris o ESO. Vuit participants eren de Barcelona ciutat i s'han inserit en àmbits d'ocupació com administració, atenció al client i operaris/àries. S'han dissenyat itineraris formatius personalitzats segons les necessitats individuals de cada persona; en total, han participat en 50 accions formatives i han acumulat 7.229 hores de formació.

Formació contínua

PIMEC és un centre col·laborador del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya des del 1992 i ofereix formació contínua i ocupacional a les persones treballadores ocupades o en situació d'atur, amb l'objectiu de fomentar que desenvolupin les seves competències professionals, la seva qualificació i la seva ocupabilitat. L'any 2018, s'han portat a terme 1.187 cursos de formació, amb una durada total de 49.525 hores i amb 14.584 participants. A Barcelona, el nombre de cursos de formació ha estat de 286, amb 3.665 participants i un total de 12.106 hores de formació. Per edats, el 43% de l'alumnat són persones de més de 45 anys, concentrades principalment en el tram de 45 a 60 anys; el 42% tenen entre 30 i 45 anys, i el 15% en tenen menys de 30. Per gènere, en les accions formatives majoritàriament hi han participat dones (59%). I pel que fa al nivell d'estudis, el 24% tenen titulació d'ESO o graduat escolar; el 15%, batxillerat; el 29%, formació professional; el 26%, estudis universitaris, i el 6% no tenen qualificació.

Agència de col·locació

PIMEC va ser un centre col·laborador del Servei Català de Col·locació en matèria d'intermediació durant tota la seva activitat i vigència, i en va gestionar l'oferta i la demanda. Actualment manté el servei a través de la seva activitat com a agència de col·locació. L'any 2018, PIMEC ha gestionat prop de 300 ofertes de treball, el 32% de les quals eren d'empreses de Barcelona ciutat.

Network Talent

PIMEC ha tingut la iniciativa d'organitzar sessions de treball en xarxa (*networking*) entre empreses i persones en procés de recerca de feina o de millora de la seva ocupació, adreçades a col·lectius específics. Aquesta iniciativa parteix de la dificultat de determinats col·lectius, com les persones de més de 45 d'anys, per accedir al mercat de treball. La metodologia emprada permet que l'empresa i la persona candidata es coneguin en clau de competències; això ofereix al candidat l'oportunitat d'accedir a una entrevista de feina posterior, que difícilment s'hauria pogut aconseguir a través dels procediments de reclutament habituals. Les sessions s'organitzen sectorialment i territorialment. Concretament, a Barcelona ciutat, l'any 2018, PIMEC ha organitzat un espai de Network Talent en el marc de la fira BizBarcelona, en el qual han participat 50 persones i 7 empreses.

Participació en jornades, tallers i fires d'ocupació

A Barcelona, PIMEC dona suport a l'organització del JOBarcelona i, l'any 2018, hi ha estat present amb un estand propi per assessorar els joves, així com amb l'organització d'un taller dinàmic per preparar les persones joves per a un procés de selecció. També ha participat al Saló de l'Ocupació Juvenil, en què ha ofert oportunitats laborals a joves i orientació professional per fomentar l'accés al mercat de treball. Al Saló de l'Ocupació Juvenil també ha dut a terme dues activitats més: ha presentat les oportunitats de treballar en una pime i les ofertes laborals vigents i ha dut a terme una dinàmica en grup amb joves per donar-los a conèixer les claus bàsiques per superar amb èxit una entrevista grupal.

PIMEC també ha estat present en les jornades d'ocupació de la Fundació Blanquerna i la UIC, on ha ofert orientació professional, pràctiques a empreses i oportunitats de treball a les persones joves.

A través de la Fundació PIMEC s'ha treballat en l'atenció a les persones més vulnerables professionalment per oferir-los segones oportunitats. En aquest sentit, s'actua com a pont entre les entitats socials i les microempreses i les petites i mitjanes empreses, es fomenta una eina de responsabilitat social corporativa i es contribueix a la sensibilització i a la recerca d'oportunitats d'inserció.

Programa Emppersona

Com a part dels serveis de responsabilitat social corporativa, el programa Emppersona de la Fundació PIMEC acompanya persones empresàries que s'han vist obligades a deixar l'activitat professional perquè aconseguixin una segona oportunitat. El programa ofereix serveis de suport en el procés de reorientació per accedir a un nou lloc de treball, per autoocupar-se o per iniciar un procés per reflotar l'empresa. Serveis com la xarxa Dones de Valor o "Emppersona: consolidant empresàries" fomenten l'apoderament de dones empresàries a través de processos de mentoria.

Pel que fa al perfil majoritari de les persones usuàries, es tracta d'homes (56%), de més de 45 anys i el 71% no rep cap prestació (el 62% tenen més de 50 anys). L'any 2018, s'han atès 280 persones, de les quals el 44% han aconseguit una segona oportunitat després de passar pel programa, el 42% s'han inserit al mercat de treball, el 51% han iniciat un nou projecte empresarial i el 7% han pogut reflotar la seva activitat professional.

Programa Incorpora i Punt d'Autoocupació (PAI)

La Fundació PIMEC forma part de la xarxa Incorpora i, en col·laboració amb l'Àrea d'Integració Laboral de l'Obra Social "la Caixa", participa en programes adreçats a persones en situació de risc d'exclusió, amb l'objectiu principal de fomentar de manera directa que puguin accedir al món laboral. Es treballa amb itineraris personalitzats per a la inserció laboral de persones en situació de vulnerabilitat davant el mercat de treball, així com per acompanyar-les en el desenvolupament de projectes d'autoocupació, i es fa servir una metodologia de suport en tot el procés d'acollida, preparació del pla individual o pla d'empresa, acompanyament, formació, creació i consolidació.

Generalitat de Catalunya

La Generalitat de Catalunya porta a terme un ampli seguit de polítiques actives a la ciutat de Barcelona, tant de promoció de l'ocupació com de suport a les empreses.

Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)

Les accions del SOC a Barcelona durant l'any 2018 es presenten a la taula adjunta.

Àmbit PAO	Servei Ocupacional	Import sol·licitat	Import atorgat	Persones previstes
Orientació professional	SOC-Orienta	2.100.000,00€	1.080.000,00€	2.250
	SOC-Reempresa	52.426,08€	52.426,08€	231
	SOC-Espais de recerca de feina	259.400,00€	259.400,00€	500
	SOC-Orientació a joves universitaris	1.061.762,11€	1.061.762,11€	8.034
	SOC-Ubicat	548.407,80€	486.112,73€	266
Intermediació laboral	SOC-Intermediació laboral en Agències de col·locació	551.950,00€	551.950,00€	1.091
Formació professional per a l'ocupació	SOC-Dispositiu d'inserció sociolaboral en el barri de la Mina	250.000,00€	250.000,00€	1.150
	CFCC-Formació professional sectorial persones treballadores ocupades	22.869.090,53€	12.332.547,90€	44.826
	CFCC-Formació professional transversal persones treballadores ocupades	29.024.072,52€	15.167.517,70€	54.969
	SOC-Formació professional per a l'ocupació (CIFO)	238.063,42€	238.063,42€	180
		265.913,60€	265.913,60€	525
	SOC-Formació en el sector turístic	671.859,00€	671.859,00€	405
		183.393,00€	183.393,00€	105
		48.195,00€	48.195,00€	45
	SOC-FOAP: Accions de formació d'oferta	14.030.582,95€	10.193.683,35€	3.399
	SOC-FCC: Formació amb compromís de contractació	824.029,20€	824.029,20€	258
	SOC-Forma i Insereix	172.585,50€	172.585,50€	45
	SOC-Apren.cat	184.624,00€	184.624,00€	125
	SOC-Formació en serveis d'atenció a persones	929.710,50€	929.710,50€	630
		303.066,00€	303.066,00€	195
CFCC-Accions de suport a la formació	90.000,00€	90.000,00€	0	

Foment de l'ocupació	SOC-30 Plus	1.217.551,01€	1.044.349,80€	245
		2.102.344,17€	2.102.344,17€	494
	SOC-Enfeina't	1.119.118,77€	811.361,13€	29
	SOC-Treball i Formació: RGC/RMI	925.526,10€	925.524,60€	71
	SOC-Treball i formació: atur de llarga durada (PANP)	1.956.754,60€	1.956.754,60€	148
	SOC-Treball i Formació: dones en situació d'atur (DONA)	668.669,40€	668.669,40€	34
	SOC-Treball i formació: coordinació i suport tècnic (COOR)	97.586,88€	97.586,88€	3
	SOC-Incorporació de majors de 45 anys	101.101,44€	30.907,80€	3
Desenvolupament econòmic local	SOC-Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL)	219.632,28€	156.880,20€	5
	SOC-Projecte Treball als Barris	4.882.408,20€	4.575.445,19€	2.109
Garantia Juvenil				
Orientació professional	SOC-Referents d'ocupació juvenil	160.000,00€	160.000,00€	5
Formació professional per a l'ocupació	SOC-Noves oportunitats d'ocupació	2.615.074,91€	2.615.074,91€	270
Foment de l'ocupació	SOC-Fem ocupació per a joves	201.109,21€	201.108,65€	59
	SOC-Singulars	8.772.580,46€	6.943.546,93€	1.604
	SOC-Joves en pràctiques	2.860.000,00€	2.200.000,00€	200
	SOC-Desplaçament persones joves inscrites a la Garantia Juvenil	64.311,50€	60.562,00€	264
Mobilitat laboral	SOC-Mobilitat	1.266.884,00€	1.070.517,00€	113
Total		105.096.567,14€	71.801.993,95€	124.928

Font: Òrgans col·legiats o similar a 31/12/2019

ACCIÓ

ACCIÓ és l'agència per a la competitivitat de l'empresa de la Generalitat de Catalunya i vol contribuir a l'èxit de les empreses en el mercat per mitjà del foment de la innovació, la internacionalització empresarial i l'atracció d'inversió estrangera, que són els seus tres pilars d'actuació principals. Per dur a terme aquesta tasca, ACCIÓ disposa, a més, dels clústers i el finançament com a eines de suport. Les actuacions i els resultats principals dels programes duts a terme per ACCIÓ durant el 2018 són els següents:

1. Unitat d'internacionalització

Comprèn les actuacions dirigides a impulsar la internacionalització de l'empresa catalana mitjançant programes de suport i de serveis especialitzats en la iniciació, la diversificació i la consolidació de la seva presència exterior. Aquests serveis es duen a terme, principalment, a través de la Xarxa d'Oficines Exteriors de Comerç i d'Inversions i de les Oficines Tècniques de Barreres a la Internacionalització i la Contractació Pública Internacional, i amb la col·laboració i complementarietat d'entitats de suport a la internacionalització.

Iniciació a l'exportació

- Programa de cupons a la internacionalització. S'adreça a les empreses catalanes que volen iniciar o consolidar les primeres etapes d'internacionalització i les ajuda a contractar serveis professionals orientats als mercats internacionals. El 2018, la seva execució s'ha traduït en el següent: 242 projectes presentats, 140 projectes aprovats, 0,5 milions d'euros d'ajuts i 0,625 milions d'euros d'inversió generada.

Diversificació i consolidació internacionals

- Assessorament per a la internacionalització. Suposa un estudi en profunditat d'un sector determinat d'un país, per conèixer les empreses principals que en formen part, els actors i les associacions que hi intervenen, així com les possibilitats i les estratègies potencials de comercialització i introducció en el mercat. Durant el 2018 s'han fet 1.552 assessoraments personalitzats a un total de 958 empreses úniques.
- International Business Days, amb focus segons les àrees geogràfiques: s'han organitzat les vingudes de directores de les oficines exteriors de comerç i d'inversions de manera agrupada, i s'han organitzat quatre o cinc dies temàtics perquè l'empresa catalana pugui descobrir les tendències d'aquests mercats i comprovar si els seus productes o serveis poden trobar-hi una oportunitat per fer créixer el negoci. Per a això, s'han fet 168 reunions per a l'àrea d'Àfrica i el Pròxim Orient, 156 reunions per a l'àrea d'Europa, 123 reunions per a l'àrea d'Àsia i 215 reunions per a l'àrea d'Amèrica.
- Comercialització dels serveis de les oficines exteriors: durant el 2018, es van signar 818 contractes (*trade*).
- Internacionalització sectorial: actuacions per potenciar les capacitats internacionals de les empreses a través d'accions de promoció internacional adaptades als requeriments de cada àmbit sectorial. Durant el 2018, s'han fet:

- 34 seminaris d'oportunitats de negoci de sector o país amb un total de 748 participants.
- 9 actuacions sectorials (Catalan Wines, Ghana Industrial Know How, CPI Rail, CPI Local Smart Mobility, Smart Building, Punt de venda alimentació, Carni Corea, Silver Economy, Turisme mèdic) amb un total de 129 participants.
- 13 missions estratègiques sectorials en *trade*, en què hi ha hagut un total de 212 participants.
- Oficina Tècnica en Contractació Pública Internacional (CPI): ofereix serveis i instruments de suport a l'empresa catalana per tal d'incrementar-ne l'accés a les oportunitats de negoci que ofereixen tant les institucions de finançament multilateral com el mercat de la contractació pública internacional. D'aquesta manera, durant l'any 2018 s'ha fet el següent:
 - S'han iniciat 45 projectes.
 - S'han gestionat 52 projectes, dels quals se n'han materialitzat 29 i n'han quedat oberts 23.
 - Han rebut assessorament 36 empreses.
 - S'ha aconseguit un volum de negoci de 13,8 milions d'euros.
 - S'han dut a terme un total de 20 sessions de capacitació en CPI amb la participació de 276 assistents.
 - També s'ha definit i elaborat l'Estratègia d'empresa i drets humans.
- Oficina Tècnica de Barreres a la Internacionalització: té per objectiu facilitar l'accés als mercats internacionals a les empreses catalanes mitjançant eines i serveis de suport que ajudin a minorar l'impacte i els efectes de les barreres existents en origen i en destí. L'any 2018 s'han resolt 1.225 consultes, s'han atès 620 empreses al Trade Desk i s'han gestionat 5 projectes empresarials i 1 projecte estratègic.
- Catalonia Trade Portal: l'any 2018 s'ha posat en funcionament aquest servei que ofereix atenció personalitzada perquè les empreses puguin informar-se sobre les barreres a la internacionalització i els mercats objectiu. Durant el 2018 s'han generat més de 7.300 consultes en línia, s'han registrat més de 1.141 empreses i s'han celebrat 19 jornades sobre barreres a la internacionalització amb un total de 659 participants.
- Suppliers Search Service: és un servei de cerca de proveïdors que gestiona les oportunitats de negoci rebudes, majoritàriament a través de les oficines exteriors d'ACCIÓ, de distribuïdors, importadors o fabricants que volen abastir-se de determinats productes o serveis. Així mateix, ofereix un servei personalitzat de cerca de proveïdors locals dirigit als inversors presents a Catalunya o inversors potencials que avaluin projectes d'inversió futura. El servei identifica les empreses catalanes que poden atendre aquestes demandes i les posa en contacte amb les empreses clients. Al llarg de l'any 2018 s'han iniciat 124 projectes, s'han gestionat un total de 137 projectes liderats per 126 empreses (dels quals se n'han materialitzat 119 i n'han quedat 18 d'oberts) i s'han generat 231 oportunitats per a empreses catalanes.
- Economia social: desenvolupament de programes de suport a l'economia social. L'any 2018, concretament, ha desenvolupat dos programes. D'una banda, el servei Aracoop Internacional, que facilita la internacionalització de les empreses d'economia social amb

seu a Catalunya. L'empresa sol·licitant escull una oficina exterior de comerç i d'inversions, la qual porta a terme un projecte d'internacionalització valorat en 120 hores. En aquest marc, s'han gestionat 29 projectes de 22 empreses.

- D'altra banda, hi ha el projecte RaiSE - Interreg Europe, liderat per ACCIÓ, que té l'objectiu de reforçar la competitivitat de l'economia social a través de l'intercanvi de bones pràctiques per millorar les polítiques públiques de suport empresarial. Hi han participat 31 empreses i entitats. Aquest projecte va guanyar el primer premi del concurs "Interreg Talks: 6 Projects, 1 Slam", organitzat per Interact i celebrat a Brussel·les en el marc de la Setmana Europea de les Regions i les Ciutats.

Millores de l'entorn i projectes estratègics

- Agents de suport a la internacionalització. Tenen l'objectiu de potenciar la col·laboració publicoprivada per impulsar la coordinació i les col·laboracions entre els diversos agents. L'any 2018 hi ha hagut 64 entitats acreditades com a agents de suport a la internacionalització, en les cinc categories que hi ha: entitats de promoció (35), entitats d'assessorament (30), entitats de formació (11), entitats de finançament (3) i empreses privades (8).

2. Gestió d'oficines exteriors i mercats

Comprèn les actuacions i els serveis dirigits a promoure la connexió de l'empresa catalana amb el món i a assessorar-la per implantar-se en mercats nous i descobrir oportunitats de negoci globals, a més d'ajudar-la en el procés d'internacionalització de la innovació gràcies al suport i al coneixement locals.

Potenciació de la Xarxa d'Oficines Exteriors de Comerç i Inversions

Durant l'any 2018, s'ha celebrat el 30è aniversari de les oficines exteriors de comerç i inversions i s'ha continuat potenciant aquesta xarxa que, formada per 40 oficines, té un àmbit d'actuació de més de 100 països.

Gestió de projectes i consultes a través de les oficines exteriors

Aquestes oficines exteriors proporcionen serveis personalitzats per fomentar la competitivitat (internacionalització, innovació i inversió a l'exterior, etcètera) de l'empresa catalana en els mercats seleccionats. Els resultats globals han estat els següents:

- S'han dut a terme 5.342 assessoraments personalitzats a un total de 3.599 empreses.
- Les oficines han iniciat 1.361 projectes.
- Les oficines han gestionat 1.608 projectes de 921 empreses úniques.
- Les oficines han materialitzat 1.145 d'aquests projectes i n'han quedat oberts 463 en acabar l'any.
- S'han resolt 1.051 consultes a un total de 931 empreses.

Implantació a l'exterior

Aquest servei té per objectiu acompanyar les empreses en tot el seu procés d'implantació a l'exterior. Durant el 2018 s'han gestionat 155 projectes d'inversió de 95 empreses a l'exterior, dels quals se n'han materialitzat 80 i n'han quedat oberts 75. El servei de *soft landing* està pensat per a projectes d'implantació empresarial a l'estranger a través de plataformes empresarials o virtuals. Durant aquest any s'han gestionat 114 projectes d'inversió de 69 empreses a l'exterior i s'han materialitzat 50 projectes. El servei d'*after care* a les empreses implantades té com a objectiu fer el seguiment de les empreses que s'han situat en un país nou. L'any 2018 s'han dut a terme un total de 27 reunions grupals d'empreses catalanes en destinació.

3. Unitat d'inversió i empreses estrangeres

Comprèn actuacions i serveis destinats a promoure la generació de projectes d'inversió d'alt impacte a Catalunya, mitjançant una assistència especialitzada al llarg de tot el procés, i l'enfortiment de l'arrelament de les empreses estrangeres ja establertes a Catalunya.

Catalonia Trade & Investment és l'àrea d'atracció d'inversions estrangeres d'ACCIÓ i ha estat guardonada com a Investment Promotion Agency of the Year - Highly Commended, en la tercera edició dels fDi Strategy Awards, del grup Financial Times. Aquests premis també reconeixen Catalonia Trade & Investment en les categories següents: "China Engagement", "Expansions", "Indústria 4.0" i "Second Print".

Segons l'*fDi's European Cities and Regions of the Future 2018/19*, Catalunya és la regió més atractiva del sud d'Europa en termes d'inversió estrangera el 2018 i el 2019. La publicació també premia Catalunya pel fet de tenir la millor estratègia per captar inversió estrangera entre les regions europees de més de quatre milions d'habitants.

4. Unitat d'innovació empresarial

Comprèn actuacions dirigides a dissenyar, elaborar i executar programes d'actuació en matèria d'R+D+I en les vessants estratègica i operativa, en qualsevol punt de la cadena de valor i en tots els processos de l'empresa.

Programes de foment de la tecnologia

La unitat d'innovació empresarial impulsa instruments de transferència tecnològica per incentivar l'arribada als mercats dels resultats de la recerca duta a terme als centres tecnològics i universitaris de Catalunya. Amb aquesta finalitat es van crear dues infraestructures clau: Eurecat i TECNIO.

Cal destacar que durant aquest any Eurecat ha aprovat la integració de Vitec (Parc Tecnològic del Vi) i del CTM, que fins aleshores era un centre adscrit. Eurecat s'ha consolidat com un gran centre tecnològic de Catalunya i actua com a proveïdor de tecnologia innovadora i diferencial per donar resposta a les necessitats d'innovació de les empreses i impulsar-ne la competitivitat. Aquest centre ha tingut, l'any 2018, uns ingressos totals de 73,6 milions d'euros (Eurecat i centres adscrits), una facturació de 5,9 milions d'euros en projectes europeus Eurecat i més de 1.150 empreses clients.

Pel que fa a TECNIO, un dels objectius de l'acreditació que ofereix és impulsar la transferència tecnològica i la col·laboració amb el teixit empresarial català. Durant aquest període, el seu segell s'ha acabat de consolidar, s'hi han acreditat 11 entitats més i, en acabar l'any, hi havia un total de 81 entitats TECNIO acreditades, de les quals 60 entitats són desenvolupadores de tecnologia públiques, 11 entitats són facilitadores de tecnologia públiques, és a dir, unitats de comercialització de tecnologia, 5 entitats són desenvolupadores de tecnologia privades i 5 entitats són desenvolupadores de tecnologia sense ànim de lucre (una entitat és una desenvolupadora privada sense ànim de lucre avançat i 4 entitats són altres tipus de desenvolupadores sense ànim de lucre).

El segell TECNIO és l'acreditació que identifica els proveïdors que ofereixen tecnologia diferencial a Catalunya, així com els facilitadors que participen en el procés de transferència de tecnologia i coneixement. L'acreditació, atorgada per la Generalitat de Catalunya a través d'ACCIÓ, té l'objectiu de facilitar, a les empreses catalanes i a tot l'ecosistema innovador català, la cerca de tecnologia innovadora. Al llarg d'aquest any 2018, s'han assolit les xifres següents: s'han obtingut uns ingressos totals de 139,3 milions d'euros, s'han sol·licitat 29 patents europees o Patents Cooperation Treaty (PCT) a través de TECNIO i d'empreses, s'han transferit 12 patents a través de TECNIO, s'han creat 3 empreses derivades (*spin-off*) i s'hi ha atès més de 4.000 empreses clients de TECNIO.

Durant el 2018, s'ha publicat una línia d'ajuts de transferència tecnològica per a desenvolupadors públics de tecnologia candidats a ser acreditats per TECNIO. El 2018 s'han presentat 16 projectes de 16 empreses, l'import de l'ajut ha estat de gairebé 0,48 milions d'euros i la inversió mobilitzada ha estat de gairebé 0,48 milions d'euros.

També hi ha Innotec, un programa de contractació d'agents tecnològics que consisteix a donar suport a projectes d'R+D+i de pimes catalanes amb agents de tecnologia homologats. Durant el 2018 s'han presentat un total de 73 projectes de 108 empreses, s'han aprovat 19 sol·licituds, s'han destinat 1,4 milions d'euros a aquesta línia i s'ha generat una inversió mobilitzada de 2,08 milions d'euros.

D'altra banda, TECNIOspring Plus és un programa d'ajuts a la contractació de personal d'R+D experimentat, en les empreses amb seu operativa a Catalunya i en les entitats TECNIO acreditades, amb l'objectiu d'incorporar talent científic en el sistema de recerca i innovació català, d'establir aliances internacionals estratègiques i d'ampliar la capacitat de Catalunya d'incidir internacionalment en el camp de la recerca i la innovació. Durant aquest període s'han presentat 103 projectes, dels quals se n'han aprovat 37, i s'han atorgat gairebé 4,7 milions d'euros.

Programes de suport a la innovació i a l'R+D empresarial

Amb l'objectiu de posar a disposició de les empreses instruments que incentivin la realització de projectes d'innovació, s'han dut a terme diverses actuacions:

- Iniciatives de difusió, capacitació i dinamització de la innovació. En l'àmbit de la dinamització de la innovació, s'han organitzat un total de 27 jornades de tipologies diverses.

Concretament, aquest any s'han fet 22 tallers d'innovació, amb una participació de 423 assistents, i 5 esmorzars d'innovació, amb una participació de 232 assistents.

- Programes d'innovació: assessorament i tallers per a la innovació d'arrencada. Durant l'any 2018, s'ha posat en marxa el programa que fomenta l'estratègia, els processos interns i la innovació de les pimes. Aquest programa té per objectiu la millora del procés d'innovació de les empreses a fi d'incrementar-ne els resultats empresarials, per mitjà de dues actuacions. La primera és Reinnova, mitjançant la qual s'han gestionat un total de 20 projectes de 19 empreses. La segona és l'itinerari "Innovar per créixer", mitjançant el qual s'han gestionat un total de 34 projectes de 9 empreses.
- Programa de cupons a la innovació. Es tracta d'un programa per a la contractació de serveis en forma de cupons a la innovació oferts per proveïdors acreditats per ACCIÓ. El 2018, la seva execució s'ha traduït en el següent: 242 projectes presentats, 71 projectes aprovats, 0,3 milions d'euros en ajuts i més de 0,43 milions d'euros d'inversió mobilitzada
- Programa Nuclis d'R+D locals. És un programa enfocat a actuacions diferencials d'empreses amb una forta capacitat de generar externalitats a Catalunya que difícilment es podrien dur a terme per la iniciativa privada sense suport públic, atès l'alt risc tecnològic associat. Està pendent la resolució de l'anterior convocatòria, que tindrà lloc durant el 2019. En aquest marc, l'any 2018, s'han aprovat uns nuclis específics, els nuclis de recerca industrial i desenvolupament experimental, que han d'incentivar la realització d'activitats de recerca industrial i desenvolupament experimental en projectes d'economia circular, específicament en l'àmbit dels residus. Dins d'aquests nuclis, s'han presentat 12 projectes de 13 empreses, s'han aprovat 4 projectes, s'han destinat més de 0,54 milions d'euros en ajuts i s'han mobilitzat més d'1,78 milions d'euros d'inversió.
- Programa de comunitats RIS3CAT. Un dels instruments clau creats per potenciar la col·laboració entre els agents de la quàdruple hèlix (sistema d'R+D+I, empreses, administracions públiques i usuaris de la innovació) són les comunitats de la RIS3CAT, que tenen l'objectiu de mobilitzar de manera coordinada tots els agents rellevants de cada àmbit líder sectorial identificat en la RIS3CAT durant el període 2014-2020. L'any 2018, s'ha obert una nova convocatòria, que es resoldrà durant el 2019.
- Assessorament personalitzat a projectes d'innovació. El 2018, la unitat d'innovació ha ofert assessorament a empreses per ajudar-les a trobar els instruments més adequats per als seus projectes d'R+D, així com assessorament en aspectes d'estructuració tècnica amb l'objectiu de maximitzar les possibilitats que els projectes es puguin executar amb èxit; també els ha assessorat per identificar els socis més adequats per fer projectes d'R+D, per explotar els actius de propietat intel·lectual, per fomentar la innovació tecnològica i per gestionar la innovació. En total, s'han fet 116 consultes de valor afegit a un total de 93 empreses i s'han celebrat un total de 1.486 reunions amb 1.059 empreses.
- Pel que fa a estructuració tècnica o cerca de finançament per a projectes d'R+D+I, s'han gestionat un total de 422 projectes de 321 empreses úniques.
- Pel que fa a la cerca de socis, s'han gestionat 574 projectes en total.

- Pel que fa al seguiment de projectes, que consisteix a ajudar les empreses a dur a terme el projecte pel qual han estat beneficiàries d'un ajut o acreditació, s'han gestionat un total de 883 projectes amb 579 empreses úniques.
- Programa "Innovar a través de *start-ups*". Aquesta iniciativa pretén impulsar la innovació en empreses consolidades mitjançant la seva col·laboració amb empreses emergents (*start-ups*). Al llarg de l'any 2018 s'han facilitat 131 contactes entre empreses i *start-ups* i s'han assolit 18 acords entre *start-ups* i empreses consolidades.

Innovar al món

Amb l'objectiu que el guany competitiu que representa la innovació assoleixi nivells superiors, s'han articular diverses actuacions per facilitar la innovació en contextos internacionals, s'han impulsat projectes de cooperació tecnològica internacional (projectes d'R+D diferencial amb col·laboració d'empreses de països tercers) i s'han acompanyat les empreses en el procés d'innovació internacional amb el programa Horitzó 2020 de la Unió Europea.

- Impuls a la cooperació tecnològica internacional. El Servei de Cooperació Tecnològica Internacional, que es presta gràcies al suport de la xarxa Enterprise Europe Network (EEN) de la Comissió Europea, té com a objectiu incrementar la consecució d'acords de cooperació i la transferència de tecnologia internacional. Els resultats principals assolits l'any 2018 han estat els següents: s'han organitzat 36 esdeveniments de transferència tecnològica (*brokerages events*) amb gairebé 455 participants, s'han dut a terme 85 cerques de socis mitjançant la xarxa EEN, s'han signat 54 acords i s'han fet 112 assessoraments a pimes.
- Assessorament per a l'Horitzó 2020 i SME Instrument. Nou servei que consisteix a assessorar les pimes que s'han presentat a la segona fase de l'SME Instrument i que han estat convidades a Brussel·les per defensar el seu projecte davant d'un jurat. Durant l'any 2018, s'ha aconseguit una ràtio d'èxit del 50%, amb 9,5 milions d'inversió mobilitzada. A més, s'han gestionat 217 projectes mitjançant els serveis de gestor de grans comptes (*key account manager*, KAM), s'han assessorat 201 empreses per participar a l'SME Instrument i s'han aprovat 7 projectes.
- Nuclis d'innovació tecnològica internacionals. Són ajuts per desenvolupar projectes d'R+D de manera individual o cooperativa, tant de caràcter nacional com internacional. Els resultats de la convocatòria del 2018 han estat els següents: dins de l'apartat de projectes internacionals unilaterals i bilaterals s'han presentat 8 projectes de 10 empreses, dels quals s'han aprovat 4 projectes de 5 empreses. D'altra banda, de la línia ERA-NET MANNET III s'hi va presentar un projecte, que no va ser aprovat. L'import d'ajuts ha estat de 0,52 milions d'euros i la inversió generada, d'1,05 milions d'euros.
- Assessorament per a la innovació internacional a través de les oficines exteriors: programa que té com a objectiu fomentar la cooperació tecnològica entre empreses i proveïdors tecnològics catalans amb empreses i proveïdors estrangers. Durant l'any 2018 s'han gestionat 44 projectes d'innovació internacional de pagament, dels quals se n'han materialitzat més de la meitat, i hi han participat 18 empreses úniques.

Programa StartUp Catalonia (emprenedoria d'alt potencial de creixement)

Consisteix en actuacions i serveis dirigits a fomentar la cultura emprenedora basada en la creació i el creixement de les empreses emergents. Al llarg del 2018, ACCIÓ ha continuat donant suport a les empreses emergents (*start-ups*) per mitjà de diversos programes i serveis a mida amb els objectius de fer-les créixer, fer-les viables financerament, fer-les diferents, productives, eficients, constantment innovadores i ràpidament internacionals.

- Línia d'ajuts destinada a incentivar el creixement en fases inicials d'empreses emergents tecnològiques: programa amb un pressupost total d'1,5 milions d'euros per donar ajuts directes de fins a 75.000 euros a empreses emergents tecnològiques per ajudar-les a créixer en fases inicials. Pel que fa a aquest programa, durant aquest any s'han presentat un total de 172 projectes, dels quals se n'han aprovat 20. L'import dels ajuts ha estat d'1,5 milions d'euros i la inversió generada ha estat de 3,2 milions d'euros.
- Ajuts als programes de les escoles de negoci: adreçats a oferir assessorament a empreses emergents tecnològiques. L'any 2018 s'han rebut 9 sol·licituds de 9 empreses, de les quals se n'han aprovat 6. S'ha rebut una subvenció de gairebé 0,24 milions d'euros i s'ha generat una inversió de més de 0,29 milions d'euros.
- Programa de connexió internacional per a empreses emergents: programa que té l'objectiu d'acompanyar les empreses emergents catalanes a connectar-se amb els mercats de la Unió Europea i del continent americà i vendre-hi. L'objectiu principal és impulsar l'equip i el negoci perquè l'empresa s'internacionalitzi amb èxit. Durant el 2018 s'han aconseguit 41 contactes (*leads*), 70 empreses han participat en diverses activitats de connexió, 8 empreses emergents han arribat a acords comercials o d'alguna altra mena, s'han organitzat 4 missions per a empreses emergents (a Finlàndia, Hong Kong, els Països Baixos i Londres) i s'han desenvolupat 3 programes "Road to Success" (a Boston, Silicon Valley i Barcelona - Argentinian Edition).
- Acreditació de mentors amb l'objectiu que donin suport i facin créixer el projecte empresarial de persones emprenedores. En la convocatòria de l'any 2018 hi ha hagut un total de 162 tutors acreditats (fins al 30 de juny de 2018).

Iniciatives de dinamització i promoció de Catalunya com a hub internacional per a les empreses emergents

- Plataforma Barcelona & Catalonia Start-up Hub: dos anys després del seu naixement, aquesta plataforma s'ha consolidat i ha esdevingut una eina dinàmica que reflecteix la realitat emprenedora de Catalunya i proporciona més coneixement sobre els principals aspectes del perfil de les més de 1.300 empreses emergents que en formen part. Aquest any s'ha participat en 12 conferències o fires de tecnologia internacionals i s'han organitzat 34 tallers per a empreses emergents.
- Pel que fa a l'espai propi que StartUp Catalonia té a l'emplaçament de cotreball del Pier01, el 2018 s'hi han instal·lat 3 empreses.

Actuacions transversals

L'any 2018, s'han consolidat tres àrees d'actuació relacionades amb els àmbits sectorials estratègics per a la política industrial que formen part de l'Estratègia d'especialització intel·ligent de Catalunya (RIS3CAT): la sostenibilitat, la mobilitat i les ciutats intel·ligents (*smart cities*); a més, s'hi han afegit dues àrees d'actuació més: Indústria 4.0 i 3D Printing.

Per a cadascuna de les àrees s'han dut a terme accions de dinamització i s'ha reforçat la coordinació en temes d'innovació, de clústers, d'internacionalització i d'inversions que hi estan relacionades. Aquest any, en concret, s'han dut a terme les accions següents:

- **Mobilitat:** programa que pretén consolidar les tecnologies i les solucions mòbils a Catalunya a través del seu creixement internacional, amb una vinculació directa amb l'estratègia d'especialització intel·ligent RIS3CAT. Al Mobile World Congress (MWC) de Barcelona, hi han participat 62 empreses catalanes. El 2018, s'hi han dut a terme 3.537 visites concertades i espontànies i 1.407 reunions del Brokerage Event. El volum potencial de negoci va ser de 16,16 milions d'euros. Al MWC de San Francisco i el MWC de Xangai, hi han participat 27 empreses catalanes.
- **Indústria 4.0:** programa que potencia la indústria 4.0 a Catalunya per mitjà d'actuacions diverses, com les següents: s'han dinamitzat 13 projectes d'indústria 4.0, s'han publicat 13 casos d'èxit sobre indústria 4.0, s'han dut a terme 9 activitats de difusió en les tecnologies de la indústria 4.0, hi ha hagut 30 usuaris de la plataforma Indústria 4.0, han participat 27 empreses a l'IoT Solutions World Congress 2018, s'hi han fet 555 visites concertades i espontànies i s'ha generat un negoci total de 3,3 milions d'euros.
- **3D Printing:** programa que inclou la participació a la fira Ind(3D)ustry, en la qual 25 empreses catalanes van sol·licitar un estand.
- **Economia circular:** àmbit de foment de l'economia circular i l'economia verda que té per objectiu la producció sostenible de béns i serveis amb una millor eficiència de l'ús dels recursos, la reducció del consum de matèries primeres, aigua i energia, i la minimització del rebuig. S'han dut a terme 25 actuacions de sensibilització, que han repercutit en 1.070 empreses i entitats. S'han gestionat 14 projectes amb suport econòmic, en els quals el sector privat ha invertit 26,3 milions d'euros. S'han celebrat 3 trobades en el marc de les associacions i col·laboracions internacionals, en les quals han participat 150 empreses i entitats, mentre que 45 empreses i entitats han participat en congressos i fires com l'Smart City Expo World Congress i el Congrés Europeu d'Economia Circular.
- **Smart Cities:** sector que dona suport a la innovació i la internacionalització de les empreses que tenen com a objectiu la millora de les ciutats intel·ligents i sostenibles. Al llarg de l'any 2018 han participat 45 empreses a l'estand de la Generalitat de l'Smart City Expo World Congress i s'hi han fet 250 visites concertades i espontànies.

Entitats participades públiques

Aquest programa gestiona, controla i verifica de forma directa les inversions financeres d'ACCIÓ en societats mercantils i fundacions. Desenvolupa diversos instruments de gestió per donar suport financer i jurídic als representats d'ACCIÓ en els òrgans de govern d'aquestes entitats, per permetre assolir els objectius estratègics de l'organització.

5. Unitat de finançament

Comprèn les actuacions per posar a l'abast de les empreses catalanes el mix de finançament més adient a les seves necessitats, amb una incidència especial en el finançament alternatiu i complementari al bancari, tant nacional com internacional, per dotar-les de més solidesa financera i aprofitar les oportunitats de creixement, així com acompanyar-les en el procés d'obtenció d'aquest finançament quan sigui necessari. Durant l'any 2018, s'ha treballat per contribuir a millorar l'accés al finançament empresarial a Catalunya i s'ha actuat com a vehiculadors d'instruments de finançament alternatius als bancaris per facilitar l'accés al crèdit mitjançant diversos instruments.

Potenciació del finançament alternatiu

- **Recomanador de finançament alternatiu:** és una eina interactiva, gratuïta i personalitzada que aconsella, a partir de cinc preguntes, quina és la millor combinació perquè l'empresa es financi. En total, es recullen 119 opcions de finançament, com ara plataformes de finançament col·lectiu en préstec (*crowdfunding*), de descompte de factures, préstecs participatius, xarxes d'àngels inversors (*business angels*) o capitals de risc (*venture capitals*), entre d'altres. Aquest instrument, creat l'any 2018, és una evolució interactiva i personalitzada del Catàleg de finançament alternatiu que recollia diversos proveïdors de finançament.
- **Acreditació d'entitats de finançament alternatiu:** té com a objectiu garantir la qualitat de les entitats, generar confiança a les empreses i disposar d'informació de mercat per aplicar polítiques de suport al finançament empresarial. Durant l'any 2018, ha augmentat el finançament d'empreses emergents i pimes per mitjà de les entitats de finançament alternatiu acreditades per ACCIÓ. S'han acreditat 19 entitats:
 - 3 entitats de finançament col·lectiu de préstec (*crowdfunding*), que han formalitzat 155 préstecs per un import de 8,8 milions d'euros.
 - 2 entitats de finançament garantit de factures (*invoice trading*), que han aconseguit 64,8 milions d'euros en 3.009 descomptes.
 - 3 entitats de finançament col·lectiu d'inversió (*crowdequity*), que han dut a terme 26 operacions per un import de més d'11,3 milions d'euros.
 - 11 xarxes d'àngels inversors o inversors privats (*business angels*).
- **Programa de Xarxes d'Inversors Privats (XIP):** han mantingut la seva posició rellevant dins l'ecosistema de les empreses emergents en la fase inicial. Durant aquest any s'han tancat 79 operacions per un import de 14,8 milions d'euros; hi ha 11 xarxes certificades amb 3.110 inversors inscrits i 1.466 inversors actius, i s'han atès 2.983 projectes, dels quals 1.053 s'han presentat a inversors. En total, es van tancar un total de 3.269 operacions amb un volum d'inversió de 99,8 milions d'euros.

Difusió d'instruments de finançament

En diverses jornades celebrades a Barcelona i al territori, s'han explicat les principals eines de finançament disponibles: els "Esmorzars de finançament", els "Tallers de finançament alternatiu", "L'inversor respon" i els "Showrooms de finançament". Com a novetat aquest any, en algunes d'aquestes jornades s'ha inclòs un espai de difusió de casos d'èxit, que ha servit per difondre les històries positives que s'han finançat amb instruments a llarg termini. En total s'han organitzat 43 jornades amb 1.805 assistents, dividides de la forma següent: 18 "Esmorzars de finançament", amb 944 assistents; 13 "Tallers de finançament alternatiu", amb 414 assistents; 8 "Showrooms de finançament", amb 292 assistents; i 4 sessions de "L'inversor respon", amb 155 assistents.

Assessorament i suport a la capitalització d'empreses

- Servei d'assessorament financer: dona instruments a les empreses per diversificar-ne les fonts de finançament. Durant aquest any s'han atès 188 empreses, a les quals s'han recomanat més de 680 proveïdors de finançament, i s'ha obtingut un finançament de 4,87 milions d'euros.
- Captació de capital risc internacional: l'objectiu d'aquesta actuació és augmentar la presència de capital risc internacional en l'accionariat, prioritàriament de les empreses emergents catalanes, a través de posar-lo en contacte amb el capital risc local tant amb reunions com en esdeveniments especialitzats.
- L'any 2018 s'han dut a terme 36 reunions d'inversors internacionals amb l'ecosistema econòmic local i hi ha 24 proveïdors internacionals en el Servei d'assessorament financer (SAF).

6. Unitat de clústers

Comprèn actuacions destinades a planificar les iniciatives de reforçament de la competitivitat sectorial de la indústria catalana, en especial les que es refereixen a la política de clústers, i actuacions destinades a coordinar el diàleg amb els agents econòmics i socials en aquest àmbit.

Programa Catalunya Clústers 2017-20

El Programa Catalunya Clústers té com a finalitat impulsar la competitivitat de l'economia catalana, sistematitzar l'actuació de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de la política de clústers i contribuir a la racionalització del mapa de les associacions de clústers existents a Catalunya. L'any 2018, s'han acreditat tres nous clústers dins del Programa Catalunya Clústers; actualment hi ha un total de 30 clústers. Tots junts tenen una facturació agregada de 74.000 milions d'euros, amb un total de 2.300 membres i més de 310.000 persones ocupades.

Dinamització del programa de clústers i capacitat d'equips de tipus clúster

- Suport a l'Espai Catalunya Clústers: enguany s'ha ampliat l'Espai Catalonia Clústers, on ja tenen les oficines dotze clústers (Modacc, Beauty, Foodservice, Hàbitat, INDESCAT, Clúster-MAV, Edutech, Food n'Nutrition, Clúster Digital, CEEC i Clústermoto), amb l'objectiu de dur a

terme projectes col·laboratius, generar sinergies interclúster, organitzar showrooms i rebre delegacions internacionals, entre altres activitats. Cal destacar que tots els clústers que formen part del Programa Catalunya Clústers tenen la certificació Bronze o superior de l'ESCA.

- Línia d'ajut a iniciatives de reforç a la competitivitat (IRC): en relació amb aquesta línia d'ajut, aquest any s'han presentat més de 200 entitats amb un total de 106 projectes a la convocatòria d'ajuts, dels quals, finalment, se n'han aprovat 82; s'ha mantingut el pressupost d'aquesta línia d'ajut i s'hi han dedicat 1,5 milions d'euros, i s'ha generat una inversió total de 2,3 milions d'euros.
- Tallers de treball interclúster i jornada interclúster amb expert internacional: són sessions que tenen l'objectiu d'afavorir la connexió entre clústers diferents i, per tant, el treball entre sectors diferents. S'han dut a terme 15 sessions en l'àmbit d'Indústria 4.0.
- Suport al canvi estratègic: la jornada de canvi estratègic en clústers, organitzada per DGI-ACCIÓ en col·laboració amb l'IESE Business School, té com a objectiu donar a conèixer tres casos empresarials de sectors diferents que han sabut transformar-se per continuar sent competitius. L'any 2018 hi ha hagut un total de 197 participants.

Connexió internacional dels clústers

Amb l'objectiu de promoure la internacionalització dels clústers catalans, s'han dut a terme 62 assessoraments a través del Servei d'assessorament financer en projectes europeus per a clústers.

7. Relacions institucionals i projecció internacional

Comprèn les actuacions i els serveis relacionats amb l'organització de missions institucionals i internacionals, promoció en fires, i desenvolupament de relacions institucionals internacionals. Durant aquest any, la Unitat de relacions institucionals i projecció internacional ha organitzat i coordinat missions col·lectives per contactar amb clients potencials i per fer prospecció de nous mercats, així com la visita a Catalunya de grups de compradors potencials, operadors o prescriptors econòmics estrangers per participar en jornades, seminaris tècnics, trobades empresarials o altres accions de promoció o comercialització. Entre les activitats dutes a terme destaquen les següents:

Missions

Les missions estratègiques tenen l'objectiu d'intensificar la col·laboració entre Catalunya i altres països. S'han realitzat 31 missions estratègiques, amb un total de 376 empreses participants. D'aquestes, cal destacar que 9 missions s'han organitzat en el sector Indústria 4.0, amb un total de 75 participants, i 3 missions s'han organitzat en l'àmbit Economia circular, amb un total de 27 participants.

Posicionament internacional

- Pla de posicionament internacional. Durant el 2018 s'han fet cinc viatges institucionals a Califòrnia, l'Argentina, Cannes-Lió, els Estats Units i Escòcia.

- Participació en xarxes: a través de la participació en 19 xarxes internacionals, ACCIÓ reforça el seu posicionament tant institucional com sectorial. Aquestes xarxes són les següents: Enterprise Europe Network Catalonia, 4 Motors, Euroregió Pirineus-Mediterrània, Districts of Creativity, Associació Espanyola d'Agències de Desenvolupament Regional (ADR), Vanguard Initiative, TCI Network, European Regions Research and Innovation Network (ERRIN), European Association of Research and Technology Organisations (EARTO), European Research Agendas for Disability Equality (EURADA), RegioTex, Baltic Sea Region Innovation Express, ANIMA Investment Network, Private Sector Liaison Officers (PSLO) World Bank, European Business Angels Network (EBAN), Invest Europe Network (abans coneguda com a European Private Equity and Venture Capital Association, EVCA), European Textile Collectivities Association (ACTE), Ellen MacArthur Foundation i Regional Trade Promotion Organizations (RTPO).
- Enguany, s'ha participat en 9 trobades de xarxes internacionals (Districts of Creativity, Clusters Dialogue, 4 Motors - Grup d'Economia, etcètera).
- Atenció a delegacions internacionals: l'objectiu és intercanviar coneixements, trobar oportunitats de negoci per a les empreses catalanes a l'exterior i captar inversions. Aquest any, s'han atès 107 delegacions internacionals, dividides de la manera següent: 15 delegacions institucionals i 92 delegacions empresarials, i s'han organitzat 55 agendes amb més d'una reunió o visita.

8. Delegacions territorials

Les delegacions enforteixen la presència d'ACCIÓ al territori i impulsen la competitivitat empresarial a través de l'assessorament global a l'empresa, la captació i fidelització d'empreses i la promoció de programes dels diversos àmbits. L'any 2018, s'ha consolidat la delegació d'ACCIÓ a l'Alt Pirineu i l'Aran, que es va crear l'any anterior amb l'objectiu d'impulsar la internacionalització i la innovació de les empreses de la zona, contribuir a l'augment del pes de la indústria en l'economia local i atreure noves inversions productives al territori. Amb aquesta delegació, ja hi ha set delegacions. Enguany s'ha continuat potenciant la tasca que duen a terme les delegacions territorials com a representants d'ACCIÓ al territori.

Informació i assessorament empresarial

Aquest any s'han fet un total de 1.136 visites. A més, s'han assessorat més de 998 empreses diferents, s'han visitat i entrevistat 197 agències i ens locals i del territori, i s'han organitzat un total de 354 entrevistes d'empreses amb les oficines exteriors de comerç i inversions de Catalunya, amb 48 agendes. S'han materialitzat 567 projectes (Invest, R+D+I, internacionalització) i s'han organitzat 72 actes propis.

Estratègia amb agències i ens locals i del territori

Durant el 2018 s'han celebrat un total de 197 reunions amb entitats empresarials i ens locals, s'han coorganitzat un total de 16 jornades amb entitats empresarials i ens locals i s'ha participat en 46 actuacions de tercers.

9. Grans actes

Anualment ACCIÓ duu a terme tres grans actes: la Setmana de la Internacionalització, el Fòrum d'Inversió i The Hub Event.

- 25a edició de la Setmana de la Internacionalització: és un punt de referència anual a Catalunya en l'àmbit de la internacionalització que té per objectiu impulsar l'expansió internacional de les empreses catalanes. Les empreses participants han tingut l'oportunitat d'assistir a seminaris temàtics col·lectius i s'han pogut reunir amb ponents i experts diversos —entre els quals hi ha els directors de les 40 oficines exteriors de comerç i d'inversions al món— per informar-se sobre els mercats on el seu producte o servei té més oportunitats de negoci, rebre assessorament per dur a terme un projecte a l'exterior, trobar socis i analitzar els millors instruments per finançar els seus processos d'internacionalització. El 2018 hi ha hagut 400 assistents i s'han organitzat 8 seminaris especialitzats amb 70 ponents i experts.
- 23a edició del Fòrum d'Inversió: és un punt de trobada entre emprenedors i inversors (àngels inversors, capitals de risc locals i internacionals i altres fonts de finançament alternatiu) de Catalunya, i és escenari dels millors projectes empresarials i una mostra excel·lent de la capacitat d'ACCIÓ de relacionar-se amb el seu entorn. Els resultats del fòrum han estat els següents: 652 participants, que han portat a terme 400 reunions de treball en xarxa (*networking*), i 21 empreses emergents seleccionades entre les més de 100 candidatures presentades.
- 3a edició de The Hub Event: és la cita anual per dinamitzar l'ecosistema i el punt de trobada anual per a les empreses emergents catalanes. El 2018 hi van assistir un total de 500 participants.

ÀREA D'EMPRENEDORIA I FORMACIÓ

L'Àrea d'Emprenedoria i Formació està adscrita a la Secretaria d'Empresa i Competitivitat del Departament d'Empresa i Coneixement, segons el Decret 316/2016, de 8 de novembre, de reestructuració del Departament d'Empresa i Coneixement. Aquesta àrea té, entre altres, les competències següents:

- Planificar i dissenyar els plans i els programes de difusió per a la consolidació de la cultura i el foment de l'esperit emprenedor i l'autoocupació a Catalunya.
- Elaborar les eines i els instruments per a la promoció de la creació d'empreses.
- Elaborar les ordres de convocatòries de subvencions o ajuts, els procediments i les instruccions necessàries per a la gestió dels programes, si escau, i fer la proposta d'homologació d'entitats prestadores de serveis.
- Elaborar els criteris que han de regir la valoració i l'atorgament dels projectes i la concessió de subvencions, controlar-ne l'aplicació i elaborar les propostes de resolució, si escau, en concurrència competitiva.
- Fer l'anàlisi d'experiències en el marc europeu sobre programes de suport a l'emprenedoria i la formació per tal d'implementar noves estratègies en el model català.

- Col·laborar en les actuacions d'altres departaments de la Generalitat de Catalunya i altres administracions o organismes relacionats amb l'emprenedoria, l'autoocupació i la formació empresarial.
- Coordinar i supervisar l'ofertiment de serveis a les persones emprenedores, i assessorar en la creació i la consolidació de les empreses i en la transmissió empresarial en coordinació amb la Direcció General d'Indústria.
- Assessorar les unitats corresponents dels serveis territorials per a la implantació en matèria d'emprenedoria.
- Elaborar programes de formació de foment de les iniciatives empresarials.
- Elaborar programes de formació contínua per a persones emprenedores per tal de potenciar el talent i la visió estratègica, i promoure la innovació i la competitivitat.
- Dur a terme altres funcions de naturalesa anàloga que li encomanin els seus superiors jeràrquics.

Les actuacions que es van dur a terme a la ciutat de Barcelona dins l'àmbit del foment de l'emprenedoria són les que es relacionen a continuació.

Programa integral de suport a les persones emprenedores (PISPE)

Per mitjà d'aquest programa es vol donar suport integral a la creació d'empreses com a resposta al col·lectiu emprenedor, que emprèn per necessitat i genera projectes d'autoocupació.

La Xarxa Emprèn té com a objectiu desenvolupar un entorn favorable per facilitar la creació d'empreses a Catalunya, i oferir recursos i serveis, de manera integral, per tal que les persones emprenedores puguin crear, desenvolupar i fer créixer la seva empresa. Aquest programa s'estructura per mitjà d'una xarxa publicoprivada d'entitats col·laboradores, formada per administracions locals, diputacions, entitats sense afany de lucre, col·legis professionals, agents socials i econòmics, gremis i universitats.

Les entitats col·laboradores ofereixen la cartera de serveis bàsics següent: informació i orientació a les persones emprenedores per analitzar, valorar i comparar les seves idees empresarials; assessorament personalitzat en l'elaboració i el desenvolupament del model de negoci; formació en competències de gestió empresarial, i suport tècnic a la consolidació del projecte. També ofereixen, depenent de l'entitat, serveis complementaris d'alfabetització digital i assessorament especialitzat sobre les noves oportunitats de negoci per als projectes empresarials TIC i de foment de l'ús de les TIC en la gestió empresarial, finestreta única de tramitació, mediació per al finançament, vivers d'empreses o cotreball (*coworking*), serveis de segona oportunitat, serveis facilitadors de traspàs de negoci i sensibilització per emprendre.

El programa va començar l'1 de gener de 2018 i va acabar el 31 de desembre de 2018. En data de 18 de juliol de 2017, es va publicar l'Ordre EMC/153/2017, de 12 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions per al finançament del Programa integral de suport a les persones emprenedores emmarcat en el programa "Catalunya Emprèn". En data de 23 de juliol de 2018, es va publicar la Resolució EMC/1706/2018, de 5 de juliol, per la qual es fa pública la convocatòria per a la concessió de subvencions per al finançament del Programa integral de suport a les persones emprenedores emmarcat en el programa "Catalunya Emprèn" per a l'any 2018.

A la ciutat de Barcelona hi va haver 11 entitats col·laboradores: Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, Fundació Bosch i Gimpera, Impulsem SCCL, Fundació Privada per a la promoció de l'Autoocupació de Catalunya (CP'AC), Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, Cambra de Comerç del Perú a Espanya, Fundació Privada Parc d'Innovació Tecnològica i Empresarial La Salle, Fundació Privada Servei Solidari per a la Inclusió Social, Col·legi Major Sant Raimon Penyafort - Nostra Senyora de Montserrat I BIOCAT, la Fundació BioRegió de Catalunya.

Les accions i les persones beneficiàries del Programa PISPE a la ciutat de Barcelona durant l'any 2018 van ser les següents:

Actuacions del 2018

Acció	Valor
Accions d'informació i orientació. Persones beneficiàries	2.803
Accions d'assessorament	
Persones assessorades	1.113
Empreses creades	193
Accions formatives. Persones beneficiàries	1.068
Accions de seguiment tècnic per a la consolidació. Empreses beneficiàries	416
Accions de sensibilització. Persones beneficiàries	308
Serveis de finestra única empresarial. Empreses beneficiàries	851
Serveis de mediació per a l'accés al finançament. Empreses beneficiàries	223
Punt TIC d'alfabetització digital. Persones beneficiàries	84
Serveis d'assessorament de les noves oportunitats de negoci dels projectes empresarials TIC i de foment de l'ús de les TIC en la gestió empresarial.	
Persones beneficiàries	26
Vivers d'empresa o cotreball (coworking). Empreses allotjades	113
Serveis facilitadors de traspàs de negoci. Persones beneficiàries	115
Serveis facilitadors de segones oportunitats. Persones beneficiàries	27

Programa per promoure l'emprenedoria territorial especialitzada (Programa primer de preacceleració), 2018

El Programa primer respon a un dels grans reptes del Govern de la Generalitat i de "Catalunya Emprèn": impulsar una emprenedoria d'empreses basades en la innovació i la tecnologia que amplii a tot Catalunya l'efecte del *hub* tecnològic de Barcelona. Diverses entitats vinculades al territori duen a terme programes per fomentar l'emprenedoria d'alta especialització basada en la innovació i la tecnologia.

Aquest programa de preacceleració dona resposta a una necessitat específica identificada al territori i utilitza una palanca, un avantatge competitiu, que assegura l'èxit i el valor afegit a les solucions generades. El programa es basa en itineraris de formació i mentoria molt fo-

calitzats i impartits per experts especialitzats en àmbits temàtics concrets i diferenciats que suposen l'aplicació d'innovació, tecnologia o nous models de negoci a Catalunya.

El programa va començar el 6 de juliol de 2018 i va acabar el 31 de desembre de 2018. En data de 22 de setembre de 2017 es va publicar l'Ordre EMC/213/2017, de 18 de setembre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions públiques destinades al finançament del Programa per promoure l'emprenedoria territorial especialitzada (Programa primer de preacceleració). En data de 3 d'abril de 2018, es va publicar la Resolució EMC/588/2018, de 19 de març, per la qual es fa pública la convocatòria de l'any 2018 de concessió de subvencions per al finançament del Programa per promoure l'emprenedoria territorial especialitzada (Programa primer de preacceleració) emmarcat dins el programa "Catalunya Emprèn".

A la ciutat de Barcelona hi va haver 4 entitats col·laboradores: Fundació Bosch i Gimpera – UB, Associació catalana Clúster de la Indústria de l'Esport (INDESCAT), Associació Pandrahub* i Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya.

* Tot i que aquesta entitat té la seu social a Barcelona ciutat, les actuacions dins el marc del Programa primer s'han dut a terme a la comarca de la Garrotxa.

Les accions i les persones beneficiàries del Programa primer a Barcelona ciutat durant l'any 2018 van ser les següents:

Actuacions del 2018

Acció	Valor
Nombre de persones destinatàries	
Persones beneficiàries	106
Empreses creades	5
Accions de formació	
Persones beneficiàries en tecnologia, innovació o nous models de negoci	100
Persones beneficiàries de gestió empresarial	103
Accions de tutoria. Persones beneficiàries	90

MEDIACIÓ LABORAL

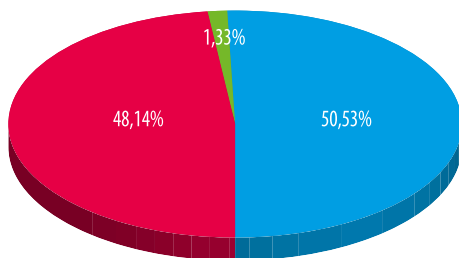
Foment del Treball Nacional

Fruit de l'Acord interprofessional de Catalunya (Foment del Treball Nacional, Comissió Obrera Nacional de Catalunya i Unió General de Treballadors de Catalunya) que es va signar el 7 de novembre de 1990, va néixer el Tribunal Laboral de Catalunya, que va ser constituït formalment el 21 de febrer de 1992 i que funciona regularment des del maig del 1992. Els resultats de l'experiència iniciada el 1992 amb la instauració del Tribunal Laboral de Catalunya són altament significatius.

Les dades del 2018 són les següents:

- S'han presentat un total de 896 expedients, entre conciliacions o mediacions i arbitratges.
- Pel que fa a les conciliacions o mediacions (891), 752 són tramitacions efectives de conciliacions o mediacions que han afectat 19.520 empreses i 336.105 treballadors. Pel que fa a les tramitacions efectives, el 51,86% han acabat amb acord i han afectat 524 empreses i 50.405 treballadors.
- Per províncies, a la de Barcelona s'ha gestionat el 89,11% del total de procediments, amb 765 expedients que afectaven 19.529 empreses i 347.124 treballadors.
- Per comarques, el Barcelonès ha generat el 40% de procediments de tot Catalunya, amb 362 expedients, i se situa per davant del Vallès Occidental i del Baix Llobregat (16% i 14%, respectivament).
- I, finalment, a la ciutat de Barcelona trobem que, dels 279 expedients presentats, 232 són conciliacions o mediacions tramitades efectivament i, d'aquestes, el 51,29% (119 conciliacions o mediacions) van acabar amb el resultat d'acord.

Tramitacions efectives a Catalunya

■ Amb avenença ■ Avenença parcial ■ Sense avenença

Procediments del 2018 a Catalunya

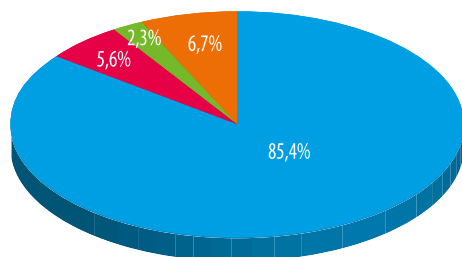
	Nombre		Empreses afectades	Treballadors/ores afectats
Expedients presentats	896		19.673	365.153
Arbitratges	5	(0,56%)	5	1.007
Conciliacions o mediacions	891	(99,44%)	19.668	364.146
Tramitacions efectives	752	(84,4%)	19.520	336.105
Amb avinença	380	(50,53%)	514	48.567
Amb avinença parcial	10	(1,33%)	10	1.838
Sense avinença	362	(48,14%)	18.996	285.700
Tramitacions no efectives	139	(15,6%)	148	28.041
Intentat sense efecte	89	(64,03%)	92	15.902
Desistit	34	(24,46%)	38	10.196
Arxivat	16	(11,51%)	18	1.943

Procediments del 2018 a Catalunya, distribució per províncies

	Nombre	Empreses afectades	Treballadors/ores afectats
Barcelona	765	19.529	347.124
Girona	50	54	7.083
Lleida	21	24	1.982
Tarragona	60	66	8.964
Total	896	19.673	365.153

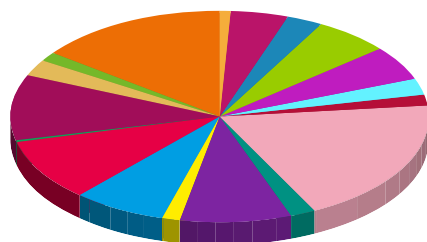
Font: Tribunal Laboral de Catalunya.

Procediments del 2018 a Catalunya (Províncies)

■ Amb avinença ■ Avinença parcial ■ Sense avinença

Procediments per sectors any 2018

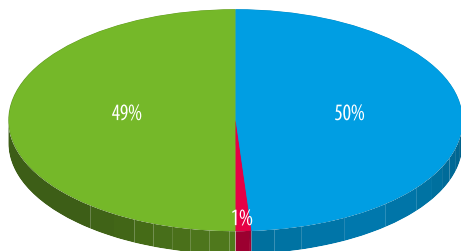
■ Administració pública 1,0% ■ Alimentació 4,0% ■ Arts gràfiques 3,0% ■ Comerç 6,0% ■ Hoteleria 5,0%
 ■ Informàtica 23,3% ■ Jocs i espectacles 15,2% ■ Metall 19,0% ■ Ensenyament 2,0% ■ Neteja 8,0%
 ■ Construcció 1,0% ■ Oficines i despatxos 7,0% ■ Químiques 9,0% ■ Vidre 0% ■ Sanitat 10,0%
 ■ Altres sectors 3,0% ■ Tèxtil 1,0% ■ Transports 15,0%

Finalment, a la ciutat de Barcelona trobem que, dels 279 expedients presentats, 232 són conciliacions o mediacions tramitades efectivament i, d'aquestes, el 50,43% (117 conciliacions o mediacions) van acabar amb el resultat d'acord.

Procediments del 2018 a Barcelona ciutat

	Nombre	Percentatge
Expedients presentats		279
Arbitratges	1	0,36%
Conciliacions o mediacions	278	99,64%
Tramitacions efectives	232	83,45%
Amb avenença	117	50,43%
Amb avenença parcial	2	0,86%
Sense avenença	113	48,71%
Tramitacions no efectives	46	16,55%
Intentat sense efecte	25	54,35%
Desistit	15	32,61%
Arxivat	6	13,04%

Conciliacions: tramitacions efectives ciutat de Barcelona

■ Amb avenença
 ■ Avenença parcial
 ■ Sense avenença

Amb relació als conflictes col·lectius, a Catalunya s'han desconvocat 27 vagues, que han suposat 126.623 hores desconvocades. Si multipliquem aquestes hores pel seu cost (15,56 euros/hora, segons el cost salarial mitjà total per hora efectiva, per comunitat autònoma, de l'INE), tenim que el valor d'aquestes hores desconvocades és d'1.970.253,88 euros, una quantitat que reflecteix la importància de la tasca que ha dut a terme el TLC.

Vagues desconvocades

Any	Vagues desconvocades	Hores desconvocades	Vagues indefinides desconvocades	Valor anual de les hores desconvocades*	Cost salarial mitjà
2018	27	126.623	7	1.970.253,88 €	15,56 €

* No inclou les hores corresponents a vagues indefinides desconvocades.

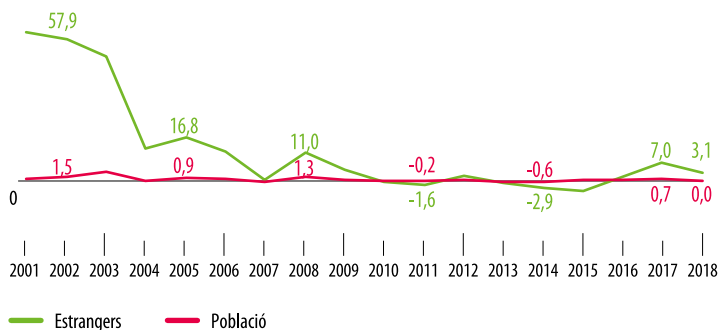
4. QUALITAT DE VIDA

POBLACIÓ

La dada oficial de població de Barcelona el dia 1 de gener del 2018 és d'1.620.343 habitants, pràcticament igual a la del 2017. L'estancament de la població durant l'any 2018 també s'ha produït a Catalunya (+0,6%) i a Espanya (+0,3%). Des de fa més d'una dècada, la població de la ciutat es manté més o menys estable, encara que, des de l'any 2000, l'augment en termes absoluts ha estat de més de 120.000 persones (+8,3%).

Creixement de la població total i estrangera En %

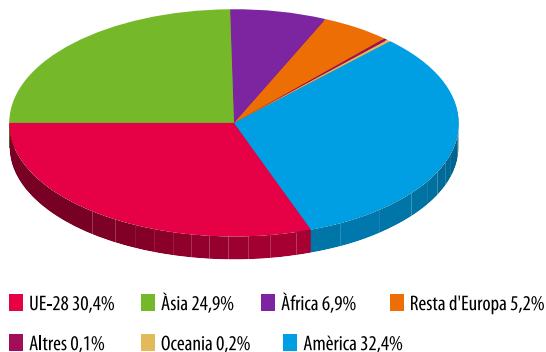

Les persones residents estrangeres a la ciutat, en canvi, van mostrar un increment del 3,1%, el més alt després de la crisi. A partir del 2016, amb la recuperació econòmica, l'arribada de població estrangera torna a entrar en creixements positius, de manera que trenca la sèrie del període 2010-2015, que presenta taxes majoritàriament negatives. Les dades dels tres últims anys poden indicar un canvi de tendència, al qual donen suport les projeccions de l'INE, que apunten cap a una nova onada migratòria, si bé no tan intensa com la del primer quinquenni del 2000.

Les persones residents estrangeres a la ciutat representen el 18,5% de la població, set dècimes percentuals per sobre del pes del 2017 (17,8%).

Respecte al lloc de procedència de la població estrangera, el 32% és d'origen americà (majoritàriament llatinoamericans, que representen el 94% del total), seguit del grup provinent de la UE-28, que són el 30% del total, i dels asiàtics, que en són el 25%. Les persones immigrants procedents de l'Àfrica en suposen només el 7%.

Tramitacions efectives a Catalunya

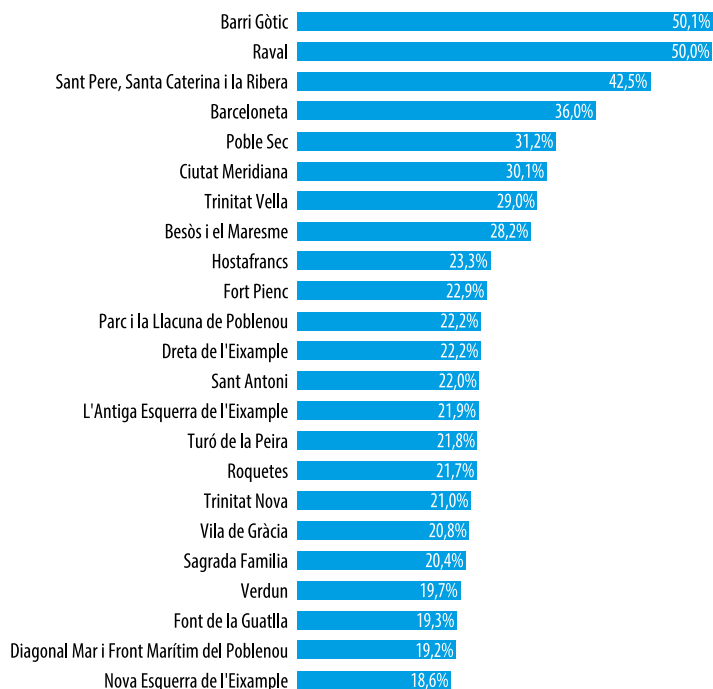

Font: Lectura del padró continu.

El 60% de la població estrangera es concentra als districtes de Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí. Aquests districtes presenten percentatges de població estrangera superiors a la mitjana de la ciutat, amb l'excepció de Sant Martí. Per contra, als districtes de Sarrià - Sant Gervasi, les Corts i Sant Andreu, el pes de la població estrangera se situa al voltant del 12% del total de la població.

Igualment s'observen grans diferències en el pes de la població estrangera sobre la població total als barris. En els quatre barris de Ciutat Vella, aquest pes es troba per sobre del 30% i hi destaquen el Barri Gòtic i el Raval, amb percentatges del 50%. També registren pesos superiors al 30% els barris del Poble Sec i Ciutat Meridiana. Entre el 20% i el 30% se situen la Trinitat Vella, el Besòs i el Maresme, Hostafrancs, el Fort Pienc, la Dreta de l'Eixample, el Parc i la Llacuna del Poblenou, Sant Antoni, l'Antiga Esquerra de l'Eixample, el Turó de la Peira, les Roquetes, la Trinitat Nova, la Vila de Gràcia i la Sagrada Família.

Barris amb un pes de població estrangera sobre el total de la població superior a la mitjana de Barcelona

Font: Lectura del padró municipal d'habitants, gener del 2018, Departament d'Estadística, Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

A partir de la dècada del 2000, les pautes migratòries produeixen canvis significatius en l'estructura de la població per edats. En la base de la piràmide contrasta l'augment del nombre d'infants (0-14 anys) amb la reducció, pràcticament simètrica, del nombre de joves (15-24 anys). Les franges de l'edat adulta guanyen pes i les de l'edat avançada augmenten moderadament, tot i que perden pes sobre el total de la població.

Els districtes amb més aflluència d'immigrants són els que mostren una tendència més accentuada en el rejueniment de la població. Cal destacar el cas de Ciutat Vella, que, l'any 2000, era el districte amb un pes relatiu de gent gran més alt (24,6%) i actualment és el que hi té menys pes de la ciutat, amb tan sols el 13,3%. La tendència oposada s'observa a les Corts, on el grup de gent gran tenia menys pes relatiu el 2000 (18,8%) i el 2018 és el districte on aquesta franja d'edat té més pes (25,8%).

Un dels trets més característics de la demografia de la ciutat és l'envelliment. L'any 2016, l'esperança de vida en néixer va arribar a 84,2 anys (81,2 anys per als homes i 86,9 anys per a les dones), unes xifres que es mantenen per sobre de les de Catalunya (80,8 i 86,3 anys, respectivament) i les de l'Estat espanyol (80,3 i 85,8 anys).

Ciutat Vella destaca com el districte on es registra l'augment més important de l'esperança de vida, amb gairebé 6 anys, seguit de Nou Barris (5,6 anys) i Sants-Montjuïc, les Corts i Sant Martí (tots tres amb 5,4 anys).

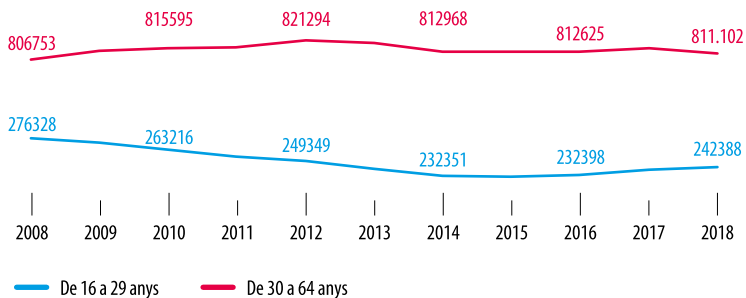
L'augment de l'esperança de vida comporta un augment de la població de persones de més edat que viuen soles. L'índex de solitud de les persones de més de 65 anys va ser de 25,8; és a dir, més de la quarta part de la població de més de 65 anys viu sola a la ciutat, dos punts percentuals més que l'any 2000 (23,8%). Ciutat Vella té l'índex de solitud més alt de la ciutat (32,8%), mentre que les Corts té l'índex més baix (23%).

Població en edat de treballar

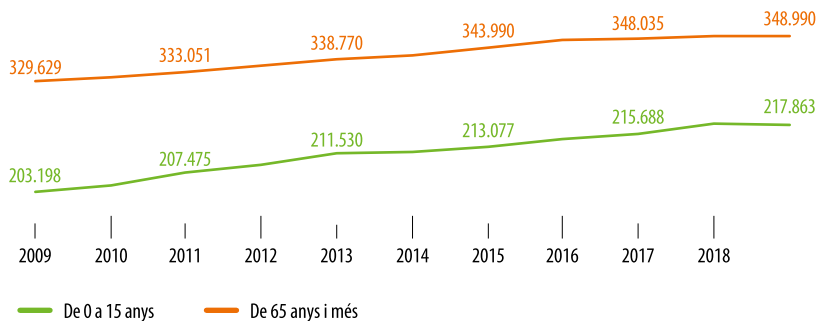
La població en edat de treballar de la ciutat presenta una reducció de prop de 30.000 persones en el període 2008-2018 (-2,7%). Aquesta reducció es concentra en el col·lectiu jove, de 16 a 29 anys, que cau en prop de 34.000 persones (-12,3%), mentre que el grup de 30 a 64 anys es manté més estable.

Paral·lelament, la població en edat no laboral s'incrementa en més de 34.000 persones (+6,4%). El total de menors de 16 anys augmenta un 7,0%, mentre que el grup de més de 65 anys ho fa en un 6,0%.

Evolució de la població en edat laboral

Evolució de la població en edat no laboral

En aquest sentit, durant els propers anys, l'increment previst dels fluxos migratoris podrà tornar a tenir un paper clau en la recuperació de la població en edat de treballar, tal com ja va passar en anys anteriors, i permetrà afrontar l'envelliment progressiu de la població, reduir la taxa de dependència i contribuir al sosteniment de l'actual sistema de pensions.

Renda familiar a Barcelona

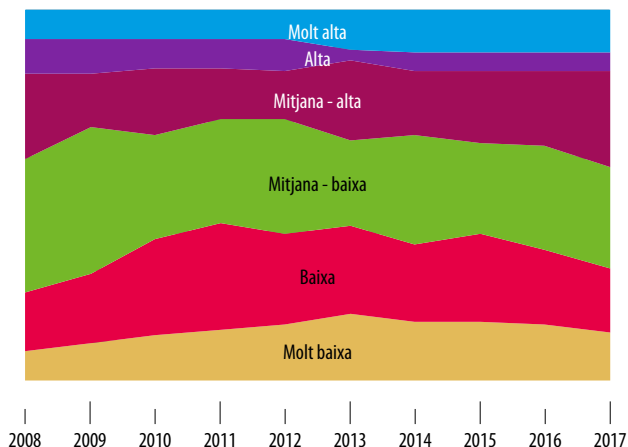
L'any 2017, la renda familiar disponible¹ (RFD) *per capita* a Barcelona es va situar en 21.980 euros, un 2,9% més que l'any anterior. L'augment de la renda es va basar en la consolidació de la trajectòria econòmica expansiva i en el fort dinamisme del mercat de treball.

La distribució de la renda per districtes presenta moltes similituds amb els anys precedents, de manera que es manté la posició jeràrquica per tercer any consecutiu. Sarrià - Sant Gervasi i les Corts són els districtes amb uns índexs de renda més alts, molt semblants als de l'any anterior. L'Eixample i Gràcia també superen la mitjana de renda de la ciutat, però hi estan més a prop. Els districtes de Sant Martí, Sants-Montjuïc, Ciutat Vella, Horta-Guinardó i Sant Andreu se situen per sota de la mitjana, amb valors d'entre el 75% i el 88% de la mitjana. Finalment, Nou Barris ocupa la darrera posició, amb un índex força allunyat de la resta, i es manté en relació amb l'any anterior.

¹ La renda familiar és el conjunt d'ingressos de què disposen els habitants d'un territori per destinar-los a consum o estalvi. L'indicador de renda familiar disponible *per capita* de Barcelona és un indicador teòric que es construeix a partir de diverses variables (atur, nivell d'estudis, evolució i potència del parc de turismes i preus al mercat immobiliari) que s'actualitzen periòdicament. Permet conèixer la posició relativa de cadascun dels barris en relació amb la mitjana de la ciutat, fixada en un valor igual a cent.

Al llarg del 2017, es produeix un nou avanç del pes relatiu de les rendes mitjanes, que creix fins a cobrir, per primer cop des del 2009, més de la meitat de la població. Concretament, el 52,9% de la població resideix en un barri de renda mitjana, un percentatge 5,1 punts superior al del 2016. Aquest eixamplament del segment de població de classe mitjana s'explica per la reducció del de classe baixa.

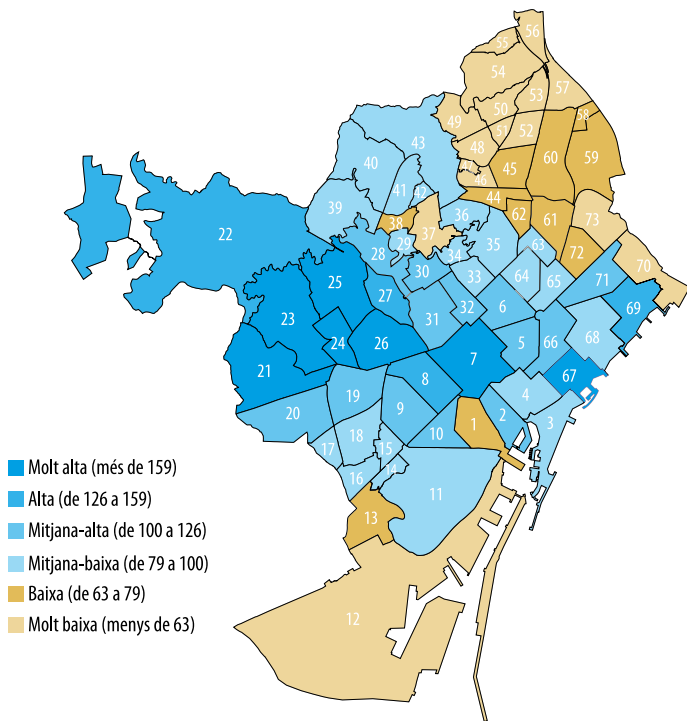
Evolució de la població de Barcelona per grans grups d'RfD

Font: Departament d'Anàlisi - GTP, Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

La distribució de la renda per barris, tal com mostra el mapa de la pàgina següent, continua perfilant amb força el contrast de renda entre els barris de la zona oest i els de la zona nord. Tanmateix, es continua reduint la dispersió en els barris per segon any consecutiu, en minvar la distància entre els barris situats als extrems. Aquesta distància, mesurada com el quocient entre els barris amb valors més alts i els més baixos, ha estat de 6,4 el 2017 (7,06 el 2016). Igualment, altres mesures de desigualtat, com la ràtio entre els percentils 75/25 o l'índex de Gini, perfilen una reducció de la desigualtat des dels màxims del 2014.

Renda familiar disponible per capita, any 2017

Ciutat Vella

- 01 El Rava
- 02 El Gòtic
- 03 La Barceloneta
- 04 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

L'Eixample

- 05 El Fort Pienc
- 06 La Sagrada Família
- 07 La Dreta de L'Eixample
- 08 L'Antiga Esquerra de l'Eixample
- 09 La Nova Esquerra de l'Eixample
- 10 Sant Antoni

Sants-Montjuïc

- 11 El Poble-sec
- 12 La Marina del Prat Vermel
- 13 La Marina de Port
- 14 La Font de la Guatlà
- 15 Hostafrancs
- 16 La Bordeta
- 17 Sants-Badal
- 18 Sants

Les Corts

- 19 Les Corts
- 20 La Maternitat i Sant Ramon
- 21 Pedralbes

Sarrià - Sant Gervasi

- 22 Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes
- 23 Sarrià
- 24 Les Tres Torres
- 25 Sant Gervasi - la Bonanova
- 26 Sant Gervasi - Galvany
- 27 El Putxet i el Farró

Gràcia

- 28 Vallcarca i els Penitents
- 29 El Coll
- 30 La Salut
- 31 La Vila de Gràcia
- 32 El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova

Horta-Guinardó

- 33 El Baix Guinardó
- 34 Can Baró
- 35 El Guinardó
- 36 La Font d'en Fargues
- 37 El Carmel
- 38 La Teixonera
- 39 Sant Genís dels Agudells
- 40 Montbau
- 41 La Vall d'Hebron
- 42 La Clota
- 43 Horta

Nou Barris

44 Vilapicina i la Torre
Llobeta
45 Porta
46 El Turó de la Peira
47 Can Peguera
48 La Guineueta
49 Canyelles
50 Les Roquetes
51 Verdum
52 La Prosperitat
53 La Trinitat Nova
54 Torre Baró
55 Ciutat Meridiana
56 Vallbona

Sant Andreu

57 La Trinitat Vella
58 Baró de Viver
59 El Bon Pastor
60 Sant Andreu
61 La Sagrera
62 El Congrés i els Indians
63 Navas

Sant Martí

64 El Camp de l'Arpa
del Clot
65 El Clot
66 El Parc i la Llacuna del
Poblenou
67 La Vila Olímpica del
Poblenou
68 El Poblenou
69 Diagonal Mar i el Front
Marítim del Poblenou
70 El Besòs i el Maresme
71 Provençals del
Poblenou
72 Sant Martí de
Provençals
73 La Verneda i la Pau

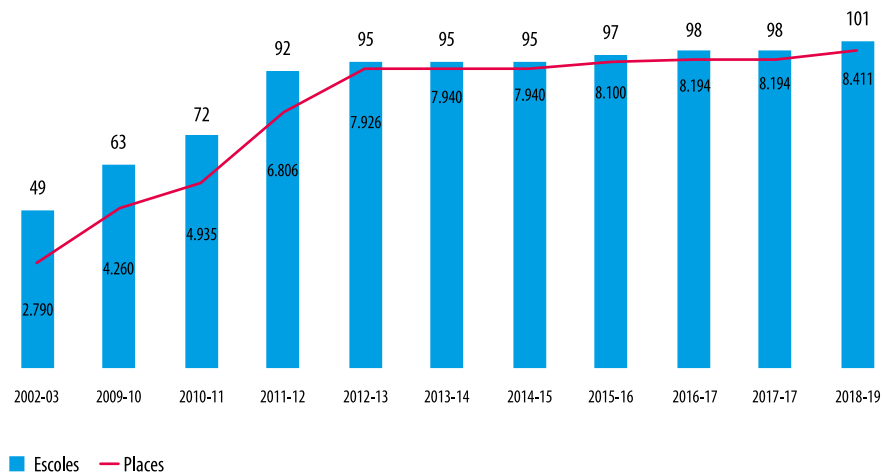
EDUCACIÓ I FORMACIÓ

Escoles bressol

El curs 2018-2019 va començar amb una oferta de 8.411 places a les 101 escoles bressol municipals. En aquest curs, la ciutat ha estrenat tres centres nous: l'escola bressol Els Encants, al barri de la Sagrada Família (l'Eixample); l'escola bressol La Morera, al barri del Congrés (Sant Andreu), i l'escola bressol Aurora, al barri del Raval (Ciutat Vella). Aquesta última escola és pionera a oferir grups amb horaris de matí i de tarda, que s'adapten millor a les necessitats de les famílies, i incorpora un nou espai socioeducatiu en què les famílies amb infants en situació de vulnerabilitat i risc social rebran tant el suport de professionals de l'àmbit docent com dels serveis socials.

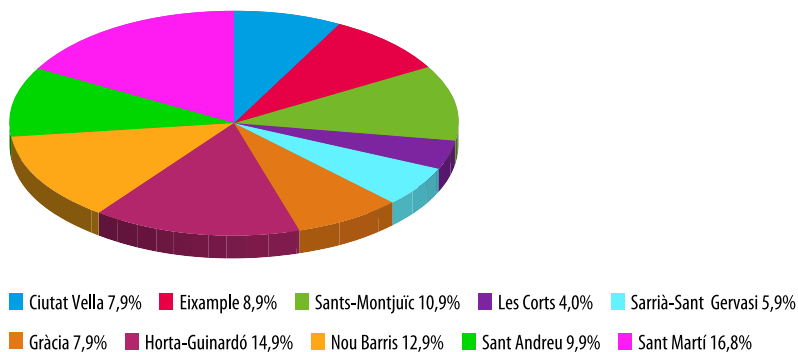
La xarxa actual d'escoles bressol de la ciutat ha permès que la demanda no atesa baixi fins al 40% del total, sis punts menys que en el curs anterior. Només els districtes de l'Eixample i Gràcia han tingut una demanda no atesa superior al 50%, mentre que els districtes on el percentatge ha estat més baix han estat Sarrià - Sant Gervasi, Sant Andreu i Horta-Guinardó, tots tres per sota del 35%.

Evolució de les places i les escoles bressol municipals

Font: Departament d'Anàlisi - GTP, Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Distribució de les escoles bressol municipals per districtes, curs 2018-2019

Des del curs 2002-2003, el nombre d'escoles bressol a la ciutat s'ha duplicat i el nombre de places s'ha triplicat. L'oferta d'escoles bressol municipals es concentra principalment als districtes de Sant Martí (16,8% del total), Horta-Guinardó (14,9%) i Nou Barris (12,9%).

El curs 2017-2018 va ser el primer en què l'Ajuntament de Barcelona va implantar un sistema de tarifació social en el pagament de les escoles bressol municipals per tal d'ajustar millor la quota que cada família paga amb la renda familiar de què disposa. En el model de tarifació social hi ha deu trams esglaonats de preu, amb una quota mínima de 50 euros i una quota màxima de 395 euros. Aquest és el segon curs en què s'aplica aquest sistema, segons el qual el 63% de l'alumnat matriculat en surt beneficiat, el 8% es queda igual i el 27% paga més. Aquest model de preus públics té com a objectiu establir un sistema més equitatiu de pagament i que permeti diversificar el perfil de les famílies que fan ús de les escoles bressol municipals.

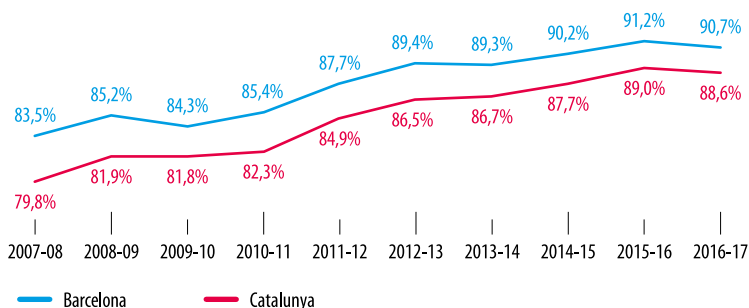
Ensenyament de règim general

Els ensenyaments de règim general en el curs 2017-2018 han tingut 258.040 alumnes, una xifra que suposa un increment de més de 2.500 alumnes en relació amb el curs anterior. L'augment relatiu més important s'ha registrat entre l'alumnat de formació professional de grau mitjà i de grau superior, mentre que el nombre d'alumnes d'educació primària i batxillerat es manté força estable.

En total, el 41,7% dels alumnes del curs 2017-2018 estudien en centres públics. Els percentatges més alts d'ensenyament públic corresponen a l'educació infantil i a la formació professional de grau mitjà.

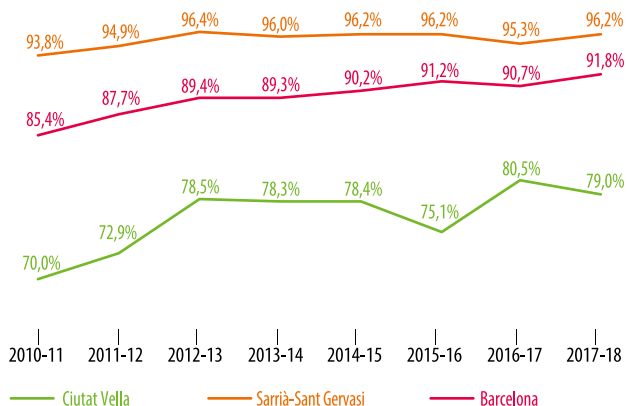
Pel que fa a la qualitat del sistema educatiu, els indicadors d'èxit escolar mostren una millora continuada de la taxa de graduació de l'ESO des del curs 2009-2010 fins a superar el 90%, tot i que en el curs 2016-2017 hi ha una lleugera davallada, tant en l'àmbit de la ciutat com de Catalunya.

Taxa de graduació de l'ESO

Per districtes, s'observen diferències notables en les taxes de graduació. Ciutat Vella presenta mínims en tots els cursos escolars, encara que la situació evoluciona positivament en els quatre darrers anys; d'altra banda, Gràcia presenta la taxa màxima en aquest últim curs, de manera que desbanca l'hegemonia de Sarrià - Sant Gervasi.

Taxa de graduació a l'ESO per districtes (dispersió)

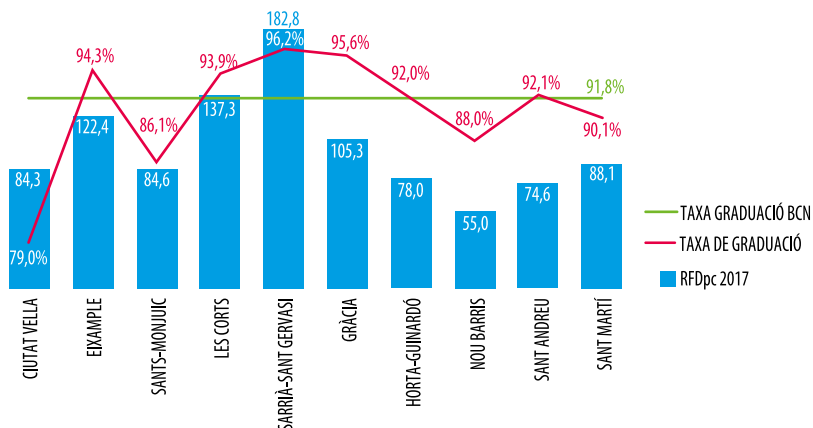
Font: Consorci d'Educació de Barcelona.

En un informe de l'OCDE sobre mobilitat social,² s'assenyala que el sistema educatiu actual no garanteix un dret a l'educació en igualtat de condicions per a totes les persones. L'alumnat procedent de les famílies més pobres abandona els estudis en un percentatge superior a l'alumnat que pertany a famílies amb més ingressos. A més, el sistema també limita la mobilitat educativa, és a dir, l'obtenció d'una titulació diferent a la dels progenitors. Aproximadament la meitat dels fills i filles de pares i mares sense educació secundària postobligatòria repeteixen el mateix nivell educatiu que els seus progenitors a Espanya, un percentatge que és 10 punts superior al d'Alemanya i 23 punts superior al de França. En l'altre extrem, el 70% dels fills i filles de progenitors amb nivell universitari obtenen aquest nivell de titulació.

Per tant, una de les variables —tot i que no l'única— que pot explicar les desigualtats territorials observades en la taxa de graduació a la ciutat de Barcelona és la renda familiar disponible. En el gràfic, podem observar com els districtes amb un índex d'RFD *per capita* més alt, com Sarrià - Sant Gervasi, les Corts i l'Eixample, també presenten taxes de graduació més altes, mentre que els districtes amb un índex de renda més baix, com Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i Nou Barris, presenten taxes més baixes. No obstant això, també hi ha districtes com Gràcia o Sant Andreu que no tenen una renda disponible de les més elevades, però, comparativament, presenten taxes de graduació altes.

² *A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility*, OCDE, juny del 2018.

Taxes de graduació de 4t d'ESO respecte a la renda familiar disponible

Un altre problema del sistema educatiu actual és la taxa d'abandonament escolar. Un estudi recent del Consorci d'Educació de Barcelona, que ha seguit la trajectòria de joves que aquest any fan 18 anys, revela que el 28% dels alumnes que van cursar quart d'ESO van repetir curs o bé van abandonar els estudis, i només sis de cada deu aconseguen la titulació a l'edat que correspon. En aquesta línia, l'informe "Joves amb necessitat d'inserció educativa o laboral", elaborat per la Fundació BCN de la Formació Professional referent a l'any 2017, xifra el percentatge de joves de la ciutat de Barcelona que no estudien ni treballen al voltant de 17.000, una xifra que representa una taxa del 13,2%, és a dir, inferior a la mitjana catalana i espanyola (aproximadament del 15%), però superior a la de la Unió Europea (12%). La majoria d'aquest jovent té una qualificació acadèmica molt baixa i dificultats per continuar o per retornar al sistema educatiu, no està preparat per incorporar-se al món del treball i té un recorregut vital molt complex.

Per fer front a aquesta problemàtica, en el curs 2019-2020, Barcelona obrirà la seva primera escola de segona oportunitat pública, al districte de Sant Andreu, amb l'objectiu que els joves que ni estudien ni troben feina per la seva baixa qualificació puguin tornar a cursar estudis reglats i millorar les seves oportunitats per accedir al mercat de treball. Les escoles de segona oportunitat són un concepte que neix arran de la publicació del Llibre blanc sobre l'educació i la formació (conegut com a "Informe Delors") de la Comissió Europea, i pretenen oferir una segona oportunitat al jovent exclòs del sistema educatiu. Aquest model s'està implantant a moltes ciutats europees i, en el cas de Barcelona, la seva extensió a altres districtes de la ciutat dependrà de l'èxit d'aquesta primera prova pilot.

Tota aquesta bateria de resultats també fa que es plantegi la necessitat d'una reforma del sistema educatiu, llargament reclamada per la comunitat educativa, principalment pel que fa a la introducció d'innovació en els cicles formatius, així com la reorientació del batxillerat actual, una

etapa massa rígida i generalista enfocada només a la superació de les proves d'accés a la universitat. En aquest sentit, el Departament d'Educació de la Generalitat ha dissenyat tres noves opcions de batxillerat que flexibilitzaran aquesta etapa, i donarà més empenta a la formació professional. Les proves pilot, que començaran a aplicar-se en el curs 2019-2020, constaran de tres modalitats diferents. La primera permetrà cursar el batxillerat en tres anys, per adaptar aquesta etapa al ritme d'aprenentatge de l'alumnat que ho necessiti. La segona modalitat permetrà obtenir el títol de batxillerat i d'un cicle formatiu de grau mitjà conjuntament, en tres anys. Finalment, la tercera modalitat serà la d'un batxillerat professionalitzador orientat als cicles formatius de grau superior. L'objectiu de totes aquestes novetats és frenar l'abandonament escolar i oferir l'opció de continuar els estudis als alumnes que no tenen com a meta els estudis universitaris.

D'altra banda, és precisament en l'ensenyament universitari on cal destacar el bon posicionament de les universitats de la ciutat a escala internacional. Segons la classificació del QS World University Rankings 2018, que valora 2.500 centres d'arreu del món, la Universitat de Barcelona se situa com la segona millor universitat d'Espanya, en el lloc 71 a escala europea, i en la posició 166 del rànquing mundial, tot i que perd deu posicions amb relació a l'any anterior. La Universitat Autònoma de Barcelona ocupa el tercer lloc al rànquing espanyol i se situa en la posició 85 a escala europea i 193 a escala mundial, dos posicions més que l'any 2018.

CULTURA, LLEURE I ESPORTS

La ciutat disposa d'una àmplia xarxa de grans equipaments culturals que es complementa amb un bon nombre de centres culturals de barri; la combinació de tots dos elements forma un sistema ric i dinàmic que abraça tots els àmbits de la creació: més de 50 museus i grans centres d'exposicions, més de 50 sales de teatre i tres grans auditoris musicals, 40 biblioteques i 52 centres cívics, sense oblidar la xarxa de fàbriques de creació i d'altres espais de creació privats i les nombroses sales de música en viu i galeries d'art.

La valoració que la ciutadania en general fa de les activitats culturals ha augmentat lleugerament, ja que els atorga una nota de 7,5 sobre 10 a l'enquesta de serveis municipals del 2018; i encara augmenta més la nota de les persones usuàries (un 7,7) que representen el 55,2% de persones enquestades. D'altra banda, segons l'enquesta Òmnibus municipal de desembre del 2018, la gran majoria de ciutadans i ciutadanes enquestats (92,7%) havia assistit a alguna activitat cultural a Barcelona en els sis últims mesos, una dada semblant a la del setembre del 2017 (92,6%).

El 2018, el nombre de visitants als museus i centres d'exposicions i de ciències, tant municipals com consorciats, experimenta un lleuger retrocés (-1,6%), en bona part per la disminució de públic a equipaments com el Museu Picasso, el Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), el Museu del Disseny o el Born Centre Cultural, malgrat que aquest últim continua sent el més visitat de la ciutat. En canvi, altres instal·lacions, com el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) o el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), han mostrat una bona evolució durant el 2018.

D'altra banda, amb prop de 800.000 visitants, el Zoo de Barcelona és el centre de ciències de titularitat municipal amb més afluència de públic, tot i que també ha experimentat un retrocés durant el 2018 (-5,9%).

Pel que fa als museus privats, l'assistència experimenta un increment del 2,1% i supera els sis milions de visites, fonamentalment a causa de l'augment de l'afluència al CosmoCaixa i al CaixaForum, que conjuntament s'apropen als dos milions de visitants. En canvi, les visites al Museu del FC Barcelona es redueixen (-6,4%), per bé que, amb més d'1,7 milions de visitants, continua sent el més visitat de la ciutat. L'Aquàrium es manté estable respecte a l'any anterior i es consolida com el centre de ciències més visitat de la ciutat.

El 2018, es va celebrar l'onzena edició de la Nit dels Museus, en què van participar 67 equipaments culturals de la ciutat, i va ser tot un èxit, amb més de 180.000 assistents, un 13,6% més que l'any anterior. Alguns dels museus i equipaments més visitats han estat el MACBA, que ha rebut 13.640 visites; el Recinte Modernista de Sant Pau, 10.137, i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, amb 9.934.

Respecte al nombre de visitants dels espais d'interès arquitectònic de la ciutat, també presenta un lleuger retrocés. Tot i això, el temple de la Sagrada Família s'apropa als 4,7 milions de visitants el 2018, amb un augment del 3% respecte al 2017; la Casa Batlló supera el milió de visitants, i la Pedrera, malgrat la reducció respecte a l'any anterior, continua superant els 900.000 visitants. El Park Güell, de titularitat municipal, té més de tres milions de visites i estabilitza el nombre de visitants respecte a l'any anterior.

Les biblioteques municipals de Barcelona duen a terme una tasca important de socialització del coneixement i continuen sent el servei públic més ben valorat per part de la ciutadania a l'enquesta de serveis municipals del 2018, amb un 8 sobre 10, una dècima més que l'any anterior.

El nombre de visites a la xarxa de biblioteques, que és de 6,4 milions el 2018, augmenta lleugerament en relació amb el 2017 (l'1,5%). El nombre de documents prestats va disminuir en la mateixa proporció; tanmateix, el nombre de carnets va continuar a l'alça (+1%) i el fons documental també augmenta (+1,3%) i supera els més de 2,5 milions de documents.

Pel que fa a les arts escèniques, l'any 2018 l'oferta trenca la tendència a la baixa dels últims anys: augmenten tant el nombre d'espectacles com el de representacions i, a més, es recuperen dues sales. El 2018, hi va haver un total de 1.150 espectacles, una xifra que suposa un augment del 3,6% respecte a l'any anterior. Segons les dades de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (AETCA), que aglutina una part molt representativa del sector de les arts escèniques, durant el 2018 hi ha hagut un lleuger augment de públic respecte a l'any anterior (+0,4%) i l'ocupació de les sales ha estat del 58,0%.

El 2018, s'incrementa el nombre d'espectadors als grans auditoris musicals, que presenten un potencial creixent de projecció internacional per a les seves produccions i programacions. L'Auditori i el Gran Teatre del Liceu són els equipaments que registren un increment de públic respecte a l'any anterior (del 5,9% i del 32,5%, respectivament), amb una ocupació del 74,8% i el 74,6%, respectivament. En sentit contrari, el Palau de la Música Catalana redueix el nombre d'espectadors més del 15% i registra una ocupació del 56,7%.

Després de tres anys amb xifres d'espectadors a l'alça, el 2017 el públic de cinema de circuit comercial disminueix i registra un total de 6,15 milions d'espectadors i una reducció del nombre de pel·lícules exhibides del 5,2%, tot i que el nombre de sales es manté respecte a l'any anterior.

L'oferta de festivals durant l'any 2018 ha estat de més de 200 propostes d'àmbits diversos, i el nombre d'espectadors ha superat els 2,5 milions, el 25% més que l'any 2017, gràcies a l'augment de públic que experimenten globalment els festivals d'àmbit musical, que són els més nombrosos. Al Primavera Sound, hi van assistir 220.000 persones, mentre que l'afluència de públic al Sónar va ser de més de 126.500 persones i el Festival Internacional de Jazz de Barcelona va aplegar gairebé 144.000. En l'àmbit de les arts i el disseny, cal fer esment del Festival de Fotografia Documental DOCfield, que va tenir 120.000 espectadors, igual que el Loop Festival.

En l'àmbit dels festivals multidisciplinaris destaca el Grec, que en l'edició del 2018 ha tingut prop de 110.000 espectadors, una xifra similar a la de l'any anterior. Per vetllar per la qualitat i dotar de més temps i recursos les produccions que s'hi estrenen, el 2018 s'ha reduït el nombre d'espectacles, de 102 a 84, amb una ocupació mitjana del 73,3%.

Pel que fa als actes de la Mercè, l'any 2018 gairebé 1,4 milions de persones han participat en les activitats programades al llarg de quatre dies de festa en què s'ha refermat la voluntat de fer-la arribar als barris més allunyats del centre. El Parc de la Trinitat, el Castell de Montjuïc i la plaça Major de Nou Barris s'han consolidat com a nous espais centrals de la festa major, als quals es va sumar la Llera del Besòs. Més de 346.000 persones han gaudit de la programació musical de la Mercè i 297.400 han assistit als espectacles de la Mercè Arts de Carrer (MAC). Les jornades de portes obertes a museus i altres centres han atret prop de 133.000 persones.

En l'àmbit dels equipaments de proximitat, la xarxa de 52 centres cívics repartits pel territori facilita l'accés de la ciutadania a la cultura, encara que, durant el 2018, s'ha registrat un cert retrocés tant en el nombre d'activitats dutes a terme (8,7% menys que el 2017) com en el nombre de participants (3,8% menys). El 2018, s'han dut a terme més d'11.600 cursos i tallers amb prop de 146.800 persones inscrites i, a les més de 5.800 activitats de difusió cultural, hi va haver més de 430.000 assistents.

Actualment, la ciutat també disposa d'una xarxa d'11 fàbriques de creació, en les quals l'any 2018 es van dur a terme 652 projectes de creació i 538 activitats de difusió, amb més de 210.000 participants.

De forma semblant a les biblioteques, els centres cívics ofereixen un dels serveis públics més ben valorats per part de la ciutadania, ja que reben una puntuació de 7,7 sobre 10 a l'enquesta de serveis municipals del 2018, dues dècimes per sobre de la de l'any anterior. Les persones que en són usuàries, que representen el 29,8% de les enquestades, encara els atorguen una puntuació més elevada, un 8.

Esports

Barcelona disposa de 70 instal·lacions esportives municipals, adscrites a l'Institut Barcelona Esports (IBE), que estan distribuïdes per tots els districtes de la ciutat i de les quals 41 són complexos esportius municipals i 29 són instal·lacions especialitzades. Aquesta oferta es complementa amb una xarxa de prop de 1.900 espais esportius públics.

El nombre de persones usuàries dels equipaments esportius s'ha anat recuperant gradualment al llarg dels darrers anys, de manera que s'ha invertit la dinàmica de pèrdua de persones abonades als centres esportius municipals que s'havia registrat durant els anys de crisi. El desembre del 2018 hi havia 193.323 persones abonades, l'1,7% més que el 2017. A més, pel que fa a la participació ciutadana, els 141 esdeveniments esportius organitzats per l'Institut Barcelona Esports van aplegar més de 282.000 participants el 2018, el 4% més que l'any anterior.

Les instal·lacions esportives municipals han estat valorades per la ciutadania amb una nota de 6,6 a l'enquesta de serveis municipals del 2018, mentre que les persones usuàries els atorguen una puntuació superior, de 7 sobre 10.

L'enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar a Barcelona 2018 mostra com es consolida la pràctica esportiva entre els nens i nenes a la ciutat. En concret, el 71,6% dels escolars de Barcelona fan esport de forma regular. Pel que fa a la pràctica esportiva femenina, s'incrementa un 3,1% respecte a les dades del 2013 i passa del 69,2% al 72,3%, de manera que es consolida la reducció de la diferència entre gèneres.

L'IBE centra la seva actuació, d'una manera especial, en la promoció de l'activitat física i l'esport en edat escolar. En aquesta línia, es duen a terme programes com "L'escola fa esport a la ciutat", un conjunt d'activitats de promoció esportiva que s'ofereix als centres educatius de la ciutat en horari lectiu, i que va registrar 80.258 participacions en 315 centres educatius de la ciutat.

Barcelona també és referent en competicions esportives d'àmbit internacional. Entre les competicions més importants, destaquen el Campionat d'Europa de Waterpolo, el Trofeu Ciutat de Barcelona de Bàsquet Femení, l'eDreams Mitja Marató de Barcelona (40a edició), la Zurich Marató de Barcelona (40a edició) i la Barcelona Open Banc Sabadell Trofeu Conde de Godó (65a edició).

En l'edició del 2018 de la Zurich Marató de Barcelona, hi va haver més de 17.000 participants, amb gairebé el 21% de participació femenina. També cal destacar l'increment del percentatge de dones participants a la cursa d'El Corte Inglés, la prova atlètica més multitudinària d'Europa i la segona del món. Dels prop de 50.000 corredors de la 40a edició d'aquesta cursa el 2018, més de 25.000 eren dones (51,2% del total). La Cursa de les Dones, amb 34.000 participants el 2018 (el 10% més que en l'edició del 2017), es consolida com el segon acte esportiu popular de carrer amb més participació de la ciutat, mentre que, a la cursa atlètica Jean Bouin, hi van participar més de 10.000 atletes.

MEDI AMBIENT I SOSTENIBILITAT

Barcelona és una ciutat de poc més de 100 quilòmetres quadrats que té una alta densitat de població (15.772 habitants per quilòmetre quadrat). El seu notable dinamisme econòmic, l'atracció de visitants i l'ús intens de l'espai públic tenen un fort impacte sobre la qualitat ambiental i la salut de les persones que viuen a la ciutat i en gaudeixen.

Barcelona i les persones que hi resideixen són cada vegada més conscients de l'impacte ambiental, com ho demostra l'augment d'entitats signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, que han passat de 808 el 2015 a 1.115 el 2018. Es treballa intensament per a la reducció

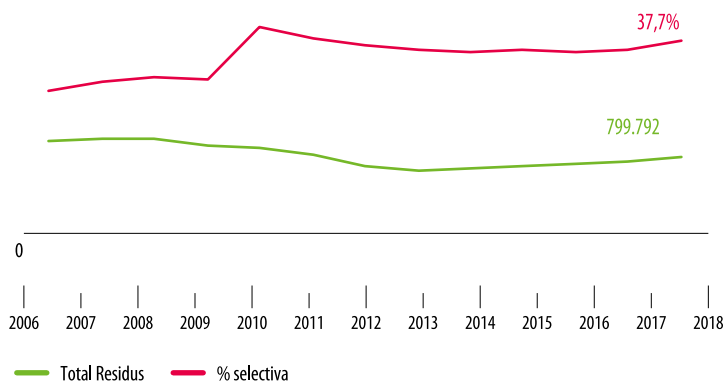
del consum d'aigua i d'energia, per l'increment de la recollida selectiva de residus, per l'ús de la bicicleta i per contribuir a la lluita contra el canvi climàtic. Tanmateix, encara queda camí per recórrer per aconseguir un funcionament plenament sostenible de la ciutat.

Gestió de residus

El volum de tones de residus generades a la ciutat durant el 2018 ha estat de gairebé 800.000, un 3,7% superior a la xifra del 2017, de manera que continua la generació de residus continua la tendència a l'augment iniciada el 2014, després de diversos anys de disminució. Aquesta dada situa la generació de residus en una mitjana d'1,35 quilos per habitant i per dia.

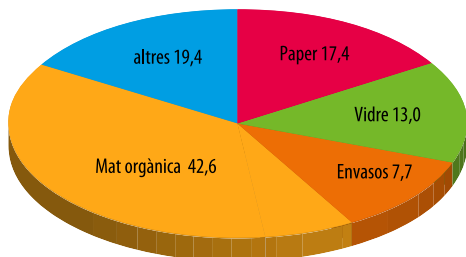
La recollida selectiva de residus també puja en valors absoluts i assoleix un percentatge del 37,7%, 1,3 punts superior a l'any anterior, de manera que se situa molt a prop de l'assolir l'any 2011 i només 1,8 punts per sota del rècord del 2010.

Evolució de la recollida de residus total i pes de la recollida selectiva

Entre les diverses fraccions de residus, destaca l'augment de la recollida de paper (+19,5%) i d'envasos (+11,4%). Les xifres de la fracció orgànica registren un repunt notable en comparació amb els cinc últims anys, amb un increment de prop del 5%, si bé encara no es pot parlar de consolidació en els hàbits de reciclatge de la ciutadania com en la resta de fraccions.

Distribució de la recollida selectiva (%)

Durant el 2018, també ha continuat augmentant el nombre de persones usuàries dels punts verds de la ciutat, i les visites han arribat a les 937.600, el 5% més que l'any anterior. A banda dels contenidors situats al carrer, la infraestructura de recollida selectiva de residus es complementa amb una xarxa de 23 punts verds de recollida de barri, 7 de zona i una flota de 9 unitats mòbils que cobreixen 97 punts verds mòbils de recollida.

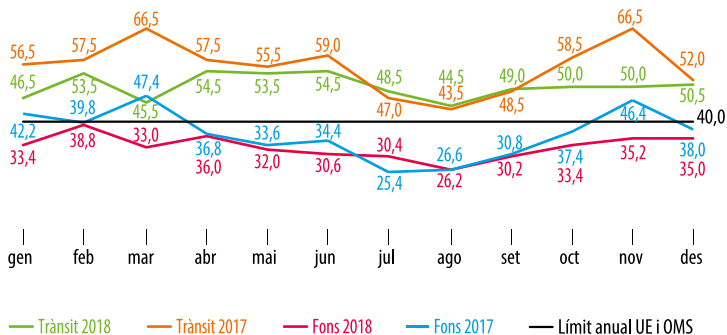
Consum d'aigua

El consum d'aigua total per habitant i per a consum domèstic el 2018 s'ha mantingut en els nivells registrats el 2013, després d'un procés de reducció durant els anys 2014 i 2015 i d'un augment del consum el 2016 i el 2017. El nivell de pluges de l'any 2018, especialment a la tardor, ha propiciat un estalvi del 4,5% en el consum d'aigua per part dels serveis municipals, respecte al 2017, mentre que el percentatge de consum d'aigua freàtica el 2018 s'ha situat en el 16,4%, 2 punts menys que el 2017 (18,4%).

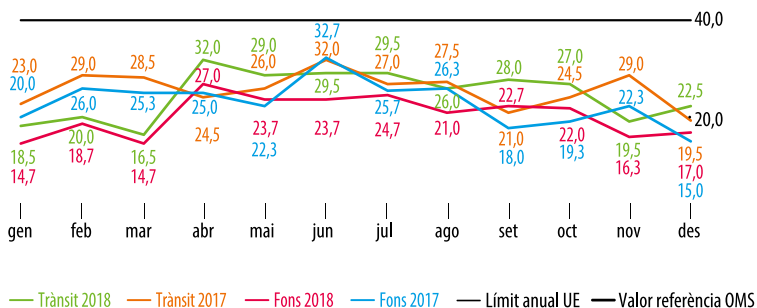
Qualitat de l'aire

Durant els dotze mesos de l'any 2018, els nivells dels principals contaminants de l'aire han registrat valors per sota dels assolits l'any 2017. El valor del NO_2 el desembre del 2018 s'ha situat en 50,5 en les estacions de trànsit, i s'ha mantingut per sobre dels límits establerts per la Unió Europea (UE) i l'Organització Mundial (OMS) al llarg dels mesos de l'any, tot i que per sota dels nivells assolits l'any 2017 en la major part dels mesos. Pel que fa als registres de PM_{10} a les estacions de trànsit, s'han mantingut per sota del límit de la UE, però per sobre del de l'OMS, que és més restrictiu, en nivells força per sota dels del 2017 en sis mesos i lleugerament per sobre els altres sis mesos.

Mitjanes mensuals estacions N02 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Mitjanes mensuals estacions PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Al final de l'any 2017, es van establir plans de contingència per restringir la circulació dels vehicles més contaminants en episodis d'alts nivells de contaminació, i es va prohibir que circulessin per la ciutat els vehicles de gasolina matriculats abans del 2000 i els de dièsel matriculats abans del 2006. Aquestes restriccions s'apliquen quan la Generalitat declara episodis de contaminació que superen els límits de 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ de NO_2 o de 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ de PM_{10} , tot i que durant el 2018 no va ser necessari activar aquest protocol.

A més de les mesures adoptades en la circulació de vehicles, l'Àrea Metropolitana de Barcelona ha implementat nous títols de transport públic, com ara la T-verda, que dona accés gratuït al transport públic durant tres anys a canvi de donar de baixa vehicles contaminants que circulin habitualment per la zona, o la T-aire, que els dies amb contaminació donarà accés a dos viatges amb un cost un 10% inferior a la T-10.

Espais verds

La ciutat disposa de 28,4 milions de m² d'espai verd, que són 1.754,8 m² per cada 100 habitants, i de 580,6 hectàrees de parcs urbans. La ciutadania de Barcelona té una bona percepció de les zones verdes de la ciutat, cosa que es posa de manifest pel fet que la gestió municipal d'aquests espais obté una puntuació que s'ha mantingut per sobre de 6 sobre un màxim de 10 des de l'any 2007, i que el 2018 se situa en 6,6.

MOBILITAT

Mobilitat sostenible

Un dels factors que més impacten en la qualitat mediambiental d'una ciutat és el transport. Per minimitzar aquest impacte, cal potenciar sistemes de mobilitat menys contaminants, ampliar i millorar la xarxa de transport públic de metro i autobús, i fomentar la utilització de vehicles elèctrics i la bicicleta. En aquest sentit, Barcelona està aplicant diverses mesures encaminades a assolir l'objectiu d'una mobilitat més sostenible.

Pel que fa al transport públic, un dels objectius de TMB és que, l'any 2020, el 35% de la flota d'autobusos sigui de tecnologia híbrida, fet que permetrà millorar la qualitat de l'aire a Barcelona i al conjunt de l'àrea metropolitana. Barcelona també aposta per l'ús del vehicle elèctric i és la ciutat espanyola amb un percentatge més elevat d'aquest tipus de vehicle. Els punts de recàrrega al final del 2017 eren 759, el 14,3% més que l'any anterior i el triple dels 248 que hi havia el 2012.

L'ús de la bicicleta ha experimentat un impuls notable gràcies a l'augment de les places d'aparcament, a l'increment de la dotació de carril bici, a l'impuls del servei del Bicing i a la posada en funcionament del servei Bicibox per part de TMB, un servei que facilita l'aparcament de bicicletes en estacions de metro per estimular l'ús combinat de la bicicleta i el transport públic. Cada dia a Barcelona es produeixen al voltant de 205.000 desplaçaments en bicicleta; això ha anat acompanyat de la construcció de més carrils bici i de l'adaptació de la via pública a fi que les persones usuàries puguin fer aquests desplaçaments amb la màxima seguretat. Al final del 2018, la ciutat disposava d'un total de 180 quilòmetres de carrils bici, motiu pel qual pràcticament tota la ciutadania disposa d'una xarxa ciclable (carril bici, zones 30 o vies pacificades) a menys de 150 metres de casa.

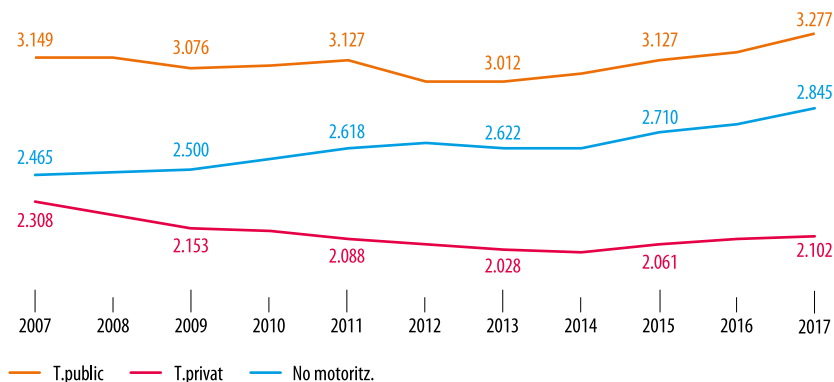
També cal fer menció de la implantació de superilles als districtes de la ciutat, és a dir, d'unitats urbanes constituïdes per la suma de diverses illes de cases en què es pacifiquen els carrers per recuperar l'espai públic per als vianants, es limita el trànsit motoritzat i es dona prioritat a la mobilitat sostenible i a l'espai compartit, verd i segur. A més, la superfície de zones i carrers amb prioritat de vianants també ha experimentat un creixement significatiu, ja que l'any 2018 hi havia 129 hectàrees de zones de vianants, un 70% més que el 2013.

Desplaçaments diaris

Les últimes dades disponibles dels indicadors de mobilitat per a l'any 2017 mostren que es mantenen les pautes iniciades el 2014 amb la recuperació econòmica, tant a la regió metropolitana de Barcelona com a la ciutat.

Les enquestes de mobilitat fetes a la ciutat mostren com, des del 2013, any que marca un mínim, el nombre total d'etapes de desplaçament ha crescut el 7,3% després d'anys de davallada. La xifra de 8,2 milions d'etapes de desplaçament de l'any 2017 és la més alta dels deu últims anys. Hi ha una proporció més gran de viatges interns que fa deu anys (64%, amb un increment del 7,8%) i una reducció dels de connexió (-2,7%); també hi ha canvis en el repartiment modal: una reducció intensa del 9% de la mobilitat en transport privat, un gran augment del 15,4% dels transports no motoritzats i un increment més moderat del 4% de l'ús del transport públic.

Nombre d'etapes de desplaçament diàries a Barcelona

Els mitjans de transport no motoritzats són els que més han augmentat des del principi de la crisi, i enguany continuen creixent impulsats per l'augment de la mobilitat interna.

En aquesta evolució dels desplaçaments no motoritzats, han estat significatives les actuacions adreçades a estendre notablement el carril bici i a posar en servei el Bicing i, més recentment, el Bicing elèctric. A tot això, cal afegir la proliferació de nous mitjans de mobilitat personal, com el patinet elèctric, els *segways* i altres, que ha comportat la necessitat de regular-ne la circulació en l'espai públic.

El transport privat, que ha estat el mitjà de transport més afectat des del principi de la crisi, no acaba de recuperar-se i es manté en nivells semblants als de l'any 2016, amb una caiguda del 9% respecte al 2007.

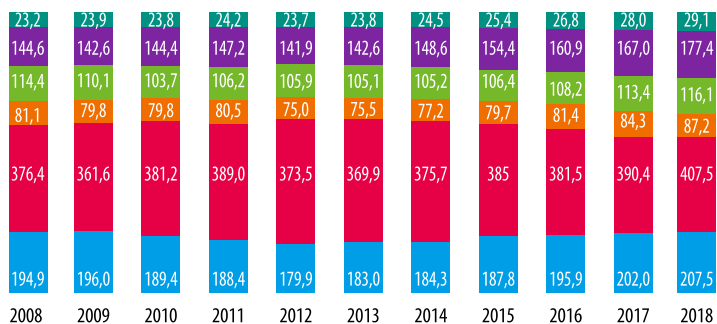
Pel que fa al transport públic, les estadístiques de validacions dels mitjans de transport col·lectiu el 2018 confirmen un creixement global del 4% en relació amb el 2017, de manera que s'assoleix un nou rècord històric de 1.025 milions de passatgers, gairebé 40 milions més que l'any anterior, amb augments molt significatius en tots els modes de transport públic.

El mitjà més utilitzat el 2018 torna a ser el metro (40%), seguit de l'autobús de TMB (20%), Rodalies de Renfe (11%), Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC, 8%) i el tramvia (3%). En el darrer any, els mitjans de transport que més han crescut han estat els altres autobusos (+6,2%), el metro (+4,4%) i el tramvia (+3,9%).

Precisament el metro, el tramvia i l'autobús són els mitjans de transport públic més ben valorats per la ciutadania, amb puntuacions que superen el 7,2 sobre 10, segons l'enquesta de serveis municipals del 2018. Els ciutadans i ciutadanes reconeixen una clara millora en tots tres serveis, que obtenen la millor nota històrica.

Aquesta percepció coincideix amb la culminació de la implantació de la xarxa de bus d'altres prestacions a la ciutat, que ha comportat una millora de l'oferta mitjançant la introducció de noves línies, la xarxa ortogonal i l'augment del carril bus. Pel que fa al metro, el 2018 s'ha estrenat la línia 10 Sud, amb dues noves estacions al passeig de la Zona Franca, mentre que la xarxa d'FGC ha millorat l'accessibilitat de diverses estacions en els darrers anys.

Transport públic de Barcelona: validacions

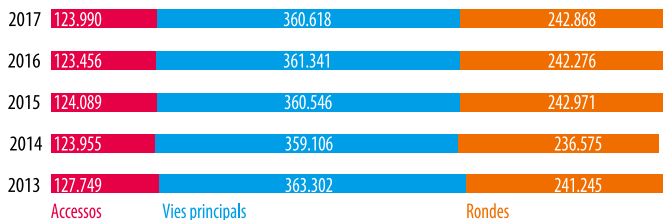
■ Bus ■ Metro ■ FGC ■ Rodalies ■ Altres autobusos ■ Tramvia

Intensitats mitjanes diàries

Les dades de les intensitats mitjanes diàries (IMD) de circulació de vehicles del 2013 al 2017 mostren una gran estabilitat, tant als accessos de la ciutat com a les principals vies de la trama urbana i les rondes. Al mateix temps, les velocitats comercials a les rondes marquen el mínim històric (48 quilòmetres/hora).

Cal tenir en compte que, en els darrers anys, diversos elements han condicionat la fluïdesa i la velocitat del trànsit: els instruments de gestió de trànsit han continuat millorant (semàfors, càmeres, panells informatius, etcètera), però també han aparegut i s'han estès les zones 30, els carrers 30 i les zones de prioritat per al vianant, a banda de reduir-se l'espai disponible per al vehicle privat amb l'extensió dels carrils bus, els carrils bici i l'aposta per les superilles.

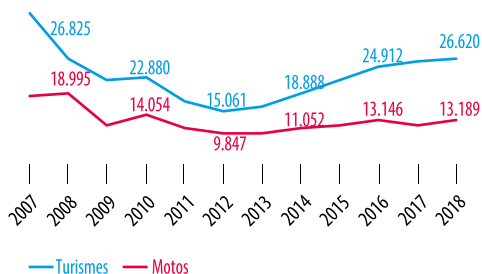
Intensitats mitjanes diàries (vehicles/dia)

Matriculacions

Les noves matriculacions de vehicles de l'any 2018 tanquen en positiu, amb un increment global del 7,7%, encara que amb evolucions diferents. Així, els turismes augmenten només el 2,1%, mentre que les motocicletes (+8,5%) i la resta de vehicles (+37,4%) evolucionen d'una forma més positiva, impulsats per l'ascens de les vendes de ciclomotors (+152%), dels quals gairebé el 80% són elèctrics, un percentatge molt més elevat que el de les matriculacions de turismes elèctrics, que no arriba ni al 3% del total.

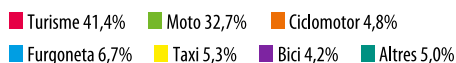
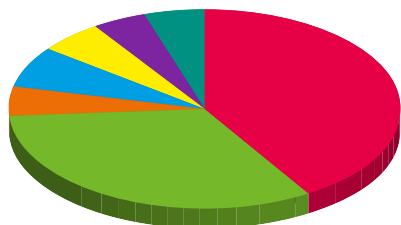
Matriculació de vehicles, 2007-2018

Sinistralitat

Pel que fa a la sinistralitat, després de sis anys d'augment continuats, el 2018 el nombre d'accidents a la ciutat s'ha reduït un 3,9%, principalment per una sinistralitat més baixa a les vies urbanes. En canvi, a les rondes els accidents han augmentat un 1%. Malgrat això, les persones ferides per accident s'han incrementat un 7,5% i les persones mortes en accident, després del mínim històric del 2017, amb 12 víctimes mortals, creixen un 75% i se situen en 21 víctimes mortals, més de la meitat de les quals estaven relacionades amb accidents de moto.

Tipus de vehicles implicats en accidents 2018

PERCEPCIÓ DE LA CIUTAT

La millor evolució de la conjuntura econòmica del 2018 unida al descens de la tensió i la incertesa política viscudes a Catalunya durant l'any, han comportat un canvi important en la valoració dels principals problemes de la ciutat.

Al Baròmetre del mes de desembre del 2018, l'encaix polític entre Catalunya i Espanya, que el 2017 va aparèixer sobtadament com el problema més important de Barcelona, cau fins a la tercera posició (7,3% de les persones enquestades), i la preocupació pels aspectes polítics cau fins a la vuitena posició (estava en segona posició el 2017).

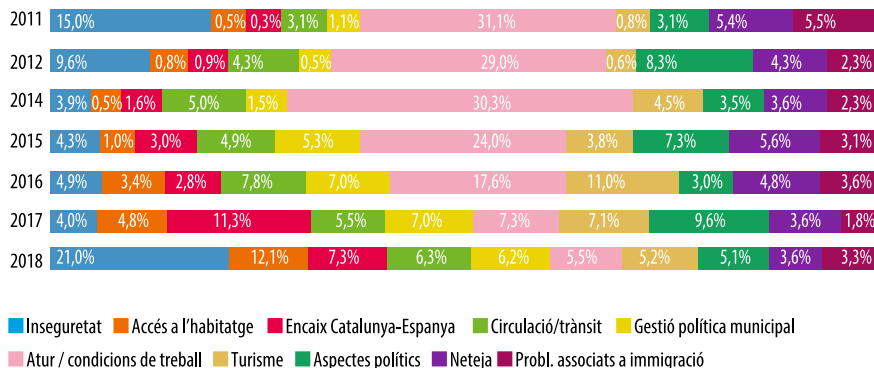
L'atur i les condicions de treball, que havien liderat les primeres posicions anys enrere, passen a ocupar la sisena posició i només el 5,5% de les persones enquestades ho consideren com a problema principal. En canvi, tornen a ressorgir tipologies estancades en posicions baixes des de fa més de deu anys, com la inseguretat, que repunta amb un 21%, o l'accés a l'habitatge que, amb 12% de les respostes, passa a ocupar la segona posició.

També prenen més rellevància els problemes associats a la circulació i al trànsit de la ciutat, així com a la immigració. En canvi, el turisme, que ocupava el segon lloc el 2016, passa a ocupar el setè el 2018.

En l'àmbit de Catalunya, se segueixen pautes diferents a les de la ciutat i les preocupacions relacionades amb l'encaix de Catalunya a Espanya s'intensifiquen com a preocupació de la ciutadania, de la mateixa manera que els aspectes polítics, que, tot i que registren un percentatge més baix, es mantenen com el segon problema principal. També la gestió política estatal, que dos anys enrere se situava com una preocupació menor, apareix en un 7,2% de les respostes i passa a ocupar la tercera posició.

Igual com passa a la ciutat, a Catalunya l'atur i els problemes econòmics perden pes en relació amb anys anteriors i se situen en quarta i cinquena posició respectivament; també guanyen pes els problemes associats a transports i infraestructures, inseguretat, equipaments i serveis, immigració i accés a l'habitatge.

Principals problemes de Barcelona

HABITATGE

1. Construcció residencial

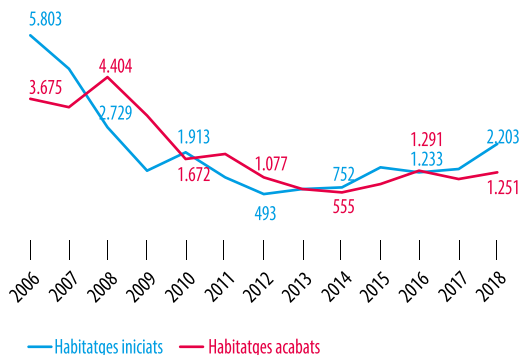
El PIB sectorial de la construcció a Catalunya va tancar l'any 2018 amb un increment del 4,7% anual, més moderat que el de l'any anterior, que va ser del 5,8%, però que segueix la sendera de recuperació iniciada el 2015.

També les empreses del sector de la construcció i dels serveis immobiliaris presenten xifres a l'alça per quart any consecutiu, amb un total de 9.401 centres de cotització a Barcelona al tancament de l'any, amb un ritme d'augment del 3% anual igual al d'un any abans i lleugerament per sota de l'augment del 3,6% del conjunt de Catalunya.

El nombre d'habitatges iniciats el 2018 augmenta notablement després de la caiguda del 2016 (-12%) i de l'increment de 2017 (+11%). En total, s'han iniciat 2.203 habitatges, el 60,5% més que l'any anterior. La dada contrasta amb l'alentiment que s'observa tant a la resta de l'àmbit metropolità com a Catalunya, on els habitatges iniciats s'incrementen el 22% i el 28%, respectivament, quan el 2017 les taxes havien estat molt més elevades, del 47% i el 36% respectivament.

L'oferta actual de sostre nou a la ciutat continua molt allunyada dels màxims assolits anys enrere. L'any 2018, es van acabar poc més de 1.250 habitatges, el 20% més que l'any anterior, però per sota del valor del 2016. El total d'habitatges acabats representen només 0,8 unitats per cada 1.000 habitants, una xifra baixa en relació amb les necessitats de la capital.

Construcció d'habitatges a Barcelona

També el nombre d'habitatges nous previstos a les llicències d'obres mostra una evolució positiva, amb un total de 2.371, una xifra que suposa un creixement del 10,2% respecte al 2017; d'altra banda, en el segment de reforma i ampliació (649 habitatges), la tendència és negativa, amb una reducció anual del 7,7%.

2. Compravenda i lloguer

La trajectòria expansiva de l'economia i del mercat laboral juntament amb l'augment del finançament bancari i les facilitats hipotecàries havien impulsat la compravenda d'habitatges en els darrers cinc anys, però ja durant el 2017 es va apreciar un cert estancament (+5,5%), que el 2018 s'ha convertit en retrocés, ja que el nombre de compravendes ha estat un 12% inferior, per sota de les xifres registrades al conjunt de Catalunya (+4,6%), a l'àmbit metropolità (+2,5%) i a Espanya (+10%).

La davallada de la demanda a la ciutat s'ha produït tant en les transmissions del segment de segona mà (-12,1%), que, amb 12.757 operacions, representa més del 92% del total de compravendes d'habitatges a la ciutat, com en el segment de nova planta (-11,2%), que només ha registrat 1.034 operacions.

Les empreses han concentrat, durant l'any 2018, prop de la cinquena part del total de compravendes registrades a la capital (19,9%), més de 4 punts per sobre del conjunt de Catalunya (15,8%). Pel que fa a la nacionalitat dels adquirents, una part important de les compravendes correspon a persones o entitats estrangeres (13,5%), una proporció inferior a la de l'any anterior (15,2%), però que continua sent superior a la de tot Catalunya (11,7%).

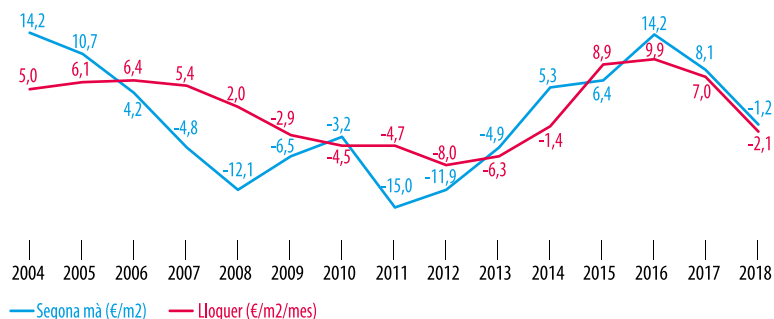
Segons les inscripcions als registres de la propietat, l'import mitjà de les compravendes el 2018 a Barcelona ha estat de 339.800 euros, l'1,7% més que el 2017 en termes nominals, i amb una gran variabilitat en funció del territori, ja que els valors mitjans al districte de Sarrià - Sant Gervasi (624.200 euros) multipliquen per més de quatre els de Nou Barris (151.400 euros). Els valors mit-

jans de la capital superen en més del 50% els de la resta de l'àrea metropolitana (223.900 euros) i en més del 80% els valors mitjans del conjunt de Catalunya (186.600 euros).

La demanda de lloguer a la ciutat ha anat a l'alça durant els darrers anys. En l'últim quinquenni, per cada operació de compravenda d'habitatges, es van signar, de mitjana, 3,5 contractes de lloguer. Tot i que aquesta ràtio va retrocedir el 2016 pel fort increment en les compravendes, enguany el lloguer ha acaparat prop del 80% de les operacions del mercat residencial de la ciutat, amb un increment de més del 7% en el nombre de contractes signats respecte al 2017.

Pel que fa als preus del lloguer, després de registrar un repunt notable durant el trienni 2015-2017, el ritme es desaccelera al llarg del 2018 i el preu mensual per metre quadrat se situa en 13,4 euros per metre quadrat al mes, que suposa una reducció del 2,1% en termes reals, tot i que el preu mensual mitjà, de 930 euros al mes, experimenta un increment del 3,3% en termes reals. L'evolució dels preus mensuals mitjans ha estat desigual segons els districtes, amb increments per sobre del 5% en el cas de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Andreu, i amb variacions que no arriben a l'1% en el cas de les Corts i Sarrià - Sant Gervasi. De totes formes, durant el 2018 es mantenen les fortes diferències territorials que ja hi havia, amb preus que, en el cas de Sarrià - Sant Gervasi (1.269 euros/mes) gairebé doblen els del districte de Nou Barris (675 euros/mes).

Evolució dels preus d'oferta dels habitatges a Barcelona (% , € constants)

Font: Idealista (segona mà) i Secretaria d'Habitatge de la Generalitat (lloguer).

Les dades de segona mà corresponen al quart trimestre de l'any.

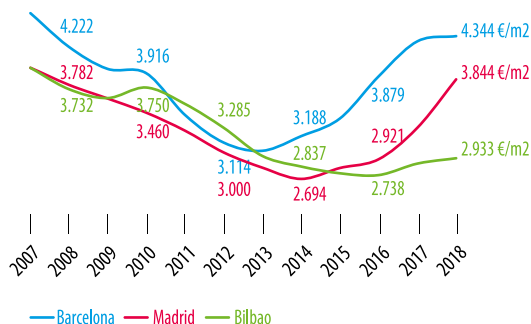
Les dades de lloguer corresponen a la mitjana anual.

En el cas dels habitatges de propietat, l'evolució dels preus de l'oferta del segment de segona mà va paral·lela a la del mercat de lloguer i tanca l'any amb una reducció de preu de l'1,2% en termes reals, amb un valor de 4.344 euros per metre quadrat, de mitjana.

Com en el cas dels lloguers, també l'evolució dels preus de l'habitatge de propietat és desigual segons el districte i hi destaca l'increment del 9,3% en termes reals a Nou Barris i la reducció del 8,4% a les Corts. No obstant això, les diferències territorials són encara intenses a la ciutat, amb preus mitjans que en el cas de Sarrià - Sant Gervasi són més de dues vegades superiors als de Nou Barris.

Barcelona és la ciutat amb els preus de venda més alts en el segment de segona mà a Espanya. A ciutats com Bilbao, els preus d'oferta han augmentat moderadament (2,2%), mentre que a Madrid es registra un repunt del 17%, tot i que amb un valor un 11,5% inferior al de Barcelona.

Evolució dels preus dels habitatges de segona mà (euros corrents / m2)

Font: Idealista.

Quant al finançament, el manteniment de les facilitats creditícies durant l'any 2018 ha fet augmentar la formalització d'hipoteques per cinquè any consecutiu, tot i que s'ha moderat el ritme de creixement respecte al 2017. Les més d'11.180 hipoteques d'habitatge constituïdes a Barcelona el 2018 suposen un increment anual del 5%, una pujada molt més moderada que la registrada a Catalunya (+15,1%) i a Espanya (+11,3%). L'import mitjà de les hipoteques constituïdes durant el 2018 també ha augmentat moderadament i se situa per sobre de 199.000 euros (un increment del 5,3% respecte al 2017).

3. Política d'habitatge

L'habitatge ha tornat a esdevenir un dels problemes més importants de la ciutat durant el 2018. Ho constaten tant l'enquesta de serveis municipals del 2018, on l'habitatge és vist com el primer problema (12,8% de respostes i 6,1 punts d'increment respecte al 2017, quan ocupava la tercera posició), com els baròmetres de juny i desembre del 2018, en els quals es consolida en el segon lloc, amb el 12,1% de respostes, després d'haver passat del vuitè al segon lloc entre el desembre del 2017 i el desembre del 2018.

Aquesta preocupació també es posa de manifest en el nombre d'inscripcions vigents al Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial de Barcelona, que al final de l'any 2018 era de 40.896, un 12% superior al de l'any 2017, que també és un percentatge més alt que el del conjunt de Catalunya (+8,2%).

Les dades de producció d'habitatges protegits a Barcelona durant el darrer quinquenni mostren una forta sotragada de la construcció residencial respecte al quinquenni anterior. No obs-

tant això, en el període 2014-2018, a la ciutat s'han acabat un total de 1.919 habitatges amb algun tipus de protecció, fet que suposa una quota del 38,6% sobre el total de certificats de final d'obra, una xifra que més que dobla la del conjunt de Catalunya.

Per ampliar el parc, a més de construir promocions noves, a Barcelona s'han mobilitzat habitatges cap al lloguer assequible mitjançant diversos mecanismes, com ara la incorporació d'habitatges buits a la Borsa de Lloguer, que al final del 2018 disposava d'un total de 867 habitatges, el 13% més que l'any anterior.

El desembre del 2018, el parc de lloguer públic i en dret de superfície era de 12.080 habitatges, és a dir, l'1,7% del parc d'habitatges principals de la ciutat. D'aquests 12.080 habitatges, 3.650 són de lloguer social (amb un augment del 10,6% respecte a un any en- rere) i van destinats a col·lectius vulnerables, com ara la gent gran.

Per pal·liar aquesta problemàtica, l'Ajuntament de Barcelona va promoure l'any passat una mesura pionera a l'Estat espanyol que obliga les promocions residencials de més de 600 metres quadrats, tant de nova creació com de reforma a la ciutat, a destinar el 30% de la superfície a habitatge de protecció pública. Amb aquesta mesura s'estima que el parc d'habitatge assequible augmentarà en aproximadament 330 pisos nous cada any, i més del 50% d'aquests habitatges s'ubicaran en barris centrals, que són on fa més falta l'habitatge protegit i on s'està patint més la gentrificació i l'expulsió de veïnat. A més, també es va aprovar que tot el municipi de Barcelona es declarés àrea amb dret de tanteig i retracte, per tal que l'Ajuntament disposi del dret de compra preferent en la compravenda de determinats immobles o solars. Aquest nou instrument servirà per aturar operacions clarament especulatives que provoquin l'expulsió de veïnat així com operacions al mercat negre; també protegirà els immobles de propietat vertical perquè no siguin adquirits per fons d'inversió.

Pel que fa al segment del lloguer, el 21 de maig de 2019 la Generalitat de Catalunya va aprovar una nova normativa que fixa límits a l'increment del lloguer a les zones amb més tensió de preus, en les quals els increments no podran superar el 10% de l'índex de referència establert, encara que es permet un increment addicional del 5% en el cas d'habitatges que disposin d'elements extraordinaris (vistes, piscina, jardí, etcètera). En el cas d'habitatges d'obra nova o rehabilitats íntegrament, els preus del lloguer podran superar l'índex de referència en un 20% durant els cinc primers anys.

La delimitació de les zones on s'aplicarà la limitació dels preus de lloguer, definides com a *àrees de mercat d'habitatge tens*, la farà el Govern a partir de diversos criteris (increment de preus, demanda insatisfeta, etcètera); a més, el Govern també fixarà els índexs de referència (mitjana ponderada dels preus dels tres darrers anys a la zona).

En el cas de Barcelona, l'Ajuntament serà autònom per delimitar les zones tenses de la ciutat on s'aplicarà la limitació de preus prevista per la normativa, gràcies a les competències que li atorga la Carta municipal.

Amb aquesta mesura, Catalunya esdevé la primera comunitat autònoma de l'Estat espanyol que limita els preus del lloguer. En altres països europeus, com Alemanya, Àustria, França, Itàlia, Portugal o Suïssa, ja s'han implantat regulacions similars.

SALUT

Agència de Salut Pública de Barcelona

La població i l'entorn familiar

Segons dades del padró municipal d'habitants de Barcelona (les darreres disponibles en el moment de redactar aquest article), l'any 2017 la població de Barcelona era d'1.617.455 persones (2016: 1.608.710). El grup d'edat més nombrós és el de 15 a 44 anys, amb 600.000 persones i escaig. En el grup de persones de 75 anys o més, el nombre de dones gairebé dobla el d'homes. Les persones nascudes fora de l'Estat espanyol són el 23,7% del total. El 30,4% d'homes i el 32,3% de dones tenen estudis universitaris.

La llar més freqüent és la formada per una parella amb fills (41,3%), seguida de la parella sense fills (23,7%) i la llar unipersonal (9,7%). Tanmateix, les llars unipersonals són les que més s'han incrementat en la darrera dècada. Tenir alguna persona aturada a la llar, tant amb subsidi d'atur com sense, és més freqüent a les llars monoparentals.

Les condicions de vida

Viure en un habitatge inadequat o a un cost inassequible té repercussions negatives en la salut física i mental. A Barcelona, l'any 2016 (segons les darreres dades disponibles) les despeses relatives al pagament de l'habitatge van representar el 24,2% de la renda mitjana de les famílies (però el 64,4% a les llars amb ingressos baixos). L'any 2017 es van produir un total de 2.389 desnonaments, la gran majoria (el 89,5%) derivats de la Llei d'arrendaments urbans (LAU). De les persones ateses per la Unitat contra l'Exclusió Residencial, una tercera part eren menors d'edat; la meitat estaven en règim de lloguer i un terç eren ocupacions.

Els serveis sanitaris

Atenció primària

Durant l'any 2017, el 74% de la població de Barcelona va ser atesa alguna vegada pels serveis públics d'atenció primària (el 2016 era del 71,6%). El districte on es van atendre més persones va ser el de Nou Barris, amb el 82,7%, mentre que a Sarrià - Sant Gervasi es va atendre el 59% de la població del districte.

Atenció hospitalària i d'urgències

L'atenció especialitzada disposa de 3.465 llits (el 2016 era de 3.444 llits) i ha augmentat de 274 llits respecte al 2006. La taxa d'urgències hospitalàries és de 340,5 per cada 1.000 habitants en homes i de 378,3 per cada 1.000 habitants en dones, unes xifres lleugerament inferiors a les del 2016; d'altra banda, s'incrementa subtilment l'atenció als centres d'urgències d'atenció primària (150,3 en homes i 157,5 en dones). Les taxes més elevades d'hospitalització, utilització dels serveis d'urgències i més risc de morbiditat les presenten els districtes amb indicadors socioeconòmics més desfavorits, que són Horta-Guinardó, Nou Barris i Ciutat Vella, mentre que el districte de Sarrià - Sant Gervasi té les taxes més baixes. El temps d'espera dels procediments garantits de cataractes, pròtesis de genoll i pròtesis de maluc ha disminuït un 16,5% respecte del 2016.

La salut comunitària

En el marc de la promoció de la salut a les escoles, hi han participat 3.494 alumnes de primària (de quart a sisè), és a dir, el 13% de l'alumnat, i 73 centres educatius, és a dir, el 22% dels centres, durant el curs 2016-2017. A secundària, hi han participat 17.733 alumnes (33% de l'alumnat) i 106 centres educatius (47% dels centres). Aquestes xifres són similars a les del curs anterior. Pel que fa als programes de salut comunitària, 11.734 persones han participat al programa "Salut als barris" (2016: 9.964), que s'ha dut a terme a 23 barris (2016: 21).

El context físic

La qualitat de l'aire

L'avaluació de la qualitat de l'aire durant el 2017 constata que es continuen superant els nivells de referència de l'OMS per a contaminants NO₂, material particulat (PM₁₀ i PM_{2,5}), benzè, ozó i benzo(a)pirè. Pel que fa al NO₂, el 70% de la població està potencialment exposada a nivells que superen els de referència de l'OMS i el valor límit anual de la UE, i el 98% de la població està potencialment exposada a nivells superiors als de referència de l'OMS per a les partícules PM₁₀.

La contaminació acústica

El mapa estratègic de soroll de Barcelona del 2017 indica que el 56% de la ciutadania està exposada a nivells superiors als recomanats per l'OMS durant el dia (55dB(A)), i el 70% hi està exposada durant la nit (40dB(A)). El trànsit és la font principal de soroll a Barcelona, tant de dia com de nit, mentre que l'oci nocturn és responsable que se superi el nivell de nit per al 5% de la població.

La seguretat alimentària

Durant el 2017, es van gestionar 76 alertes alimentàries, la majoria de les quals van ser causades per productes de pesca contaminats amb mercuri i cadmi. A més, es van investigar un total de 146 denúncies i queixes de ciutadans i ciutadanes particulars contra establiments alimentaris, majoritàriament establiments de restauració, per irregularitats detectades.

Els comportaments relacionats amb la salut

L'activitat física i el sedentarisme

Segons les dades de l'enquesta de salut de Barcelona del 2016, el 52,3% dels homes i el 62,3% de les dones de més de 15 anys són inactius en el temps de lleure. Hi ha persones que no han caminat almenys durant deu minuts seguits durant els set darrers dies, i el 43,6% dels homes i el 40,3% de les dones declaren que estan asseguts durant la major part de la jornada. Aquests tres comportaments segueixen uns patrons socioeconòmics, ja que les persones de classe social més desafavorida presenten més inactivitat en el lleure, i les de classe més avançada, més inactivitat durant la jornada habitual.

L'exposició al fum ambiental del tabac

Gairebé un terç de la població de Barcelona declara que algun membre de la família fuma a casa habitualment. En casos de famílies amb nens de menys de dotze anys on viu alguna persona fumadora es registren valors elevats en la concentració mitjana de nicotina. Al menjador de les cases amb dues o més persones fumadores i en cases on està permès fumar, la concentració arriba fins a 1,04 µg/m³, una xifra més alta que l'observada en llocs de treball abans de la llei de control de tabac implementada l'any 2006. A l'habitació de l'infant també s'observen nivells de nicotina elevats (0,66 µg/m³ en cases amb dues o més persones fumadores i 0,48 µg/m³ en cases on es permet fumar), tot i declarar que no es fuma en aquesta habitació. Fora de casa, una de cada cinc persones ocupades estan exposades al fum ambiental del tabac al lloc de treball.

Les hores de son

El 23,6% dels homes i el 24,6% de les dones dormen sis hores o menys. Això és més freqüent en les classes socials menys avantatjades i també als barris amb renda més baixa. Des del 1986 fins a la crisi econòmica, es va incrementar el nombre de persones que dormen menys de sis hores; a partir de la crisi econòmica, aquest nombre baixa, i es manté o s'incrementa de nou el 2016.

L'exposició a les pantalles

El visionament de pantalles de televisió, ordinador i tauleta en adolescents és similar en ambdós sexes. No és així en el cas del temps dedicat a jugar a videoconsol·les, ja que són els nois els qui, en una proporció més elevada, hi dediquen dues hores al dia o més, tant en dies lectius com en caps de setmana. En general, s'observa una proporció elevada del visionament de pantalles per sobre del que es recomana (≥ 2 hores).

La cura de les persones dependents

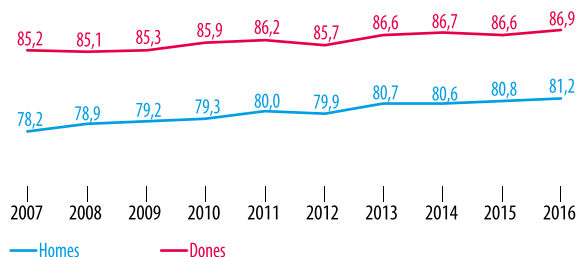
Al voltant d'una quarta part de la població s'ocupa d'una forma no remunerada del treball de cures de familiars que requereixen una dedicació especial per problemes de salut, derivats d'una edat avançada o d'estar en una situació de dependència. El treball de cures el duen a terme principalment dones amb un nivell educatiu baix i en edat de jubilació. El treball de cures es relaciona amb unes prevalences més altes de mal estat de salut percebuda, de patiment psicològic i de descans insuficient, sobretot quan es tracta de cures que es duen a terme al mateix domicili i en solitari.

Els resultats en salut

L'esperança de vida

L'any 2016, l'esperança de vida va ser de 81,2 anys per als homes i de 86,9 anys per a les dones residents a la ciutat de Barcelona, unes xifres que suposen un increment amb relació a l'any anterior (Figura 1). Aquestes xifres, però, van presentar desigualtats segons la zona de la ciutat. En els homes es va observar una relació positiva respecte al nivell socioeconòmic del districte (com més nivell socioeconòmic, més esperança de vida), una relació que es va mantenir en el cas de l'esperança de vida en néixer, als 45 anys i als 75 anys. En les dones, en canvi, aquesta relació no va ser tan clara.

Evolució de l'esperança de vida a Barcelona, del 2007 al 2016, en anys i per sexe

La salut percebuda

El 84,4% dels homes i el 78,2% de les dones declaren que tenen una salut percebuda entre bona i excel·lent. L'evolució de la mala salut percebuda (salut regular i dolenta) té tendència a disminuir en ambdós sexes entre el 1986 i el 2016. Les dones tenen pitjor estat de salut en tot el període, però les diferències per sexe baixen dels 8,3 punts percentuals registrats el 1986 als 3,4 del 2016.

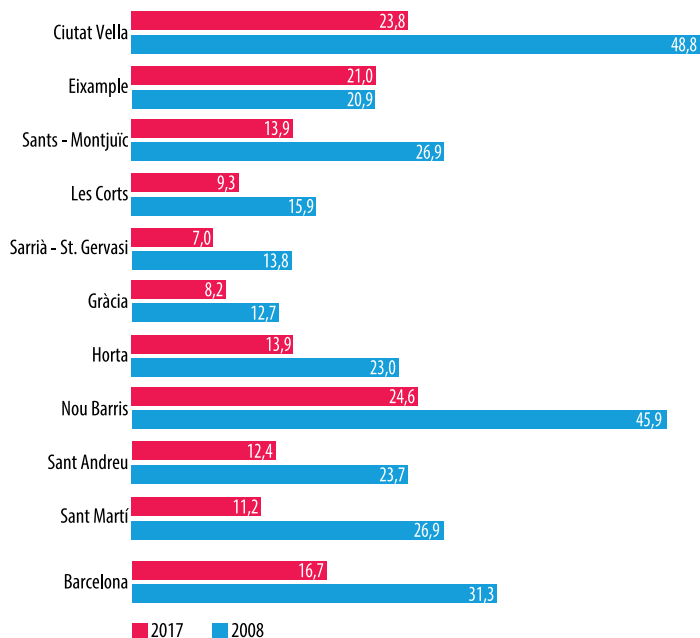
La salut laboral

El 2018, han disminuït totes les lesions per accident de treball, sobretot les mortals. Les lesions *in itinere* han estat les més freqüents entre les lesions més greus (greus i mortals). També s'han reduït les malalties professionals amb baixa. D'altra banda, han augmentat les malalties professionals sense baixa i les malalties relacionades amb el treball notificades pels centres d'atenció primària. El grup dels trastorns ansiosos i depressius ha continuat sent el que s'ha notificat més freqüentment entre les malalties relacionades amb el treball (la salut laboral es descriu amb més detall en el capítol corresponent d'aquesta memòria).

La salut sexual i reproductiva

Els embarassos i la fecunditat en les dones adolescents disminueixen en tots els districtes de la ciutat (Figura 2). La taxa d'embarassos és de 16,7 per cada 1.000 dones de 15 a 19 anys, amb una fecunditat de 4,8. Tot i la millora, en la fecunditat i els avortaments es manté la bretxa de desigualtat per país d'origen tant en dones adolescents com en el global de les dones. Els embarassos mostren una distribució i una evolució desiguals als districtes de la ciutat que no semblen relacionades amb el patró de riquesa de la ciutat.

Evolució dels embarassos per districtes, 2008-2017, en dones de 15 a 19 anys

La salut mental i les addiccions

L'evolució de la salut mental de les persones que viuen als divuit barris amb pitjors indicadors de salut segons l'enquesta de salut del 2006 al 2016, és manté estable en les dones i empitjora lleugerament en els homes.

Segons les darreres dades disponibles, les del 2017, s'han notificat 445 trastorns de salut mental relacionats amb el treball, 49 més que l'any anterior. Aquests casos han estat més freqüents en dones, persones nascudes a l'Estat espanyol, personal de serveis i comerç i personal de suport, i persones que treballen en el comerç al major i al detall i en la reparació de vehicles. Els factors de risc implicats més freqüentment en els casos estudiats han estat la manca de suport dels superiors i les elevades exigències psicològiques.

En els deu darrers anys, el nombre d'inicis de tractament per abús de substàncies ha disminuït, ja que ha passat dels aproximadament 5.000 inicis l'any 2007 als 4.000 de l'any 2017. L'alcohol ha continuat sent la substància que més inicis per trastorn de consum ha causat. D'altra banda, l'any 2016 es van produir 54 morts per reacció adversa al consum de drogues, 12 morts més que l'any 2015; els opiacis van ser la substància més detectada. Tot i així, aquesta substància ha anat disminuint des de l'any 2012.

El consum de cànnabis experimental (un cop a la vida) s'ha incrementat en els joves de 17 a 18 anys entre el 2012 i el 2016 (fins al 56,8% en nois i al 52,9% en noies). Pel que fa al consum de cànnabis en els 30 darrers dies, s'incrementa en nois (fins al 25,2%), però disminueix en noies (fins al 15,5%).

La salut ambiental

Entre l'any 2010 i el 2017, la mortalitat atribuïble a l'excés de partícules de menys de 2,5 micres (PM_{2,5}) en l'aire va ser del 3% de mitjana en persones residents durant 30 anys o més, fet que representa 424 morts anuals. Petites variacions en els nivells anuals de contaminació tenen un impacte molt rellevant en la salut.

Les malalties transmissibles

El 2017, s'han detectat 352 casos de VIH, el 4% més que el 2016, fet que suposa un trencament de la tendència descendent que s'observava des de l'any 2012. La via principal de transmissió del VIH continua sent la sexual. S'han detectat 55 casos de sida, amb una taxa per 100.000 habitants de 5,6 casos en homes i de 0,7 en dones. Pel que fa a la sida, se n'ha observat un increment en els homes que tenen sexe amb homes i en les persones usuàries de drogues intravenoses. Es continua observant una tendència creixent de la sífilis (fins a 130,4 casos per 100.000 habitants en homes i 12,2 en dones), la gonocòccia (fins a 225,3 en homes i 28,9 en dones) i el limfogranuloma (20,9 en homes i 0,1 en dones). També augmenta la infecció per *Chlamydia trachomatis*. Pel que fa a la tuberculosi, durant el 2017 s'han detectat 167 casos en homes residents a la ciutat i 104 en dones. La incidència és de 16,5 casos per cada 100.000 habitants i es manté estable, tot i un cert repunt en la població immigrant.

La mortalitat

L'any 2016, es van produir 15.551 defuncions de persones residents a la ciutat de Barcelona: 7.310 homes i 8.241 dones. Les taxes de mortalitat (1.043,7 homes i 600,6 dones per cada 100.000 habitants) i de mortalitat prematura van seguir la tendència decreixent dels darrers anys. Les primeres causes de mortalitat en homes de 15 a 44 anys van ser els suïcidis i els enverinaments accidentals per substàncies tòxiques. En les dones, la primera causa va ser el tumor maligne de mama. En persones de 45 a 74 anys, el tumor maligne de tràquea, bronquis i pulmó va ser la primera causa de mortalitat en ambdós sexes. En el grup de 75 anys i més, les malalties de cor i pulmó van ser les causes més freqüents en homes, mentre que les demències van predominar en les dones.

Les desigualtats en salut

L'anàlisi de l'evolució de les desigualtats en salut varia depenent de l'indicador amb què s'avalua i també de si el període és més o menys ampli. Les desigualtats en la salut mental entre el 2006 i el 2016 van augmentar. Les desigualtats en mala salut mental van passar de ser poc més de dues vegades més prevalents en les classes desafavorides el 2006 a 4,5 vegades el 2016. Les desigualtats en el sobrepès i l'obesitat van disminuir lleugerament durant el mateix període.

Disminueixen les desigualtats socioeconòmiques per barris en esperança de vida. En el període 2011-2013 els barris amb més renda familiar disponible van tenir 4,3 anys més d'esperança de vida que els barris amb menys renda familiar. En el període 2013-2015 aquesta diferència va disminuir a 3,6 anys i en el 2014-2016 va ser de 2,4 anys. Per sexes, en el període 2014-2016 la diferència en l'esperança de vida entre els barris amb nivell socioeconòmic més alt i més baix és de 4,7 anys en homes i de -0,7 anys en dones. Aquestes diferències van ser lleugerament inferiors a les del període 2011-2013 (6,6 i 1,1, respectivament). En el cas de la mortalitat prematura, es van observar desigualtats en el període 2011-2013, que van tendir a disminuir en el període 2014-2016 en tots dos sexes.

Nota: Per a més informació, consulteu *La salut a Barcelona 2017*: <https://bit.ly/2PE9Ki0>

DRETS SOCIALS

Atenció a col·lectius vulnerables

Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona

1. Atenció social

Persones ateses i unitats d'atenció

Els centres de serveis socials de la ciutat ofereixen a tota la població respostes orientades a cobrir les seves necessitats socials bàsiques, especialment de les persones que presenten una manca d'integració o d'autonomia, amb l'objectiu de millorar-ne el benestar i afavorir-ne la integració social.

A la ciutat de Barcelona hi ha 40 centres de serveis socials que donen servei a tota la població de forma territorialitzada sota els marcs normatius de la Llei de serveis socials de Catalunya i la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a persones en situació de dependència.

Seguint la tendència a l'alça dels darrers anys, la població atesa l'any 2018 ha augmentat fins a 85.613 persones, una xifra que representa un 4,87% més que el 2017, quan es van atendre 81.638 persones. Al mateix temps, les unitats d'atenció també s'han incrementat en un 2,89%, i han passat de 193.386 l'any 2017 a 198.981 l'any 2018.

Persones ateses i atencions als centres de serveis Socials, 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Persones ateses	61.300	64.514	68.635	70.872	73.027	74.237	77.737	81.638	83.967
% de variació respecte a l'any anterior	11,07%	5,24%	6,39%	3,26%	3,04%	1,66%	4,71%	5,02%	2,85%
Unitats d'atenció	198.451	164.582	179.973	188.904	190.645	191.956	191.286	193.386	198.981
% de variació respecte a l'any anterior	3,34%	-17,07%	9,35%	4,96%	0,92%	0,69%	-34,00%	1,10%	2,89%

Font: Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Distribució territorial de les persones ateses i taxes de cobertura

El 5,2% de la població barcelonina ha estat atesa pels centres de serveis socials l'any 2018. El districte que concentra més població atesa és Nou Barris, amb 12.811 persones (el 15,3% del total de la població atesa), mentre que Ciutat Vella és el districte de la ciutat amb la taxa de cobertura més alta: el 8,8% de la població resident. El districte de les Corts és on menys persones s'han atès: 3.074 persones, és a dir, el 3,7% de la població del districte; i Sarrià - Sant Gervasi és el districte amb la taxa de cobertura més baixa: tan sols el 2,2% dels habitants (3.368 persones).

Població atesa als centres de serveis socials per districte, 2018

	Població	Persones ateses	Persones ateses / població	% persones ateses per districte
Ciutat Vella	102.138	8.999	8,8%	10,7%
L'Eixample	266.754	10.435	3,9%	12,4%
Sants-Montjuïc	182.184	10.738	5,9%	12,8%
Les Corts	82.182	3.074	3,7%	3,7%
Sarrià - Sant Gervasi	149.837	3.368	2,2%	4,0%
Gràcia	121.593	5.231	4,3%	6,2%
Horta-Guinardó	170.249	9.952	5,8%	11,9%
Nou Barris	168.327	12.811	7,6%	15,3%
Sant Andreu	148.560	7.218	4,9%	8,6%
Sant Martí	237.112	12.141	5,1%	14,5%
Barcelona	1.628.936	83.967	5,2%	100,0%

Població atesa per grups d'edat, sexe i nacionalitat

El 35,2% de la població atesa als centres de serveis socials té 65 anys o més, mentre que el 8,2% són infants d'entre 0 i 14 anys i el 7,2% són joves d'entre 15 i 25 anys. El grup d'edat més nombrós a qui es presta servei des dels centres és el que comprèn la població de 26 a 64 anys, que representa el 49,4% de la població atesa.

Població atesa als centres de serveis socials per grups d'edat, 2018

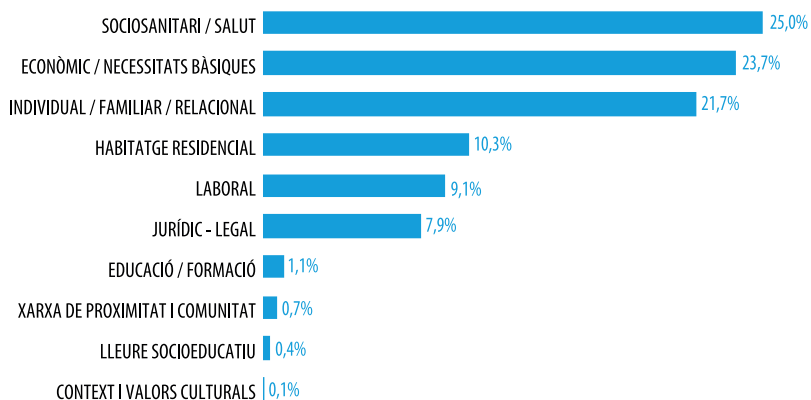
Grups d'edat	Total	% sobre tota la població
0-14 anys	6.886	8,2%
15-17 anys	1.700	2,0%
18-25 anys	4.315	5,1%
26-64 anys	41.518	49,4%
65-74 anys	6.704	8,0%
75 anys o més	22.844	27,2%
Total	83.967	100,0%

El 64,8% de les persones ateses l'any 2018 són dones, enfront del 35,2% d'homes; les persones amb discapacitat representen el 17,3% de la població atesa. La majoria de les persones usuàries ateses són de nacionalitat espanyola (74,3%) i la població estrangera representa el 25,7% del total de persones ateses.

Principals problemes atesos

Les demandes més freqüents de les persones que s'adrecen als centres de serveis socials són les d'àmbit socio sanitari i de salut, que suposen el 25% del total de problemàtiques presentades. Els problemes de tipus econòmic o necessitats bàsiques representen el 23,7% dels problemes, mentre que els problemes de caire individual i familiar constitueixen el 21,7% del total, i els d'habitatge, el 10,3%. D'altra banda, els serveis menys sol·licitats són els relacionats amb les qüestions laborals, jurídiques, educatives, de xarxa de proximitat, de lleure socioeducatiu i relatives al context cultural, que en conjunt representen el 19,3% del total de problemàtiques.

Problemàtiques de les persones ateses als centres de serveis socials, 2017.

Font: Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

2. Infància i adolescència en situació d'alt risc social

Els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) són equips multidisciplinaris que tenen com a finalitat atendre i protegir els menors que es troben en situació d'alt risc social. Els i les menors arriben als serveis de l'EAIA derivats per la Direcció General d'Atenció a la Infància, els serveis socials d'atenció primària, la fiscalia i els jutjats.

L'any 2017, els EAIA van atendre 3.919 menors i això suposa que 16 de cada 1.000 infants i adolescents de 0 a 17 anys de la ciutat han rebut atenció d'aquest servei. El districte amb una proporció més alta de menors atesos ha estat el de Ciutat Vella, amb 596 menors (45,9 de cada 1.000 menors del districte), mentre que Sant Martí és el districte que registra una taxa d'atenció més baixa: només 5,4 de cada 1.000 menors d'aquest districte han estat atesos pel servei.

Menors atesos pels EAIA a Barcelona, 2018

	Població 0-17 anys	% població 0-17 anys	Menors atesos	% menors atesos per districtes	Taxa d'atenció per 1.000 hab.
Ciutat Vella	12.988	5,29%	596	15,21%	45,9
L'Eixample	34.615	14,10%	301	7,68%	8,7
Sants-Montjuïc	25.607	10,43%	408	10,41%	15,9
Les Corts	12.445	5,07%	213	5,44%	17,1
Sarrià - Sant Gervasi	28.721	11,70%	180	4,59%	6,3
Gràcia	17.305	7,05%	450	11,48%	26,0
Horta-Guinardó	25.210	10,27%	581	14,83%	23,0
Nou Barris	26.844	10,93%	463	11,81%	17,2
Sant Andreu	23.821	9,70%	521	13,29%	21,9
Sant Martí	38.017	15,48%	206	5,26%	5,4
Total general	245.573	100,00%	3.919	100,00%	16,0

Font: Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

3. La gent gran

Amb l'augment de població que hi ha hagut a la ciutat en els darrers anys, el col·lectiu de gent gran també ha experimentat un creixement. L'any 2018, hi havia 349.433 persones de 65 anys o més a la ciutat de Barcelona, el 21,45% de la població de la ciutat. D'aquest grup, 184.188 tenien 75 anys o més i representaven l'11,31% població de la ciutat i el 52,7% de la gent gran.

Població de 65 anys i més per grups d'edat, Barcelona, 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Població total	1.619.337	1.615.448	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.609.550	1.610.427	1.625.137	1.628.936
65 i més	334.273	336.891	338.509	342.328	345.969	348.247	348.065	349.132	349.433
% 65 i més	20,64%	20,85%	20,88%	21,24%	21,59%	21,64%	21,61%	21,48%	21,45%
75 i més	183.722	186.283	187.223	187.651	186.605	185.714	185.634	185.167	184.188
% 75 i més	11,35%	11,53%	11,55%	11,64%	11,65%	11,54%	11,53%	11,39%	11,31%
80 i més	110.439	113.723	116.075	118.905	121.502	123.592	123.591	125.151	125.168
% 80 i més	6,82%	7,04%	7,16%	7,38%	7,58%	7,68%	7,67%	7,70%	7,68%

Font: Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Solitud

L'any 2018, hi havia 90.052 persones de 65 anys o més que vivien soles, una xifra que representa el 25,77% del total de la gent gran. En els cinc últims anys, el col·lectiu de gent gran que viu sola s'ha incrementat en prop de 2.000 persones.

L'índex de solitud de la gent gran augmenta a mesura que augmenta l'edat. El 25,77% de la gent de 65 anys i més viu sola; aquesta xifra augmenta fins al 31,43% en la població que té 75 anys i més, i en la de 80 anys i més es redueix fins al 20,46%.

Població de 65 anys i més que viu sola, per grups d'edat, 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2.015	2.016	2.017	2.018
65 i més que viu sola	85.494	86.474	87.065	88.018	88.606	88.723	89.007	89.565	90.052
% 65 i més que viu sola s/ total de 65 i més	25,58%	25,67%	25,72%	25,71%	25,61%	25,48%	25,57%	25,65%	25,77%
75 i més que viu sola	57.456	58.164	58.649	58.894	58.193	57.998	58.106	58.013	57.885
% 75 i més que viu sola s/ total de 75 i més	31,27%	31,22%	31,33%	31,38%	31,19%	31,23%	31,30%	31,33%	31,43%
80 i més que viu sola	38.290	39.504	40.501	41.574	42.198	42.656	42.797	43.308	25.606
% 80 i més que viu sola s/ total de 80 i més	34,67%	34,74%	34,89%	34,96%	34,73%	34,51%	34,63%	34,60%	20,46%

Font: Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Serveis per a la gent gran

L'Àrea de Drets Socials ofereix un seguit de serveis per respondre als canvis recents en l'estructura demogràfica de la gent gran, sobretot en l'àmbit de l'habitatge i l'assistència a domicili.

L'any 2018, 1.508 persones de 65 anys o més residien en habitatges amb serveis per a persones grans i hi van fer 106.464 estades al llarg de l'any. El servei de mobilitat de la Targeta Rosa es presta a 238.126 persones usuàries, una xifra que representa un lleuger descens respecte al 2017 (-0,67%).

Serveis residencials per a gent gran de l'Àrea de Drets Socials, 2011-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% 2017-18
Estades en residències	106.325	106.372	114.921	117.541	108.770	106.464	-2,12%
Estades en centres de dia	16.200	16.531	15.789	14.602	16.879	16.054	-4,89%
Persones acollides en habitatges amb serveis	1.385	1.357	1.334	1.323	1.437	1.508	4,94%
Persones acollides al servei d'estades temporals (Respir)	740	862	915	888	901	883	-2,00%
Targeta Rosa ¹	247.657	246.544	245.990	246.725 ¹	239.742	238.126	-0,67%
Persones usuàries del Servei de Teleassistència ²	67.414	72.854	77.311	81.239	85.528	88.967	4,02%
Llars de persones de més de 65 ateses pel SAT	56.647	61.138	63.204	66.216	71.357	72.153	1,12%

1 Les dades de l'any 2016 són del 20 de novembre de 2015.

2 L'indicador "Persones ateses pel Servei de Teleassistència", vigent fins al 2018, ha canviat de nom per la denominació actual "Persones usuàries del Servei de Teleassistència". El canvi només és nominatiu i no afecta la mesura a què fa referència.

En l'àmbit de l'assistència a domicili destaquem el Servei de Teleassistència i el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD).

El Servei de Teleassistència és un servei d'assistència permanent que es presta les 24 hores del dia cada dia de l'any. La seva finalitat és ajudar la gent gran, amb discapacitat o amb dependència, perquè puguin continuar vivint al seu domicili amb seguretat i reduir-ne el risc d'aïllament. L'any 2018, aquest servei ha atès 88.967 persones, 3.439 més que l'any anterior (un increment del 4,02%). D'aquestes persones, 86.196 (el 96,8%) tenen més de 64 anys.

El Servei d'Atenció Domiciliària ofereix suport a domicili a les persones grans amb l'objectiu de mantenir-los o millorar-los la qualitat de vida en la seva residència habitual. L'any 2018, ha continuat la tendència a l'alça dels anys anteriors i actualment dona servei a 25.284 persones, un nombre que suposa un increment del 4,82% respecte a l'any 2017. La gran majoria de persones usuàries, el 83,7%, té 65 anys o més anys (21.181 persones).

Serveis socials bàsics de l'Àrea de Drets Socials per a la gent gran, 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Persones usuàries del Servei de Teleassistència	54.871	59.473	67.414	72.854	77.311	81.239	85.528	88.967
% de variació respecte a l'any anterior		8,39%	13,35%	8,07%	6,12%	5,08%	5,28%	4,02%
Persones de més de 65 anys ateses pel Servei de Teleassistència*	53.161	57.617	65.630	70.717	75.071	78.824	82.921	86.196
% de variació respecte a l'any anterior		8,38%	13,91%	7,75%	6,16%	5,00%	5,20%	3,95%
Llars ateses pel Servei de Teleassistència	45.692	49.869	56.647	61.138	63.204	66.216	71.357	72.153
% de variació respecte a l'any anterior		9,14%	13,59%	7,93%	3,38%	4,77%	7,76%	1,12%
Persones ateses pel Servei d'Atenció Domiciliària	16.582	18.788	19.669	19.907	20.534	21.810	24.122	25.284
% de variació respecte a l'any anterior		13,30%	4,69%	1,21%	3,15%	6,21%	10,60%	4,82%
Persones de més de 65 anys ateses pel Servei d'Atenció Domiciliària	14.767	16.451	16.619	18.736	17.041	18.338	20.170	21.181
% de variació respecte a l'any anterior		11,40%	1,02%	12,74%	-9,05%	7,61%	10,00%	5,01%

Font: Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

LES ENTITATS EN LA LLUITA CONTRA LA POBRESA

El Consell Econòmic i Social de Barcelona vol posar en relleu la important tasca social de les entitats de la ciutat per fer front a la pobresa de les persones i famílies sense recursos.

1. Banc d'aliments de la província de Barcelona

El Banc dels Aliments de Barcelona és una entitat benèfica de gestió privada independent, apolítica, aconfessional i sense ànim de lucre que l'any 2017 va celebrar 30 anys de vida a Barcelona ciutat.

Els seus esforços s'emmarquen dins de la lluita per assolir un dels drets humans més fonamentals: l'accés a una alimentació suficient, segura i saludable per a tothom mitjançant els valors de la sostenibilitat i la solidaritat.

El seu objectiu principal és recuperar els excedents alimentaris per fer-los arribar a persones en situació de precarietat alimentària a través del treball en xarxa d'entitats i agents d'ajuda social públics i privats. El circuit d'aprofitament preveu tasques de distribució, assessorament i suport a les entitats beneficiàries. Dins d'aquest context, cal destacar el compromís d'un equip de 243 voluntaris que, l'any 2018, van col·laborar activament per donar continuïtat al projecte i fer-lo créixer. A més, també hi col·laboren 35 treballadors en benefici de la comunitat com a part d'un acord amb el Departament de Justícia de la Generalitat.

Al llarg del 2018, s'ha ajudat una mitjana de 117.603 persones cada mes (112.392 adults i 5.211 lactants d'entre 0 i 2 anys) i s'ha repartit un total de 17.828.000 quilos de menjar a través de 307 entitats d'iniciativa social repartides per tota la província de Barcelona.

Pel que fa a la quantitat d'aliments, l'entitat va gestionar-ne 17.828 tones, el 31,3% de la necessitat total estimada per a la província de Barcelona (56.920 tones). Pel que fa a la procedència dels aliments, el 21,5% (3.848 tones) provenen del programa d'entrada d'aliments de la Unió Europea; el 27% (4.819 tones), de donacions fetes en el marc de campanyes (per exemple, el Gran Recapte, "La fam no fa vacances", entre d'altres), donacions d'escoles i empreses, bàsicament, i altres accions socials, i, finalment, la part més gran, el 51% (9.161 tones), són aliments procedents del malbaratament de la indústria alimentària, de Mercabarna, del programa de recollida de minves dels supermercats, del programa de retirada de fruites i hortalisses per concentrar-les en sucs, i de fruita i verdura procedents de la retirada del mercat (SERMA).

Els dies 30 de novembre i 1 de desembre, els quatre bancs d'aliments de Catalunya van celebrar de forma simultània la desena edició del Gran Recapte. Aquesta campanya va aconseguir 4.310.000 quilos d'aliments recollits, gràcies a la participació voluntària, fonamental per posar en marxa la campanya i recaptar a tot Catalunya. Es van recollir un total de 3.049 tones a la província de Barcelona, i un total de 4.310 tones a tot Catalunya. Cal destacar la participació de 17.813 persones voluntàries, que van cobrir els 1.946 punts de recollida, i la de 7.365 persones col·laboradores, que van classificar els aliments a la nau cedida pel Consorci de la Zona Franca.

2. Creu Roja de Barcelona

El total de persones beneficiàries d'accions portades a terme per la Creu Roja a la ciutat de Barcelona ha estat de 61.668 en els diversos programes, alguns dels quals expliquem a continuació.

En els programes de lluita contra la pobresa, hi ha hagut 10.770 persones beneficiàries. D'aquestes, 1.851 han estat beneficiades amb atenció urgent a la necessitat i amb repartiment de productes bàsics; 76 infants han estat atesos pel programa de prevenció de l'exclusió escolar; 513 persones han estat beneficiàries del Programa d'aliments de la Unió Europea; 54 persones han rebut serveis de prevenció de l'exclusió residencial; 456 malalts crònics han rebut ajuts de suport econòmic per fer front a les despeses de la medicació; 2.836 infants van ser beneficiaris de la campanya de joguines, i 4.358 persones van ser beneficiàries de la campanya de Nadal per a gent gran.

En el marc dels programes d'atenció a persones sense sostre, es van atendre 626 persones (158 més que l'any anterior) en els equipaments i serveis de la Creu Roja de la ciutat. La Creu Roja va reforçar els programes d'ocupació (espais de recerca de feina, programes d'inserció laboral i programes d'itineraris personalitzats d'inserció) i hi va atendre 1.391 persones.

Malgrat que la Creu Roja va dedicar molts esforços a minimitzar l'efecte de la crisi, va continuar desenvolupant els programes que històricament portava a terme, com ara els de promoció i atenció a la gent gran, dels quals es van beneficiar 3.604 persones. Són programes de suport a domicili o acompanyament, serveis d'atenció permanent, participació i relació amb l'entorn, promoció de l'envelliment actiu, suport i respir (Llars Mundet) i el projecte Radars.

Els programes de salut també constitueixen una part important de l'acció de l'entitat i se'n beneficien 11.596 persones. Inclouen programes com el d'atenció a persones treballadores del sexe (unitat mòbil, atenció a clubs) i el d'atenció a malalts hospitalitzats, que inclou acompanyaments, suport a adults hospitalitzats i activitats lúdiques i educatives per a infants, així com ajut a la mobilitat de la gent gran amb el programa "Baixem al carrer", i programes de sensibilització i promoció de la salut.

La intervenció social és un altre eix cabdal dels programes i les accions de la Creu Roja a la ciutat. Cal destacar els programes d'atenció a persones amb discapacitat, que van atendre 474 persones, i els d'atenció a persones immigrants i refugiades, que en van atendre 14.339. En aquest eix també s'inclouen els projectes de suport a la infància amb dificultats, que van beneficiar 1.808 infants; els programes per a població reclusa, que van atendre 12 persones, i el suport a dones que necessiten atenció especial (acollida, atenció, assessorament i teleassistència per violència de gènere), que va beneficiar 63 dones.

La resta de persones beneficiàries de programes i projectes de la Creu Roja, 17.211, han estat ateses des dels àmbits de Cooperació Internacional, Socors i Emergències i Voluntariat.

3. Càritas Diocesana de Barcelona

Càritas Diocesana de Barcelona és una altra entitat que duu a terme una activitat significativa a la ciutat. En el seu àmbit d'acció social va atendre, durant l'any 2018, 13.225 llars (un 9% més que l'any anterior) on vivien 28.080 persones amb un element comú: la pobresa hi era més intensa, és a dir, tenien més dificultats i eren dificultats més greus. Actualment l'entitat té 438 projectes (37 més que el 2017).

El perfil de les persones ateses a l'àrea d'Acció Social de Càritas indica que, efectivament, la pobresa és més greu i que és més difícil sortir-ne, ja que el 62% de les persones ja havien estat ateses en anys anteriors (el 15% fa almenys cinc anys que reben ajuda). D'altra banda, el 34% de les persones són nascudes a l'Estat espanyol (la pobresa no té nacionalitat), el 78% estan en situació d'atur i només l'11% tenen contracte de treball, tot i que força precari, ja que no els permet sortir de la situació de pobresa.

La pobresa té el rostre d'una mare. Al 39% de les llars ateses hi ha menors d'edat i el 15% d'aquestes llars són monoparentals. El 31% viu de lloguer amb contracte, el 10% té un habitatge en propietat i el 59% no té una llar digna, ja que viu de lloguer sense contracte (3%), en una habitació rellogada (28%), a casa d'amics o parents (9%) o no té habitatge (19%). El 45% de les llars ateses estan formades per persones soles i el 34% de les persones ateses es troba en situació administrativa irregular.

L'acció social de Càritas durant l'any 2018 ha tingut quatre eixos de treball. El primer ha estat el de l'habitatge i les persones sense llar: s'han posat a disposició de les famílies en situació de vulnerabilitat 348 pisos unifamiliars amb suport, i 3.484 persones han rebut ajuda per accedir a l'habitatge o mantenir-lo, mitjançant ajuts econòmics, mediacions, etcètera.

Un altre eix important és el de l'ajuda a necessitats bàsiques. S'han invertit 4 milions d'euros en necessitats bàsiques i s'han atès 7.326 persones.

D'altra banda, pel que fa al programa de formació i inserció sociolaboral, 2.539 persones han participat en cursos d'aprenentatge de la llengua o de formació ocupacional.

A més, s'ha consolidat el servei gratuït Feina amb Cor, que proporciona acompanyament per a la cerca de feina a persones aturades de llarga durada. D'altra banda, el Programa de formació i inserció ha atès 7.215 persones, de les quals 1.414 han trobat feina.

Finalment, l'entitat ha dedicat molts esforços a prevenir la transmissió intergeneracional de la pobresa des del Programa de famílies i infància i, amb aquest objectiu, ha incrementat el nombre de projectes fins a arribar a 77.

CONDICIONS DE VIDA DE PERSONES GRANS I JOVES A BARCELONA

Introducció

Aquest capítol és el resultat d'haver fet una comparativa entre dos estudis elaborats pel Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Drets Socials a l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB). Aquests dos estudis són: *Condicions de vida de la població jove a Barcelona: aspectes socioeconòmics i la qüestió de l'habitatge, 2016-17* i *Condicions de vida de les persones grans a Barcelona: situació socioeconòmica i habitatge, 2016-17*.

Des d'una perspectiva comparada, mostrarem com els factors econòmics estructurals i conjunturals han canviat en els darrers anys les condicions de vida del jovent i de les persones grans a la ciutat de Barcelona. Amb aquest objectiu, agafarem dos aspectes clau com a referència: els ingressos i l'habitatge, els quals ens permetran determinar el nivell de pobresa o exclusió social a què estan exposats aquests col·lectius.

La font principal de dades són les Estadístiques metropolitanques sobre condicions de vida, 2016-2017, elaborades a partir de les últimes edicions de l'enquesta de condicions de vida (2016 i 2017), que es complementen amb altres fonts, com l'enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya del 2011 per fer una anàlisi temporal, així com amb diverses edicions de l'enquesta de condicions de vida de l'Institut Nacional d'Estadística per oferir una anàlisi comparativa entre les dades obtingudes per a Barcelona, l'àrea metropolitana de Barcelona i Catalunya.

1. Ingressos: el mercat laboral i les pensions

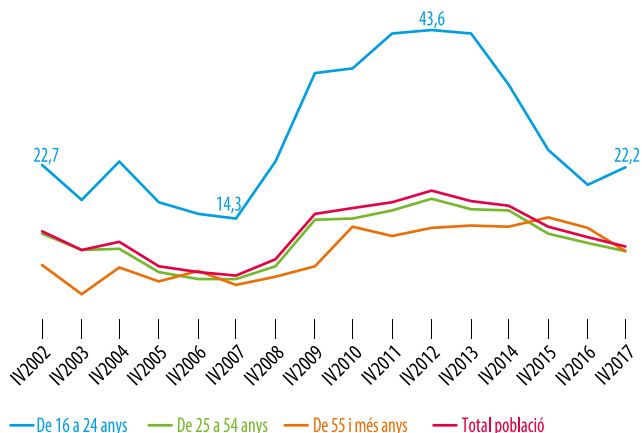
Quant als ingressos, cal parlar de dos indicadors bàsics: el mercat laboral en el cas dels joves i les pensions en el de la gent gran.

El mercat laboral i els joves

Els ingressos de la població jove depenen principalment de la seva ocupació laboral, motiu pel qual la integració al mercat de treball és clau. Malauradament, la recuperació de l'activitat econòmica i l'ocupació no ha afavorit la població jove en la mateixa mesura que altres grups de població. Per al jovent, aquesta recuperació és precària, amb taxes d'atur relativament elevades i nivells de temporalitat i parcialitat molt per sobre de la resta de la població activa.

Segons les dades disponibles de l'enquesta de població activa per a la ciutat de Barcelona, l'evolució de l'atur mostra les dificultats del jovent barceloní de menys de 25 anys per formar part del mercat laboral (gràfic 1). Abans de la crisi, la taxa d'atur del jovent de la ciutat era del 22,7% en el quart trimestre de l'any 2002 i va descendir fins al 14,3% en el mateix trimestre de l'any 2007, el mínim de la sèrie. L'alentiment de l'activitat econòmica va provocar un augment de la taxa d'atur de més de 29 punts, fins al 43,6%. La recuperació econòmica ha suposat un descens fins a arribar als nivells de l'inici de la sèrie (22,2%). Amb relació a la resta de grups, s'observa que la crisi va tenir un impacte més gran sobre la població jove, però també que la recuperació va reduir les diferències entre els grups. Per tant, les dades mostren una vulnerabilitat especial de la població jove en matèria de participació en el mercat laboral formal al llarg de tota la sèrie històrica, accentuada durant la recessió econòmica.

Taxes d'atur per grups d'edat, Barcelona, 2002-2017

Font: Ajuntament de Barcelona, 2002-2017, a partir de l'enquesta de població activa de l'INE.

Els últims anys de la sèrie ajuden a entendre les condicions de vida durant la crisi i en el període postcrisi. Actualment, la població jove corre més risc de ser pobre, però la intensitat d'aquesta pobresa s'ha reduït. És a dir, l'augment de la població jove que participa en el mercat laboral ha aconseguit fer que el jovent sigui menys pobre, però no fins al punt de reduir les taxes de pobresa. I l'explicació d'aquesta situació complexa radica en una integració laboral en precari, en la qual els contractes temporals i a temps parcial constitueixen la norma. El nombre de població jove amb contracte temporal és més del doble que el de població adulta en aquesta situació, i hi ha gairebé tres joves assalariats amb ocupació a temps parcial per cada persona adulta amb aquest tipus de contracte (taula 1). La taxa de pobresa en el treball també és representativa d'aquesta precarietat en l'ocupació i és que el 30% de la població jove ocupada es troba en risc de pobresa, el doble que la població adulta ocupada (14,6%).

Taula 1. Taxa d'atur, de temporalitat i de parcialitat contractual i pobresa en el treball, total de població, Barcelona, 2016-2017

	Taxa d'atur	% persones assalariades amb contracte temporal	% persones assalariades ocupades a temps parcial	Pobresa en el treball
De 16 a 29 anys	22,9	36,6	21,1	30,7
De 30 a 64 anys	12,5	14,2	7,4	14,6
Total de 16 a 64 anys	14,2	17,9	9,4	16,8*

* La dada fa referència a la població de 16 anys i més, no només a la de 16 fins a 64 anys.

Font: Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017 (dades provisionals), de l'IERMB, a partir de dades de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

A les elevades taxes d'atur i als alts nivells de temporalitat i parcialitat laborals, s'hi han d'afegir unes polítiques de joventut poc desenvolupades i l'escassetat de despesa pública adreçada a aquest col·lectiu. Després de les llars amb infants, les llars amb joves són les que obtenen una major part dels ingressos per la via de les rendes del treball (80,4%) (taula 2). En canvi, les prestacions i transferències representen una petita part dels seus ingressos, només per sobre de les dels infants (13,5% i 8,1%, respectivament). La població jove acaba per dependre en gran mesura de les rendes del treball i poc d'altres transferències socials o altres fonts d'ingressos.

Taula 2. Proporció dels ingressos equivalents segons el tipus de font d'ingressos, per grups d'edat, total de població, Barcelona, 2016-2017

	Rendes del treball	Prestacions i transferències	Fonts privades
Menys de 16 anys	87,2	8,1	4,7
De 16 a 29 anys	80,4	13,5	6,2
De 30 a 64 anys	77,7	16,3	6,0
De 65 anys i més	26,2	60,8	13,0
Total	68,4	24,2	7,3

Font: Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017 (dades provisionals), de l'IERMB, a partir de dades de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

Tot i aquesta posició desfavorable dels joves respecte a la resta de població, cal estudiar el jovent en la seva heterogeneïtat. Diverses característiques sociodemogràfiques i socioeconòmiques augmenten la probabilitat de trobar-se en situació de pobresa moderada (taula 3). Així, fets com ser dona (32,5%), tenir entre 25 i 34 anys (28,9%)³, haver nascut a l'estranger (54,8%), no tenir ocupació (50,1%) o formar part d'una llar amb persones a l'atur (78%, en el cas de trobar-se

³ Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA), de l'IERMB.

tots els membres de la llar aturats, i 32,6% si n'hi algun en aquesta situació), formar part d'una llar on la classe màxima assolida per algun dels seus membres és la classe treballadora (69,1%) i haver-se emancipat de la llar dels progenitors (46,6%) incrementen el risc de pobresa.

Taula 3. Taxes de pobresa segons característiques sociodemogràfiques, població de 16 a 29 anys, Barcelona, 2016-2017

	Taxa de pobresa moderada
Sexe	
Homes	28,0
Dones	32,5
Grups d'edat	
De 16 a 24 anys	26,9
De 25 a 34 anys	28,9
Lloc de naixement	
Espanya	20,3
Estranger	54,8
Relació amb l'activitat econòmica	
Amb ocupació	29,5
A l'atur	50,1
Sense activitat	24,6
Relació amb l'activitat econòmica dels membres de la llar	
Tots amb ocupació	26,7
Amb ocupació i a l'atur	32,6
Tots a l'atur	77,9
Tots sense activitat	12,6
Classe social més alta de la llar	
Personal directiu i professionals	10,7
Ocupacions intermèdies	28,9
Classe treballadora	69,1
Emancipació	
No emancipat/ada	21,1
Emancipat/ada	46,6
Total	30,6

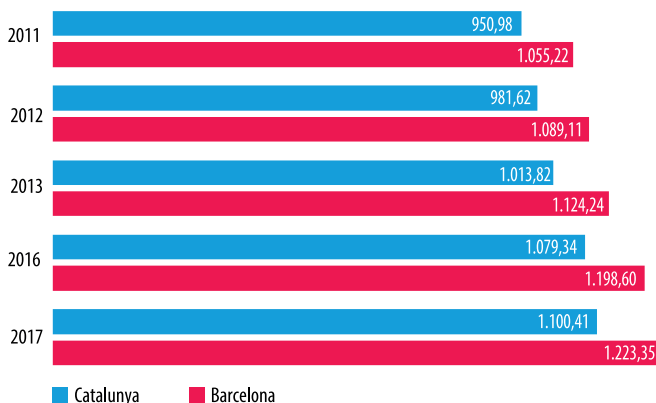
Font: Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017 (dades provisionals), de l'IERMB, a partir de dades de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

Les pensions i les persones grans

Quan parlem dels ingressos de la gent gran, cal referir-nos a les pensions, que, tot i no ser gaire elevades, fan que la població gran no es vegi tan afectada com la població jove pels alts i baixos de la crisi econòmica.

La proporció de població de 65 anys i més beneficiària d'una pensió de jubilació contributiva va augmentant progressivament, i l'any 2017 se situava en el 76,8%. D'altra banda, si s'observa l'evolució de la mitjana d'aquestes pensions en valors absoluts a Barcelona, es pot constatar que des del 2011 no ha deixat de créixer (gràfic 2). A més, s'ha d'indicar també que les quantitats mitjanes de les pensions de jubilació contributives són clarament més elevades a Barcelona (1.223,53 euros el 2017) que al conjunt de Catalunya (1.100,41 euros el 2017).

Pensió de jubilació contributiva mitjana (tots els règims de cotització),* en euros corrents, Catalunya i Barcelona, 2011-2017

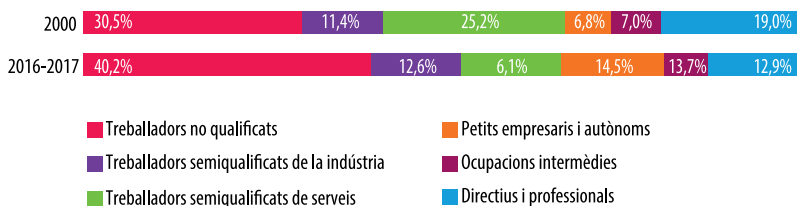
* Les dades fan referència al mes de desembre.

Font: Idescat, a partir de dades de l'Institut Nacional de la Seguretat Social.

El fet d'arribar a la jubilació amb el cicle laboral completat, amb categories ocupacionals elevades i amb bones cotitzacions –situacions cada cop més esteses–, així com l'augment de la participació en el mercat laboral de les dones i el retard de l'edat de jubilació són alguns dels factors que expliquen la millora efectiva del nivell de renda disponible de les noves generacions de població jubilada respecte al de fa algunes dècades.

Amb la idea de mostrar alguna evidència en aquest sentit, el gràfic 3 recull les categories ocupacionals de la població ocupada de 55 anys i més de Barcelona en els anys 2000 i 2016-2017. Es pot observar com, durant aquest període, el personal directiu i els/les professionals han passat de constituir el 30,5% al 40,2%, i també han augmentat els treballadors semiqua-
lificats de serveis (del 6,8% al 14,5%). En canvi, s'han reduït considerablement els petits em-
presaris i autònoms (del 25,2% al 13,7%) i els treballadors no qualificats (del 19,0% al 12,6%).

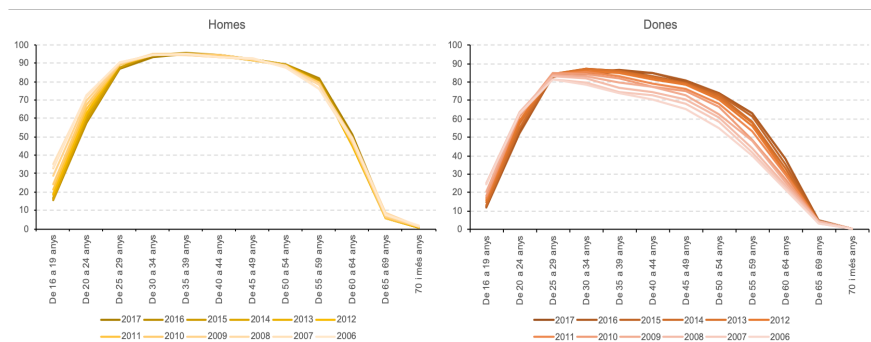
Classificació socioeconòmica europea (ESeC), població ocupada de 55 anys i més, Barcelona, 2000 i 2016-2017

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2000, de l'IERMB; Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017 (dades provisionals), de l'IERMB, a partir de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

Un altre aspecte que cal considerar quan parlem de les pensions com a font principal d'ingressos de la població gran és la incorporació de les dones al mercat de treball. Si s'analitza l'evolució de la taxa d'activitat per sexe i edat des del 2006 fins al 2017 a Espanya, ja es detecta un canvi de patró rellevant entre les dones de més edat. Com es pot observar en el gràfic 4, la taxa d'activitat femenina s'ha anat incrementant durant aquest període en els grups de 30 a 64 anys, la qual cosa explica que hi hagi un augment de les dones beneficiàries de pensions de jubilació contributives. En canvi, en els homes, el patró és força similar en tots els grups d'edat durant el mateix període.

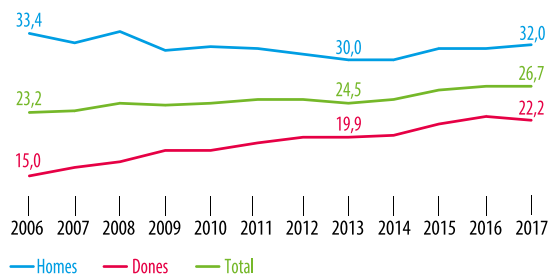
Taxas d'activitat per sexe i edat, Espanya, 2006-2017

Font: Enquesta de població activa, 2006-2017, de l'INE.

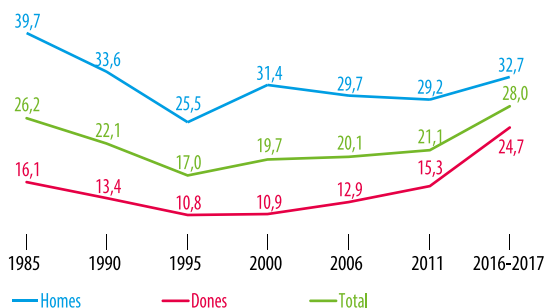
Als gràfics 5 i 6, també es pot comprovar com a Catalunya i a Barcelona, respectivament, la tendència és la mateixa; en aquest cas, es posa el focus només en la població de 55 anys i més. En concret, a Barcelona (gràfic 6), de la qual es disposa d'una sèrie de dades més extensa (1985 fins a 2016-2017), es veu clarament com a partir del canvi de segle comença una tendència de reducció de la distància en l'activitat de dones i homes de 55 anys i més. Entre l'any 2000 i el 2016-2017, la taxa d'activitat femenina ha passat del 10,9% al 24,7%, mentre que la masculina s'ha mantingut al mateix nivell pràcticament (31,4% i 32,7%).

Taxa d'activitat per sexe, població de 55 anys i més, Catalunya, 2006-2017

Nota: Les dades fan referència a la mitjana de cada any.
Font: Enquesta de població activa, 2006-2017, de l'INE.

Taxa d'activitat per sexe, població de 55 anys i més, Barcelona, del 1985 al 2016-2017

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 1985, 1990, 1995 i 2000, de l'IERMB; enquesta de condicions de vida, 2006 i 2011, de l'Idescat i l'IERMB; Estadístiques metropolitaness sobre condicions de vida, 2016-2017, de l'IERMB a partir de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

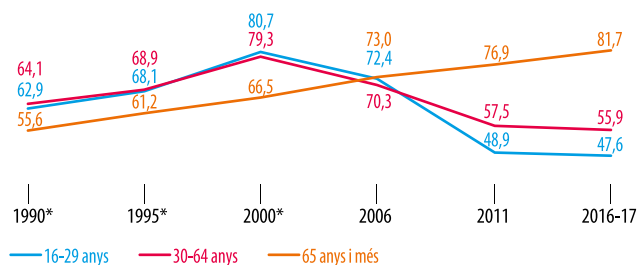
2. Habitatge

En aquest apartat exposarem el model de tinença de lloguer, predominant entre el jove, i el règim de propietat, a l'alça entre la gent gran.

El lloguer entre la població jove

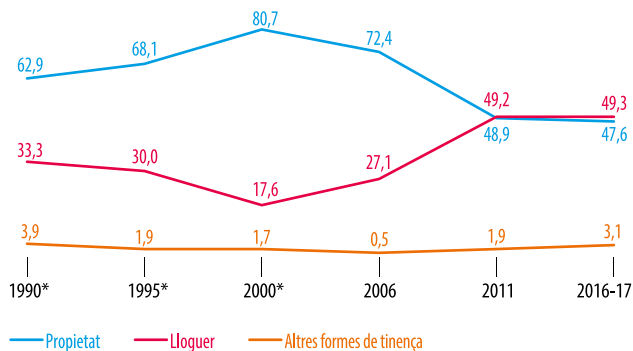
El lloguer privat està guanyant pes en les últimes dècades entre àmplies capes de la població i entre el jove, concretament, s'està erigint en la forma de tinença majoritària (gràfic 7). Mentre que durant el context de crisi la propietat i el lloguer es van equiparar entre el jove, la recuperació econòmica, fins ara, ha capgirat aquesta relació, i el lloguer ha passat a ser majoritari entre aquesta població (47,6% i 49,3%, respectivament), una situació que no s'havia produït en cap moment des del 1990 (gràfic 8). Des del màxim assolit l'any 2000 (81%), s'ha produït un descens constant d'un terç de la taxa de propietat. Aquesta reducció no és únicament el resultat d'un accés restringit a la propietat per part d'aquest grup de població, tenint en compte l'escassa proporció de joves que s'han emancipat residencialment, sinó que també ha afectat els seus progenitors i altres adults residents a la ciutat. D'una manera menys acusada, però també important, la taxa de propietat de la població adulta s'ha reduït en més de 20 punts des del 2000. En canvi, l'únic grup que està refermant la seva condició de propietari és la població gran, ja que presenta un increment constant de 26 punts des del 1990⁵ fins ara.

Evolució de la població en règim de propietat, total de població, Barcelona, del 1990 al 2016-2017

5 Les dades de l'enquesta de condicions de vida per al conjunt d'Espanya també mostren aquestes tendències. Considerant l'edat de la persona de referència de la llar, la taxa de propietat del grup de 30 a 44 anys s'ha reduït en més de 7 punts des del 2004 (del 71,1% al 63,8%); i la dels adults de 45 a 64 anys ha baixat més de cinc punts (del 85,9% al 80,5%). En canvi, la taxa de la població gran de més de 65 anys ha augmentat en gairebé tres punts (del 86,5% al 89,2%).

Evolució de la població segons el règim de tinença, població de 16 a 29 anys

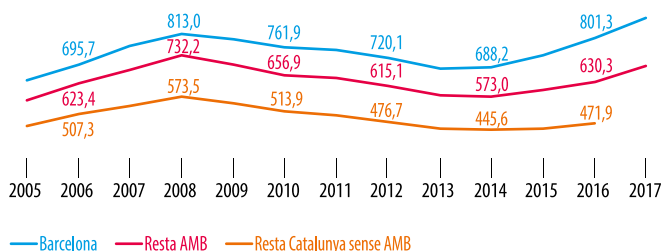

* Les dades del 1990, 1995 i 2000 fan referència a la població de 18 a 29 anys.

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 1990-2006, de l'IERMB; enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011, de l'Idescat i l'IERMB; Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017, de l'IERMB, a partir de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

Aquesta tendència creixent del lloguer privat entre els joves es produeix unes condicions definides per uns preus elevats i una regularització laxa de les rendes. Prenent com a referència el preu dels habitatges en règim de lloguer, al municipi de Barcelona aquest preu s'ha incrementat d'una manera accelerada, en un 29%, entre el 2013 i el 2017, 10 punts més del que ho ha fet a la resta de la metròpoli. Aquesta alça ha elevat els preus fins a 877 euros mensuals, per sobre del màxim històric de 813 del 2008 (gràfic 9). A més, ha accentuat la divergència entre la renda mitjana mensual d'un habitatge a Barcelona i la resta de l'àrea metropolitana (188 euros/mes), des dels 77 euros/mes de l'any 2005; aquesta divergència s'intensifica a partir del 2013, ja que en cinc anys la diferència ha augmentat el 85%.

Evolució del preu del lloguer (euros/mes) a Barcelona, l'àrea metropolitana i Catalunya, 2000-2017

Font: Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona de l'IERMB, a partir de dades de la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat de Catalunya, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'Incasòl.

Tot plegat dibuixa un panorama de fort impacte de l'habitatge i les despeses que requereix mantenir-lo sobre les economies domèstiques de les llars amb joves. Les rendes del lloguer representen gairebé la meitat dels seus ingressos i la sobrecàrrega és clarament més elevada entre la població jove, sobretot si s'ha emancipat.

Els efectes de l'impacte de l'habitatge sobre el jove es traslladen al seu risc de patir pobresa i eixamplen la desigualtat un cop es descompten les despeses destinades a aquest fi. Això els reafirma com el col·lectiu amb més risc de pobresa i com el que pateix un increment més gran d'aquest risc en considerar-se les despeses de l'habitatge. La transició residencial empitjora encara més les condicions de vida, ja que augmenta d'una manera considerable el risc de pobresa i la privació material. Les seves conseqüències sobre la desigualtat també són significatives, ja que passa a ser el grup de població amb més desigualtat de rendes. Per tant, davant la perspectiva amenaçadora d'haver de fer front a la transició residencial, no és estrany que una part majoritària del jove barceloní opti per romandre a la llar d'origen en espera de reunir les condicions idònies per emancipar-se sense patir una minva tan important de les seves condicions de vida.

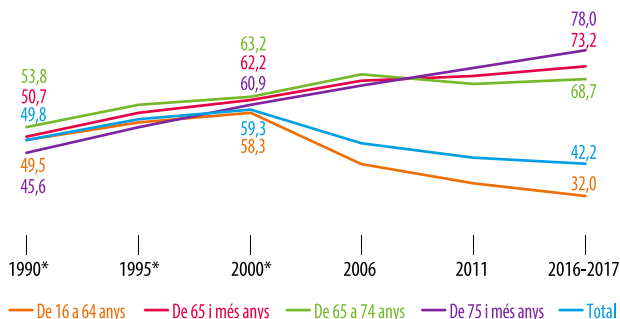
La propietat entre la població gran

En termes residencials, resulta rellevant com s'ha anat estenent la propietat com a règim de tinença de l'habitatge entre la població gran, una qüestió que la diferencia de la població jove.

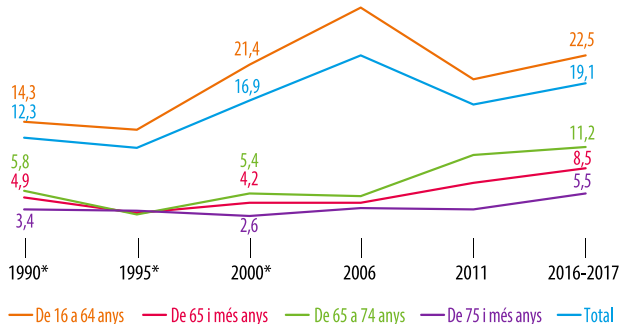
El nombre de propietaris entre la gent gran ha crescut d'una manera constant durant les últimes dècades: l'any 1990, el 55,6% de la població gran vivia en habitatges de propietat; actualment ho fa el 81,7% (gràfic 10), cosa que suposa un increment de 26 punts percentuals. La pèrdua progressiva de la població que vivia en lloguers de rendes antigues, unida a l'arribada a edats avançades de grups poblacionals que havien accedit a la propietat progressivament durant la segona meitat del segle passat, explica una gran part de l'alça de la propietat entre la gent gran.

Règim de tinença de l'habitatge principal en propietat per grups d'edat, població de 16 anys i més, Barcelona, del 1990 al 2016-2017

Percentatge de població que viu en propietat totalment pagada

Percentatge de població que viu en propietat amb pagaments pendents

* Les dades del 1990, 1995 i 2000 fan referència a la població de 18 anys i més.

Font: Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 1990-2006, de l'IERMB; enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011, de l'Idescat i l'IERMB; Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida, 2016-2017, de l'IERMB, a partir de l'enquesta de condicions de vida, 2016 i 2017, de l'Idescat.

El grup de persones més envellides (75 anys i més) és, precisament, aquell en què més s'ha implantat la propietat i per al qual el lloguer ha perdut més rellevància. En aquesta població, la proporció de persones que resideixen en habitatges de propietat ha augmentat en més de 34 punts des dels anys noranta, ja que ha passat del 49,1% al 83,5%. D'altra banda, la població de 65 a 74 anys partia d'un percentatge més alt de propietat (59,5%) i,

per tant, l'increment ha estat més baix, de 20 punts. Aquest ritme de creixement més lent ha suposat que actualment la població més envellida tingui unes taxes de propietat més elevades que la que ho és menys, a diferència del que passava als anys noranta.

De la mateixa manera que la propietat ha augmentat com a forma de tinença entre la gent gran, també ho ha fet la població hipotecada a edats avançades com a efecte col·lateral de la crisi econòmica iniciada el 2007. L'ampliació dels terminis hipotecaris que es va viure durant el boom immobiliari⁶, afegida a un més que possible retard en l'accés a l'habitatge de propietat, com ja indica la davallada de les taxes de propietat entre la població jove i adulta, podrien situar una part més nombrosa de la població davant unes condicions de vida en la vellesa constretes pel pagament de deutes hipotecaris.

Actualment, l'11,2% de la població gran de 65 a 74 anys destina part dels seus ingressos a pagar la hipoteca del seu habitatge principal, un percentatge 5,5 punts més alt que l'any 1990. Per al conjunt de la població gran, l'increment d'aquesta situació ha estat de 3,6 punts i ha passat del 4,9% al 8,5%. Això significa que durant els propers anys és probable que hi hagi un ascens progressiu de població gran que hagi de conviure amb la reducció d'ingressos que impliquen els pagaments pendents necessaris per poder adquirir un habitatge en propietat. Si això se suma a la població gran que viurà en règim de lloguer privat perquè no haurà pogut accedir a un habitatge en propietat, el benestar d'una part considerable de població gran de la ciutat podria veure's perjudicat.

6 Segons la sèrie històrica anual de l'Estadística d'hipoteques de l'INE, el termini mitjà de les hipoteques constituïdes per a la compra d'habitatge va passar de 23 anys el 2003 a 28 el 2008, any en què es va assolir el màxim històric, i després va baixar fins als 24 anys el 2018. A més, tot i que la majoria d'entitats financeres solen fixar un màxim de temps per pagar la hipoteca que se sol situar en els 30 anys, en les últimes dècades han anat incorporant a les seves carteres hipoteques que excedeixen aquest temps i s'allarguen fins als 40 anys.

CONCLUSIONS

Els resultats analitzats en la comparativa entre condicions de vida del jovent i de la població gran confirmen, en termes generals, que la situació socioeconòmica de la gent jove ha empitjorat d'una manera creixent fins a arribar a posicionar-se actualment com un dels col·lectius amb més risc de pobresa, mentre que la població gran, tot i ser un grup vulnerable, gaudeix d'una millora aparent del benestar, particularment des de l'inici de la crisi econòmica.

El jovent, els ingressos del qual depenen principalment de la seva integració al mercat laboral, s'ha vist afectat per unes taxes d'atur relativament elevades i uns nivells de temporalitat i parcialitat molt superiors als de la resta de la població activa. La seva inestabilitat i precarietat econòmica l'han deixat en una situació més desfavorable respecte a la resta de la població. Per contra, les persones pensionistes no s'han vist afectades per la destrucció d'ocupació que es va produir durant la darrera crisi. El sistema de pensions els ha permès gaudir d'uns ingressos garantits —encara que moderats— durant el procés recessiu, motiu pel qual ha disminuït considerablement el seu risc de pobresa relatiu i actualment és un dels grups socials menys vulnerables econòmicament. El que indiquen aquestes tendències comparades entre joves i grans és la duresa amb què la crisi ha impactat en la població en edat potencialment activa, la que depèn de les rendes del treball per viure.

Així mateix, val a dir que, tot i la situació més afavoridora de les persones pensionistes respecte al jovent quant al nivell dels ingressos, la pobresa i les dificultats econòmiques continuen marcant el dia a dia d'una part de les persones grans barcelonines, especialment les de més edat i, majoritàriament, dones. La pobresa tampoc no es distribueix de forma homogènia entre el jovent barceloní. Com hem vist, hi ha determinats perfils més proclius a patir pobresa que d'altres, sobretot els relacionats amb la desocupació, el fet d'haver nascut a l'estranger o el d'haver-se emancipat.

La vulnerabilitat socioeconòmica de la població jove i la gent gran també es mesura per l'accés a l'habitatge. Les dades estadístiques han fet palès que, mentre que la vulnerabilitat del jovent s'agreuja a causa del lloguer privat, les persones grans asseguren el seu benestar per mitjà d'un règim de tinença en propietat. Pel que fa als primers, els elevats preus del lloguer empitjoren encara més les seves condicions de vida i, per tant, no és estrany que una part majoritària de les persones joves opti per romandre a la llar d'origen. Pel que fa a la gent gran, la propietat és el règim de tinença majoritari en edats avançades. Això representa una mena de protecció en la vellesa que permet fer front a la reducció d'ingressos que implica entrar en el període d'inactivitat laboral formal. Malgrat això, l'ampliació dels terminis hipotecaris com a efecte col·lateral de la crisi econòmica posa en risc la capacitat d'aquest grup per mantenir les condicions de vida. Per tant, tot i que la propietat és un component que influeix en el benestar en la vellesa al municipi de Barcelona, no representa *per se* una garantia per evitar la pobresa. Amb la desaparició progressiva de les rendes antigues i la pràctica inexistència d'habitatge social, la població no disposa d'opcions residencials assequibles en la vellesa que vagin més enllà de l'adquisició d'un habitatge en propietat durant la seva vida laboral.

L'ampliació dels terminis hipotecaris que es va viure durant el boom immobiliari,⁵ afegida a un més que possible retard en l'accés a l'habitatge de propietat, com ja indica la davallada de les taxes de propietat entre la població jove i adulta, podrien situar una part més nombrosa de la població davant unes condicions de vida en la vellesa constretes pel pagament de deutes hipotecaris.

En conclusió, el jovent barceloní s'enfronta a un context advers, tant en el camp laboral com en el residencial, que els exposa a una posició més que desfavorable respecte a la resta de la població. I les persones grans, tot i gaudir d'una situació més estable que les joves, continuen sent un col·lectiu vulnerable. Reduir la pobresa i la vulnerabilitat d'aquests col·lectius passa per implantar polítiques que contrarestin els efectes de les dinàmiques d'ocupació precària a què estan sotmesos els joves, així com per garantir un sistema de pensions a llarg termini. D'altra banda, és necessari regular el lloguer i els preus de la propietat privada, i ampliar la inversió pública en habitatge social per millorar i garantir el benestar futur de la població jove i gran a Barcelona.

Annex. Taules

POBLACIÓ

Xifres del padró d'habitants a 1 de gener

2000	2004	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% var. 2000-18
1.496.266	1.578.546	1.615.908	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.604.555	1.608.746	1.620.809	1.620.343	8,3%

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Població estrangera per districtes, 1 de gener de 2018

	2018	% s/ total estrangers	% s/ total població
Ciutat Vella	47.307	15,7%	46,3%
L'Eixample	56.257	18,7%	21,1%
Sants-Montjuïc	37.024	12,3%	20,3%
Les Corts	10.347	3,4%	12,6%
Sarrià - Sant Gervasi	18.604	6,2%	12,4%
Gràcia	20.643	6,8%	17,0%
Horta-Guinardó	22.869	7,6%	13,4%
Nou Barris	28.554	9,5%	17,0%
Sant Andreu	18.767	6,2%	12,6%
Sant Martí	41.254	13,7%	17,4%

Font: Lectura del padró continu.

Evolució de la població per edats, 1 de gener de 2018

	2000	2018	% var. 2000-18	% 2000	% 2018
0-14 anys	170.871	204.640	19,8%	11,4%	12,6%
15-24 anys	181.359	146.384	-19,3%	12,1%	9,0%
25-64 anys	813.299	920.329	13,2%	54,4%	56,8%
65 anys i més	330.737	348.990	5,5%	22,1%	21,5%

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Estructura de la població dels districtes per grans grups d'edat, 1 de gener de 2018

	2000				2018			
	0-14	15-24	25-64	65 i més	0-14	15-24	25-64	65 i més
Ciutat Vella	9,9%	10,3%	55,2%	24,6%	10,7%	9,8%	66,2%	13,3%
L'Eixample	11,0%	10,5%	53,7%	24,9%	10,9%	8,6%	58,4%	22,1%
Sants-Montjuïc	11,7%	11,7%	54,9%	21,6%	11,8%	8,8%	59,2%	20,3%
Les Corts	12,3%	12,9%	56,0%	18,8%	12,7%	8,9%	52,7%	25,8%
Sarrià - Sant Gervasi	14,1%	10,9%	53,4%	21,5%	15,9%	11,2%	51,5%	21,5%
Gràcia	10,7%	10,7%	54,8%	23,7%	12,1%	8,1%	58,1%	21,7%
Horta-Guinardó	11,1%	12,0%	55,9%	21,0%	12,3%	8,8%	55,2%	23,7%
Nou Barris	11,0%	12,6%	54,6%	21,8%	13,3%	9,4%	54,1%	23,2%
Sant Andreu	11,8%	13,0%	55,6%	19,5%	13,5%	8,7%	55,9%	21,8%
Sant Martí	12,2%	12,1%	55,3%	20,4%	13,5%	8,8%	57,2%	20,4%

Font: Lectura del padró continu.

Envel·liment i solitud de la gent gran, 2000-2018

	BCN	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià - S. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí
2000											
Esperança de vida en néixer	79,1	75,7	80,6	78,8	79,9	80,9	79,9	79,4	78,8	80,2	79,1
Índex d'envel·liment	176,0	231,3	211,7	171,1	141,2	142,8	207,7	174,9	183,8	152,2	155,4
Índex de sobreenvelliment	46,2	50,4	51,7	44,7	45,1	49,6	50,7	42,6	39,3	43,5	43,2
Índex de solitud +65 anys	23,8	32,0	26,4	25,2	20,7	22,5	26,2	20,8	20,4	21,7	21,6
Índex de solitud 75 anys	30,6	39,1	32,6	33,4	26,3	28,6	32,1	27,2	28,3	28,0	28,2
2018											
Esperança de vida en néixer*	84,2	81,6	84,7	84,2	85,3	85,3	84,1	83,8	84,4	84,8	84,5
Índex d'envel·liment	159,4	117,5	190,4	162,1	190,6	126,3	169,2	180,2	163,0	152,5	142,1
Índex de sobreenvelliment	52,7	53,7	53,6	52,2	49,3	54,1	52,8	54,1	55,1	49,6	51,2
Índex de solitud +65 anys	25,8	32,8	27,7	26,0	23,0	24,9	27,7	24,4	25,5	24,1	24,5
Índex de solitud 75 anys	31,4	37,1	33,1	32,0	28,7	29,2	33,2	29,8	31,4	30,9	30,7

Índex d'envel·liment = (població de 65 anys i més / població de 0 a 15 anys) x 100

Índex de sobreenvelliment = (població de 75 anys i més / població de 65 anys i més) x 100

Índex de solitud de persones de 65 anys i més = (població de 65 anys i més que viu sola / població total de 65 anys i més) x 100

Índex de solitud de persones de 75 anys i més = (població de 75 anys i més que viu sola / població total de 75 anys i més) x 100

* Última dada disponible: 2016.

Evolució de la població per edats, 1 de gener

	2008	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% var. 2008-18
De 0 a 15 anys	203.198	207.475	211.530	211.819	213.077	214.599	215.688	218.066	217.863	7,2%
De 16 a 29 anys	276.328	263.216	249.349	240.047	232.351	230.409	232.398	238.724	242.388	-12,3%
De 30 a 64 anys	806.753	815.595	821.294	819.237	812.968	812.569	812.625	815.272	811.102	0,5%
65 anys i més	329.629	333.051	338.770	340.719	343.990	346.978	348.035	348.747	348.990	5,9%
Total	1.615.908	1.619.337	1.620.943	1.611.822	1.602.386	1.604.555	1.608.746	1.620.809	1.620.343	0,3%

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Renda familiar disponible *per capita*, 2017

Districtes	Població resident	RFD/ <i>per capita</i> (€/any)	Índex RFD BCN = 100			
	2017	2017	2007	2015	2016	2017
1. Ciutat Vella	102.250	18.458	73,5	85,5	86,9	84,3
2. L'Eixample	267.184	26.811	115,8	115,8	119,3	122,4
3. Sants-Montjuïc	182.354	18.520	82,5	78,1	79,1	84,6
4. Les Corts	82.201	30.058	138,6	138,3	136,0	137,3
5. Sarrià - Sant Gervasi	149.734	40.022	178,7	188	182,4	182,8
6. Gràcia	121.566	23.065	104,6	105,8	105,4	105,3
7. Horta-Guinardó	169.187	17.071	86,5	79,6	79,2	78,0
8. Nou Barris	166.805	12.045	70,8	53,8	55,0	55,0
9. Sant Andreu	147.693	16.335	84,3	72,8	74,5	74,6
10. Sant Martí	236.163	19.300	87,7	86,5	87,1	88,1
Barcelona	1.625.137	21.896	100	100	100	100

Alumnes d'ensenyament de règim general en centres públics, concertats i privats

	Curs 2016-2017	Curs 2017-2018	Variació absoluta	Variació en %	% centres públics
Educació infantil (3-6 anys)	39.737	39.627	-110	-0,3%	46,7%
Educació primària (6-12 anys)	82.073	82.150	77	0,1%	43,4%
Educació secundària obligatòria	55.248	56.288	1.040	1,9%	36,3%
Total d'ensenyaments bàsics (3-16 anys)	177.058	178.065	1.007	0,6%	41,9%
Batxillerat	22.568	22.555	-13	-0,1%	37,1%
Formació professional de grau mitjà	12.393	12.968	575	4,6%	44,3%
Total d'ensenyaments secundaris (16-18 anys)	34.961	35.523	562	1,6%	39,7%
Formació professional de grau superior	21.943	22.703	760	3,5%	41,5%
Educació especial	2.099	2.017	-82	-3,9%	17,3%
Programes de formació i inserció	1.591	1.587	-4	-0,3%	41,0%
Total de Barcelona	237.652	239.895	2.243	0,9%	41,7%

% d'alumnat graduat o avaluat en acabar 4t d'ESO, per districtes

	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Ciutat Vella	70,0	72,9	78,5	78,3	78,4	75,1	80,5	79,0
Eixample	85,5	89,9	92,0	90,9	91,6	93,8	91,7	94,3
Sants-Montjuïc	80,1	83,1	82,6	85,1	85,8	87,7	84,6	86,1
Les Corts	92,8	94,7	94,7	93,4	95,3	94,3	93,5	93,9
Sarrià-Sant Gervasi	93,8	94,9	96,4	96,0	96,2	96,2	95,3	96,2
Gràcia	90,4	89,7	93,5	91,5	92,1	95,1	96,1	95,6
Horta-Guinardó	84,9	84,8	88,6	88,8	89,9	91,0	90,5	92,0
Nou Barris	78,1	82,1	81,5	85,6	85,7	84,7	85,1	88,0
Sant Andreu	85,6	88,2	87,0	87,7	90,6	91,3	91,7	92,1
Sant Martí	80,4	84,7	87,3	84,9	85,5	89,7	89,9	90,1
Barcelona	85,4	87,7	89,4	89,3	90,2	91,2	90,7	91,8

CULTURA, LLEURE I ESPORTS

Museus i centres d'exposicions i ciències	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 2017
Municipals i Consorciats	6.555.748	7.149.439	8.617.815	8.404.952	8.248.555	8.115.885	7.982.413	-1,6%
Museu Picasso	948.869	915.226	919.814	1.008.125	954.895	1.046.190	978.483	-6,5%
Museu d'Història de Barcelona (MUHBA)	548.783	556.730	973.034	916.517	926.571	926.184	816.989	-11,8%
-Fundació Joan Miró	548.817	497.719	489.928	451.559	425.067	377.768	352.903	-6,6%
Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)	351.247	300.948	324.425	321.366	324.584	259.679	331.694	27,7%
Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)	409.345	635.917	718.230	717.211	820.516	866.271	891.346	2,9%
Museu Marítim (MMB)	356.348	298.525	318.823	219.115	300.339	292.907	301.836	3,0%
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)	313.472	304.895	426.935	383.866	433.009	382.164	465.638	21,8%
El Born Centre Cultural		675.726	1.894.400	1.486.228	1.306.230	1.190.762	1.080.079	-9,3%
Museu Ciències Naturals	166.777	188.030	207.737	180.236	232.306	237.171	238.848	0,7%
Museu del Disseny de Barcelona			60.808	216.792	117.267	234.676	169.293	-27,9%
Castell de Montjuïc	1.159.042	1.072.000	577.639	670.526	734.460	761.729	831.210	9,1%
Zoo de Barcelona	1.080.187	1.070.104	1.057.188	1.004.069	965.292	834.885	785.992	-5,9%

Altres Públics	1.081.510	928.161	1.136.901	1.068.980	1.007.113	1.143.703	1.197.448	4,7%
Palau Robert	734.450	680.000	810.000	712.742	827.957	865.776	976.276	12,8%
Privats	6.058.654	5.707.305	5.711.082	5.923.365	6.045.373	5.946.387	6.073.535	2,1%
L'Aquàrium	1.647.163	1.718.380	1.590.420	1.549.480	1.587.828	1.626.193	1.631.108	0,3%
Museu del FC Barcelona	1.540.648	1.506.022	1.530.484	1.785.903	1.947.014	1.848.198	1.730.335	-6,4%
CosmoCaixa	788.176	716.877	739.649	733.778	757.245	884.636	1.045.961	18,2%
CaixaForum	971.101	686.151	775.068	775.020	753.944	748.140	863.605	15,4%
Total Visitants	13.695.912	13.784.905	15.465.798	15.397.297	15.301.041	15.205.975	15.253.396	0,3%

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona. (Dades provisionals)

Espais d'interès arquitectònic	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2017 2016
Municipals i consorciats	401.491	387.639	3.377.140	3.462.565	3.723.019	3.918.593	3.895.322	-0,6%
Espais patrimonials MUHBA	315.541	303.605	387.038	379.434	399.719	418.436	395.998	-5,4%
Park Güell			2.598.732	2.761.436	2.958.901	3.120.733	3.136.973	0,5%
Recinte Modernista de Sant Pau			305.323	235.207	259.330	279.930	276.358	-1,3%
Altres Públics: Palau Güell	254.609	256.432	272.871	261.167	250.815	257.978	205.169	-20,5%
Privats	5.236.772	5.250.087	5.443.236	6.027.381	7.176.681	6.966.935	6.952.157	-0,2%
Temple de la Sagrada Família	3.233.526	3.176.970	3.260.880	3.722.540	4.561.848	4.527.427	4.661.770	3,0%
La Pedrera	861.583	944.509	932.356	990.112	1.207.087	972.508	934.524	-3,9%
Casa Batlló	780.466	796.301	930.000	992.126	1.078.746	1.136.000	1.062.863	-6,4%
Casa Museu Gaudí	361.197	332.307	320.000	322.603	329.000	331.000	293.000	-11,5%
Total Visitants	5.892.872	5.894.158	9.093.247	9.751.113	11.150.515	11.143.506	11.052.648	-0,8%

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

Biblioteques de Barcelona	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 2017
Equipaments:	38	39	40	40	40	40	40	0,0%
Visites	6.439.112	6.343.803	6.433.294	6.175.624	6.376.796	6.306.868	6.401.065	1,5%
Fons documental	2.244.338	2.325.122	2.376.376	2.412.488	2.461.529	2.493.832	2.526.272	1,3%
Carnets	880.434	905.060	924.178	934.728	944.538	957.795	967.769	1,0%
Documents prestats	4.639.242	4.229.213	4.143.645	3.900.314	3.774.189	3.533.276	3.481.663	-1,5%

Font: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Arts Escèniques	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 2017
Nombre de sales	58	57	58	57	55	57	59	3,5%
Espectadors	2.609.020	2.318.628	2.468.878	2.421.229	2.466.355	2.448.261	2.457.697	0,4%
% d'ocupació	53	52	56,2	58,9	62,2	58,2	58,0	-0,3%

Font: Institut de Cultura. (*) variació en punts percentuals

Música	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 2017
Espectadors Grans Auditoris	987.598	876.025	965.667	1.008.700	1.076.178	1.091.996	1.121.620	2,7%
-L'Auditori	354.226	330.102	347.208	341.121	392.741	377.437	399.673	5,9%
% d'ocupació	74	73	71,6	74,5	73,7	74,4	74,8	0,4
-Palau de la Música Catalana	350.646	311.927	372.009	419.727	442.284	466.256	393.063	-15,7%
% d'ocupació	59	60	60,5	56,0	57,5	58,6	56,7	-1,9
-Gran Teatre del Liceu	282.726	233.996	246.450	247.852	241.153	248.303	328.884	32,5%
% d'ocupació	80	82	82,5	85,5	87,4	80,3	74,6	-5,7
Espectadors de macro-concerts**	283.920	238.569	193.264	403.499	483.365	372.719	n.d.	-22,9%*
Espectadors de sales de música en viu	1.067.340	1.016.958	817.281	978.149	1.155.946	1.191.382	n.d.	3,1%*

* % 2017/2016

** (espais de més de 5.000 espectadors)

Font: Institut de Cultura.

Cinemes del circuit comercial	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 2017
Nombre de sales	193	203	196	187	172	172		0,0%
Espectadors	6.520.512	5.635.099	5.971.101	6.254.724	6.302.844	6.153.031		-2,4%
Pel·lícules exhibides	748	772	798	1.070	1.033	979		-5,2

Font: Institut de Cultura.

Esports	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 2017
Abonats instal·lacions esportives municipals	178.880	177.111	178.295	182.230	187.721	190.110	193.323	1,7%
Núm. espais esportius públics	1.796	1.833	1.894	1.904	1.897	1.890	n.d.	

Font: Dep.d'Estadística.

MEDI AMBIENT I SOSTENIBILITAT

Consum d'aigua a la ciutat de Barcelona

Consum d'aigua	Unitat	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total per habitant	Litres/habitant/dia	160,9	156,3	159,2	162,0	163,7	161,2
Consum domèstic	Litres/habitant/dia	108,4	104,4	105,5	107,2	108,4	107,0
Consum d'aigua freàtica	Mil m ³	1.228	1.148	1.287	1.164	1.226	1.055
Consum d'aigua freàtica per part dels serveis municipals	%	19,9	20,2	20,2	17,8	18,36	16,35

Font: Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona i Societat General d'Aigües de Barcelona, SA.

Verd urbà	Unitat	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zona verda	Superfície (m2)	28.971.419	29.107.514	28.271.881	28.293.315	28.343.672	28.441.653
Per habitant	m2 / 100 habitants	1.784,90	1.805,90	1.762,00	1.763,00	1.761,85	1.754,78

Font: Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona.

MOBILITAT

Problemes principals que pateixen Barcelona i Catalunya

Barcelona

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Inseguretat	15,0	9,6	8,4	3,9	4,3	4,9	4,0	21,0
Accés a l'habitatge	0,5	0,8	0,6	0,5	1,0	3,4	4,8	12,1
Encaix Catalunya-Espanya	0,3	0,9	1,6	1,6	3,0	2,8	11,3	7,3
Circulació/trànsit	3,1	4,3	2,1	5,0	4,9	7,8	5,5	6,3
Gestió política municipal	1,1	0,5	2,1	1,5	5,3	7,0	7,0	6,2
Atur / condicions de treball	31,1	29,0	31,3	30,3	24,0	17,6	7,3	5,5
Turisme	0,8	0,6	3,1	4,5	3,8	11,0	7,1	5,2
Aspectes polítics	3,1	8,3	6,4	3,5	7,3	3,0	9,6	5,1
Neteja	5,4	4,3	4,4	3,6	5,6	4,8	3,6	3,6
Probl. associats a immigració	5,5	2,3	2,3	2,3	3,1	3,6	1,8	3,3

Catalunya

	2015	2016	2017	2018
Encaix Catalunya-Espanya	18,5	33,3	45,0	50,4
Aspectes polítics	18,5	7,6	27,0	11,1
Gestió política autonòmica	8,9	2,5	2,3	7,2
Atur / condicions de treball	23,9	20,6	7,1	5,8
Problemes econòmics	7,4	4,1	5,3	2,9
Transports, infraestr. i comun.	1,3	3,6	1,0	2,3
Inseguretat	0,9	0,5	0,3	2,0
Equipaments i serveis	2,4	2,6	0,9	2,0
Probl. associats a immigració	1,6	3,0	0,8	1,5
Accés a l'habitatge	0,3	0,5	0,4	1,4

Font: Baròmetre semestral de Barcelona, desembre de cada any.

Compravenda i lloguer d'habitatge a Barcelona

	2014	2015	2016	2017	2018
Contractes de lloguer	44.411	40.623	42.182	49.953	53.524
Compravenda d'habitatges	10.686	12.431	14.266	15.676	13.791

Font: Per al lloguer, Secretaria d'Habitatge de la Generalitat.
Per a la compravenda, registres de la propietat (explotació de l'INE per a Barcelona).

Habitatges iniciats i acabats i percentatge d'habitatges protegits

	Habitatges iniciats			Habitatges acabats		
	2009-2013	2014-2018	% var.	2009-2013	2014-2018	% var.
Barcelona ciutat						
Total de protegits ¹	4.465	1.825	-59,1	4.091	1.919	-53,1
Total d'habitatges ²	5.485	6.969	27,1	8.408	4.972	-40,9
% protegits 1,2	81,4	26,2	-55,2*	48,7	38,6%	-10,1*
Catalunya						
Total de protegits ¹	21.712	5.335	-75,4	25.039	4.584	-81,7
Total d'habitatges ²	42.126	44.196	4,9	96.175	29.576	-69,2
% protegits 1,2	51,5	12,1	-39,5*	26,0	15,5	-10,5*

* Variació en punts percentuals.

1 Habitatges protegits: qualificacions provisionals i definitives de protecció pública de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat.

2 Habitatges iniciats i acabats: visats d'obra nova i certificats finals d'obra dels col·legis d'aparelladors. Són tant habitatges lliures com protegits.

Font: Departament d'Anàlisi - Gabinet Tècnic de Programació, Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona, amb dades de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat.

5. PERSPECTIVES

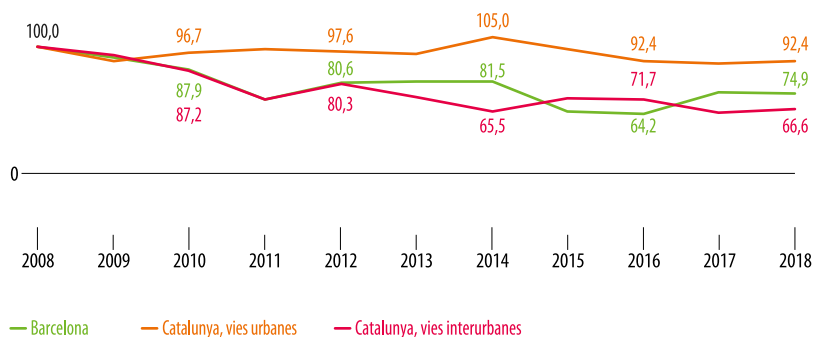

La seguretat viària a Barcelona

Lluís Puerto, director de la Fundació RACC

Des de fa molts anys, Barcelona ha fet un gran esforç per reduir la sinistralitat viària, en sintonia amb el que ha passat en el conjunt del país, i ha obtingut uns resultats millors que la resta de ciutats catalanes (gràfic 1). A Barcelona, la reducció de la sinistralitat més greu —que inclou tant morts com ferits greus— ha anat gairebé en paral·lel a la reducció general d'aquesta sinistralitat a les vies interurbanes. A la capital catalana, la sinistralitat greu ha caigut un 25%, mentre que, a les carreteres, el descens ha estat del 35% respecte al 2008; en canvi, al conjunt de vies urbanes catalanes la reducció amb prou feines arriba al 10%.

Evolució de la sinistralitat greu a Catalunya i a Barcelona (2008=100)

Nota: Entenem per *sinistralitat greu* la suma del nombre de morts i de ferits greus.

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Anuari estadístic d'accidents de Catalunya, de diversos anys, del Servei Català de Trànsit (SCT), i de l'Anàlisi de l'accidentalitat a la ciutat de Barcelona, de diversos anys, de l'Ajuntament de Barcelona.

Tanmateix, en els darrers anys, sembla que la tendència de reducció de la sinistralitat més greu, molt marcada entre el 2008 i el 2011, s'ha aturat i presenta alts i baixos. No podem atribuir aquest alentiment de la reducció de la sinistralitat greu a un increment en paral·lel del trànsit a Barcelona. Si més no, les dades de trànsit de les vies amb més circulació publicades al darrer Anuari estadístic de la ciutat de Barcelona, que arriben fins al 2016, no apunten en aquesta direcció, atès que en aquest any encara es troba globalment a l'entorn del 5% per sota del volum que hi havia l'any 2008. En conseqüència, hem de considerar altres motius per explicar aquest alentiment que s'insinua, i especialment per explicar l'empitjorament experimentat en el bienni 2017-2018 respecte del bienni 2015-2016. Per això, cal que expliquem algunes característiques tant de la ciutat com del tipus d'accidentalitat vial que s'hi dona.

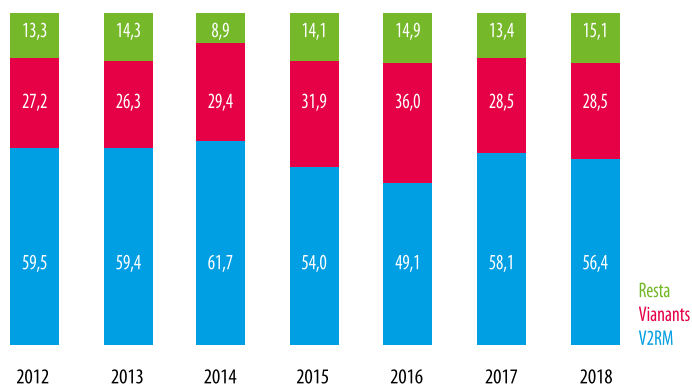
D'una banda, la morfologia de la trama urbana incideix en el volum d'accidents. Segons l'Anuari estadístic de la ciutat de Barcelona, la major part dels accidents es produeixen al districte de l'Eixample, amb una tendència que ha anat creixent: l'any 2008, el 29% dels accidents es produïen en aquest districte urbà; deu anys després, se n'hi produeixen el 31%. La major part de les principals zones de risc —les zones on s'han produït més de deu accidents en un any i en un radi de quinze metres— estan situades en l'entramat central de la ciutat. Per posar-ne alguns exemples, les cinc principals zones de risc del 2018 estaven totes situades al districte de l'Eixample.

A més a més, hem de tenir en compte les característiques del repartiment modal dels desplaçaments i del parc de la ciutat. En el primer dels casos, cal assenyalar que el mode principal de desplaçament intern dels barcelonins i barcelonines és el que anomenem *mobilitat activa* —és a dir, anar a peu o amb bicicleta—, que representa el 50,4% dels desplaçaments. Són majoritaris els desplaçaments a peu (46,6%), mentre que el transport públic s'utilitza en un 34,2% dels casos; el vehicle privat és el mitjà menys utilitzat, amb només el 15,3% dels desplaçaments interns a Barcelona (tant en cotxe com en motocicleta).

Pel que fa al parc automobilístic, un dels trets distintius de Barcelona és l'elevat pes relatiu que hi tenen les motos i els ciclomotors. Segons les dades de la Direcció General de Trànsit (DGT) de l'any 2018, el 57% del parc de Barcelona està format per turismes, però es tracta d'una proporció que ha anat disminuint amb el temps, de manera que ara hi ha un 6% menys d'aquest tipus de vehicles que el 2010. Els vehicles de dues rodes amb motor (V2RM) —les motocicletes i els ciclomotors— han seguit una evolució contrària i, malgrat la caiguda en el nombre de ciclomotors, s'han incrementat un 6% en total en els darrers vuit anys. Així, si l'any 2010 les motocicletes i els ciclomotors representaven el 28% del parc de vehicles de la ciutat, el 2018 els V2RM ja són el 31% del total. En una ciutat com Madrid, per posar un exemple de contrast, el parc d'aquest tipus de vehicles amb prou feines supera el 12%.

Ambdues característiques —el gran pes de la mobilitat activa i un gran parc de V2RM—, a més de referir-se a col·lectius vulnerables, poden ser factors explicatius del tipus de sinistralitat greu que s'ha produït a Barcelona en els darrers anys. D'aquesta manera, des de l'any 2008 han mort 162 persones en V2RM i 117 vianants, mentre que la resta de mitjans de transport sumen 33 morts. De terme mitjà, els morts en V2RM han suposat el 52% de les víctimes mortals, i els vianants, el 37%. La suma d'ambdós tipus de víctimes s'ha mantingut pràcticament en el 90% dels morts en accident de trànsit a Barcelona, cosa que confirma que **la millora de la seguretat viària a Barcelona passa per la reducció de la sinistralitat en motocicleta i dels atropellaments de vianants.**

Evolució de la sinistralitat mortal i greu a Barcelona, per tipus de vehicle (%)

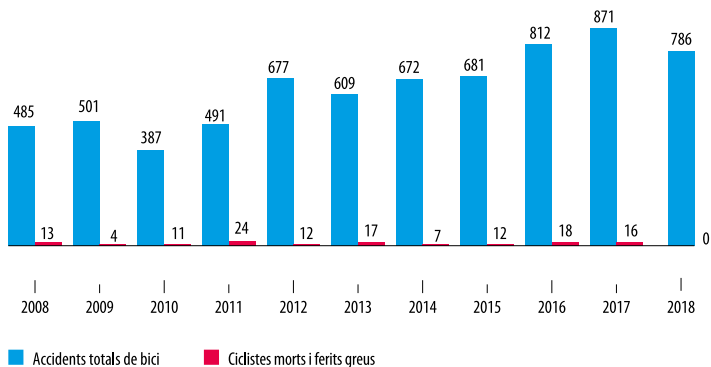

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anàlisi de l'accidentalitat a la ciutat de Barcelona, de diversos anys, de l'Ajuntament de Barcelona.

Si ens fixem ara en la sinistralitat greu (gràfic 2), veurem que la situació és força similar a la de les víctimes mortals. Entre l'any 2012 i el 2018, han mort o resultat ferides greus 1.802 persones, de les quals 1.031 circulaven en moto o ciclomotor i 531 eren vianants, mentre que la resta ho feien en altres tipus de vehicle. D'aquesta forma, la proporció que representen els dos principals tipus de víctimes greus s'ha mantingut relativament estable en el temps. Més concretament, els perfils d'accidentalitat per atropellaments afecten, sobretot, la gent gran, mentre que el perfil més habitual de motorista accidentat és el d'un home jove.

En el seguiment de la seguretat viària de la ciutat, a banda dels patrons estables ja descrits, cal tenir en compte altres aspectes més nous, derivats sobretot de la voluntat de la ciutat i de la consciència de moltes de les persones que hi viuen que cal fer un canvi d'hàbits de mobilitat per arribar a tenir una ciutat sostenible mediambientalment parlant. En aquest sentit, un dels fenòmens més importants dels darrers anys ha estat el gran increment dels desplaçaments en bicicleta. Tot i que la bicicleta representa poc més del 3% dels desplaçaments totals, el cert és que el seu ús ha anat en augment any rere any, de manera que entre el 2010 i el 2018 el total de desplaçaments en bicicleta s'ha incrementat un 79%.

Sinistralitat mortal i greu enfront d'accidents totals en bicicleta a Barcelona

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anàlisi de l'accidentalitat a la ciutat de Barcelona, de diversos anys, de l'Ajuntament de Barcelona.

El gràfic 3 ens indica que, si bé la sinistralitat en bicicleta ha augmentat en la mateixa línia que la mobilitat en aquest mitjà de transport, no ho ha fet així la sinistralitat més greu, principalment gràcies a les velocitats moderadament baixes a què es desplaça aquest vehicle.

Davant aquest panorama, el RACC defensa una sèrie de mesures que podrien contribuir a evitar i reduir la sinistralitat vial i que haurien d'anar adreçades a cadascun dels tipus d'usuari i que podríem resumir en les mesures que tenen a veure amb l'educació vial, com ara el **control de les condectes de risc envers els vianants** —circulació amb velocitat excessiva, alcohol i drogues, no respectar els semàfors o els passos de vianants, etcètera—; el control de les distraccions; la informació, sobretot a la gent gran, dels riscos que corren en travessar fora dels passos de vianants, o la formació per a infractors, tant si són ciclistes com motoristes o conductors de cotxe. És imprescindible **desplegar un pla de la moto** en el qual, a banda de controlar les condectes de risc i de fer formació obligatòria per a infractors, hi hagi una aposta per la renovació que permeti tenir un parc amb vehicles amb frens ABS.

La infraestructura ha de millorar mitjançant la gestió intel·ligent de les cruïlles i una millora de la il·luminació, una xarxa de carrils bici de qualitat sense riscos de caiguda contra mobiliari rígid, la millora de les semaforitzacions per a vianants —adequació del temps al pas de gent gran— i l'ús del mobiliari urbà o la vegetació per “conduir” els vianants a passar pels passos zebra. També es proposen mesures que afecten els vehicles, com ara les bonificacions fiscals per als turismes que incorporin la frenada automàtica d'emergència o la promoció de vehicles de grans dimensions amb sistemes intel·ligents de detecció d'angle mort.

Finalment, el RACC insta les administracions públiques a insistir en la conscienciació sobre la convivència necessària entre usuaris i modes de transport, amb un èmfasi especial en la integració dels nous vehicles de mobilitat personal (VMP).

Estat i capacitat de les xarxes viàries metropolitanes per al transport de persones i mercaderies. Congestió i reptes de futur

Gabinet Tècnic del Pla estratègic metropolità de Barcelona

L'actual xarxa viària que estructura la regió metropolitana de Barcelona (RMB) és el resultat de l'ampliació i la reconversió dels antics camins o xarxes de transport ja existents al segle XIX. Durant els segles XIX i XX les xarxes de camins o artèries de comunicació entre municipis es van anar ampliant i reformant segons les necessitats del vehicle privat, i es van ignorar, si no menystenir, els altres mitjans de transport. D'aquesta manera, es va anar consolidant una xarxa d'alta capacitat basada en la connexió dels nuclis habitats i de producció de l'RMB.

Aquesta planificació per reconversió ha donat pas a una xarxa viària metropolitana on tots els usos (comunicació local, interurbana, metropolitana, nacional i internacional) se solen superposar. Aquesta manca de jerarquia ha produït una complexitat dels tipus de trànsits i dels desplaçaments, i una focalització de la congestió en punts singulars de la xarxa que és difícil de resoldre sense una caracterització o una reforma dels vials i una redistribució dels usos segons el tipus de trànsit desitjat.

En aquest article, abordarem la caracterització tècnica i la titularitat actual de la xarxa viària de l'RMB, els fluxos de trànsit i la congestió, així com els projectes planificats que encara no s'han implantat i altres projectes innovadors que posen sobre la taula la necessitat de transformar aquestes vies d'alta capacitat de trànsit en un sistema viari jerarquitzat que prioritzi uns usos —els més eficients— per sobre d'uns altres.

CARACTERITZACIÓ I TITULARITAT DE LA XARXA VIÀRIA

Actualment, la titularitat de la xarxa viària de l'RMB es reparteix entre diverses administracions: l'Estat espanyol, la Generalitat de Catalunya, l'Administració local, l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB, en el cas d'una bona part de les rondes de Barcelona) i la Diputació de Barcelona (que, dins de l'RMB, gestiona les carreteres locals).

A continuació, s'exposa la denominació i la titularitat de totes les carreteres que formen part de la xarxa viària d'alta capacitat de l'RMB.

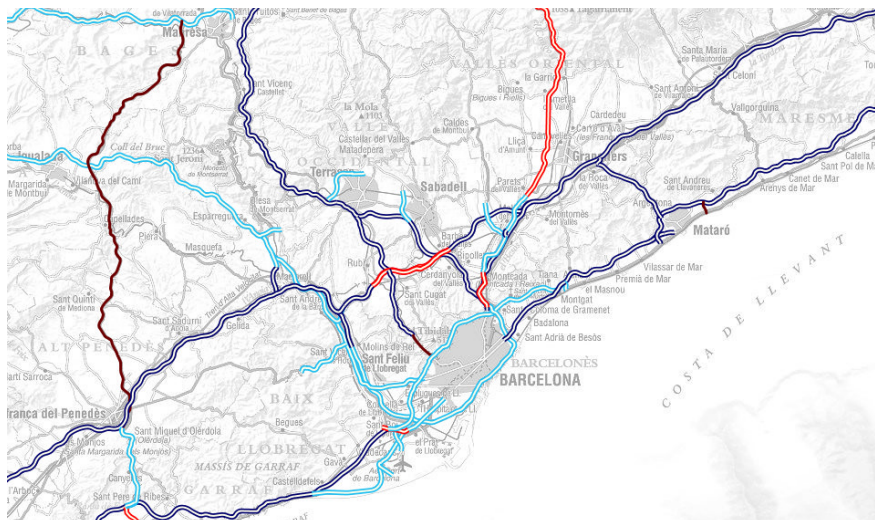
ESTAT Ministeri de Foment	GENERALITAT Departament de Territori	AMB
<ul style="list-style-type: none"> • AP-2 • AP-7 • A-2 • B-10 • B-20 • B-22 • B-23 • B-24 • B-40 • N-340 • N-II 	<ul style="list-style-type: none"> • C-15 • C-16 • C-17 • C-31 • C-32 • C-33 • C-58 • C-60 	<ul style="list-style-type: none"> • Ronda Litoral* • Ronda de Dalt

* Tram Morrot - Nus de la Trinitat. La resta pertany a l'Estat.

D'aquests trams, tres tenen la condició de trams europeus (E-15 per a l'AP-7, E-90 per a l'AP-2 i E-09 per a la C-16). La complexitat s'incrementa pel fet que algunes d'aquestes vies estan subjectes a una gestió concessionada per l'administració de la Generalitat (C-16, C-15, C-32 i C-33) o per la de l'Estat (AP-7 i AP-2), mitjançant diversos sistemes de peatge.

Pel que fa als aspectes tècnics, la xarxa viària de l'RMB està formada majoritàriament per autopistes (blau fosc), que representen el 41,6% de la xarxa, i per autovies o vies preferents de doble calçada (blau clar), que en són el 46,9%. També inclou carreteres desdoblades (vermell), que són el 6,3%, i vies preferents d'una calçada en règim de concessió (marró), que són el 5,2% restant (imatge 1).

Imatge 1. Tipificació de la xarxa estructurant d'alta capacitat de l'RMB

Font: VIACAT (Observatori Viari de Catalunya).

Projectes futurs

Pel que fa al futur de la xarxa viària, els principals projectes constructius o d'ampliació de la xarxa de l'RMB són promoguts per l'administració de l'Estat. Aquests projectes es recullen en el Pla d'infraestructures, transport i habitatge del Ministeri de Foment. pràcticament cap dels projectes d'execució previstos per aquest pla a l'RMB per al període 2012-2014 s'ha culminat. A continuació s'indiquen els projectes principals i l'estat d'execució:

- *Remodelació de l'N-340 al seu pas per Vallirana.* Obra gairebé acabada el 2019.
- *Segona fase de la B-40. Tram Abrera-Terrassa.* Obra amb retard, amb finalització prevista el 2021.
- *Pont de Castellbisbal.* Connexió entre l'A-2 i l'AP-7. Obra aturada.
- *Ampliació de la capacitat de la ronda Litoral (B-10).* Projecte en estudis previs: estudi informatiu.
- *Nou accés viari sud al Port de Barcelona.* En estudi. Obra no iniciada.
- *Carril de bus-VAO Molins - avinguda Diagonal (B-23).* Obra no iniciada.
- *Accés a la nova àrea terminal de l'aeroport de Barcelona.* Obra no iniciada.

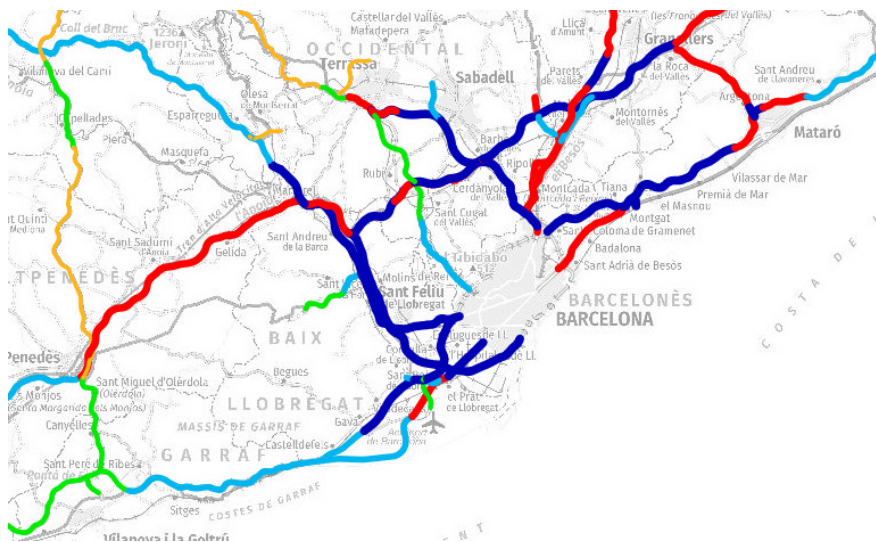
Congestió de les xarxes

Segons el darrer estudi de la marca TomTom, Barcelona és la ciutat amb més congestió de l'Estat espanyol i la 118a del món, amb un nivell de congestió del 29%. D'acord amb els càlculs d'aquest estudi, els nivells de congestió més alts es registren cap a les 8.00 hores del matí de dilluns a divendres i cap a les 18.00 hores de dilluns a dijous. La tarda del divendres, aquesta congestió no és tan aguda i es reparteix en una franja horària que va des de les 14.00 fins a les 19.00 hores. A partir d'aquestes dades, s'estima que a les hores punta del matí cada vehicle triga 18 minuts més per cada 30 minuts de viatge, mentre que a la tarda aquest increment és de 17 minuts per cada 30 minuts de viatge.

El problema de la xarxa viària de l'RMB no és, en cap cas, la capacitat existent, que és més que suficient, ja que no hi ha trams que estiguin contínuament congestionats sinó que la congestió es limita a uns punts i horaris determinats. Segons un estudi dut a terme per l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), aquests punts es concentren en els accessos a Barcelona i en diversos trams de l'AP-7. És per això que no es pot parlar d'una congestió continuada a la xarxa viària de l'RMB.

Aquesta manca de congestió continuada i homogènia també es pot comprovar en la imatge 2, on es marquen de color blau fosc les vies amb intensitats mitjanes de trànsit més altes, és dir, les carreteres per on circulen més vehicles. Aquestes línies blaves coincideixen amb els resultats de l'estudi de l'ATM esmentat en el paràgraf anterior.

Imatge 2. Intensitat mitjana diària de la xarxa estructurant d'alta capacitat de l'RMB

Font: VIACAT.

El fenomen de la congestió viària, per tant, es troba localitzat a mesura que ens apropem a Barcelona i a la resta d'àrees més denses i urbanitzades de l'RMB. Aquestes àrees denses amb traçats urbans fan de coll d'ampolla de la xarxa estructurant d'alta capacitat i és per aquest motiu que una ampliació hipotètica de la capacitat de la xarxa viària estructurant no soluciona la congestió puntual. És més, les diverses ampliacions que s'hi han anat executant només han fet que el problema augmenti: generar més volum de trànsit mitjançant ampliacions de capacitat suposa que augmenti la llargada de la cua dels colls d'ampolla, és a dir, les entrades dels vehicles a la xarxa urbana, la qual cosa suposa que la congestió creixi.

A l'efecte de coll d'ampolla, cal sumar-hi la manca d'eficiència dels vehicles privats que recorren l'RMB, ja que la mitjana d'ocupació calculada és d'1,4 persones per vehicle, de manera que és molt ineficient l'ús que un cotxe fa de l'espai públic, un recurs escàs en el territori metropolità. Aquesta baixa ocupació és simptomàtica de l'escassetat, si no manca total, d'oferta de transport públic col·lectiu a les zones més allunyades del nucli central i, d'una manera especial, de connexions entre origen i destinació a les zones perifèriques. Malauradament l'increment de l'oferta de transport públic col·lectiu ha anat clarament a remolc del creixement de la metròpoli i dels fluxos de mobilitat obligada.

Un últim element, tot i que no menys important, és que fins ara gairebé no s'havia tingut en compte la possibilitat d'usos viaris alternatius als vehicles de motor en les vies interurbanes. La manca de vials interurbans segurs i mínimament condicionats per a vianants i bicicletes, però també per a ginyes, com els patinets, és un factor limitador per a l'emergència d'aquests mitjans de transport que, gràcies a innovacions tecnològiques, permeten ampliar-ne el radi d'acció.

És per tots aquests motius i d'altres factors, com els problemes de salut generats per la contaminació, que des de les administracions i les entitats privades i socials de l'RMB s'han posat en marxa línies d'actuació o projectes que impliquen altres mitjans de transport. També és necessària la generació d'eines de gestió de les infraestructures existents per revertir aquesta situació d'augment continu del trànsit de vehicles privats a l'RMB.

Projectes de futur: gestió i altres modes de transport

La necessitat imperiosa de reduir els nivells actuals de gasos contaminants, una bona part dels quals es generen pel trànsit de vehicles, però també la necessitat de reduir l'impacte de noves infraestructures sobre el territori, motiven la voluntat de posar en marxa línies d'actuació o projectes que impliquin una millora de la gestió de l'estoc d'infraestructures actual, i que, en últim terme, permetin un transvasament d'usuaris a mitjans de transport amb emissions baixes o nul·les. Actualment s'estan duent a terme diversos projectes entre els quals es poden esmentar els següents:

- Creació i aplicació d'una zona de baixes emissions intrarondes durant els períodes d'alta contaminació.
- Tarifa de contaminació a les rondes de Barcelona, amb l'objectiu de regular la capacitat de les vies o disminuir el trànsit privat durant els períodes d'alta contaminació.
- Integració del transport col·lectiu per carretera: creació d'itineraris segregats (bus-VAO) i d'una xarxa de bus interurbana mallada i jerarquitzada.

- Creació de la T-mobilitat i introducció en aquesta targeta de serveis com els vehicles compartits (bicicleta, cotxe, moto, etcètera).
- Aplicació de l'eurovinyeta a la xarxa estructurant d'alta capacitat de Catalunya.
- Nova llei de finançament directe de les infraestructures i el transport públic.
- Creació de noves xarxes i de la xarxa pedalable metropolitana: creació d'itineraris segurs i de qualitat per al desplaçament interurbà en bicicleta.

És important que, davant de la pluralitat de promotors d'aquests projectes, hi hagi un esforç de coordinació i priorització de les actuacions per assegurar que s'assoleixen els objectius compartits (en aquest cas, la reducció d'emissions contaminants). Altrament, es pot caure en el risc, malauradament massa habitual, de tenir projectes que s'eternitzen i que generen "colls d'ampolla" importants al conjunt de la metròpoli, amb els costos econòmics, socials i ambientals consegüents. Des del Pla estratègic metropolità de Barcelona, ens oferim a ser un punt de trobada per poder debatre i consensuar aquestes accions i contextualitzar-les en el conjunt de l'activitat econòmica i social dels territoris de la metròpoli barcelonina.

La irrupció dels vehicles de mobilitat personal a la metròpoli barcelonina: breu història, impactes i perspectives de futur

Maite Pérez, cap de l'àrea de mobilitat de l'IERMB

Les noves formes de moure's a l'àrea metropolitana de Barcelona: des de la bicicleta fins als anomenats *vehicles de mobilitat personal* (VMP)

Al principi d'aquest segle, va començar a aflorar una nova mobilitat a la metròpoli barcelonina, principalment a la ciutat central, associada a comportaments més sostenibles i eficients de la ciutadania i en què la bicicleta va assumir un paper rellevant. Però no va ser fins a la posada en marxa del servei de bicicleta pública a Barcelona, el Bicing, l'any 2007, que aquest mitjà de locomoció va donar-se a conèixer amb tot el seu potencial. I és que el servei oferia, d'una banda, la possibilitat d'utilitzar la bicicleta a aquelles persones que no en tenien —que a Barcelona són el 60% i a la resta del territori metropolità, el 51%— i, de l'altra, solucionava els problemes de cerca d'aparcament, robatoris i manteniment que hi havia fins al moment, si s'utilitzaven cicles propis.

La situació existent fins aleshores, tant en termes d'infraestructura ciclista (carrils bici, aparcaments i zones pacificades o habilitades per a la seva circulació) com de serveis, justificava, en part, el poc pes que havia tingut aquest mitjà en la mobilitat diària, però va començar a manifestar-se'n el potencial tenint en compte la dimensió de la ciutat i les condicions orogràfiques i climatològiques tan favorables que tenim a l'entorn metropolità.

El resultat ha estat que, en quinze anys (2004-2018), l'ús de la bicicleta en la mobilitat diària de Barcelona ha passat de ser gairebé inexistent a representar prop del 2% o 3% dels desplaçaments en un dia laborable, pràcticament 150.000 desplaçaments en termes absoluts, dels quals el 30% es fa en bicicleta compartida. Al conjunt de l'àrea metropolitana, aquestes xifres arriben a 175.000 desplaçaments i a entre l'1,5% i el 2% de la mobilitat global.

A la presència ja habitual de la bicicleta a la metròpoli, cal afegir-hi un fenomen nou aparegut fa dos o tres anys: ha tornat a produir-se a Barcelona una irrupció en la mobilitat quotidiana, aquesta vegada per la proliferació dels anomenats *vehicles de mobilitat personal* (VMP). Aquests vehicles han guanyat popularitat com una alternativa ecològica i sostenible en els desplaçaments de curta distància a la ciutat.

Si bé és cert que en els darrers temps aquests nous ginyes de mobilitat han captat l'atenció tant de la ciutadania com de l'Administració local (pels efectes que tenen en l'ús de l'espai públic) i del sector econòmic, cal recordar que, ara per ara, no són un mitjà de transport gaire estès entre les persones residents a l'àmbit metropolità. Tan sols el 0,5% dels desplaçaments diaris es fan en aquests mitjans de transport (font: enquesta de mobilitat en dia feiner, EMEF, del 2018). Però si els posem en relació amb l'ús de la bicicleta, per exemple, s'està arribant a valors que comencen a ser rellevants en determinats corredors. De fet, segons dades d'aforaments a determinats punts de la xarxa Bicivia metropolitana fets durant el mes de març de 2019, de mitjana es van detectar un 19% de patinets elèctrics sobre el total de vehicles circulant-hi, una xifra gens menyspreable.

Tant la bicicleta com els VMP s'han expandit no tan sols en la mobilitat quotidiana a la ciutat sinó en la vinculada al turisme, ja que per als grups de turistes o els guies turístics són mitjans habituals per moure's. Com veurem, igual que ha succeït amb la bicicleta i amb els usuaris habituals de VMP, també s'han generat situacions imprevisibles, controvertides i amb solucions no acceptades per tothom.

Breu història dels VMP a Barcelona en els darrers anys

Com ha passat amb altres productes o serveis, la proliferació de VMP a l'entorn metropolità de Barcelona va néixer de la iniciativa privada en descobrir una veta de mercat no explorada fins llavors. En aquest cas, els requeriments imposats a escala europea pel que fa a la millora de l'habitabilitat urbana de les ciutats, principalment amb relació a la qualitat de l'aire i el soroll, feien entreveure que determinats col·lectius podrien fer un canvi a una mobilitat sostenible i eficient a través de l'ús d'aquest tipus de vehicles. És en aquest escenari que diverses empreses van començar a desenvolupar i comercialitzar diferents tipus de ginyes, molts dels quals són elèctrics. Tant fabricants del sector tradicional automobilístic (a l'inici, Toyota, Honda o Hyundai i, darrerament, Seat) com del sector tecnològic (Xiaomi, per exemple), passant per fabricants específics, tots semblen intuir que aquests nous ginyes no desapareixeran de les nostres ciutats, almenys a termini curt i mitjà.

De fet, en el cas de Barcelona i el territori metropolità, la proliferació d'empreses vinculades a la venda i al lloguer de bicicletes o altres ginyes, amb o sense conductor o guia, ha estat notable en els darrers anys. Hi ha des d'empreses dedicades a fer visites turístiques i que utilitzen tot tipus de vehicles per a fer-les (*segways*, bicitaxis, bicicletes, plataformes elèctriques, etcètera) fins a empreses de mobilitat compartida, que col·loquen els vehicles a l'espai públic, principalment de bicicletes i ciclomotors (com Cooltra, Yeo, Scoot, Muving, Donkey Republic o Mobike), però també de patinets elèctrics (com Reby o Wind). Tampoc es poden oblidar els establiments comercials i les empreses de venda en línia especialitzades en aquests nous ginyes i bicicletes.

Des de patinets elèctrics fins a *segways*, plataformes elèctriques (*hoverboards*), monocicles, monopatins, patins, etcètera, els ginyes de tots tipus semblen estar de moda. Però els primers s'han posicionat per davant de la resta. I què en sabem, de les persones usuàries d'aquests vehicles i dels seus desplaçaments? Segons les dues enquestes que s'han fet a aquest col·lectiu en els darrers mesos (març del 2019, de l'AMB, i gener del 2019, de l'ATM) el perfil majoritari és el d'un home (60%) de 18 a 45 anys. Anteriorment, gairebé la meitat feien servir el transport públic; el 16%, el vehicle privat, i el 33%, la bicicleta. La majoria l'utilitzen sense combinar-lo amb altres mitjans de transport, però els que sí que el combinen ho fan principalment amb un transport públic (el 60%) i els motius per utilitzar-lo davant altres vehicles són la comoditat (en general també són fàcils d'utilitzar) i un temps de viatge més curt, seguits de qüestions ambientals o de trànsit.

El temps mitjà dedicat a aquests desplaçaments és de 20,1 minuts, amb distàncies de 5 quilòmetres aproximadament. Per tant, són relativament competitius i econòmics davant altres alternatives.

Efectes de la irrupció dels VMP a les ciutats

La bicicleta i els VMP generen nombrosos beneficis a escala econòmica, tal com s'ha vist, però també a escala ambiental, social i per a la salut de les persones. Parlem de reduir la congestió derivada de l'ús del vehicle privat, la reducció de gasos GEH i contaminants (PM_x, NO_x, CO_x) i de l'oportunitat que donen a col·lectius amb dificultats per moure's, com la gent gran o la gent amb alguna disfunció funcional. En altres casos, per exemple, donen la possibilitat de combinar opcions de mobilitat que abans eren impensables. I alguns d'aquests ginyes, a causa de l'exercici físic que s'ha de fer per moure'ls, generen impactes positius en la salut de les persones que en són usuàries.

La visibilitat o la presència tant de la bicicleta com dels VMP, però, ha estat acompanyada més aviat de controvèrsia i incidències, principalment degudes a la sobresaturació de l'espai en determinades zones i a la manca de convivència en l'espai públic entre les persones usuàries d'aquest espai, sobretot els vianants. De fet, des del 2010 el nombre de ferits de trànsit que eren ciclistes ha estat de 416 en l'àmbit metropolità. En nombre de morts en zona urbana, hi ha hagut dotze ciclistes des del 2010 i un vianant atropellat per un patinet elèctric. Això, sense tenir en compte les "petites" incidències entre usuaris o dels conductors de VMP mateixos de les quals no es té constància i que són habituals a les ciutats. En aquest sentit, l'any 2018 la Guàrdia Urbana de Barcelona va interposar gairebé 3.000 denúncies per infraccions a usuaris de VMP.

Tampoc no s'ha d'oblidar, per exemple, la indisciplina en l'aparcament d'alguns d'aquests vehicles, ja que ocupen espais no permesos i, fins i tot, obstaculitzen la circulació de persones amb necessitats de mobilitat específiques (rampes, guais), com s'ha vist darrerament. Aquests fets són el que més ha de preocupar les persones que tenen en les seves mans millorar la qualitat de vida a les nostres ciutats.

Així, tot i la gran acceptació que hi ha hagut d'aquests mitjans de transport a la metròpoli barcelonina (només cal veure l'increment de vendes de patinets elèctrics que es donava en aquest sector en els darrers anys, amb quotes de mercat del 25% sobre el total de VMP a Espanya i amb previsions de venda que indiquen que es duplicarien el 2019), la seva utilització ha hagut d'anar acompanyada d'una necessitat urgent de sotmetre a normes i regular les seves condicions i espai de circulació.

Cal tenir en compte que, així com en altres ciutats el fet de caminar per dur a terme les activitats diàries o d'estar a l'espai públic com a forma de relacionar-se no és tan habituals, en el nostre entorn és molt característic. Som una societat que caminem molt i vivim al carrer. En aquest sentit, la presència sobtada a les voreres o als espais per a vianants de ginyes diversos ha provocat un augment d'accidents, incidents i queixes de la ciutadania. A tot això, s'hi ha de sumar el fet que l'atractivitat turística de la ciutat de Barcelona ja generava per si mateixa nombrosos conflictes d'ús i convivència en l'espai previs a la presència de bicicletes i VMP, no només quan aquests han aparegut, de forma sobtada, per determinades zones de la ciutat comtal.

A Barcelona, l'ordenança de circulació ja incloïa una regulació més adaptada de l'ús de la bicicleta. Però no és així pel que fa als VMP. En aquest darrer cas, es van començar a fer els primers canvis a través de decrets d'alcaldia a Barcelona ciutat per regular determinats usos de ginyes durant l'estiu, com ara *segways*, bicitaxis i altres, que feien servir empreses de visites turístiques o de lloguer a la zona litoral de la ciutat. El maig del 2017, es va aprovar la modificació de l'Ordenança de circulació de vianants i vehicles, per incorporar-hi la regulació dels VMP i delimitar els

espais per on poden circular (una regulació pionera a l'Estat espanyol). Finalment, el 2019 també s'ha aprovat inicialment el decret que prohibeix la circulació d'alguns d'aquests vehicles per Ciutat Vella, excepte en itineraris concrets. En el cas de la resta de municipis metropolitans, a la tardor del 2018 l'AMB va presentar unes recomanacions per regular les bicicletes, els patinets i altres VMP a les ciutats (l'any 2015, ja n'havia fet unes d'específiques per a la bicicleta). Alguns ajuntaments, com el de Sant Cugat del Vallès, ja han aprovat les seves pròpies recomanacions.

Aquí cal destacar que la DGT ha anat per darrere de Barcelona a l'hora d'integrar la circulació d'aquests ginys en la normativa estatal. La Instrucció 16/V-124, de l'any 2016, feia una primera classificació d'aquests vehicles, sense efectes normatius, però fins al gener del 2019 no hi ha hagut cap proposta concreta per regular-ne la circulació ni els espais per on poden transitar (es va presentar a informació pública l'esborrany de reial decret de mesures urbanes de trànsit, que recollia modificacions en el Reglament general de circulació i en el Reglament general de vehicles). En aquest sentit, ja s'ha obert la possibilitat real de reduir les velocitats màximes permeses per a determinats tipus de VMP amb l'objectiu d'adaptar-les a les condicions de circulació de les ciutats que facin més segur el viatge, tant per als conductors dels ginys com per a la resta d'usuaris de les vies per on han de circular.

Cal esperar que la regulació, tant de bicicletes com de VMP, millorarà les situacions de convivència en l'espai públic i reduirà les situacions de risc i el nombre de víctimes d'accidents. Amb tot, encara cal molta pedagogia entre la ciutadania. La posada en marxa de campanyes específiques, com la de "Bicivisme", han de fer prendre consciència que els mals comportaments a la via pública posen en perill la vida de les persones que la utilitzen.

Reptes i perspectives de futur d'aquesta nova mobilitat

No sembla que la bicicleta ni els VMP hagin de desaparèixer de Barcelona ni de la seva metròpoli en els propers anys, ni tampoc dels centres urbans d'altres nombroses ciutats d'arreu de Catalunya i el món. En certa manera, interessaria que puguin consolidar-se i créixer per les raons per les quals inicialment van començar a utilitzar-los els seus usuaris: comoditat, estalvi de temps i raons mediambientals. Qualsevol iniciativa que pugui millorar l'habitabilitat i la qualitat de l'aire a les nostres ciutats hauria de ser benvinguda, però cal vigilar amb els efectes que hem vist.

En primer lloc, interessa reduir la sinistralitat viària associada a l'ús d'aquests vehicles. Amb la bicicleta, es va començar abans a adoptar polítiques i mesures per millorar-ne la circulació a les ciutats i disminuir-ne els accidents, però no ha estat així amb els VMP. I no ens hem de relaxar. A mesura que aquests mitjans de transport creixen a les nostres ciutats, s'hauria d'intentar que no creïessin els accidents i les víctimes que hi van associats.

Per tant, encara cal prendre consciència, entre tota la ciutadania, de les condicions de circulació i convivència necessàries perquè això passi. No n'ha de prendre consciència només la població adulta que els fa servir sinó que també cal insistir-hi entre la població més jove i els infants. Si a les escoles es poguessin fer cursos específics de formació viària o introduir projectes en aquest sentit, els resultats es veurien al carrer. L'educació hauria de ser una de les eines que permetessin minorar els accidents d'aquests vehicles i ginys a les nostres ciutats.

En segon lloc, i en relació amb la sinistralitat viària, caldria revisar la normativa respecte a diversos aspectes: (1) les velocitats màximes que alguns vehicles poden assolir d'acord amb les prescripcions tècniques dels fabricants, per adaptar-les a les ciutats; (2) els tipus de vehicles permesos per circular en determinades vies (segregades o no), i (3) l'obligatorietat o no de l'ús del casc i altres elements de protecció. En aquest sentit, la modificació del Reglament de vehicles i de circulació de la DGT, així com les ordenances aprovades per alguns municipis, haurien de començar a limitar encara més les velocitats de circulació permeses i adaptar-les per assegurar que els danys en cas d'accident siguin com menys millor. També caldria avançar en una reclassificació dels VMP, ja que alguns podrien assimilar-se a ciclomotors, i les seves condicions de circulació no haurien de ser les mateixes. No és menys rellevant promoure l'ús del casc entre els usuaris de VMP, un element protector essencial i molt recomanable.

En tercer lloc, si bé és cert que la bicicleta i els VMP són mitjans de transport sostenibles, també cal recordar que alguns, particularment els elèctrics, s'utilitzen per a trajectes que abans es podien fer de forma més saludable, en bicicleta o a peu. S'ha de recordar que fer esport o caminar diàriament són dues activitats altament recomanades per l'OMS, ja que el sedentarisme s'està estenent en la nostra societat i provoca greus problemes de salut. Per tant, també convindria tenir-ho en ment.

Per últim, i no menys important, tal com passa amb altres polítiques de mobilitat, les que s'apliquin amb referència a aquests vehicles haurien de ser d'abast metropolità o regional. No té sentit mantenir limitacions o regulacions diferents en els diversos municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona, tant per una qüestió de simplicitat per als usuaris, com perquè les relacions i els fluxos de mobilitat són molt intensos i ho seran encara més si la demanda continua creixent com ho ha fet darrerament.

Mobilitat, qualitat de l'aire, soroll i salut a Barcelona

Katherine Pérez, Anna Gómez-Gutiérrez i Laia Font-Ribera, Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)

1. La mobilitat i la salut

El transport, entès com el moviment de persones, béns i serveis, és essencial per a totes les comunitats, ja que contribueix al desenvolupament econòmic i humà. El transport per carretera, inclòs el vehicle de motor privat, té un paper fonamental en les societats. Els vehicles motoritzats han proporcionat i continuaran proporcionant beneficis enormes a la societat; alhora, la mobilitat urbana, a través del sistema de transport, té un impacte important sobre la qualitat de vida de la població. Depenent com s'organitzi, pot oferir o restringir les oportunitats per accedir als serveis, a l'educació, a l'ocupació o a les activitats d'oci, així com tenir un paper clau en l'economia.

Malgrat això, el model de mobilitat basat en vehicles privats a motor comporta ineficiències del sistema i condueix a una disminució de les inversions en transport públic i en transport no motoritzat. L'augment del nombre de vehicles privats a les carreteres s'associa amb diversos impactes negatius (també coneguts com a *costos externs*), com ara la congestió, la contaminació de l'aire i el soroll, els gasos amb efecte d'hivernacle, les lesions i els efectes psicosocials (Liu, 2005). Aquests costos externs són més pronunciats en les zones urbanes i tenen repercussió no només en la salut de la població sinó també en la sostenibilitat dels sistemes de transport (Banister, 2005; Tiwari, 2003; Vasconcellos, 2001). D'altra banda, el transport no motoritzat té efectes beneficiosos per a la salut, ja que implica desplaçaments actius, a peu o en bicicleta.

El sistema de transport en una ciutat també afecta la salut, ja que facilita o limita l'accés a oportunitats de feina, educació i oci, que també són determinants importants de la salut i de l'equitat en la salut. Les ciutats o els àmbits metropolitans que tenen una accessibilitat als béns i serveis essencials vinculada majoritàriament als mitjans de transport motoritzats privats, en detriment del transport públic i dels mitjans no motoritzats; a més, afavoreixen els grups poblacionals d'ingressos alts i fomenten la segregació urbana. La inversió en la xarxa viària i les carreteres afavoreix les persones d'alt nivell socioeconòmic, mentre que la promoció del transport no motoritzat i el transport públic afavoreix tots els grups socials de manera uniforme (Dora et al., 2011). Les xarxes viàries amb un flux de trànsit elevat que travessen barris limiten les activitats al carrer i les interaccions socials que enforteixen la xarxa social i les comunitats (Dora et al., 2011). Per contra, quan es potencien els espais destinats a caminar i a l'ús de la bicicleta s'afavoreix la mobilitat saludable i això té un impacte especial en les persones grans i en els infants (Dora et al., 2011).

2. La qualitat de l'aire i la salut a Barcelona

Barcelona supera els límits recomanats per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) pel que fa als tres contaminants que més afecten la salut de la població: el material particulat (PM_{10} i $PM_{2.5}$), el diòxid de nitrogen (NO_2) i l'ozó (segons l'ASPB, 2018). La població exposada potencialment, segons el lloc de residència, a nivells per sobre dels recomanats és el 48% en el cas del NO_2 i del 95% per a les partícules PM_{10} . Aquests percentatges presenten diferències depenent

dels districtes de la ciutat i el districte de l'Eixample és el que presenta un percentatge amb més exposició potencial a NO₂ i PM₁₀. A la taula 1 es mostren les contribucions de les principals fonts emissores de NO_x a Barcelona; en destaca l'emissió causada per les activitats que tenen lloc al port de Barcelona i les emissions derivades del trànsit viari. Si aquestes emissions es tradueixen en les concentracions reals que es troben a la ciutat i que, per tant, respira la ciutadania (immissions), es conclou que el sector viari és el responsable màxim dels nivells de concentració de NO₂ a la ciutat (Ajuntament de Barcelona, 2015).

Taula 1. Percentatge de contribució a les emissions i les immissions de NO_x per les diverses fonts antropogèniques al municipi de Barcelona, any 2013

	% contribució d'emissions de NO _x	% contribució immissions de NO _x
Port de Barcelona	46,2%	7,6%
Fons industrials	14,8%	8,3%
Trànsit viari	33,5%	59,9%
Fons biogèniques	0,01%	11,2%
Fons domèstiques	3,4%	
Sector terciari	2,1%	
Fons regionals		13%

Font: Ajuntament de Barcelona.

Les primeres afectacions a la salut derivades de l'exposició a contaminants atmosfèrics a les ciutats es van posar de manifest cap a mitjan segle XX, quan es van patir diversos episodis de contaminació atmosfèrica, com els ocorreguts a la vall del Mosa (Bèlgica) el 1930, a Donora (Pennsilvània, Estats Units) el 1948 o la boira tòxica que va cobrir Londres l'any 1952 (Ware et al., 1981). Tots aquests casos es van traduir en increments de la mortalitat i de malalties a curt termini i van evidenciar que la contaminació atmosfèrica afecta la salut pública (OSE, 2008). Aquesta constatació va implicar la posada en marxa d'unes polítiques de control, especialment a Europa Occidental i als Estats Units, que van comportar una disminució important dels nivells de contaminació. Tanmateix, actualment la contaminació atmosfèrica continua essent un dels determinants més importants de la salut de les persones que viuen a les nostres ciutats i es considera el principal risc ambiental per a la salut a escala mundial (Lim et al., 2012). Segons l'OMS, el 2012 la contaminació atmosfèrica va ser responsable d'aproximadament 3 milions de morts prematures al món, 6.860 morts en el cas de l'Estat espanyol (WHO, 2016).

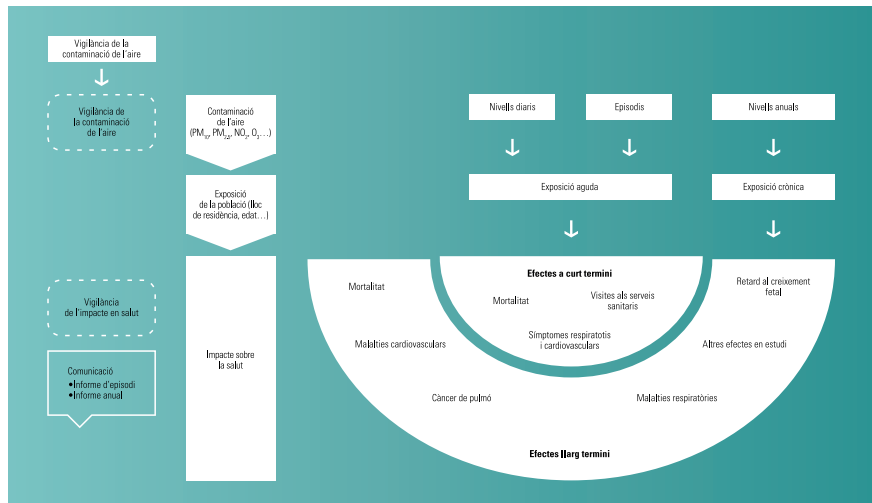
Actualment, se sap que l'impacte principal de la contaminació de l'aire en la salut es produeix per l'exposició crònica i que es tradueix en un augment a llarg termini de les malalties cardiovasculars, les malalties respiratòries, el càncer de pulmó i també la mortalitat (figura 1).

Les malalties cardiovasculars i cerebrovasculars són les causes més freqüents (aproximadament el 80%) de les morts prematures atribuïbles a la contaminació atmosfèrica, seguides de les malalties respiratòries i del càncer de pulmó (WHO, 2014). També hi ha estudis que indiquen que l'exposició crònica a la contaminació atmosfèrica pot tenir efectes negatius sobre la fertilitat, l'embaràs i el desenvolupament dels nadons i els infants. Entre aquests efectes s'inclouen les afectacions sobre el desenvolupament neuronal i les capacitats cognitives dels infants (WHO, 2013). D'altra banda, l'Agència Internacional d'Investigació sobre el Càncer ha classificat la contaminació atmosfèrica en general i el material particulat en concret com a cancerígens per als humans (IARC, 2016). L'impacte en la salut en persones considerades vulnerables a la contaminació (embarassades, nadons, infants, gent gran o persones amb malalties cròniques) s'observa per l'exposició a nivells habituals de contaminació i també per exposicions agudes a nivells alts de contaminació, com en els episodis de contaminació. Aquests efectes a curt termini es manifesten en l'augment de la mortalitat i en un ús més gran dels serveis sanitaris (hospitalitzacions, urgències o visites a atenció primària).

L'Agència de Salut Pública de Barcelona ha desenvolupat el Sistema de Vigilància de l'Impacte sobre la Salut de la Contaminació de l'Aire de Barcelona (VISCAB), que pretén monitoritzar l'impacte de la contaminació atmosfèrica sobre la salut de la població i fer-ne difusió (figura 1). Anualment, el VISCAB fa una estimació de la mortalitat atribuïble a la contaminació de l'aire a la ciutat, tant per l'exposició crònica als nivells habituals com pels episodis de contaminació (Valero *et al.*, 2018).

Entre l'any 2010 i el 2018, la mortalitat atribuïble a l'excés de partícules inferiors a 2,5 micres ($PM_{2,5}$) a l'aire va ser del 3% de mitjana en residents de més de 30 anys, una xifra que representa 424 morts anuals a la ciutat (un interval de confiança del 95% entre 272 i 547 morts; ASPB, 2019). Aquests valors oscil·len d'any a any (figura 2), depenent de les característiques poblacionals de la ciutat, però sobretot per canvis en la concentració mitjana anual de $PM_{2,5}$ a l'aire. El valor màxim va tenir lloc l'any 2012, amb una concentració mitjana anual de $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$ de $PM_{2,5}$, quan el 5% de les morts de persones de més de 30 anys a la ciutat (706 morts) es poden atribuir a l'excés de contaminació. L'impacte més baix va tenir lloc l'any 2013, amb una fracció atribuïble del 2% (256 morts) per una mitjana anual de $13 \mu\text{g}/\text{m}^3$ de $PM_{2,5}$. L'any 2018, la ciutat va tenir una mitjana anual de $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$ de $PM_{2,5}$ i la mortalitat atribuïble a la superació del líndar recomanat per l'OMS de $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ va ser de 351 persones.

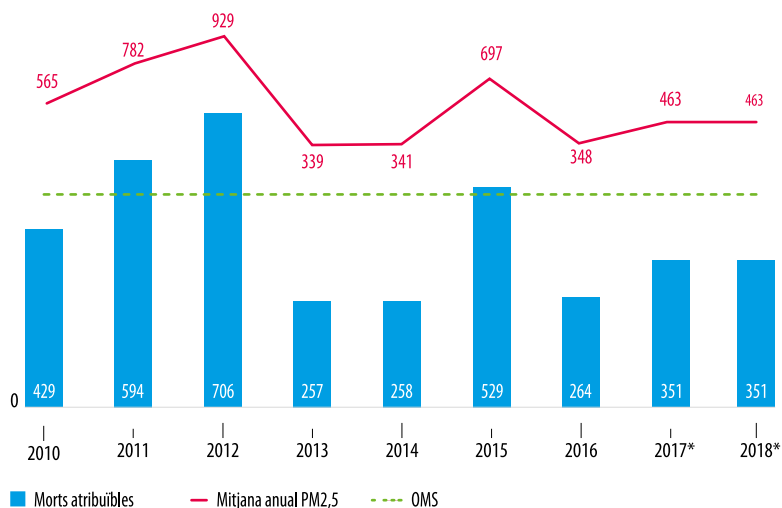
Figura 1. Diagrama de l'impacte sobre la salut de la contaminació de l'aire del Sistema de Vigilància de l'Impacte sobre la Salut de la Contaminació de l'Aire de Barcelona (VIS-CAB)

Font: Valero *et al.*, 2018.

D'altra banda, l'impacte en la salut dels episodis de contaminació de l'aire a Barcelona és molt més baix. Durant el 2018, a la ciutat de Barcelona es va declarar un episodi de contaminació de l'aire per excés de PM₁₀, i es va declarar del 25 al 27 d'abril. El VIS-CAB va estimar que la superació puntual del nivell diari de partícules durant aquell període no va suposar un augment de la mortalitat a curt termini (ASPB, 2019).

Figura 2. Nivells anuals de PM_{2,5} a l'aire i mortalitat atribuïble (Barcelona, 2010-2018)

Mortalitat total (excloent-ne les causes externes) en residents de 30 anys o més, atribuïbles al fet d'haver-se superat els 10 µg/m³ de mitjana anual de PM_{2,5}. Mitjanes anuals de PM_{2,5} en les estacions de fons de la ciutat. * Per als anys 2017 i 2018 s'ha utilitzat la taxa de mortalitat del 2016. Font: ASPB, 2019.

3. El soroll i la salut a Barcelona

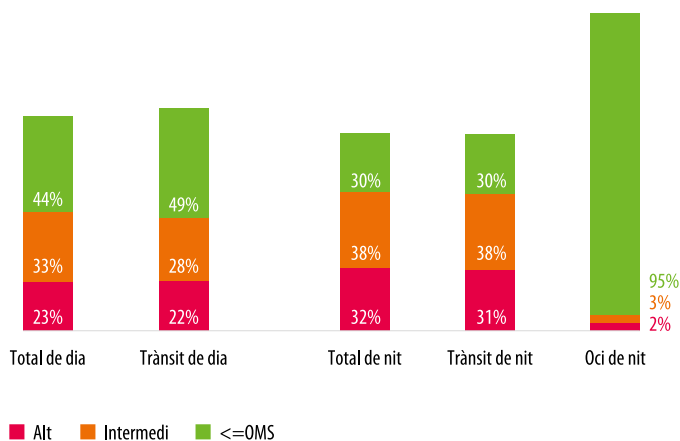
Segons l'OMS, el soroll és el tercer factor ambiental més important de càrrega de malaltia, després de la contaminació de l'aire i del fum ambiental del tabac. S'estima que es perden més d'un milió d'anys de vida lliures de malaltia cada any als països de la Unió Europea com a conseqüència de l'exposició al soroll (WHO, 2011). El soroll ambiental, també conegut com a *contaminació sonora*, és un dels motius de queixa més freqüents relacionats amb temes ambientals a Europa, especialment en àrees urbanes densament poblades i àrees residencials properes a grans carreteres i altres infraestructures viàries (WHO, 2011).

Les dades del nou Mapa estratègic de soroll de Barcelona del 2017 indiquen que el trànsit és la font principal de soroll a Barcelona, tant de dia com de nit (ASPB, 2018). L'estructura de ciutat densa i amb molt alta densitat de trànsit comporta que una gran proporció de la població visqui molt pròxima al trànsit i s'exposi a uns nivells massa elevats de soroll, especialment durant la nit. Concretament, el 56% de la ciutadania de Barcelona està exposada a nivells per sobre dels recomanats per l'OMS durant el dia, i el 70% hi està exposada durant la nit (figura 3). Una proporció considerable de residents s'exposa a nivells de soroll força superiors als recomanats: 23% per sobre dels 65dB(A) durant el dia i 32% per sobre dels 55dB(A) durant la nit. Si es tenen en compte les fonts de soroll, la població exposada al soroll total coincideix molt amb la pobla-

ció exposada al soroll provinent del trànsit, tant durant el dia com durant la nit. L'oci nocturn és el responsable que el 5% de la població estigui exposada a un nivell de soroll durant la nit que supera el recomanat per l'OMS.

Figura 3. Població exposada a diversos rangs de soroll total, soroll provinent del trànsit i soroll de l'oci nocturn durant el dia i la nit, 2017

Població exposada per nivells de soroll

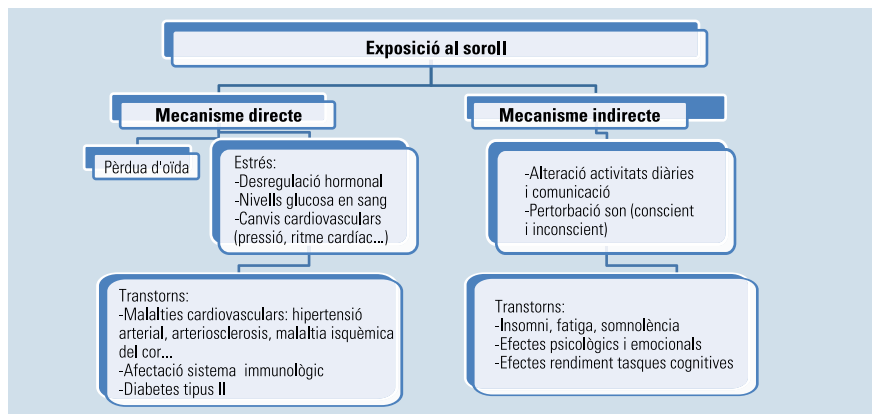
Font: Mapa estratègic de soroll de Barcelona, 2017, Ajuntament de Barcelona. Rangs de soroll durant el dia: alt (> 65 dB(A)), intermedi (> 55-65 dB(A)), OMS (<= 55 dB(A)). Rangs de soroll durant la nit: alt (> 55 dB(A)), intermedi (> 40-55 dB (A)), OMS (<= 40 dB(A)).

Els efectes del soroll sobre la salut inclouen efectes auditius per exposició a nivells alts de soroll, però també efectes no auditius a nivells ambientals habituals (figura 4). Cada vegada és més sòlida l'evidència dels efectes no auditius del soroll ambiental (Basner et al., 2014) and is increasingly caused by social noise exposure (eg, through personal music players).

L'exposició al soroll altera les activitats diàries i la comunicació, pertorba el son i provoca efectes negatius sobre el rendiment en les tasques cognitives; genera efectes negatius a escala psicològica i emocional, a més de canvis negatius en el comportament psicosocial i baix rendiment escolar. El soroll també pot provocar canvis en la salut mental, com l'increment de la irribilitat, canvis en l'estat d'ànim, estats d'ansietat, fatiga, estrès i incapacitat per concentrar-se (Berglund et al., 1999). Els efectes a llarg termini més estudiats són els efectes cardiovasculars. L'exposició al soroll a llarg termini pot produir canvis funcionals i augmentar el risc de patir malalties com la hipertensió arterial, l'arterioesclerosi, la malaltia isquèmica de cor o l'acci-

dent cerebrovascular (Babisch, 2002). Anàlogament a la contaminació atmosfèrica, els efectes sobre la salut pública del soroll ambiental segueixen una piràmide on la majoria d'efectes es concentren en les molèsties rebudes i els canvis fisiològics, i la proporció de població afectada per efectes més adversos disminueix a mesura que augmenta la gravetat de l'efecte en la salut.

Figura 4. Exposició al soroll ambiental i efectes sobre la salut

Font: ASPB, adaptat del model conceptual Babisch, 2002.

4. Polítiques de mobilitat per reduir els efectes negatius en la salut

L'adopció de polítiques de transport per millorar la salut de la població ha de tenir en compte alguns aspectes diversos. En primer lloc, la millora de la planificació urbana, que faci un ús dels espais amb un disseny urbà a escala de comunitat, barri i carrer amb pràctiques efectives per promoure els espais d'estada, de transport actiu (a peu i a bicicleta) i sense ús de vehicles privats. La pacificació del trànsit dels vehicles motoritzats redueix les emissions, els sorolls i les lesions per trànsit i augmenta la interacció social a l'espai públic. La conversió en zones de vianants d'àrees que limitin l'accés dels vehicles privats de motor és una altra estratègia per reduir la contaminació i augmentar l'ús de la bicicleta i de l'hàbit de caminar. Altres aspectes que milloren la salut inclouen la presència de més espais verds oberts i parcs que també permetin l'activitat física.

En segon lloc, cal promoure altres mitjans de transport. D'una banda, el transport públic s'associa a menys emissions de contaminants per passatger, a menys obesitat i a menys risc de lesions per trànsit. El transport actiu (a peu i en bicicleta) és el que té més beneficis en la millora de la salut, ja que no contamina i fa que les persones incrementin el seu nivell d'activitat física, tot i que segons el disseny urbà de la ciutat pot comportar més risc de lesions per trànsit (Khreis et al., 2017).

Finalment, cal millorar l'eficiència dels vehicles per reduir les emissions de contaminants. No obstant això, també cal tenir en compte les emissions totals atribuïbles als vehicles elèctrics depenent de la font de generació d'electricitat, que poden ser combustibles fòssils o una energia més neta, com el gas natural o l'energia solar. En aquest cas, però, l'exposició de la població és molt més baixa, ja que aquestes emissions per generar l'electricitat necessària per carregar els vehicles i fabricar-los es produeixen fora de les ciutats, habitualment en indrets amb menys població. Les polítiques de mobilitat orientades exclusivament a millorar l'eficiència de les emissions dels vehicles no són suficients per millorar la salut. La millora de l'eficiència de les emissions dels vehicles es pot veure compromesa per un ús més habitual del vehicle privat i, d'altra banda, no soluciona altres efectes negatius sobre la salut com són les lesions per col·lisions de vehicles (accidentalitat) o la manca d'activitat física (DeWeerd, 2016; Nieuwenhuijsen, 2016).

El sector del transport ofereix un gran potencial per reduir les emissions de contaminants. Les polítiques de transport suposen una oportunitat per reduir la contaminació de l'aire i el soroll, millorar la salut de la població i poden tenir un impacte rellevant per revertir els efectes del canvi climàtic (Khreis et al., 2017; Nieuwenhuijsen et al., 2016). A les ciutats, això passa necessàriament per un canvi en el model de mobilitat, on l'ús del vehicle privat, particularment el cotxe, sigui anecdòtic, i es doni preferència als desplaçaments a peu, en bicicleta i en transport públic.

5. Referències bibliogràfiques

Agència de Salut Pública de Barcelona (2018). *La salut a Barcelona 2017*. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona.

Agència de Salut Pública de Barcelona (2018). *Avaluació de la qualitat de l'aire a la ciutat de Barcelona. Informe 2017*. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona.

Ajuntament de Barcelona (2015). Pla de millora de la qualitat de l'aire de Barcelona 2015-2018.

Babisch, W. (2002). The Noise/Stress Concept, Risk Assessment and Research Needs. *Noise & Health*, 4(16), 1–11.

Banister, D. (2005). *Unsustainable Transport: City Transport in the New Century*. Abingdon: Taylor & Francis.

Basner, M., Babisch, W., Davis, A., Brink, M., Clark, C., Janssen, S., i Stansfeld, S. (2014). Auditory and non-auditory effects of noise on health. *Lancet* (London, England), 383(9925), 1325–1332. doi:10.1016/S0140-6736(13)61613-X

Berglund, B., Lindvall, T., Schwela, D. H. (1999). Guidelines for community noise. Geneva: WHO. DeWeerd, S. (2016). Mobility: The urban downshift. *Nature*, 531(7594), S52–S53. doi:10.1038/531S52a

Dora, C., Hosking, J., Mudu, P., i Fletcher, E.-R. (2011). *Transporte Urbano y Salud*. Geneva: World Health Organisation. Disponible a: http://www.who.int/hia/green_economy/giz_transport_sp.pdf

IARC. (2016). *Outdoor Air Pollution*. Volume 109. International Agency for Research on Cancer (IARC) Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. Lyon: IARC. Recuperat de <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol109/mono109.pdf>

Khreis, H., May, A. D., i Nieuwenhuijsen, M. J. (2017). Health impacts of urban transport policy measures : A guidance note for practice. *Journal of Transport & Health* 3(3), 209-227. doi:10.1016/j.jth.2017.06.003

- Lim, S. S., et al. (2012). A comparative risk assessment of burden of disease and injury attributable to 67 risk factors and risk factor clusters in 21 regions, 1990-2010: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2010. *Lancet* (London, England), 380(9859), 2224–2260. doi:10.1016/S0140-6736(12)61766-8
- Liu, L. (2005). Towards sustainable urban transport in China: The role of Bus Transit Systems. A G. Jönson i E. Tengström (Eds.), *Urban Transport Development: A Complex Issue* (pp. 86-102). Berlin: Springer.
- Nieuwenhuijsen, M. J. (2016). Urban and transport planning, environmental exposures and health-new concepts, methods and tools to improve health in cities. *Environmental Health*, 15(S1), 38. doi:10.1186/s12940-016-0108-1
- Nieuwenhuijsen, M. J., Khreis, H., Verlinghieri, E., i Rojas-Rueda, D. (2016). Transport And Health: A Marriage Of Convenience Or An Absolute Necessity. *Environment International*, 88, 150–152. doi:10.1016/j.envint.2015.12.030
- OSE (2008). Calidad del aire en las ciudades. Clave de sostenibilidad urbana. Alcalá de Henares: Observatorio de la Sostenibilidad en España.
- Tiwari, G. (2003). Transport and land-use policies in Delhi. *Bulletin of the World Health Organization*, 81(6), 444–450. doi:10.1590/S0042-96862003000600015
- Valero N, Font L, Pérez G, Marí-Dell’Olmo M, Bianni B, Rico M, Pañella H, Pérez C, Pasarín M, Gómez A. 2018. Sistema de vigilància de l’impacte sobre la salut de la contaminació de l’aire de Barcelona (VISCAB). Monogràfic. La salut a Barcelona 2017. Agència de Salut Pública de Barcelona. Disponible a: <https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2018/11/Informe-Salut-2017-web.pdf>
- Vasconcellos, E. A. de. (2001). *Urban transport, environment, and equity: the case for developing countries*. London: Earthscan Publications.
- Ware, J.H., Thibodeau, L.A., Speizer, E. (1981). Assessment of the health effects of atmospheric sulfur oxides and particulate matter: Evidence from observational studies. *Environmental Health Perspectives*, 41, 255–276.
- WHO (2011). *Burden of disease from environmental noise. Quantification of healthy life years lost in Europe*. Copenhagen: World Health Organization. Recuperat de http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/136466/e94888.pdf
- WHO (2013a). *Review of evidence on health aspects of air pollution – REVIHAAP Project, Technical Report*. Copenhagen: World Health Organization. Disponible a <http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/air-quality/publications/2013/review-of-evidence-on-health-aspects-of-air-pollution-revihaap-project-final-technical-report>
- WHO (2014). *Burden of disease from Ambient Air Pollution for 2012 - Summary of results*. Geneva: World Health Organization. Recuperat de http://www.who.int/phe/health_topics/outdoorair/databases/AAP_BoD_results_March2014.pdf
- WHO (2016). *Ambient air pollution: a global assessment of exposure and burden of disease*. Geneva: World Health Organization. Recuperat de <http://who.int/phe/publications/air-pollution-global-assessment/en/>

6. VALORACIONS I PROPOSTES

CONTEXT ECONÒMIC

Context econòmic internacional

El creixement de l'economia mundial durant l'any 2018 va ser del 3,6%. En un context de guerra comercial entre els Estats Units i la Xina, s'ha generat un clima de preocupació per l'impacte negatiu que aquesta situació pot tenir, ara i en el futur, en l'expansió de l'economia mundial. Enmig d'aquesta conjuntura conflictiva, la Unió Europea rep uns danys col·laterals que se sumen a les conseqüències econòmiques que pot tenir el Brexit. Tot i l'entorn poc favorable, l'economia espanyola continua mostrant un creixement més dinàmic que la mitjana europea.

El 2018, la Unió Europea va registrar un creixement del PIB del 2,0%, que es basava principalment en el consum privat, encara que es va registrar un alentiment de la demanda d'inversió i una contribució negativa de les exportacions netes al creixement. Aquesta mateixa tendència s'observa en el cas de la zona euro, on el PIB va créixer l'1,9% el 2018, tot i que en aquest cas l'alentiment del ritme s'explica fonamentalment per l'impacte negatiu de la demanda exterior. El ritme de creixement dels estats membres va continuar sent molt divers, de manera que les economies de Romania, Eslovàquia, Eslovènia, Polònia, Irlanda, Hongria, Letònia i Malta van créixer per sobre del 4%, mentre que la d'Itàlia no va superar l'1%. D'altra banda, d'acord amb les darreres estimacions de la Comissió Europea, que són de l'estiu del 2019, el 2018 Espanya va avançar a un ritme del 2,6%, mentre que Alemanya i França van créixer l'1,4% i l'1,7%, respectivament.

Previsions per al 2019 i 2020

Des de mitjan 2018, s'ha observat una moderació en el creixement de l'activitat econòmica. L'acceleració que s'esperava el 2018 no va acabar d'arribar i es preveu una desacceleració de l'economia mundial en els propers anys. Segons la predicció de l'FMI a l'informe *Perspectives de la economia mundial* (informe WEO), el creixement disminuirà fins al 3,2% el 2019 i després repuntarà lleugerament fins al 3,5% l'any 2020. Es preveu que el creixement a la zona euro es moderi de l'1,9% que va registrar el 2018 a l'1,3%, el 2019, i l'1,6%, el 2020. Les taxes de creixement s'han revisat a la baixa en moltes economies, en particular a Alemanya, mentre que hi ha molta incertesa entorn a la projecció del creixement del Regne Unit per l'efecte de la prolongada incertesa respecte al resultat del Brexit. En termes generals, es preveu que el creixement de les economies avançades es desacceleri i passi a una taxa estimada de l'1,9% el 2019 i de l'1,7% el 2020.

Espanya

Durant el 2018, l'economia espanyola avança en el procés de recuperació que li ha permès encadenar cinc anys consecutius d'increment del PIB. En el conjunt del 2018, el PIB experimenta un creixement del 2,4% (revisió estadística del 2019), un percentatge que suposa una evolució més moderada que la dels tres anys anteriors; ara bé, Espanya es manté a la banda alta de les economies europees i clarament per sobre del creixement del PIB de la zona euro (1,9%). El bon comportament del consum i la inversió, la creació d'ocupació i, pel que fa als

factors externs, les mesures d'expansió monetària del BCE han contribuït a l'evolució positiva dels indicadors d'activitat el 2018. No obstant això, l'activitat econòmica experimenta una desacceleració gradual al llarg de l'any que, segons els experts, ha de continuar el 2019.

La comptabilitat regional d'Espanya el 2018 revela que totes les comunitats autònomes registren taxes positives d'evolució del PIB. Les comunitats de Madrid, Cantàbria, Navarra, Castella-la Manxa i Galícia presenten augments superiors a la mitjana espanyola. Catalunya se situa lleugerament per sota de la mitjana estatal, amb un creixement de l'activitat del 2,3%.

Per components, la demanda interna s'erigeix, com ja va passar els anys anteriors, en el motor principal de l'activitat. Impulsen aquesta evolució favorable la inversió en formació bruta de capital fix (FBCF) i la despesa en consum de les llars, que creix un 1,8% (revisió estadística del 2019) en un context de millora dels indicadors laborals. Així mateix, la despesa pública evoluciona a l'alça per quart exercici consecutiu, d'anys d'un ajust intens, amb una trajectòria força estable durant l'any.

Des del punt de vista de l'oferta, cal destacar la lleugera contracció del sector industrial (-0,4%), tot i que el sector de la construcció i el dels serveis mantenen un creixement robust. Pel que fa a l'activitat turística, cal destacar el creixement notable del trànsit aeri, que assoleix la cinquena variació interanual positiva consecutiva. A més, el nombre total de visitants arriba a un nou màxim històric el 2018.

Quant a l'evolució de la inflació, el 2018 l'IPC va registrar una variació mitjana anual de l'1,7%, una xifra propera a la de la Unió Europea (1,9%), que suposa un diferencial lleugerament negatiu entre les dues taxes d'inflació. Els salaris pactats en conveni creixen un 1,8% respecte a l'any anterior, fet que suposa una evolució més favorable que la del 2017 i, atès el valor de la inflació anual, significa que permeten mantenir el poder adquisitiu.

En el mercat laboral, la millora del comportament de la demanda interna permet avançar en la creació neta de llocs de treball i, el 2018, la Seguretat Social tanca l'any amb 18.914.563 persones afiliades, cosa que suposa el cinquè increment interanual consecutiu. Aquest és un fet molt rellevant que, tanmateix, no ha de fer oblidar que l'ocupació creada es caracteritza per més precarietat, salaris amb menys poder adquisitiu i una proporció de contractes indefinits sobre el total inferior a la dels anys anteriors a la crisi.

El creixement de l'activitat econòmica, l'augment del consum intern, la millora de la productivitat i de la competitivitat empresarial són factors clau per a la recuperació econòmica i la millora de l'ocupació. En aquest sentit, es recomana que tots aquests factors es prenguin en consideració a l'hora d'acordar els increments salarials en el marc de la negociació col·lectiva, tenint en compte, a més, la realitat i la situació general de cada sector o empresa, així com les recomanacions que es deriven del darrer Acord interprofessional de Catalunya.

No podem afirmar que ens trobem davant d'un creixement amb una base prou sòlida, ja que gran part d'aquesta millora es deu a factors externs, com ara els preus de les matèries primeres o les polítiques del Banc Central Europeu (BCE), mentre que encara són evidents problemes interns, com les febleses de l'ocupació, el dèficit públic i la baixa inversió pública. És cert que en els darrers exercicis s'ha creat ocupació i ha millorat el creixement econòmic, però no podem ignorar que, paral·lelament, el percentatge de persones en situació de pobresa extrema es manté en taxes molt elevades.

Catalunya

El 2018, l'economia catalana manté una evolució positiva que li permet encadenar 21 trimestres consecutius d'increment interanual en tancar l'any, però alenteix el ritme de creixement, en línia amb un entorn internacional menys favorable. El creixement real de l'economia catalana en el conjunt del 2018 ha estat del 2,6%, un percentatge inferior al dels tres anys anteriors. Les darreres previsions de diversos organismes apunten que l'economia continuarà desaccelerant-se el 2019, un any en què el creixement de l'economia catalana es podria situar al voltant del 2,1%.

Des de la perspectiva de l'oferta, cal assenyalar que el 2018 tots els grans sectors experimenten una evolució positiva del PIB, amb l'excepció de l'agricultura. Cal destacar la bona evolució de la construcció i del sector terciari, que millora lleugerament el seu resultat. D'altra banda, la indústria frena clarament el seu creixement.

En els darrers anys, el sector exterior s'ha erigit com un dels motors principals d'activitat en l'economia catalana i ha fet una aportació sistemàticament positiva al creixement del PIB. Aquest paper dinamitzador es modera gradualment a partir del 2014, i el 2018 dona pas a un saldo exterior negatiu, en un context caracteritzat per l'afebliment del comerç internacional, així com una taxa de cobertura (78,9%) inferior a la dels tres anys anteriors. El valor de les exportacions catalanes representa més de la quarta part del total espanyol i confirma el Principat com a líder del rànquing exportador estatal. Tres cinquenes parts de les exportacions industrials de les empreses catalanes el 2017 corresponien a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt.

Les perspectives són positives i són fruit de les característiques del conjunt de l'economia, en què la indústria i les exportacions tenen un pes més rellevant que a la resta de l'Estat. D'altra banda, el 2017 (darrera dada disponible), Catalunya es mantenia com la comunitat autònoma amb més empreses que duïen a terme activitats innovadores a Espanya, i era la segona comunitat autònoma amb més despesa total en activitats innovadores, ja que suposava una quarta part de la d'Espanya. Aquestes fortaleces són les que cal consolidar.

D'altra banda, també planen incerteses sobre l'economia catalana: la desacceleració de l'economia mundial; certes febleses del mercat laboral, com l'excessiva temporalitat i la pèrdua de poder adquisitiu dels salaris, o bé les preocupants taxes de pobresa. Són riscos que cal preveure i revertir per tal d'aconseguir una societat cohesionada com a actiu que atregui noves activitats econòmiques i on les persones puguin tenir una vida digna.

Barcelona i l'AMB

La millora de les economies espanyola i catalana es manifesta a Barcelona i la seva àrea metropolitana d'una forma encara més intensa. L'economia de la ciutat mostra un bon dinamisme de l'activitat econòmica i del mercat de treball durant el 2018 i el PIB de la ciutat experimenta un creixement real del 2,6% en el conjunt de l'any, impulsat pel comportament positiu de la demanda interna —sobretot del consum de les famílies— i la inversió empresarial, tot i que amb una certa desacceleració en el transcurs de l'any.

Així mateix, cal destacar que, l'any 2018, la creació d'ocupació neta avança a bon ritme a Barcelona i l'atur continua disminuint. Malgrat aquest comportament favorable, alguns indicadors mostren una certa desacceleració i, a més, el mercat laboral continua plantejant

grans reptes, com ara el pes de l'atur de llarga durada, la precarietat de molts dels nous llocs de treball o la bretxa salarial entre homes i dones.

La bona evolució dels indicadors interns s'acompanya dels resultats positius dels sectors més internacionalitzats de l'economia de l'àrea de Barcelona, que en els darrers anys han dinamitzat l'economia de la ciutat, tal com mostren la continuïtat del creixement de les exportacions, els increments en l'activitat turística i la de l'aeroport —amb un nou màxim històric de passatgers— o el gran dinamisme del trànsit de mercaderies al port.

D'altra banda, Barcelona continua ben posicionada en el context internacional i europeu com a ciutat amb una marca global i una bona reputació que la fan atractiva per als negocis, l'emprenedoria, la inversió estrangera i la captació de talent. Així, cal remarcar que, el 2018, se situa com la quarta ciutat mundial més atractiva per treballar a l'estranger, segons The Boston Consulting Group; com la tercera ciutat preferida d'Europa per a ubicar-hi una empresa emergent, segons l'Startup Heatmap Europe, i com la primera ciutat global en persones assistents a congressos internacionals.

Això s'ha d'emmarcar en les condicions i les oportunitats que la ciutat ofereix: una població activa amb un alt nivell de formació, entorns on l'R+D+I es posa a l'abast de les empreses, universitats implicades en el desenvolupament econòmic i social de l'entorn, qualitat de vida, equipaments sanitaris de primer nivell, polígons industrials i logístics i escoles de negocis classificades entre les millors del món.

En aquest sentit, Barcelona es consolida com a ciutat d'excel·lència en formació empresarial. Segons el rànquing del diari *Financial Times* sobre els 100 millors programes d'MBA a jornada completa, les escoles barcelonines de negocis IESE i ESADE es troben entre les cinc primeres en el rànquing europeu del 2018, i hi assoleixen la tercera i cinquena posició, respectivament, fet que situa Barcelona com l'única urbs europea amb dues institucions docents entre les cinc millors escoles de negocis del continent.

Pel que fa al turisme, Barcelona continua molt ben posicionada com a ciutat líder en atracció de visitants, tant a escala europea com internacional. Segons Euromonitor International, l'any 2017 és la 23a ciutat més visitada per turistes internacionals entre 100 ciutats del món, i la 6a més visitada entre les ciutats europees. Quant a l'àmbit del turisme de negocis, el 2018 Barcelona ocupa la quarta posició al món en nombre de congressos internacionals organitzats i la primera en persones participants, segons l'informe de la International Congress and Convention Association (ICCA). Respecte a les infraestructures d'accés a la ciutat, l'aeroport de Barcelona és el setè d'Europa en nombre de persones passatgeres el 2018; a més, la ciutat té el primer port base per a creuers d'Europa i de la Mediterrània, que se situa com el cinquè del món el 2017.

El 2018 continua la millora de l'activitat econòmica a Barcelona, i continuen augmentant tant el nombre de llocs de treball com el d'empreses, una tendència que també comparteix l'àmbit metropolità. Barcelona tanca el quart trimestre del 2018 amb més d'1,1 milions de persones afiliades a la Seguretat Social: aquesta xifra és la més elevada de la sèrie històrica en un desembre i suposa l'encadenament de 21 trimestres consecutius de creació neta d'ocupació interanual des del final del 2013. D'aquesta manera, la ciutat continua creant ocupació neta i supera el nivell d'ocupació que tenia al final del 2007. L'augment de l'afiliació a la ciutat és idèntic al que experimenten l'àmbit metropolità i Catalunya, i és molt semblant al d'Espanya.

Barcelona i la seva àrea impulsen, i han de continuar impulsant, el desenvolupament d'un model productiu més just i sostenible, basat en la sostenibilitat en totes les seves dimensions: econòmica, social i ambiental. A partir d'una economia diversificada i innovadora, el gran objectiu és crear riquesa i llocs de treball de qualitat i reduir les desigualtats.

Els sectors estratègics que esdevenen un eix vertebrador per a la transformació del model productiu són la indústria manufacturera, l'economia digital, els sectors creatius, l'economia verda i circular, la salut i la qualitat de vida, i l'economia social i solidària.

La indústria és un sector clau per a la competitivitat de l'economia de Barcelona i la seva àrea metropolitana, que tenen clústers industrials de referència, com el químic, l'alimentari o el de l'automoció, i treballen per desenvolupar la indústria 4.0. Cal remarcar que el sector crea llocs de treball de qualitat, amb un nivell salarial superior a la mitjana de la ciutat i un pes elevat de la contractació indefinida entre les persones assalariades. També cal destacar la importància a la ciutat del sector TIC, les activitats creatives, l'economia verda i circular, el sector de la salut i la qualitat de vida i l'economia social.

Per garantir la viabilitat d'aquest model, però, cal fomentar la competitivitat de l'economia i garantir condicions favorables per al finançament; impulsar i ampliar polítiques contra la desocupació juvenil, de la dona, de les persones de més de 45 anys i de les aturades de llarga durada, i combatre els nivells de desigualtat social existents.

MERCAT LABORAL

De caràcter general

El 2018, es mantenia la millora dels indicadors econòmics i de l'ocupació a la ciutat. Això no obstant, s'ha d'assenyalar que, segons l'EPA, en aquests darrers deu anys el nombre de persones assalariades disminueix un 15,1%. Aquesta reducció no està compensada per l'augment del nombre de persones empresàries i autònomes.

Quan analitzem l'evolució dels centres de cotització per mida, observem que els petits i mitjans tendeixen a disminuir i només augmenten els que tenen de 101 a 1.000 treballadors i, sobretot, els que en tenen més de 1.000.

Ahora, també veiem com la crisi ha suposat un gir i una modernització de les activitats dutes a terme a Barcelona. La ciutat, que ja era majoritàriament una ciutat de serveis l'any 2008, aprofundeix la seva terciarització, fins a arribar, l'any 2018, al 86% de població ocupada en el sector de serveis. Els serveis que més han crescut són els vinculats a activitats financeres, seguits dels de comerç i turisme, i informació i comunicació.

De caràcter específic

Sobre la població

La població barcelonina presenta característiques pròpies que la distingeixen de la resta d'àmbits territorials.

Quant a l'evolució de la població empadronada entre el 2008 i el 2018 a la ciutat, destaca una reducció de la població compresa en els trams en edat laboral i un augment de la de

menys de 15 anys i de la de més de 65. Aquesta tendència també es reflecteix a l'EPA, ja que, en el mateix període, disminueix la població activa i augmenta la inactiva.

Cal estar amatents a aquesta evolució, atès que tindrà repercussions en els serveis d'atenció a la gent gran i en la taxa de reposició dels llocs de treball.

L'epígraf de pensionistes és el més nombrós i presenta un increment constant, mentre que el de dones que declaren com a activitat principal la de mestresses de casa es redueix al llarg de tot el període. L'any 2008, hi havia 3 persones actives i 2,7 ocupades per cada pensionista, mentre que l'any 2018 aquesta ràtio baixava a 2,5 persones actives i 2,3 ocupades.

Les dues fonts, el padró i l'EPA, posen en relleu una tendència a l'envelliment de la població barcelonina i una disminució de la població en edat laboral.

És evident que la crisi ha impactat negativament en l'evolució i la composició de la població activa de Barcelona. D'una banda, hem de destacar el descens de la població ocupada i l'increment de l'aturada i, de l'altra, l'emigració d'un nombre considerable de persones joves juntament amb la reemigració d'una part de les persones d'altres països que s'havien incorporat al món del treball a Barcelona.

Propostes

Calen polítiques per revertir les tendències demogràfiques actuals a fi d'afavorir un rejuveniment que incrementi les taxes de reposició de mà d'obra i que, al mateix temps, garanteixi els recursos necessaris per a les prestacions i els serveis per mantenir l'estat del benestar i la cohesió social.

Instem l'Ajuntament de Barcelona a impulsar una ocupació de qualitat que doni resposta a les expectatives socioprofessionals del jovent i que, al mateix temps, faciliti el retorn de les persones que involuntàriament van haver de marxar a altres indrets per motius professionals.

Sobre la població ocupada

De l'evolució de la població ocupada s'ha de destacar la forta destrucció de llocs de treball al començament de la crisi i la lleugera recuperació que s'està produint en els darrers exercicis.

Pel que fa al gènere, els primers anys van estar marcats per una forta destrucció de llocs de treball masculinitzats i una lleugera disminució dels feminitzats. Amb la recuperació econòmica, els homes han estat el més beneficiats per la creació d'ocupació. També s'ha de destacar que les dones són majoria en la contractació temporal i en els treballs a temps parcial.

Propostes

Cal dissenyar i impulsar, amb la participació dels agents econòmics i socials, mesures per fer front als desequilibris existents, amb polítiques i eines que afavoreixin la igualtat d'oportunitats i evitin els riscos d'exclusió social dels col·lectius més vulnerables: dones, jovent i persones de més de 45 anys. En aquest sentit, caldria desenvolupar els acords signats pels agents econòmics i socials en el marc de l'acord interprofessional de Catalunya (AIC).

Sobre l'afiliació a la Seguretat Social

Les dades sobre afiliació confirmen l'increment de l'ocupació que reflecteix l'EPA, tot i que no són indicadors comparables. La construcció i els serveis presenten variacions positives entre el 2017 i el 2018, i l'afiliació es redueix lleugerament en la indústria.

Cal destacar que el 46% de les persones donades d'alta en els règims general i d'autònoms es concentren en tres activitats: serveis a les empreses, comerç i reparacions, i activitats sanitàries i serveis socials, la qual cosa posa en relleu l'especialització creixent i la importància dels serveis a la ciutat. Si, a aquestes activitats, hi afegim les d'educació, el percentatge augmenta fins al 53%.

Sobre la contractació registrada

Si bé es produeix un increment del nombre de contractes registrats, s'ha d'advertir que els de menys d'un mes gairebé representen el 43,0% del total, mentre que els indefinits van ser-ne el 14,4%.

Els contractes temporals registrats a Barcelona durant l'any 2018 es van situar al voltant del 86%. Les activitats amb més grau de temporalitat, per sobre del 90%, van ser les sanitàries i de serveis socials; les culturals, artístiques i de lleure, i les de transports i comunicacions.

Propostes

Cal tenir en compte que l'increment del nombre de contractes registrats va en paral·lel a l'augment de la contractació de molt curta durada i al manteniment d'unes taxes elevades de temporalitat.

Considerem que la temporalitat no justificada pot tenir efectes negatius sobre la productivitat i la competitivitat, atès que la rotació permanent de persones en un mateix lloc de treball suposa una pèrdua del coneixement generat per l'experiència i, alhora, s'ha de tenir en compte com a factor de vulnerabilitat de les persones que es veuen privades de la capacitat de planificar el seu projecte de vida a termini mitjà i llarg.

Tot i no tenir competències, l'Ajuntament de Barcelona hauria d'assumir un rol de dinamitzador de l'ocupació de qualitat amb la participació i el consens dels agents econòmics i socials.

Població aturada

Malgrat que l'EPA i l'atur registrat presenten diferències en els valors absoluts en la composició de la població aturada a Barcelona, ambdues fonts coincideixen en les tendències i característiques principals que defineixen l'univers de les persones sense feina:

1. Per sexe, l'atur femení és majoritari.
2. Per durada, el grup més nombrós és el de persones que romanen en aquesta situació menys de sis mesos, la qual cosa posa en relleu que una part de la població ocupada entra i surt freqüentment del món del treball. L'altre grup que hi destaca és el de persones aturades de llarga durada; de nou, les dones hi són majoria.
3. Per nivell formatiu, les persones menys qualificades són les que presenten més dificultats d'inserció laboral.

Quant a la distribució territorial, els districtes de Sant Martí, Nou Barris i l'Eixample són els que més persones aturades registrades concentren, i el de Ciutat Vella lidera el nombre de població estrangera desocupada.

Propostes

Instem l'Ajuntament de Barcelona a mantenir i estendre els programes que milloren el nivell formatiu de les persones menys qualificades per tal que augmentin les seves oportunitats d'inserció laboral.

L'altre aspecte que convé tenir present en la intervenció és l'atur de llarga durada i, especialment, el femení de molt llarga durada. Considerem que calen mesures específiques que facin front a les necessitats i les característiques de les persones més vulnerables i en risc d'exclusió social.

Considerem que és necessari agilitzar la col·laboració institucional entre l'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya per definir i dur a terme les polítiques actives més adients per crear ocupació a la ciutat.

Prestacions per desocupació

El primer element que cal tenir en compte és el grau de cobertura d'aquesta prestació per a les persones que involuntàriament es queden sense feina. Tot i el lleuger increment del darrer exercici, el desembre del 2018 se situava en el 49,5%.

Constatem que no només minva el nombre de persones beneficiàries sinó que també ho fa l'import abonat. A la província de Barcelona, l'any 2009, l'import mitjà de les prestacions contributives era de 757 euros i, el 2018, de 744; a les no contributives es repeteix aquesta tendència i es passa de 392 euros de mitjana per rebut a 380 en el mateix període de temps.

El descens del grau de cobertura d'aquestes prestacions juntament amb la reducció dels imports i la persistència d'unes taxes elevades d'atur de llarga durada són elements amb una incidència directa en el grau de vulnerabilitat i de risc d'exclusió social que pateix una part de la població barcelonina. Cal fer front a aquesta situació reforçant les polítiques socials d'atenció a les persones sense recursos i, alhora, s'han d'impulsar polítiques actives d'ocupació que millorin l'ocupabilitat de les persones.

Comparació amb altres àmbits territorials

En termes generals, fixant-nos en la taxa específica d'activitat, podem afirmar que la població de Barcelona i, especialment, la femenina, és la més predisposada a incorporar-se al món del treball i a participar-hi.

Barcelona és l'àmbit on més s'incrementa la contractació temporal i on menys augmenta la indefinida, malgrat que és on més augmenta la total.

Un altre factor que cal tenir en compte és el nivell formatiu de la població. La ciutat registra els percentatges més alts de persones amb formació superior, alhora que disminueix la població que, com a màxim, ha cursat la primària.

Propostes

Malgrat que Barcelona presenta uns indicadors laborals més positius que la resta d'àmbits, cal avançar en tots els aspectes vinculats a l'ocupació de qualitat i impulsar-los.

En el camp de les activitats econòmiques, s'han de consolidar les activitats emergents relacionades amb l'ús intensiu del coneixement, potenciar el lideratge de Barcelona en les activitats en què és capdavantera i impulsar l'emprenedoria i l'atracció de noves empreses. En aquest context, considerem que cal més implicació amb els parcs científics i tecnològics de les universitats i amb els centres d'R+D.

Quant a les expectatives professionals, s'ha de tenir en compte que el nivell formatiu elevat de la població barcelonina s'hauria de veure reflectit en el tipus d'ocupacions que s'ofereixen, sempre valorant que s'ajustin a les necessitats reals del teixit productiu.

Costos laborals

Si comparem els costos laborals mitjans per hora a la UE, es constata que Espanya es troba per sota dels costos de la UE-15 i la UE-28. Per països, només Portugal i les repúbliques dels països de l'Est presenten costos inferiors als espanyols. Cal destacar que els costos dels països més desenvolupats —nord i centre d'Europa— assoleixen valors que, en alguns casos, dupliquen els espanyols.

Salaris

Les fonts per analitzar l'evolució i les característiques de les remuneracions són les següents: l'enquesta de costos laborals de l'INE, l'explotació de la mostra contínua de vides laborals de la població afiliada de règim general de la Seguretat Social del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, les percepcions salarials a la província de Barcelona segons l'Agència Tributària, els guanys mitjans nets *per capita* segons l'Eurostat i l'informe sobre salaris d'ICSA-EADA.

Hem de destacar que les característiques i la mida dels àmbits i dels períodes de les dades dificulten les comparacions per manca d'homogeneïtat. No obstant això, les dades desagregades per sexe i edat coincideixen en l'existència de bretxes salarials que, a més a més, es reproduïxen en les percepcions per jubilació i per desocupació.

També reflecteixen una contenció de les remuneracions salarials durant la darrera dècada. Cal destacar, però, que l'increment observat en el darrer any, proper al 4%, juntament amb la contenció de l'IPC han generat una millora del 2,5% del poder adquisitiu dels salaris a la ciutat, la més pronunciada dels darrers vuit anys.

Propostes

Un dels factors de l'ocupació de qualitat és la remuneració percebuda i la seva capacitat per fer front al cost de la vida. Les dades estadístiques de l'Ajuntament de Barcelona i de l'INE mostren una millora moderada. Aquesta millora té lloc en un marc on Espanya és el país amb menys guanys del conjunt de la UE-29, la UE-15 i la zona euro.

A l'informe del Consell Econòmic i Social de Barcelona (CESB) sobre les repercussions del salari mínim de ciutat, s'exposava que la millora del poder adquisitiu dels sous s'ha d'analitzar des d'una doble perspectiva:

1. La negociació col·lectiva i la realitat o capacitat econòmica de les empreses. Aquest apartat és cabdal per fer front a les bretxes salarials. La reducció de les desigualtats esdevé un actiu per retenir el talent jove i el femení i, per tant, és un factor que millora la productivitat i la competitivitat del teixit productiu, que, juntament amb l'augment del consum intern fruit de la millora salarial, són factors clau per consolidar la recuperació econòmica i de l'ocupació.

2. També s'han de tenir en compte els preus de béns bàsics com l'habitatge, els subministraments, els serveis d'atenció a la infància i la gent gran, i d'altres, com l'educació i els serveis de salut no coberts pel sistema públic, en què les diverses administracions poden actuar d'acord amb les seves competències.

Sinistralitat i salut laboral

L'any 2018, només les lesions greus per accident de treball amb baixa experimenten una reducció respecte a l'exercici anterior, mentre que augmenten les lleus i les mortals.

Per sexe, els homes van ser majoritaris en el còmput total, especialment en els apartats de lesions greus i mortals. En la població femenina, les lesions lleus van ser més freqüents i es van produir en el personal de neteja; les greus, en el d'oficines.

Finalment, entre les malalties relacionades amb el treball ateses als centres d'atenció primària, destaquen els trastorns mentals i del comportament.

Propostes

Cal posar atenció en les causes dels accidents *in itinere* i analitzar-les, atesa la seva freqüència en els greus i mortals, per tal de dissenyar plans específics per aconseguir reduir-los.

Respecte als trastorns mentals i de comportament, calen mesures per fer front als riscos psicosocials, tenint en compte que la població femenina ocupada és la més afectada.

POLÍTIQUES ACTIVES

En aquest capítol sobre polítiques actives per a l'ocupació gestionades a la ciutat de Barcelona, s'hi inclouen els programes i les accions duts a terme per l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant Barcelona Activa, la Fundació Barcelona Formació Professional i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat; els diversos programes de formació i inserció per a les persones actives, tant les que treballen com les que cerquen feina, que gestionen els agents econòmics i socials de Barcelona, als quals enguany s'afegeix la informació de PIMEC, una organització que forma part del CESB des del 2017, i, finalment, les polítiques actives a la ciutat de Barcelona, tant de promoció de l'ocupació com de suport a les empreses, que duu a terme la Generalitat de Catalunya mitjançant el SOC, l'agència ACCIÓ i l'Àrea d'Emprenedoria i Formació.

Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

Respecte al 2018, el CESB vol destacar la posada en marxa de sis plans de desenvolupament econòmic de districte i de dos nous equipaments: innoBA, el centre de referència en innovació socioeconòmica de la ciutat, a Sant Martí, i Nou Barris Activa, amb activitats i serveis d'ocupació, empenedoria i per al comerç de proximitat. Durant el 2018, també s'han posat en marxa noves iniciatives, que se sumen a les iniciades en els darrers anys en el marc de l'estratègia municipal per fomentar la qualitat de l'ocupació i contra la precarietat laboral, com ara el nou Servei d'Assessorament en Clàusules Socials de Contractació Pública Responsable i l'obertura de dos nous punts de defensa dels drets laborals.

També s'han iniciat nous programes innovadors de foment de l'ocupació adreçats a col·lectius vulnerables. Ha estat l'any de consolidació del programa "Lidera", impulsat per acompanyar les dones que volen arribar més lluny professionalment i que ha permès atendre més col·lectius, entre els quals dones professionals, directives, predirectives i emprenedores. També s'ha iniciat el canvi cap al nou model d'atenció a l'emprenedoria, s'ha impulsat una nova línia d'ajuts per a l'inici de l'activitat autònoma i s'han desplegat nous programes empresarials, com el de suport a la indústria avançada, el de foment de la responsabilitat social empresarial i el programa "Digitalitza't" d'assessorament digital al sector del comerç.

Durant el 2018, l'agència municipal ha atès 52.399 persones (el 55% eren dones) i 7.125 empreses a través dels més de 100 serveis i programes desplegats.

Tota aquesta activitat es complementa amb accions diverses, en àmbits diferents i posant un èmfasi especial a aconseguir arribar a tota la ciutadania, especialment als col·lectius més vulnerables i als sectors més innovadors a la ciutat.

Tot i reconèixer la tasca duta a terme per l'Ajuntament de Barcelona i la manca de competències en aquesta matèria, el CESB considera que cal intensificar els esforços portats a terme i prioritzar els programes adreçats a les persones amb més dificultats d'inserció en el mercat de treball.

En aquest marc, el CESB proposa als òrgans de govern municipal recuperar l'esperit del Pacte local per a l'ocupació com a instrument de participació i concertació.

Fundació BCN Formació Professional

En aquest darrer any s'ha produït un alentiment del creixement del nombre d'alumnes a l'FP inicial de règim general. Tres possibles causes indirectes d'aquests lleuger descens poden ser l'evolució demogràfica, la disminució o el tancament dels cicles LOGSE, que en els darrers anys s'han anat substituint pels de la LOE, i, finalment, la conjuntura de recuperació econòmica, ja que la possibilitat d'entrar al mercat de treball pot dissuadir el jove de continuar la trajectòria formativa. Ara bé, cal esmentar que la causa més directa és el fet que en el curs 2016-2017 s'incrementa el preu de la matriculació dels estudis d'FP, cosa que fa que la matriculació se'n ressenti. Tot i que el descens no és significatiu, l'increment del cost de la formació és una clara barrera per a l'equitat i l'accés als estudis.

A la ciutat de Barcelona hi ha un total de 118 centres de formació professional inicial, tant d'ensenyaments generals —cicles de grau mitjà i superior— com d'ensenyaments esportius i d'arts plàstiques i disseny. Concretament, hi ha 72 centres que imparteixen cicles formatius de grau mitjà (CFGM); 88, cicles formatius de grau superior (CFGS), i 24, ensenyaments esportius i artístics. En 7 dels 10 districtes de la ciutat, l'oferta privada supera la pública. Aquesta dada és rellevant, perquè fa visible quin és el grau d'accessibilitat en termes econòmics a aquests estudis professionalitzadors. Aquest fet pot suposar una barrera per a moltes persones en una situació econòmica vulnerable. Pel que fa a l'oferta pública, la Fundació BCN Formació Professional constata que no està garantida a tots els districtes de la ciutat d'una forma òptima. En aquest sentit, caldria plantejar si és necessari garantir al jove de la ciutat l'accés a aquesta formació.

Des del CESB, compartim la diagnosi de la Fundació BCN Formació Professional sobre la situació de la formació professional a la ciutat, així com els seus reptes de futur, com ara generar pensament i coneixement relacionat amb una formació professional entesa com a opció de

formació i de treball al llarg de la vida; crear una estructura en xarxa amb el món empresarial i de les institucions; fer de Barcelona i l'AMB una porta internacional de la formació professional en col·laboració amb Xarxa FP, i potenciar la formació professional dual tant a Barcelona com a l'AMB.

Agents econòmics i socials

Tot i les limitacions i les restriccions que han patit les polítiques actives en els darrers anys, els agents econòmics i socials (CCOO, UGT, FTN, PIMEC) continuen oferint serveis d'orientació i formació ocupacional, així com serveis d'orientació i informació adreçats a persones de col·lectius específics, com ara el jovent, les dones i la població immigrant, i també a empreses i persones emprenedores, en els casos de les organitzacions empresarials. Dins de l'àmbit de la formació ocupacional, durant l'any 2017, CCOO ha impartit un total de 165 cursos amb 2.421 participants a la ciutat de Barcelona, i la UGT, per la seva banda, ha ofert 209 cursos de formació amb 2.434 alumnes a Barcelona. FTN ha organitzat 560 cursos, dels quals s'han beneficiat 9.805 alumnes, i PIMEC ha gestionat 286 cursos, amb 3.665 participants.

Considerem que el coneixement de les necessitats de les persones i de les empreses per part dels agents econòmics i socials és un actiu fonamental per al desenvolupament de les polítiques actives d'ocupació que s'haurien d'impulsar.

Generalitat de Catalunya

Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)

Les polítiques actives subvencionades pel SOC a la ciutat de Barcelona comprenen programes d'orientació professional, formació i requalificació; promoció del desenvolupament i de l'activitat econòmica al territori, i projectes integrats. En total, es preveu que les seves accions arribin a 106.301 persones l'any 2017, amb un cost aproximat de 62,2 milions d'euros.

ACCIÓ

ACCIÓ és l'agència per a la competitivitat de l'empresa de la Generalitat de Catalunya i vol contribuir a l'èxit de les empreses en el mercat per mitjà del foment de la innovació, la internacionalització empresarial i l'atracció d'inversió estrangera, que són els seus tres pilars d'actuació principals. Per dur a terme aquesta tasca, ACCIÓ disposa, a més, dels clústers i el finançament com a eines de suport.

S'ha donat continuïtat al procés d'integració i reordenació de la xarxa d'agents tecnològics del territori com a aposta a llarg termini amb l'objectiu d'augmentar la capacitat en recerca industrial i serveis tecnològics, així com d'activar la demanda tecnològica de les empreses catalanes per incrementar-ne la capacitat innovadora o promoure la connexió de l'empresa catalana amb el món i assessorar-la en la implantació en nous mercats i en el descobriment d'oportunitats de negoci globals, a més d'ajudar-la en el procés d'internacionalització. ACCIÓ també promou la generació de projectes d'inversió d'alt impacte a Catalunya; dissenya actuacions dirigides a elaborar i executar, dins de l'àmbit de les empreses, programes d'actuació en matèria d'R+D+I en les vessants estratègica i operativa, i posa a l'abast de les empreses catalanes el mix de finançament més adient per a les seves necessitats, amb una incidència especial en el finançament alternatiu i complementari al bancari, tant nacional com internacional.

Àrea d'Emprenedoria i Formació del Departament d'Empresa i Coneixement

Aquesta àrea ha creat dos grans programes:

- Programa integral de suport a les persones emprenedores (PISPE), que té com a objectiu donar suport integral a la creació d'empreses com a resposta al col·lectiu emprenedor, que emprèn per necessitat i genera projectes d'autoocupació. La Xarxa Emprèn té com a objectiu desenvolupar un entorn favorable per facilitar la creació d'empreses a Catalunya, i oferir recursos i serveis, de manera integral, per tal que les persones emprenedores puguin crear, desenvolupar i fer créixer la seva empresa. Aquest programa s'estructura per mitjà d'una xarxa publicoprivada d'entitats col·laboradores, formada per administracions locals, diputacions, entitats sense afany de lucre, col·legis professionals, agents socials i econòmics, gremis i universitats. Al llarg del 2018, 2.803 persones s'han beneficiat d'aquest programa i s'han creat 193 empreses.
- Programa per promoure l'emprenedoria territorial especialitzada (Programa primer), que vol impulsar una emprenedoria d'empreses basades en la innovació i la tecnologia que amplii a tot Catalunya l'efecte del *hub* tecnològic de Barcelona. Diverses entitats vinculades al territori duen a terme programes per fomentar l'emprenedoria d'alta especialització basada en la innovació i la tecnologia. Al llarg del 2018, 106 persones s'han beneficiat d'aquest programa i s'han creat 5 empreses.

D'altra banda, s'ofereix a les persones emprenedores formació especialitzada i tutories per engegar una idea de negoci que aprofiti una fortalesa territorial amb una aplicació de tecnologia, innovació o nous models de negoci. El CESB valora molt positivament la tasca d'aquest departament a la ciutat de Barcelona.

Mediació laboral

A Catalunya es van presentar un total de 896 expedients de mediació, entre conciliacions o mediacions i arbitratges, que van afectar 19.673 empreses i 365.153 treballadors o treballadores. D'aquest total, 279 es van fer a la ciutat de Barcelona. La mediació laboral és un instrument de resolució de conflictes laborals que, més enllà d'impulsar el diàleg, duu a terme una activitat que pot ser quantificada i valorada en termes econòmics. L'any 2018, va aconseguir desconvocar a Catalunya 27 vagues, que han suposat un total de 126.623 hores desconvocades, el valor de les quals és d'1.970.253,88 euros.

QUALITAT DE VIDA

Població

La dada oficial de població de Barcelona el dia 1 de gener del 2018 és d'1.620.343 habitants, pràcticament igual a la del 2017. L'estancament de la població durant l'any 2018 també s'ha produït a Catalunya i a Espanya. Des de fa més d'una dècada, la població de la ciutat es manté més o menys estable.

Les persones residents estrangeres a la ciutat, en canvi, van mostrar un increment del 3,1%, el més alt després de la crisi. A partir del 2016, amb la recuperació econòmica, l'arribada de

població estrangera torna a registrar creixements positius. Les persones residents estrangeres a la ciutat representen el 18,5% de la població, set dècimes percentuals per sobre del pes del 2017. Igualment, s'observen grans diferències en el pes de la població estrangera sobre la població total als barris. En els quatre barris de Ciutat Vella, aquest pes es troba per sobre del 30% i hi destaquen el Barri Gòtic i el Raval, amb percentatges del 50%. El 60% de la població estrangera es concentra als districtes de Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí.

La població en edat de treballar de la ciutat presenta una reducció de prop de 30.000 persones en el període 2008-2018. Aquesta reducció es concentra en el col·lectiu jove, de 16 a 29 anys, que cau en prop de 34.000 persones, mentre que el grup de 30 a 64 anys es manté més estable. Paral·lelament, la població en edat no laboral s'incrementa en més de 34.000 persones: el total de persones de menys de 16 anys augmenta un 7,0%, mentre que el grup de més de 65 anys ho fa en un 6,0%.

Un dels trets més característics de la demografia de la ciutat és l'envelliment. L'any 2016, l'esperança de vida en néixer va arribar als 84,2 anys, una xifra que es manté per sobre de la de Catalunya i la de l'Estat espanyol. L'augment de l'esperança de vida comporta un augment de la població de persones de més edat que viuen soles. L'índex de solitud de les persones de més de 65 anys va ser de 25,8; és a dir, més de la quarta part de la població de més de 65 anys viu sola a la ciutat, dos punts percentuals més que l'any 2000. Cal aprofundir en els serveis adreçats a la gent gran i redimensionar-los per fer front a l'augment de la demanda que, sens dubte, es produirà.

Renda familiar disponible (2017)

L'any 2017, la renda familiar disponible (RFD) *per capita* a Barcelona es va situar en 21.980 euros, un 2,9% més que l'any anterior. L'augment de la renda es va basar en la consolidació de la trajectòria econòmica expansiva i en el fort dinamisme del mercat de treball.

La distribució de la renda per districtes presenta moltes similituds amb els anys precedents. Sarrilà - Sant Gervasi i les Corts són els districtes amb uns índexs de renda més alts, molt semblants als de l'any anterior. L'Eixample i Gràcia, també superen la mitjana de renda de la ciutat, mentre que Sant Martí, Sants-Montjuïc, Ciutat Vella, Horta-Guinardó i Sant Andreu se situen per sota de la mitjana, amb valors d'entre el 75% i el 88% de la mitjana. Finalment, Nou Barris ocupa la darrera posició, amb un índex força allunyat de la resta.

La distribució de la renda per barris també presenta un to general d'estabilitat amb relació a anys anteriors, i es perfila el fort contrast de renda entre els barris de la zona oest i els de la zona nord. Tanmateix, es continua reduint la dispersió en els barris per segon any consecutiu, en minvar la distància entre els barris situats als extrems. Igualment, altres mesures de desigualtat, com la ràtio entre els percentils 75/25 o l'índex de Gini, perfilen una reducció de la desigualtat des dels màxims del 2014.

Malgrat la millora dels dos darrers anys, des del començament de la crisi ha augmentat la desigualtat entre els barris de Barcelona. L'any 2008, el barri amb més renda familiar disponible tenia una renda 4,3 vegades més alta que la del barri amb menys renda, mentre que l'any 2017 aquesta proporció, que va ser entre els barris de Pedralbes i Ciutat Meridiana, havia pujat a 6,4.

Educació i formació

El curs 2018-2019 va començar amb una oferta de 8.411 places a les 101 escoles bressol municipals. En aquest curs, la ciutat ha estrenat tres centres nous. La xarxa actual d'escoles bressol de la ciutat ha permès que la demanda no atesa baixi fins al 40% del total, sis punts menys que en el curs anterior.

Els ensenyaments de règim general en el curs 2017-2018 han tingut 258.040 alumnes, una xifra que suposa un increment de més de 2.500 alumnes en relació amb el curs anterior. L'augment relatiu més important s'ha registrat entre l'alumnat de formació professional de grau mitjà i de grau superior, mentre que el nombre d'alumnes d'educació primària i batxillerat es manté força estable. En total, el 41,7% dels alumnes del curs 2017-2018 estudien en centres públics. Els percentatges més alts d'ensenyament públic corresponen a l'educació infantil i a la formació professional de grau mitjà.

Millorar l'oferta formativa i combatre l'abandonament escolar és imprescindible per garantir una societat cohesionada i millorar la qualitat de vida de les persones. En aquest sentit, el CESB considera que és preocupant la taxa d'abandonament escolar que indica l'estudi recent del Consorci d'Educació de Barcelona, segons el qual només sis de cada deu joves que aquest any fan 18 anys aconseguen la titulació a l'edat que correspon. També resulten preocupants les diferències notables en les taxes de persones graduades per districtes. Ciutat Vella presenta mínims en tots els cursos escolars, encara que la situació evoluciona positivament en els quatre darrers anys; d'altra banda, Gràcia presenta les taxes màximes, amb diferències de gairebé 16 punts respecte a les de Ciutat Vella.

En l'ensenyament universitari cal destacar el bon posicionament a escala internacional de les universitats de la ciutat. Segons la classificació del QS World University Rankings 2018, que valora 2.500 centres d'arreu del món, la Universitat de Barcelona se situa com la segona millor universitat d'Espanya, en el lloc 71 a escala europea i en la posició 166 de la rànking mundial. La Universitat Autònoma de Barcelona ocupa el tercer lloc al rànking espanyol i se situa en la posició 85 a escala europea i 193 a escala mundial.

Cultura, lleure i esport

La ciutat disposa d'una àmplia xarxa de grans equipaments culturals que es complementa amb un bon nombre de centres culturals de barri; la combinació de tots dos elements forma un sistema que abraça tots els àmbits de la creació: més de 50 museus i grans centres d'exposicions, més de 50 sales de teatre i tres grans auditoris musicals, 40 biblioteques i 52 centres cívics, sense oblidar la xarxa de fàbriques de creació i d'altres espais de creació privats ni les nombroses sales de música en viu i galeries d'art.

La valoració que la ciutadania en general fa de les activitats culturals ha augmentat lleugerament, ja que els atorga una nota de 7,5 sobre 10 a l'enquesta de serveis municipals del 2018; i encara augmenta més la nota de les persones usuàries (un 7,7) que representen el 55,2% de persones enquestades. D'altra banda, segons l'enquesta Òmnibus municipal de desembre del 2018, la gran majoria de ciutadans i ciutadanes enquestats (92,7%) havia assistit a alguna activitat cultural a Barcelona en els sis últims mesos, una dada semblant a la del setembre del 2017 (92,6%).

Cal recordar que la cultura no només és un producte de consum, sinó allò que defineix una societat i la seva manera d'interpretar i construir les relacions socials, econòmiques i interpersonals. Una societat culta és una societat que progressa. Fomentar la cultura i posar a l'abast de la ciutadania totes les seves formes d'expressió és posar la llavor de la creativitat i de la innovació en tots i cadascun dels aspectes de la vida social i econòmica.

Finalment, en l'àmbit esportiu cal assenyalar un augment de l'assistència ciutadana als esdeveniments celebrats, així com de la participació en curses esportives i altres activitats. La pràctica esportiva s'ha d'entendre com un hàbit saludable, de benestar i de qualitat de vida, de manera que facilitar l'accés de la gent gran i de les persones amb pocs recursos a les instal·lacions esportives hauria de formar part de les polítiques de benestar social.

Medi ambient i sostenibilitat

El volum de tones de residus generades a la ciutat durant el 2018 ha estat de gairebé 800.000, un 3,7% superior a la xifra del 2017, de manera que la generació de residus continua la tendència a l'alça iniciada el 2014. La recollida selectiva de residus també puja en valors absoluts i assolix un percentatge del 37,7%, 1,3 punts per sobre de l'any anterior.

Durant els dotze mesos de l'any 2018, els nivells dels principals contaminants de l'aire han registrat valors per sota dels assolits l'any 2017. En aquest sentit, considerem que s'han de potenciar les mesures per reduir l'emissió de gasos a la ciutat, amb una atenció especial a les emissions produïdes en les operacions de trànsit marítim, en activitats de càrrega i descàrrega, i a les causades per l'ús de vehicles privats.

Per fer front a aquestes situacions, instem de nou l'Ajuntament a estudiar la possibilitat d'instal·lar un sistema d'alimentació elèctrica per als vaixells al port, i reordenar els horaris de càrrega i descàrrega amb l'objectiu de dessincronitzar-los d'altres horaris, com els escolars.

Mobilitat

Els mitjans de transport no motoritzats són els que més han augmentat des del principi de la crisi, i enguany continuen creixent impulsats per l'augment de la mobilitat interna. En aquesta evolució dels desplaçaments no motoritzats, han estat significatives les actuacions adreçades a estendre notablement el carril bici i a posar en servei el Bicing i, més recentment, el Bicing elèctric. A tot això cal afegir la proliferació de nous mitjans de mobilitat personal, com els patinets elèctrics, els *segways* i d'altres, que ha comportat la necessitat de regular-ne la circulació en l'espai públic.

El transport privat, que ha estat el mitjà de transport més afectat des del principi de la crisi, no acaba de recuperar-se i es manté en nivells semblants als de l'any 2016, amb una caiguda del 9% respecte al 2007. Pel que fa al transport públic, les estadístiques de validacions del 2018 dels diferents mitjans de transport col·lectiu confirmen un creixement global del 4% en relació amb el 2017, de manera que s'assoleix un nou rècord històric de 1.025 milions de passatgers, gairebé 40 milions més que l'any anterior, amb augments molt significatius en tots els modes de transport públic.

Les dades de les intensitats mitjanes diàries de circulació de vehicles del 2013 al 2017 mostren una gran estabilitat, tant als accessos de la ciutat com a les principals vies de la trama urbana i les rondes. Al mateix temps, les velocitats comercials a les rondes marquen el mínim històric (48 km/h).

Per tal de minimitzar l'impacte del transport en la qualitat mediambiental de la ciutat, cal potenciar sistemes de mobilitat menys contaminants, ampliar i millorar la xarxa de transport públic de metro i autobús i fomentar la utilització de vehicles elèctrics i la bicicleta. Per tant, pel que fa al transport públic, volem positivament l'objectiu de TMB d'aconseguir que l'any 2020 el 35% de la flota d'autobusos sigui de tecnologia híbrida, així com l'aposta de la ciutat per l'ús del vehicle elèctric, amb un increment important del nombre de punts de recàrrega. En definitiva, cal incentivar l'ús del transport públic i adoptar mesures de racionalització del trànsit intern, amb una atenció especial a la millora de les vies d'accés a la ciutat, com la xarxa de Rodalies, i acabar altres infraestructures, com la línia L9 del metro.

Habitatge

La trajectòria expansiva de l'economia i del mercat laboral juntament amb l'augment del finançament bancari i les facilitats hipotecàries havien impulsat la compravenda d'habitatges en els darrers cinc anys, però ja durant el 2017 es va començar a apreciar un cert estancament, que el 2018 s'ha convertit en retrocés, ja que el nombre de compravendes ha estat un 12% inferior. La davallada de la demanda a la ciutat s'ha produït tant en les transmissions del segment de segona mà (que representa més del 92% del total de compravendes d'habitatges a la ciutat), com en el segment de nova planta.

Segons les inscripcions als registres de la propietat, l'import mitjà de les compravendes el 2018 a Barcelona ha estat de 339.800 euros, un 1,7% més que el 2017 en termes nominals, i amb una gran variabilitat en funció del territori. Els valors mitjans de la capital superen en més del 50% els de la resta de l'àrea metropolitana i en més del 80% els valors mitjans del conjunt de Catalunya.

En el cas dels habitatges de propietat, l'evolució dels preus de l'oferta del segment de segona mà tanca l'any amb una reducció de preus de l'1,2% en termes reals. L'evolució dels preus de l'habitatge de propietat és desigual segons el districte, i hi destaca l'increment del 9,3% en termes reals a Nou Barris i la reducció del 8,4% a les Corts. No obstant això, les diferències territorials són encara intenses a la ciutat, amb preus mitjans que en el cas de Sarrià - Sant Gervasi són més de dues vegades superiors als de Nou Barris. En qualsevol cas, Barcelona és la ciutat d'Espanya amb els preus de venda més alts en el segment de segona mà.

La demanda de lloguer a la ciutat ha anat a l'alça durant els darrers anys. En l'últim quinquenni, per cada operació de compravenda d'habitatges, es van signar, de mitjana, 3,5 contractes de lloguer. Enguany, el lloguer ha acaparat prop del 80% de les operacions del mercat residencial de la ciutat, amb un increment de més del 7% en el nombre de contractes signats respecte al 2017. Pel que fa als preus del lloguer, després de registrar un repunt notable durant el trienni 2015-2017, el ritme es desaccelera al llarg del 2018, tot i que el preu mensual mitjà, de 930 euros al mes, registra un increment en termes reals del 3,3%. L'evolució dels preus mensuals mitjans ha estat desigual segons els districtes, amb increments per sobre del 5% en el cas de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Andreu, i amb variacions que no arriben a l'1% en el cas de les Corts i Sarrià - Sant Gervasi. De totes formes, durant el 2018 es mantenen les fortes diferències territorials que ja hi havia, amb preus que, en el cas de Sarrià - Sant Gervasi (1.269 euros/mes) gairebé doblen els del districte de Nou Barris (675 euros/mes).

L'increment sostingut de les operacions de compravenda en els darrers anys ha exercit pressió en l'oferta i en els preus de lloguer, per la qual cosa Barcelona és, entre les grans ciutats espanyoles, la que requereix destinar una quantitat més gran d'ingressos a pagar l'arrendament, una situació que s'hauria de revertir amb unes polítiques públiques adequades, com ara l'ampliació del parc d'habitatge públic de lloguer assequible, entre d'altres.

Els ajustos pressupostaris de les administracions públiques i les repercussions socials de la crisi han donat lloc a una prioritització de l'atenció a les situacions d'emergència. Tenint en compte que al voltant del 85% dels desnonaments són de pisos de lloguer, les mesures per prevenir-los van lligades a l'augment del nombre d'habitatges públics i dels ajuts de lloguer. En aquest sentit, el CESB valora positivament les mesures incloses en el Pla del dret a l'habitatge 2016-2025, posat en marxa durant el 2016, que inclou l'ampliació del parc d'habitatge assequible per destinar-lo principalment al lloguer, o les mesures lligades a l'augment dels ajuts per al pagament del lloguer.

Considerem que s'han d'impulsar les ajudes destinades a la rehabilitació d'edificis, una política que té diversos impactes positius en l'ocupació, en la seguretat dels edificis i en la qualitat de vida. El CESB considera que, a banda d'augmentar el parc d'habitatges, la rehabilitació genera ocupació i permet potenciar l'estratègia de promoure l'eficiència energètica i les energies renovables.

Percepció de la ciutat

La millor evolució de la conjuntura econòmica del 2018 unida al descens de la tensió i la incertesa política viscudes a Catalunya durant l'any, han comportat un canvi important en la valoració dels principals problemes de la ciutat. Al baròmetre del mes de desembre del 2018, l'encaix polític entre Catalunya i Espanya, que el 2017 va aparèixer com el problema més important de Barcelona, cau fins a la tercera posició, i la preocupació pels aspectes polítics, fins a la vuitena. L'atur i les condicions de treball passen a ocupar la sisena posició. En canvi, tornen a ressorgir tipus de problemes com ara la inseguretat, que repunta amb un 21%, o l'accés a l'habitatge, que passa a ocupar la segona posició.

Salut

L'any 2016 (darrera dada disponible) l'esperança de vida va ser de 81,2 anys per als homes i de 86,9 anys per a les dones residents a la ciutat de Barcelona, unes xifres que suposen un increment amb relació a l'any anterior. Aquestes xifres, però, van presentar desigualtats segons la zona de la ciutat. En els homes es va observar una relació positiva respecte al nivell socioeconòmic del districte (com més nivell socioeconòmic, més esperança de vida), una relació que es va mantenir en el cas de l'esperança de vida en néixer, als 45 anys i als 75 anys. En les dones, en canvi, aquesta relació no va ser tan clara.

És evident que l'entorn socioeconòmic determina la salut de les persones, i aquest entorn presenta diferències rellevants a escala territorial a la ciutat. Les darreres dades mostren que els barris de Barcelona que sistemàticament presenten pitjors resultats en la majoria d'indicadors estan situats al sud-est i al nord de la ciutat (la majoria es troben als districtes de Ciutat Vella i Nou Barris, i una part a Sants-Montjuïc i Sant Andreu). A l'altre extrem, hi ha barris on la majoria d'indicadors són favorables, principalment als districtes de Sarrià - Sant Gervasi i les Corts.

El CESB coincideix amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona a dir que posar en evidència l'existència de desigualtats socials en salut és cabdal per incloure-les en el debat públic i en l'agenda política i, per tant, també considerem l'Urban HEART com una eina adequada per fer visibles les desigualtats socials en salut. A més, també creiem que la posada en marxa d'intervencions orientades a reduir les desigualtats no depèn només del coneixement d'aquestes desigualtats sinó sobretot de la voluntat política de reduir-les i del fet que es destinin prou recursos econòmics per implementar les intervencions necessàries.

Població en risc d'exclusió social

Seguint la tendència dels darrers anys, a la ciutat de Barcelona la població atesa l'any 2018 als 40 centres de serveis socials municipals ha augmentat fins a 85.613 persones, una xifra que representa un augment de gairebé el 5% més respecte al 2017. El 5,2% de la població barcelonina ha estat atesa pels centres de serveis socials l'any 2018. El districte que concentra més població atesa és Nou Barris (el 15,3% del total de la població atesa), mentre que Ciutat Vella és el districte de la ciutat amb la taxa de cobertura més alta: el 8,8% de la seva població.

El 35,2% de la població atesa als centres de serveis socials té 65 anys o més, mentre que el 8,2% són infants d'entre 0 i 14 anys i el 7,2% són joves d'entre 15 i 25 anys. El 64,8% de les persones ateses durant l'any 2018 són dones, i les persones amb discapacitat representen el 17,3% de la població atesa. La població estrangera representa el 25,7% del total de persones ateses.

Les demandes més freqüents de les persones que s'adrecen als centres de serveis socials són les d'àmbit socio sanitari i de salut, que suposen el 25% del total de problemàtiques presentades. Els problemes de tipus econòmic o necessitats bàsiques representen el 23,7% dels problemes, mentre que els problemes de caire individual i familiar constitueixen el 21,7% del total, i els d'habitatge, el 10,3%.

També cal destacar la tasca de les entitats socials que lluiten contra l'exclusió social i la pobresa. Així, al llarg del 2018, el Banc dels Aliments ha ajudat una mitjana de 117.603 persones cada mes i ha repartit un total de 17.828.000 quilos d'aliments a través de 307 entitats d'iniciativa social distribuïdes per tota la província de Barcelona. Respecte a les accions dutes a terme per la Creu Roja a Barcelona durant l'any 2018, en total n'han estat beneficiàries 61.668 persones, mentre que el 2018 Càritas Diocesana de Barcelona va atendre, en el seu àmbit d'acció social, 13.225 llars (el 9% més que l'any anterior), on viuen 28.080 persones amb un element comú: la pobresa és més intensa, és a dir, hi ha més dificultats i són dificultats més greus. Actualment l'entitat té 438 projectes (37 més que el 2017).

Informes *Condicions de vida de la població jove a Barcelona: aspectes socioeconòmics i la qüestió de l'habitatge, 2016-17* i *Condicions de vida de les persones grans a Barcelona: situació socioeconòmica i habitatge, 2016-17*

Aquest capítol és el resultat d'haver fet una comparativa entre dos estudis elaborats pel Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Drets Socials a l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB). Aquests dos estudis són: *Condicions de vida de la població jove a Barcelona: aspectes socioeconòmics i la qüestió de l'habitatge, 2016-17* i *Condicions de vida de les persones grans a Barcelona: situació socioeconòmica i habitatge, 2016-17*.

Els resultats analitzats en la comparativa entre condicions de vida del jovent i de la població gran confirmen, en termes generals, que la situació socioeconòmica de la gent jove ha empitjorat d'una manera creixent fins a arribar a posicionar-se actualment com un dels col·lectius amb més risc de pobresa, mentre que la població gran, tot i ser un grup vulnerable, gaudeix d'una millora aparent del benestar, particularment des de l'inici de la crisi econòmica. El jovent barceloní s'enfronta a un context advers, tant en el camp laboral com en el residencial, que els exposa a una posició més que desfavorable respecte a la resta de la població. I les persones grans, tot i gaudir d'una situació més estable que els joves, continuen sent un col·lectiu vulnerable. Reduir la pobresa i la vulnerabilitat d'aquests col·lectius passa per implementar polítiques que contrarestin els efectes de les dinàmiques d'ocupació precàries a què estan sotmesos els joves, així com garantir un sistema de pensions a llarg termini. D'altra banda, és necessari regular el lloguer i els preus de la propietat privada, i ampliar la inversió pública en habitatge social per millorar i garantir el benestar futur de la població jove i gran a Barcelona.

PERSPECTIVES

El capítol cinquè de la memòria recull diversos articles sobre com es pot abordar el tema de la mobilitat, ateses les seves implicacions en el conjunt d'activitats econòmiques i, alhora, en la qualitat de vida de la ciutadania.

